

ПРЕДЛОГ

На основу члана 150. ст. 1. и 3, члана 157. став 1, члана 167, члана 177. став 1, члана 179. став 4, члана 239. и члана 265. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 – др. закон и 83/18),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК

**о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова
и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању
ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима**

Предмет правилника

Члан 1.

Овим правилником прописују се: услови под којима се издаје, мења, суспендује или ставља ван снаге дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за одржавање и обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме, као и образац те дозволе; услови под којима се издају, мењају, суспендују или стављају ван снаге потврда о пловидбености и потврда о провери пловидбености, образац потврде о пловидбености и потврде о провери пловидбености, ограничења која се уписују у потврду о пловидбености, начин на који се обављају основни и периодични преглед ваздухоплова, садржина програма одржавања ваздухоплова и начин на који се програм одржавања примењује; услови под којима се издаје дозвола особљу које одржава ваздухоплов и уписује овлашћење у дозволу, време на које се издаје дозвола, време на које важе овлашћења која су уписана у дозволу, услови под којима се мења, суспендује или ставља ван снаге дозвола, услови под којима се суспендују или стављају ван снаге овлашћења која су уписана у дозволу и образац дозволе, као и услови под којима се издаје, мења, суспендује и ставља ван снаге потврда о праву на обучавање особља које одржава ваздухоплов, временски период на који се издаје потврда и образац потврде.

Преузимање прописа Европске уније

Члан 2.

Услови под којима се издаје, мења, суспендује или ставља ван снаге дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за одржавање и обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме, образац те дозволе, услови под којима се издају, мењају, суспендују или стављају ван снаге потврда о пловидбености и потврда о провери пловидбености, образац потврде о пловидбености и потврде о провери пловидбености, ограничења која се уписују у потврду о пловидбености, начин на који се обављају основни и периодични преглед ваздухоплова, садржина програма одржавања ваздухоплова и начин на који се програм одржавања примењује, услови под којима се издаје дозвола особљу које одржава ваздухоплов и уписује овлашћење у дозволу, време на које се издаје дозвола, време на које важе овлашћења која су уписана у дозволу, услови под којима се мења, суспендује или ставља ван снаге дозвола, услови под којима се суспендују или стављају ван снаге овлашћења која су уписана у дозволу и образац дозволе, као и услови под којима се издаје, мења, суспендује и ставља ван снаге потврда о праву на обучавање особља које одржава ваздухоплов, временски период на који се издаје потврда и образац потврде садржани су у Прилогу 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Прилогом 1. овог правилника се у домаће законодавство преузима Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 од 26. новембра 2014. године о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим задацима, измењена и допуњена следећим уредбама:

1) Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2015/1088 од 3. јула 2015. године о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014 у погледу ублажавања поступака одржавања за општу категорију ваздухоплова;

2) Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2015/1536 од 16. септембра 2015. године о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014 у погледу усклађивања правила за континуирану пловидбеност са Уредбом (ЕЗ) број 216/2008, критични задаци одржавања и праћење континуиране пловидбености ваздухоплова.

Допунски услови

Члан 3.

Овим правилником прописују се и допунски услови за примену Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 1321/2014 у Републици Србији.

Допунски услови обухватају:

1) услове у погледу признавања испита, који су дати у Прилогу 2, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

2) скраћенице које се користе за овлашћења за ваздухоплове и ограничења која се уписују у Део-66 дозволу, које су дате у Прилогу 3, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

3) услове за одобрење обуке која није *EASA* Део 147 обука, који су дати у Прилогу 4, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

4) услове који се односе на оверу радова на ваздухопловима који немају документ о типу који је признала Агенција и упис овлашћења у дозволу, који су дати у Прилогу 5, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

5) услове који се односе на оверу радова на једрилицама, који су дати у Прилогу 6, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Значење израза

Члан 4.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) *Агенција или EASA* је Европска агенција за безбедност ваздушног саобраћаја (*European Aviation Safety Agency*);

2) *одржавање и обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја* је ваздухопловно-техничка делатност;

3) *сертификат о одобрењу организације за одржавање* је дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности одржавања ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме;

4) *сертификат о одобрењу организације за обезбеђивање континуиране пловидбености* је дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности обезбеђивања континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме;

5) *сертификат о одобрењу организације за обуку особља за одржавање* је потврда о праву на обучавање особља за одржавање ваздухоплова;

6) *Уредба бр. 216/2008* је Уредба (ЕЗ) Европског парламента и Савета бр. 216/2008 од 20. фебруара 2008. године о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја, којом се укидају

Упутство Савета 91/670/ЕЕЗ, Уредба (ЕЗ) бр. 1592/2002 и Упутство 2004/36/ЕЗ. Ова уредба преузета је у правни систем Републике Србије Правилником о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17);

7) Уредба бр. 1008/2008 је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 1008/2008 од 24. септембра 2008. године о заједничким правилима за обављање авио-превоза у Заједници. Ова уредба преузета је у правни систем Републике Србије Правилником о оперативној дозволи и заједничким правилима за обављање јавног авио-превоза („Службени гласник РС”, бр. 54/12 и 76/13);

8) Уредба бр. 1178/2011 је Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 од 3. новембра 2011. године која ближе прописује техничке захтеве и управне процедуре за летачко особље у складу са Основном уредбом Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008. Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о летачком особљу („Службени гласник РС”, бр. 33/13, 61/15, 37/18, 63/18 и 69/18);

9) Уредба бр. 748/2012 је Уредба Комисије (ЕУ) бр. 748/2012 од 3. августа 2012. године којом се утврђују правила за извршење за сертификацију ваздухоплова и са њима повезаних производа, делова и уређаја у области пловидбености и заштите животне средине, као и за одобравање организација за производњу и организација за пројектовање. Ова уредба преузета је у правни систем Републике Србије Правилником о сертификацији ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о издавању дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за производњу и пројектовање („Службени гласник РС”, број 5/18);

10) Уредба бр. 965/2012 је Уредба Комисије (ЕУ) бр. 965/2012 од 5. октобра 2012. године о утврђивању техничких захтева и административних процедура који се односе на делатности у ваздушном саобраћају у складу са Уредбом Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008. Ова уредба преузета је у правни систем Републике Србије Правилником о условима за обављање ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 9/18 и 56/18);

11) Уредба бр. 379/2014 је Уредба Комисије (ЕУ) бр. 379/2014 од 7. априла 2014. године којом се мења и допуњује Уредба (ЕУ) бр. 965/2012 о утврђивању техничких захтева и административних процедура који се односе на делатности у ваздушном саобраћају у складу са Уредбом Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008.

Појам „национална ваздухопловна власт”, „надлежни орган”, „надлежни орган државе чланице” који се користи у Прилогу 1. овог правилника тумачи се, кад је то примењиво, као Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Појам „држава чланица” који се користи у Прилогу 1. овог правилника тумачи се сагласно тачкама 2. и 3. Анекса II ЕСАА споразума и одговарајућим одредбама Лисабонског уговора којим се мења и допуњава Уговор о Европској унији и Уговор о оснивању Европске заједнице.

Остали изрази који се користе у овом правилнику имају значења која су наведена у Прилогу 1. овог правилника.

Прихватљиви начини усаглашавања

Члан 5.

Уз одредбе Прилога 1. овог правилника примењују се прихватљиви начини усаглашавања (*Acceptable Means of Compliance (AMC)*) и Упутства (*Guidance Material (GM)*) које је утврдила Европска агенција за безбедност ваздушног саобраћаја (*EASA*) и који су објављени на њеним интернет страницама.

Прелазне одредбе

Члан 6.

Дозволе за обављање ваздухопловно-техничке делатности обезбеђивања континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме, као и дозволе за обављање ваздухопловно-техничке делатности одржавања ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме, које су важеће на дан ступања на снагу овог правилника, важе до издавања одговарајућих дозвола у складу са одредбама овог правилника.

Сертификате о одобрењу организација за обезбеђивање континуиране пловидбености и организација за одржавање, чији су обрасци садржани у Прилогу 1. овог правилника, Директорат ће издавати у форми дозволе за обављање одговарајуће врсте ваздухопловно-техничке делатности.

Сертификат о одобрењу организација за обуку особља за одржавање, чији је образац садржан у Прилогу 1. овог правилника, Директорат ће издавати у форми потврде о праву на обучавање особља за одржавање.

Део-66 (*Part-66*) дозволе издате на основу Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља које се баве овим пословима („Службени гласник РС”, бр. 32/11, 23/12, 27/12- исправка и 10/14) важе до истека рока који је у њима назначен. На захтев имаоца дозволе, оне могу да буду замењене новим дозволама према условима и на начин прописан овим правилником.

Потврде о праву на обучавање ваздухопловног особља одржавања ваздухоплова које су издате до ступања на снагу овог правилника замениће се потврдама о праву на обучавање ваздухопловног особља одржавања ваздухоплова у складу са одредбама овог правилника, а најкасније у року од 24 месеца од његовог ступања на снагу.

Курсеви основне обуке који су прописани Правилником о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља које се баве овим пословима („Службени гласник РС“, број 32/11, 23/12, 27/12 - исправка и 10/14) могу да започну најкасније 30 дана од дана ступања на снагу овог правилника, а испити основног знања који се спроводе као део ових курсева могу да се обаве у складу са тим правилником.

Испити из основног знања прописани Правилником о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља које се баве овим пословима („Службени гласник РС“, број 32/11, 23/12, 27/12 - исправка и 10/14), које спроводи надлежни орган или организација за обуку особља за одржавање ваздухоплова одобрена у складу са Анексом IV (Део-147) Прилога 1. наведеног правилника, а који нису у оквиру курса основне обуке, могу да се спроведу најкасније 30 дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Курсеви обуке за тип ваздухоплова и испити за тип ваздухоплова који су прописани Правилником о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља које се баве овим пословима („Службени гласник РС“, број 32/11, 23/12, 27/12 - исправка и 10/14) морају да започну и да се заврше најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Престанак важења других прописа

Члан 7.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, бр. 32/11, 23/12, 27/12 - исправка и 10/14).

Ступање на снагу

Члан 8.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број:

У Београду, јануара 2019. године

Директор

Мирјана Чизмаров

Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 од 26. новембра 2014. године о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим задацима

Члан 1.

Предмет и област примене

Овом уредбом утврђују се заједнички технички захтеви и управни поступци којима се обезбеђује:

а) континуирана пловидбеност ваздухоплова, обухватајући сваку компоненту коју треба уградити у ваздухоплов, који су:

(i) регистровани у држави чланице, изузев ако је њихов регулаторни безбедносни надзор пренет на трећу државу и не користи га оператер из ЕУ; или

(ii) регистровани у трећој држави и користи их оператер из ЕУ, ако је њихов регулаторни безбедносни надзор пренет на државу чланицу;

б) испуњење основних захтева утврђених у Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 за континуирану пловидбеност ваздухоплова регистрованог у трећој држави и компонентата које се уграђују у ваздухоплов за који регулаторни безбедносни надзор није пренет на државу чланицу и који је лиценцирани авио-превозилац закупио без посаде у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 Европског парламента и Савета.

Члан 2.

Дефиниције

У смислу Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, примењују се следеће дефиниције:

а) „ваздухоплов” је свака направа која може да се одржи у атмосфери услед реакције ваздуха, изузев реакције ваздуха који се одбија од површине земље;

б) „овлашћено особље” је особље које је одговорно за спремност за употребу ваздухоплова или компоненте после одржавања;

ц) „компонента” је сваки мотор, елиса, део или уређај;

д) „континуирана пловидбеност” су сви процеси којима се обезбеђује да у сваком тренутку свог радног века ваздухоплов буде усклађен са важећим захтевима за пловидбеност и да је способан да безбедно лети;

е) „JAA” су „Заједничке ваздухопловне власти.”;

ф) „JAR” су „Заједнички ваздухопловни захтеви”;

г) „јавни авио-превоз” (CAT) је употреба ваздухоплова за превоз путника, робе или поште уз новчану накнаду или другу противвредност;

х) „одржавање” је свака следећа активност, или њихове комбинације: ремонт, поправка, преглед, замена, модификација или отклањање квара ваздухоплова или компоненте, са изузетком претполетног прегледа;

и) „организација” је свако физичко лице, правно лице или део правног лица. Таква организација може да се оснује на више места, без обзира на то да ли се она налазе на територији држава чланица;

ј) „претполетни преглед” је преглед који се врши пре лета да се обезбеди да ваздухоплов буде способан за предвиђени лет;

к) „ваздухоплов ELA1” је следећи европски лаки ваздухоплов са посадом:

(i) авион чија је највећа маса на полетању (*MTOM*) 1.200 kg или мање, који није класификован као сложени моторни ваздухоплов;

(ii) једрилица или погоњена једрилица чија је *MTOM* 1.200 kg или мање;

(iii) балон са највећом пројектованом запремином узгонског гаса или топлог ваздуха која није већа од 3.400 m³ за топоваздушне балоне, 1.050 m³ за балоне на гас, 300 m³ за везане балоне на гас;

(iv) ваздушни брод пројектован за највише четири лица са највећом пројектованом запремином узгонског гаса или топлог ваздуха која није већа од 3.400 m³ за топоваздушне бродове и 1.000 m³ за гасне ваздушне бродове;

ка) „ваздухоплов *ELA2*” је следећи европски лаки ваздухоплов са посадом:

(i) авион чија је највећа маса на полетању (*MTOM*) 2.000 kg или мање, који није класификован као сложени моторни ваздухоплов;

(ii) једрилица или погоњена једрилица чија је *MTOM* 2.000 kg или мање;

(iii) балон;

(iv) топоваздушни брод;

(v) гасни ваздушни брод који има следеће карактеристике:

- 3% максималне статичке тежине,

- неекваторисани потисак (изузев контра-потиска),

- конвенционални и једноставни дизајн структуре, контролни систем и систем балонета, и

- команде без серво уређаја;

(vi) веома лаки хеликоптер.

л) „ваздухоплов *LSA*” је лаки спортски авион који има следеће карактеристике:

(i) највећу масу на полетању (*MTOM*) која није већа од 600 kg;

(ii) највећу брзину губитка узгона при конфигурацији за слетање (*VSO*) која није већа од 45 чворова калибрисане брзине лета (*CAS*) при највећој сертификованој маси на полетању и најкритичнијем тежишту;

(iii) седишта за највише два лица, укључујући пилота;

(iv) један мотор опремљен елисом који није турбински;

(v) непресуризовану кабину;

м) „главно место пословања” је стварно седиште или регистровано седиште предузећа у којем се врше главне финансијске активности и оперативна контрола активности на које се упућује у овој уредби.

н) „критични задатак одржавања” је задатак одржавања који обухвата састављање или сваку интервенцију на систему или било ком делу на ваздухоплову, мотору или елиси који, ако се јави грешка током рада, може директно да угрози безбедност лета;

о) „посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду” су оне делатности на које се примењују захтеви из Дела-*ORO*, Одељак-*SPO*, који су утврђени у Анексу III Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 965/2012;

п) „ограничене операције” су операције ваздухоплова, изузев сложених моторних ваздухоплова за:

(i) летове физичких лица која деле трошкове лета, под условом да је директан трошак подељен између свих лица која се налазе у ваздухоплову, укључујући и пилота, а број лица која деле директне трошкове је ограничен на шест;

(ii) такмичарске летове или ваздухопловне манифестације, под условом да је накнада или друга противвредност дата за такве летове ограничена на накнаду

директних трошкова и сразмеран допринос годишњим трошковима, као и на награде које нису веће од вредности коју одреди надлежни орган;

(iii) показне летове, летове за искакање падобраном, вучу једрилица или акробатске летове које обавља организација за обуку чије је главно место пословања у држави чланици и која је одобрена у складу са Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011, или организација основана с циљем промовисања спортског или рекреативног летења, под условом да се ваздухоплов користи на основу власништва или на основу уговора о закупу ваздухоплова без посаде, да се летом не остварује добит која се расподељује изван те организације и да, у случају да су у те летове укључена лица која нису чланови организације, такви летови представљају само споредну активност организације;

У смислу ове уредбе, „ограничене операције” се не сматрају за делатност CAT или посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду;

q) „показни лет” је „показни лет” који је дефинисан у члану 2. тачка 9) Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012;

p) „такмичарски лет” је „такмичарски лет” који је дефинисан у члану 2. тачка 10) Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012;

c) „ваздухопловна манифестација” је „ваздухопловна манифестација” која је дефинисана у члану 2. тачка 11) Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012.

Члан 3.

Захтеви у погледу континуиране пловидбености

1. Континуирана пловидбеност ваздухоплова из члана 1. став а) и компонената које треба уградити у ваздухоплов обезбеђује се у складу са одредбама Анекса I.

2. Организације или особље укључени у континуирану пловидбеност ваздухоплова из члана 1. став а) и компонената које треба уградити у ваздухоплов, обухватајући и одржавање, морају да буду у складу са Анексом I, а где је примењиво, у складу са чл. 4. и 5.

3. Изузетно од става 1, континуирана пловидбеност ваздухоплова из члана 1. став а) који поседује дозволу за лет, обезбеђује се на основу специфичних договора за обезбеђивање континуиране пловидбености као што је дефинисано у дозволи за лет, издатој у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе Комисије (ЕУ) бр.748/2012.

4. Програми одржавања одобрени у складу са захтевима који су се примењивали пре 27. јула 2015. године, сматраће се одобреним у складу са захтевима из ове уредбе.

5. Континуирана пловидбеност ваздухоплова из члана 1. став б) и компонената које треба уградити у ваздухоплов обезбеђује се у складу са одредбама Анекса Va.

Члан 4.

Одобрења организација за одржавање

1 Одобрења организација за одржавање издају се у складу са Анексом I, Одељак Ф, или Анексом II.

2. Сматра се да су дозволе за одржавање које је држава чланица издала или признала у складу са захтевима и процедурама ЈАА, а који су важили пре ступања на снагу Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003, издате у складу са овом уредбом.

3. Особље које је квалификовано за обављање и/или преглед континуиране пловидбености испитивањима без разарања структура и/или компонената ваздухоплова, на основу било ког стандарда који је признала нека држава чланица пре ступања на снагу Уредбе (ЕЗ) 2042/2003, а који обезбеђује еквивалентан ниво квалификације, може да настави да спроводи и/или контролише та испитивања.

4. Уверења о спремности за употребу ваздухоплова и уверења о спремности за употребу компоненте која су пре ступања на снагу Уредбе (ЕЗ) бр. 1056/2008 издале организације за одржавање одобрене у складу са захтевима државе чланице, сматрају се еквивалентним онима која се захтевају у складу са М.А.801 и М.А.802 Анекса I (Део-М).

Члан 5. Овлашћено особље

1. Овлашћено особље мора да буде квалификовано у складу са одредбама Анекса III (Део-66), изузев у случајевима предвиђеним у М.А.606 став х), М.А.607 став б), М.А.801 став д) и М.А.803 Анекса I (Део М) и у 145.А.30 став ј) и Додатку IV уз Анекс II (Део-145).

2. Сматра се да је свака дозвола за одржавање ваздухоплова и, ако постоје, техничка ограничења везана за ту дозволу коју је издала или признала држава чланица у складу са захтевима и процедурама ЈАА, а која је важила у тренутку ступања на снагу Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003, издата у складу са овом уредбом.

3. Сматра се да овлашћено особље, чија је дозвола издата у складу са Анексом III (Део-66) за одређену категорију/поткатегорију, има права из 66.А.20 став а) истог анекса, која одговарају тој категорији /поткатегорији. Сматра се да су захтеви у погледу основног знања, који одговарају овим новим правима, испуњени у сврху проширења такве дозволе на нову категорију/поткатегорију.

4. Овлашћено особље чија дозвола обухвата ваздухоплов за чији тип није потребно појединачно овлашћење, може да настави да остварује своја права до првог продужења рока важења или измене дозволе, када дозвола мора да се конвертује на основу процедуре предвиђене у 66.Б.125 Анекса III (Део-66) на овлашћења одређена у 66.А.45 истог анекса.

5. Сматра се да су извештаји о конверзији и извештаји о признавању испита, који испуњавају захтеве који су се примењивали пре примене Уредбе (ЕУ) бр. 1149/2011, у складу са овом уредбом.

6. Док се овом уредбом не одреде захтеви за овлашћено особље:

- (i) за ваздухоплове који нису авиони и хеликоптери;
- (ii) за компоненте;

захтеви који су на снази у одређеној држави чланице се и даље примењују, изузев за организације за одржавање које се налазе ван Европске уније, које одобрава Агенција.

Члан 6. Захтеви у погледу организације за обуку

1. Организације које врше обуку особља из члана 5. морају да буду одобрене у складу са Анексом IV (Део-147) како би имале овлашћење:

- а) да спроводе признате курсеве основне обуке; и/или
- б) да спроводе признате курсеве обуке за тип; и
- ц) да спроводе испите; и

д) да издају сертификате о стручној оспособљености.

2. Сматра се да је свако одобрење које је организацији за обуку особља за одржавање издала или признала нека држава чланица у складу са захтевима и процедурама *ЈАА* који су важили пре ступања на снагу Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003, издато у складу са овом уредбом.

3. Курсеви обуке за тип, одобрени пре него што је у подацима за коришћење за одговарајући тип одобрен минимални наставни план обуке овлашћеног особља за стицање овлашћења за тип у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012, морају да обухвате одговарајуће елементе дефинисане у обавезном делу података за коришћење, најкасније до 18. децембра 2017. године или у року од две године од одобравања података за коришћење, у зависности од тога који датум је каснији.

Члан 7.

Ставља се ван снаге Уредба (ЕЗ) бр. 2042/2003.

Упућивања на Уредбу стављену ван снаге сматрају се упућивањима на ову уредбу и тумаче се у складу са упоредном табелом датом у Анексу VI.

Члан 8.

Ступање на снагу

1. Ова уредба ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу Европске уније.

2. Изузетно од става 1, државе чланице могу да одлуче да не примењују:

а) за одржавање непресуризованих клипних авиона, чија је *МТОМ* 2.000 kg и мања, а којима се не обавља јавни авио-превоз,

до 28. септембра 2014. године, захтев да имају овлашћено особље квалификовано у складу са следећим одредбама Анекса III (Део-66):

- М.А.606 став г) и М.А.801 став б) тачка 2. Анекса I (Део-М)

- 145.А.30 ст. г) и х) Анекса II (Део-145);

б) за одржавање авиона *ELA1* којима се не обавља јавни авио-превоз, до 28. септембра 2016. године:

(i) захтев за надлежни орган да издаје дозволе за одржавање ваздухоплова у складу са Анексом III (Део-66) као нове или конвертоване у складу са 66.А.70 истог анекса;

(ii) захтев да има овлашћено особље, квалификовано у складу са следећим одредбама Анекса III (Део-66):

- М.А.606 став г) и М.А.801 став б), тачка 2. Анекса I (Део-М)

- 145.А.30 ст. г) и х) Анекса II (Део-145).

ц) за ваздухоплов који је регистрован у трећој држави и који је закупио без посаде авио-превозилац који је лиценциран у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, захтеве из Анекса Va, до 25. августа 2017. године.

2а. Изузетно од става 1, захтеви за ваздухоплове који се користе за обављање посебних делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду и *CAT*, изузев захтева за авио-превозиоце лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр.1008/2008, утврђених у Уредби (ЕУ) бр. 965/2012, измењеној Уредбом (ЕУ) бр. 379/2014, примењују се од 21. априла 2017. године.

До тада:

- Одредбе Анекса I, М.А.201 став ф) примењују се на сложене моторне ваздухоплове које користе оператери за које држава чланица захтева да имају сертификат за комерцијалне делатности, изузев авио-превозилаца који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и на комерцијалне АТО;

- Одредбе Анекса I, М.А.201 став х) примењују се на ваздухоплове који нису сложени моторни ваздухоплови које користе оператери за које држава чланица захтева да имају сертификат за комерцијалне делатности, изузев авио-превозилаца који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и на комерцијалне АТО;

- Одредбе Анекса I, М.А.306 став а) се примењују на ваздухоплове које користе авио-превозиоци који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и на ваздухоплове које користе оператери за које држава чланица захтева да поседују сертификат за комерцијалне делатности;

- Одредбе Анекса I, М.А.801 став ц) се примењују на ваздухоплове *ELA1* које не користе авио-превозиоци који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и које не користе комерцијалне АТО;

- Одредбе Анекса I, М.А.803 став б) се примењују на моторни ваздухоплов једноставне конструкције чија *МТОМ* износи 2.730 kg или мање, једрилицу, погоњену једрилицу или балон, које не користе авио-превозиоци који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, или оператери за које држава чланица захтева да поседују сертификат за комерцијалне делатности или комерцијалне АТО;

- Одредбе Анекса I, М.А.901 став г) се примењују на ваздухоплове *ELA1* које не користе авио-превозиоци који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, или оператери за које држава чланица захтева да поседују сертификат за комерцијалне делатности или комерцијалне АТО;

3. Ако држава чланица примењује одредбе става 2, о томе обавештава Комисију и Агенцију.

4. Рокови предвиђени у 66.А.25, 66.А.30 и Додатку III Анекса III (Део-66) који се односе на испите основног знања, основног искуства, теоријску обуку и испите за тип, практичну обуку и процену, испите за тип и обуку на радном месту, који су протекли пре него што је Уредба (ЕУ) бр. 1149/2011 почела да се примењује, рок почиње да тече од дана када је Уредба (ЕУ) бр. 1149/2011 престала да важи.

5. Агенција даје мишљење Комисији, укључујући предлоге за једноставан и пропорционалан систем за лиценцирање овлашћеног особља које учествује у одржавању авиона *ELA1*, као и других ваздухоплова, изузев авиона и хеликоптера.

6. Изузетно од става 1:

а) Надлежни органи или, када је примењиво, организације могу и даље да издају сертификате до 31. децембра 2015. године, ако је претходни сертификат, као што је утврђено у Додатку III Анекса I (Део-М) или у Додатку II и Додатку III Анекса IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, на снази пре 27. јула 2015. године.

б) Сертификати издати пре 1. јануара 2016. године важе док се не измене, суспендују или ставе ван снаге.

Члан 9. Мере Агенције

1. Агенција развија прихватљиве начине усаглашавања (у даљем тексту: *АМС*) које надлежни органи, организације и особље могу да користе да покажу усаглашеност са одредбама Анекса ове уредбе.

2. *АМС*-овима које издаје Агенција не уводе се нови захтеви, нити се ублажавају захтеви из Анекса ове уредбе.

3. Не доводећи у питање чл. 54. и 55. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, ако се користе *АМС*-ови које је издала Агенција, сматра се да су испуњени са њима повезани захтеви из Анекса ове уредбе, без даљег доказивања.

Ова уредба је обавезујућа у целини и непосредно се примењује у свим државама чланицама.

АНЕКС I

(Део-М)

САДРЖАЈ

М.1

СЕКЦИЈА А - ТЕНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

М.А.101 Област примене

ОДЕЉАК Б - ОДГОВОРНОСТ

М.А.201 Одговорности

М.А.202 Пријављивање догађаја

ОДЕЉАК Ц - КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ

М.А.301 Задаци континуиране пловидбености

М.А.302 Програм одржавања ваздухоплова

М.А.303 Налози за пловидбеност

М.А.304 Подаци за модификације и поправке

М.А.305 Систем евиденције континуиране пловидбености ваздухоплова

М.А.306 Систем техничке књиге ваздухоплова

М.А.307 Пренос евиденције о континуираној пловидбености ваздухоплова

ОДЕЉАК Д - СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА

М.А.401 Подаци о одржавању

М.А.402 Обављање одржавања

М.А.403 Кварови ваздухоплова

ОДЕЉАК Е - КОМПОНЕНТЕ

М.А.501 Уградња

М.А.502 Одржавање компонената

М.А.503 Компоненте са ограниченим веком трајања

М.А.504 Контрола неупотребљивих компонената

ОДЕЉАК Ф - ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

М.А.601 Област примене

М.А.602 Захтев

М.А.603 Обим одобрења

М.А.604 Приручник организације за одржавање

М.А.605 Објекти

M.A.606 Захтеви у погледу особља
M.A.607 Овлашћено особље и особље за проверу пловидбености
M.A.608 Компоненте, опрема и алати
M.A.609 Подаци о одржавању
M.A.610 Радни налози за одржавање
M.A.611 Стандарди одржавања
M.A.612 Уверење о спремности за употребу ваздухоплова
M.A.613 Уверење о спремности за употребу компоненте
M.A.614 Евиденција о одржавању и провери пловидбености
M.A.615 Права организације
M.A.616 Провера организације
M.A.617 Промене у одобреној организацији за одржавање
M.A.618 Трајно важење одобрења
M.A.619 Налази

ОДЕЉАК Г - ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

M.A.701 Област примене
M.A.702 Захтев
M.A.703 Обим одобрења
M.A.704 Приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености
M.A.705 Објекти
M.A.706 Захтеви у погледу особља
M.A.707 Особље за проверу пловидбености
M.A.708 Обезбеђивање континуиране пловидбености
M.A.709 Документација
M.A.710 Провера пловидбености
M.A.711 Права организације
M.A.712 Систем квалитета
M.A.713 Промене у одобреној организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености
M.A.714 Вођење евиденције
M.A.715 Трајно важење одобрења
M.A.716 Налази

ОДЕЉАК Х - УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ- CRS

M.A.801 Уверење о спремности за употребу ваздухоплова
M.A.802 Уверење о спремности за употребу компоненте
M.A.803 Овлашћење пилота-власника

ОДЕЉАК И - ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ

M.A.901 Провера пловидбености ваздухоплова
M.A.902 Важење потврде о провери пловидбености
M.A.903 Пренос регистрације ваздухоплова унутар ЕУ
M.A.904 Провера пловидбености ваздухоплова увезених у ЕУ
M.A.905 Налази

СЕКЦИЈА Б - ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

- М.Б.101 Област примене
- М.Б.102 Надлежни орган
- М.Б.104 Вођење евиденције
- М.Б.105 Међусобна размена информација

ОДЕЉАК Б - ОДГОВОРНОСТ

- М.Б.201 Одговорности

ОДЕЉАК Ц - КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ

- М.Б.301 Програм одржавања
- М.Б.302 Изузећа
- М.Б.303 Надзор континуиране пловидбености ваздухоплова
- М.Б.304 Стављање ван снаге и суспензија

ОДЕЉАК Д - СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА

ОДЕЉАК Е - КОМПОНЕНТЕ

ОДЕЉАК Ф - ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

- М.Б.601 Захтев
- М.Б.602 Прво одобрење
- М.Б.603 Издавање одобрења
- М.Б.604 Континуирани надзор
- М.Б.605 Налази
- М.Б.606 Промене
- М.Б.607 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења

ОДЕЉАК Г - ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

- М.Б.701 Захтев
- М.Б.702 Прво одобрење
- М.Б.703 Издавање одобрења
- М.Б.704 Континуирани надзор
- М.Б.705 Налази
- М.Б.706 Промене
- М.Б.707 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења

ОДЕЉАК Х - УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ- CRS

ОДЕЉАК И - ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.Б.901 Процена препорука
М.Б.902 Провера пловидбености коју обавља надлежни орган
М.Б.903 Налази

Додатак I - Уговор о обезбеђивању континуиране пловидбености
Додатак II - Уверење о спремности за употребу компоненте - EASA образац 1
Додатак III - Потврда о провери пловидбености - EASA образац 15
Додатак IV - Систем класа и овлашћења који се користи за издавање одобрења организацијама за одржавање из Анекса I (Део-М) Одељак Ф и из Анекса II (Део-145)
Додатак V - Одобрење организације за одржавање из Анекса I (Део-М) Одељак Ф
Додатак VI - Одобрење организације за обезбеђивање континуиране пловидбености из Анекса I (Део-М) Одељак Г
Додатак VII - Сложени задаци одржавања
Додатак VIII - Ограничено одржавање које обавља пилот-власник

М.1

За потребе овог дела, надлежни орган је:

1. за надзор континуиране пловидбености појединачног ваздухоплова и издавање потврда о провери пловидбености, орган којег је именовала држава чланица у којој је ваздухоплов регистрован;
2. за надзор организације за одржавање која је наведена у Секцији А, Одељак Ф овог анекса (Део-М):
 - (i) орган којег је именовала држава чланица у којој се налази главно место пословања те организације;
 - (ii) Агенција, ако се организација налази у некој трећој земљи;
3. за надзор организације за обезбеђивање континуиране пловидбености како је прописано у Секцији А, Одељак Г овог анекса (Део-М):
 - (i) орган којег је именовала држава чланица у којој се налази главно место пословања те организације ако одобрење није садржано у сертификату ваздухопловног оператера;
 - (ii) орган којег је именовала држава чланица оператера ако је одобрење садржано у сертификату ваздухопловног оператера;
 - (iii) Агенција, ако се организација налази у некој трећој држави;
4. за одобравање програма одржавања:
 - (i) орган којем је држава чланица у којој је извршена регистрација поверила надлежност; или
 - (ii) ако је договорено са државом чланицом у којој је извршена регистрација пре одобравања програма одржавања:
 - а) орган којем је држава у којој оператер има главно место пословања, у којој је основан или у којој има место боравка, поверила надлежност; или
 - б) орган одговоран за надзор организације за обезбеђивање континуиране пловидбености која обезбеђује континуирану пловидбеност ваздухоплова, или са којим је власник закључио ограничен уговор у складу са М.А.201 став и) тачка 3).

СЕКЦИЈА А

ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

М.А.101 Област примене

Овом секцијом утврђују се мере које треба предузети како би се обезбедила пловидбеност, укључујући одржавање, и одређују услови које треба да испуне лица или организације које учествују у обезбеђивању континуиране пловидбености.

ОДЕЉАК Б

ОДГОВОРНОСТ

М.А.201 Одговорности

а) Власник ваздухоплова је одговоран за континуирану пловидбеност ваздухоплова и дужан је да обезбеди да се лет обавља само:

1. ако је ваздухоплов одржаван у стању пловидбености, и;
2. ако је свака постављена оперативна опрема и опрема у случају ванредне ситуације исправно уграђена и употребљива или јасно означена као неупотребљива, и;
3. ако је важећа потврда о пловидбености, и;
4. ако се одржавање ваздухоплова врши у складу са програмом одржавања на начин одређен у М.А.302.

б) Ако се ваздухоплов даје у закуп, одговорности власника преносе се на закупаца:

1. ако је закупац наведен у документу о регистрацији; или
2. ако је наведен у уговору о закупу.

Ако се у овом делу упућује на власника, под власником се сматра власник или закупац, у зависности од случаја.

ц) Свако лице или организација који врше одржавање одговорни су за обављене задатке.

д) Вођа ваздухоплова или, у случају авио-превозиоца који је лиценциран у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, оператер је одговоран за вршење претполетног прегледа на задовољавајући начин. Тај преглед мора да обави пилот или друго квалификовано лице, али не мора одобрена организација за одржавање или овлашћено особље према Делу-66.

е) Ако ваздухоплов користи авио-превозилац који је лиценциран у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, оператер је одговоран за континуирану пловидбеност ваздухоплова који користи и мора да:

1. обезбеди да се летови не обављају ако услови из става а) нису испуњени;

2. буде одобрен, у оквиру сертификата ваздухопловног оператера, као организација за обезбеђивање континуиране пловидбености у складу са делом М.А., Одељак Е (*САМО*), за ваздухоплов који користи; и

3. буде одобрен у складу са Делом-145 или да закључи уговор са таквом организацијом у складу са М.А.708 став ц).

ф) За сложени моторни ваздухоплов који се користи за посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду, или за *САТ* који не обављају авио-превозиоци који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 или комерцијалне *АТО*, оператер је дужан да обезбеди:

1. да се летови не обављају ако услови утврђени у ставу а) нису испуњени;

2. да задатке у вези са континуираном пловидбеношћу обавља одобрена *САМО*. Ако оператер није одобрен као *САМО*, оператер закључује писани уговор са таквом организацијом у складу са Додатком I, и

3. да је *САМО* из тачке 2. одобрена у складу са Делом-145 за одржавање ваздухоплова и компонената намењених за уградњу у ваздухоплов или да има потписан уговор са таквим организацијама, у складу са М.А.708 став ц).

г) За сложени моторни ваздухоплов који није обухваћен ст. е) или ф), власник је дужан да обезбеди:

1. да се летови не обављају ако услови утврђени у ставу а) нису испуњени;

2. да задатке у вези са континуираном пловидбеношћу обавља одобрена *САМО*. Ако оператер није одобрен као *САМО*, оператер закључује писани уговор у складу са Додатком I са таквом организацијом, и

3. да је *САМО* из тачке 2. одобрена у складу са Делом-145 за одржавање ваздухоплова и компонената намењених за уградњу у ваздухоплов или да има закључен уговор са таквим организацијама, у складу са М.А.708 став ц).

х) За ваздухоплов који није сложени моторни ваздухоплов, који се користи за посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду или за *САТ* који не обављају авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 или комерцијалне *АТО*, оператер је дужан да обезбеди:

1. да се летови не обављају ако услови утврђени у ставу а) нису испуњени;

2. да задатке у вези са континуираном пловидбеношћу обавља одобрена *САМО*. Ако оператер није одобрен као *САМО*, оператер закључује писани уговор са таквом организацијом у складу са Додатком I, и

3. да је *САМО* из тачке 2. одобрена у складу са Делом-М, Одељак-Ф или Делом-145 за одржавање ваздухоплова и компонената намењених за уградњу у ваздухоплов или да има закључен уговор са таквим организацијама у складу са М.А.708 став ц).

и) За ваздухоплов који није сложени моторни ваздухоплов, који није обухваћен ст. е) или х), или који се користи у ограниченим операцијама, власник је одговоран да обезбеди да се не обављају летови ако услови утврђени у ставу а) нису испуњени. У ту сврху власник:

1. уговара задатке у вези са континуираном пловидбеношћу са одобреном *САМО* закључивањем писаног уговора у складу са Додатком I, којим се преноси одговорност за извршавање тих задатака на ту *САМО*, или;

2. управља континуираном пловидбеношћу ваздухоплова на сопствену одговорност, без закључивљања уговора са одобреном *САМО*, или;

3. управља континуираном пловидбеношћу ваздухоплова на сопствену одговорност и закључује ограничен уговор за развој програма одржавања и обраду његовог одобрења у складу са М.А.302 са:

- одобреном *САМО*, или

- у случају ваздухоплова *ELA2*, са организацијом за одржавање из Дела-145 или М.А, Одељак Ф.

Овај ограничен уговор преноси одговорност за развој и, изузев ако власник даје изјаву у складу са М.А.302 став х), и за процес одобрења програма одржавања на организацију са којом је уговор закључен.

ј) Власник/оператер обезбеђује да сваком лицу које је овлашћено од стране надлежног органа, буде одобрен приступ објектима, ваздухоплову или документима која су у вези са његовим активностима, укључујући подговорене активности, како би се утврдила усклађеност са овим делом.

М.А.202 Пријављивање догађаја

а) Свако лице или организација који су одговорни у складу са М.А.201 подносе извештај надлежном органу којег је именовала држава у којој је извршена регистрација, организацији одговорној за пројекат типа или допунски пројекат типа и, ако је применљиво, држави чланици надлежној за оператера, о сваком утврђеном стању ваздухоплова или компоненте које угрожава безбедност лета.

б) Извештаји се сачињавају на начин који је утврдила Агенција и садрже све релевантне информације о стању које је познато лицу или организацији.

ц) Ако су лице или организација који одржавају ваздухоплов закључили уговор о спровођењу одржавања са власником или оператером, лице или организација који одржавају ваздухоплов, такође, подносе извештај власнику, оператеру или организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености о сваком стању које утиче на ваздухоплов или компоненту ваздухоплова власника или оператера.

д) Извештаји се сачињавају чим је то могуће, а најкасније у року од 72 сата од када су то лице или та организација утврдили стање на које се извештај односи.

ОДЕЉАК Ц

КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ

М.А.301 Задаци континуиране пловидбености

Континуирана пловидбеност ваздухоплова и употребљивост, како оперативне опреме, тако и опреме која се користи у случају ванредне ситуације, обезбеђују се:

1. вршењем претполетних прегледа;
2. поправком у складу са подацима из М.А.304 и/или М.А.401, у зависности од случаја, свих кварова и оштећења који утичу на безбедан рад, узимајући у обзир листу минималне опреме и листу одступања од конфигурације, ако је то примењиво.
3. вршењем целокупног одржавања, у складу са програмом одржавања ваздухоплова, сходно М.А.302;
4. анализом делотворности одобреног програма одржавања према М.А.302, за сваки сложени моторни ваздухоплов или ваздухоплов који користе лиценцирани авио-превозиоци у складу са Уредбом (ЕЗ) 1008/2008;
5. спровођењем сваког важећег:
 - (i) налога за пловидбеност;
 - (ii) оперативног налога који утиче на континуирану пловидбеност;

(iii) захтева за континуирану пловидбеност који је утврдила Агенција;
(iv) мера које је прописао надлежни орган као непосредну реакцију на безбедносни проблем;

6. вршењем модификација и поправки у складу са М.А.304;

7. успостављањем политике спровођења необавезних модификација и/или прегледа, за све сложене моторне ваздухоплове или ваздухоплов који користе лиценцирани авио-превозиоци у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008;

8. извођењем пробних летова после одржавања, када је то неопходно.

М.А.302 Програм одржавања ваздухоплова

а) Одржавање сваког ваздухоплова организује се у складу са програмом одржавања ваздухоплова.

б) Програм одржавања ваздухоплова и све његове измене одобрава надлежни орган.

ц) Ако континуираном пловидбеношћу ваздухоплова управља организација за обезбеђивање континуиране пловидбености која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М) или ако је закључен ограничен уговор између власника и ове организације у складу са М.А.201 став и) тачка 3, програм одржавања ваздухоплова и његове измене могу да се одобре процедуром посредног одобравања.

(i) У том случају, процедуру посредног одобравања утврђује организација за обезбеђивање континуиране пловидбености као део свог приручника за обезбеђивање континуиране пловидбености, а одобрава је надлежни орган одговоран за ту организацију.

(ii) Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености не може да користи процедуру посредног одобравања ако та организација није под надзором државе чланице у којој је извршена регистрација, изузев ако постоји споразум у складу са М.1 тачка 4. подтачка (ii), којим се преноси одговорност за одобравање програма одржавања ваздухоплова на надлежни орган који је одговоран за организацију за обезбеђивање континуиране пловидбености.

д) Програм одржавања ваздухоплова мора да буде усклађен са:

(i) упутствима које издаје надлежни орган;

(ii) упутствима за континуирану пловидбеност:

- које издају имаоци потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу; имаоци одобрења за пројекат велике поправке; имаоци овлашћења *ETSO* или имаоци сваког другог релевантног одобрења издатог на основу Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 и њеног Анекса I (Део-21), и

- која су обухваћена сертификационим захтевима садржаним у 21А.90В или 21А.431В Анекса I (Део-21) Уредбе бр. 748/2012, ако је примењиво;

(iii) додатним или алтернативним упутствима које је предложио власник или организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, ако је одобрена у складу са М.А.302, изузев интервала у којима се морају обавити задаци везани за безбедност из става е) који се могу продужити, под условом да се спроводи довољно прегледа у складу са ставом г) и само ако подлежу непосредном одобравању у складу са М.А.302 став б).

е) Програм одржавања ваздухоплова садржи појединости, обухватајући учесталост целокупног одржавања које треба обавити, као и све посебне задатке повезане са типом и специфичношћу операција.

ф) Ако се програм одржавања заснива на логици групе за управљање одржавањем или на праћењу стања, програм одржавања за сложени моторни ваздухоплов мора да садржи програм поузданости.

г) Програм одржавања ваздухоплова подлеже периодичним проверама и, сходно томе, мења се по потреби. Овим проверама обезбеђује се стално важење програма, с обзиром на оперативно искуство и упутства надлежног органа, узимајући у обзир нова и/или модификована упутства о одржавању које објављују имаоци потврде о типу и додатне потврде о типу и свака друга организација која објављује такве податке у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

х) за ваздухоплове *ELA1* којима се не обављају комерцијалне делатности, испуњење услова из ст. б), ц), д), е) и г) може да се замени испуњењем свих следећих услова:

1. У програму одржавања ваздухоплова јасно су одређени власник и ваздухоплов на који се програм односи, укључујући уграђени мотор и елису.

2. Програм одржавања ваздухоплова мора да буде:

- усклађен са програмом минималног прегледа из става и) који је одговарајући за одређени ваздухоплов, или

- усклађен са ст. д) и е).

Програм одржавања не сме да буде мање ограничавајући од програма минималог прегледа.

3. Програм одржавања ваздухоплова обухвата обавезне захтеве за континуирану пловидбеност, као што су понављајући налози за пловидбеност, секција са ограничењима за пловидбеност (*ALS*), упутства за континуирану пловидбеност (*ICA*) или посебни услови одржавања садржани у листи података уз потврду о типу (*TCDS*).

Поред тога, програмом одржавања ваздухоплова се одређују сви додатни задаци одржавања које треба обавити због посебног типа ваздухоплова, конфигурације ваздухоплова, као и типа и специфичности операција. Најмање следећи елементи морају да се узму у обзир:

- посебна инсталирана опрема и модификације ваздухоплова;

- поправке извршене на ваздухоплову;

- компоненте са ограниченим веком употребе и кључне компоненте за безбедност летења;

- препоруке одржавања, попут размака између два ремонта (*TBO*), датих путем сервисних билтена, сервисних писама и других необавезних сервисних информација;

- примењиве оперативне директиве/захтеви који се односе на периодични преглед одређене опреме;

- посебна оперативна одобрења;

- коришћење ваздухоплова и оперативног окружења;

- одржавање које врши пилот-власник (ако је примењиво).

4. Ако надлежни орган не одобри програм одржавања (непосредно или ако то не учини организација наведена у М.А. Одељак Г процедуром посредног одобравања), програм одржавања ваздухоплова мора да садржи потписану изјаву власника да се ради о програму одржавања ваздухоплова одређене регистрације и да он сноси пуну одговорност за његов садржај, а нарочито за сва одступања која се тичу препорука одобрене организације за пројектовање.

5. Програм одржавања ваздухоплова се проверава најмање једном годишње. Ову проверу програма одржавања врши:

- лице које обавља проверу пловидбености ваздухоплова у складу са М.А.710 став га), или

- организација која обезбеђује континуирану пловидбеност ваздухоплова наведена у М.А. Одељак Г, ако провера програма одржавања није извршена заједно са провером пловидбености.

Ако се провером на ваздухоплову уоче одступања која се односе на недостатке у садржају програма одржавања, лице које врши проверу дужно је да обавести надлежни орган државе чланице у којој је ваздухоплов регистрован, а власник је дужан да измени програм одржавања према договору са надлежним органом.

(i) у случају ваздухоплова *ELA1*, изузев ваздушних бродова, којима се не обављају комерцијалне делатности, Програм минималног прегледа из става х) мора да испуни следеће услове:

1. Да садржи следеће интервале прегледа:

- за авионе *ELA1* и моторне једрилице *ELA1 (TMG)*, сваке године или у интервалу од 100 сати, у зависности од тога шта долази прво. Дозвољено је одступање од једног месеца или 10 сати, с тим да се следећи интервал рачуна од првобитно одређеног редовног датума или броја сати.

- за једрилице *ELA1*, погођене једрилице *ELA1* које нису *TMG* и балоне *ELA1*, сваке године. Дозвољено је одступање од једног месеца, с тим да се следећи интервал рачуна од првобитно одређеног редовног датума.

2. Да садржи следеће:

- послове сервисирања према захтевима имаоца одобрења за пројектовање;

- преглед ознака;

- преглед евиденције мерења тежине и мерење тежине у складу са Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 965/2012, *NCO.POL.105*;

- испитивање функционалности транспондера (ако постоји);

- испитивање функционалности пито-статичког система;

- За авионе *ELA1*:

- оперативне провере снаге и броја обртаја у минути, магнета, горива и притиска уља, температуре мотора;

- За моторе опремљене аутоматском контролом мотора, објављену процедуру пробе мотора.

- За моторе са сувим картером, моторе са турбо пуњењем и моторе хлађене течностима, оперативну проверу за знаке поремећене циркулације флуида.

- Преглед стања и спојева структурних елемената, система и компонената који одговарају следећим областима:

- За авионе *ELA1*:

- структура ваздухоплова;

- кабина и пилотска кабина;

- стајни трап;

- крилна и централна секција;

- команде лета;

- репне површине;

- авионика и електрика;

- погонска група;

- квачила и редуктори;

- елиса;

- остали системи попут балистичког система за спасавање.
- За једрилице *ELA1* и погођене једрилице *ELA1*:
 - структура ваздухоплова;
 - кабина и пилотска кабина;
 - стајни трап;
 - крилна и централна секција;
 - репне површине;
 - авионика и електрика;
 - погонска група (ако је примењиво);
 - остали системи, попут уклоњивог баласта, падована за кочење и команди и система воденог баласта.
- За топовоздушне балоне *ELA1*:
 - купола;
 - горионик;
 - корпа;
 - резервоари за гориво;
 - опрема и инструменти.
- За гасне балоне *ELA1*:
 - купола;
 - корпа;
 - опрема и инструменти.

Док се овом уредбом не одреди програм минималног прегледа за ваздушне бродове, програм њиховог одржавања мора да буде у складу са ст. д) и е).

М.А.303 Налози за пловидбеност

Сваки важећи налог за пловидбеност мора да се спроводи у оквиру захтева тог налога, изузев ако Агенција другачије одреди.

М.А.304 Подаци за модификације и поправке

Оштећење се процењује, а модификације и поправке се обављају коришћењем:

- а) података које је одобрила Агенција; или
- б) података које је одобрила организација за пројектовање из Дела 21; или
- в) података садржаних у сертификационим захтевима из 21А.90В или 21А.431В Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

М.А.305 Систем евиденције континуиране пловидбености ваздухоплова

а) По завршетку сваког одржавања, уверење о спремности за употребу које се захтева према М.А.801 или 145.А.50 уписује се у евиденцију о континуираној пловидбености ваздухоплова. Унос се врши чим је то могуће, а најкасније 30 дана од дана када су предузете активности на одржавању.

- б) Евиденција о континуираној пловидбености ваздухоплова састоји се од:
 1. техничке књиге ваздухоплова, техничке књиге мотора или контролних картица модула мотора, техничке књиге елисе и контролних картица за сваку компоненту са ограниченим веком трајања у зависности од случаја, и,
 2. техничке књига оператера, ако се захтева у М.А.306.

ц) Тип ваздухоплова и ознака регистрације, датум, заједно са укупним временом летења и/или циклусима летења и/или слетања, по потреби, уписују се у техничке књиге ваздухоплова.

д) Евиденција о континуираној пловидбености ваздухоплова садржи:

1. статус налога за пловидбеност и мера које је прописао надлежни орган као непосредну реакцију на безбедносни проблем;

2. статус модификација и поправки;

3. статус испуњавања програма одржавања;

4. статус компонената са ограниченим веком трајања;

5. извештај о маси и центражи;

6. списак одложеног одржавања.

е) Изузев одобреног документа о спремности за употребу из *EASA* обрасца 1 или еквивалентног документа, следеће информације релевантне за сваку уграђену компоненту (мотор, елису, модул мотора или компоненту са ограниченим веком трајања) уписују се у одговарајућу техничку књигу мотора или елисе, у контролну картицу модула мотора или компоненте ограниченог века трајања:

1. идентификациона ознака компоненте; и

2. тип, серијски број и регистрација, по потреби, ваздухоплова, мотора, елисе, модула мотора или компоненте са ограниченим веком трајања, у који је појединачна компонента уграђена, уз упућивање на уградњу и уклањање компоненте; и

3. датум, заједно са укупним збирним бројем сати летења и/или циклусима летења и/или бројем слетања и/или календарским временом коришћења компоненте, у зависности од случаја; и

4. текуће информације из става д) које важе за компоненту.

ф) Лице које је одговорно за обезбеђивање континуиране пловидбености у складу са Секцијом А, Одељак Б овог анекса (Део-М) контролише евиденцију, као што је наведено у овом ставу, и доставља евиденцију надлежном органу, на захтев.

г) Сви уноси у евиденцију о континуираној пловидбености ваздухоплова морају да буду јасни и тачни. Ако је неопходно исправити неки унос, исправка се врши тако да оригинални упис остане јасно видљив.

х) Власник или оператер ваздухоплова обезбеђују успостављање система за вођење следеће евиденције у одређеним роковима:

1. свих појединости из евиденције о одржавању ваздухоплова и свих сервисних компонената са ограниченим веком трајања које су у њих уграђене, док се информације садржане у њима не замене новим информацијама које су до детаља истоветне по обиму, али не краће од 36 месеци после пуштања ваздухоплова или компоненте у употребу; и

2. укупног времена употребе (сати, календарско време, циклуси и број слетања) ваздухоплова и свих компонената са ограниченим веком трајања, најмање 12 месеци пошто су ваздухоплов или компонента трајно повучени из употребе; и

3. времена употребе (сати, календарско време, циклуси и број слетања), у зависности од случаја, од последњег редовног одржавања компоненте на коју се примењује ограничење века трајања, бар док се редовно одржавање ваздухоплова или компоненте не замени другим редовним одржавањем до детаља истоветним по обиму посла; и

4. тренутног статуса усаглашености програма одржавања, таквог да се може утврдити усаглашеност са одобреним програмом одржавања ваздухоплова, бар док се редовно одржавање ваздухоплова или компоненте не замени другим редовним одржавањем до детаља истоветним по обиму посла; и

5. тренутног статуса налога за пловидбеност који се примењују на ваздухоплов и компоненте, најмање 12 месеци од трајног повлачења ваздухоплова или компоненте из употребе; и

6. појединости о текућим модификацијама и поправкама на ваздухоплову, моторима, елисама и свим другим компонентама које су од кључног значаја за безбедност летења, најмање 12 месеци од њиховог трајног повлачења из употребе.

М.А.306 Систем техничке књиге ваздухоплова

а) За *CAT*, посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду и комерцијалне делатности *АТО*, поред захтева из М.А.305, оператер је дужан да користи систем техничке књиге која садржи следеће информације за сваки ваздухоплов:

1. информације о сваком лету које су неопходне да би се обезбедила континуирана безбедност летења, и;

2. важеће уверење о спремности за употребу ваздухоплова, и;

3. важећу изјаву о одржавању у којој се наводи статус одржавања ваздухоплова у погледу планираног или ванредног одржавања које предстоји, изузев што надлежни орган може да се сагласи да се изјава о одржавању чува на другом месту, и;

4. све неизвршене одложене поправке кварова који утичу на рад ваздухоплова, и;

5. све неопходне смернице и инструкције о уговорима за подршку одржавању.

б) Систем техничке књиге ваздухоплова и све накнадне измене одобрава надлежни орган.

ц) Оператер обезбеђује да се техничка књига ваздухоплова чува 36 месеци од датума последњег уноса.

М.А.307 Пренос евиденције о континуираној пловидбености ваздухоплова

а) Власник или оператер обезбеђују да се при трајном преносу ваздухоплова са једног власника или оператера на другог, евиденција о континуираној пловидбености из М.А.305 и, ако је могуће, техничка књига оператера из М.А.306, такође, пренесу.

б) Власник обезбеђује да се при уговарању задатака за обезбеђивање континуиране пловидбености са организацијом за обезбеђивање континуиране пловидбености, на ту организацију преноси и евиденција о континуираној пловидбености из М.А.305.

ц) Рокови прописани за чување евиденције важе и за новог власника, оператера или организацију за обезбеђивање континуиране пловидбености.

ОДЕЉАК Д

СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА

М.А.401 Подаци о одржавању

а) Приликом одржавања, укључујући модификације и поправке, лице или организација који одржавају ваздухоплов морају да имају приступ важећим подацима о одржавању и да користе само те податке.

б) За потребе овог дела, важећи подаци о одржавању су:

1. сви важећи захтеви, процедуре, стандарди или информације које је издао надлежни орган или Агенција,

2. сви важећи налози за пловидбеност,

3. примењива упутства за континуирану пловидбеност која су издали имаоци потврде о типу, имаоци додатне потврде о типу и свака друга организација која такве податке објављује у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

4. сви важећи подаци који су издати у складу са 145.А.45 став д).

в) Лице или организација који одржавају ваздухоплов обезбеђују да сви важећи подаци о одржавању буду актуелни и одмах доступни за употребу када је то потребно. Лице или организација успостављају систем радних картица или радних листа које треба користити и морају да на такве радне картице или радне листе тачно препишу податке о одржавању или да прецизно упуте на одређени задатак или задатке одржавања садржане у таквим подацима о одржавању.

М.А.402 Обављање одржавања

Изузев одржавања које обавља организација за одржавање која је одобрена у складу са Анексом II (Део-145), свако лице или организација која обавља одржавање мора:

а) да буде квалификовано за обављање задатака, како се захтева овим делом;

б) да обезбеди да простор у којем се спроводи одржавање буде добро организован и чист у погледу прљавштине и загађења;

ц) да користи методе, технике, стандарде и упутства прецизирана у подацима о одржавању из М.А.401;

д) да користи алате, опрему и материјале прецизиране у подацима о одржавању из М.А.401. По потреби, алати и опрема се контролишу и калибришу према званично признатом стандарду;

е) да обезбеди да се одржавање обавља у складу са ограничењима радног окружења, утврђеним у подацима о одржавању из М.А.401;

ф) да обезбеди да се користе одговарајући објекти у случају лоших временских услова или дуготрајног одржавања;

г) да обезбеди свођење на минимум ризика од вишеструких грешака током одржавања и ризика од поновљених грешака у обављању истих задатака одржавања;

х) да обезбеди да се метода откривања грешке спроведе за сваки обављени критични задатак одржавања; и

и) да спроводи општу проверу по завршетку одржавања, да обезбеди да у ваздухоплову или некој компоненти ваздухоплова нису остали алат, опрема или било који други страни делови или материјали и да су сви приступни панели који су уклоњени, поново уграђени.

М.А.403 Кварови ваздухоплова

а) Сваки квар ваздухоплова који озбиљно угрожава безбедност лета мора да се поправи пре следећег лета.

б) Само овлашћено особље, на основу М.А.801 став б) тачка 1, М.А.801 став б) тачка 2, М.А.801 став ц), М.А.801 став д) или Анекса II (Део-145), може да одлучи, коришћењем података о одржавању из М.А.401, да ли квар на ваздухоплову озбиљно угрожава безбедност лета и, сходно томе, може да одлучи када и који поступак поправљања квара мора да се предузме пре следећег лета, а која поправка квара може да се одложи. Међутим, ово се не примењује ако пилот или овлашћено особље користи *MEL*.

ц) Сваки квар на ваздухоплову који не угрожава озбиљно безбедност лета поправља се чим је то практично изводљиво, после датума када је квар на ваздухоплову први пут утврђен, у било ком року наведеном у подацима о одржавању или у *MEL*.

д) Сваки квар који није поправљен пре лета мора да се унесе у систем евиденције одржавања ваздухоплова прописан у М.А.305 или у систем техничке књиге оператера из М.А.306, у зависности од тога шта је примењиво.

ОДЕЉАК Е

КОМПОНЕНТЕ

М.А.501 Уградња

а) Ниједна компонента се не може уградити ако није у задовољавајућем стању, ако није на одговарајући начин пуштена у употребу према *EASA* обрасцу 1 или еквивалентном обрасцу и ако није означена у складу са Анексом I (Део-21), Одељак Q, изузев ако је другачије прецизирано у Анексу I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, Анексу II (Део-145) или у Одељку Ф, Секција А Анекса I ове уредбе.

б) Пре уградње компоненте у ваздухоплов, лице или одобрена организација за одржавање обезбеђују да је одговарајућа компонента прикладна за уградњу у случајевима када може да дође до различитих конфигурација услед вршења модификације и/или примене налога за пловидбеност.

ц) Стандардни делови уграђују се у ваздухоплов или компоненту само ако је у подацима о одржавању наведен одређени стандардни део и ако су праћени доказом о усаглашености који упућује на важећи стандард.

д) Материјал, било да је то сировина или потрошни материјал, користи се на ваздухоплову или компоненти само ако је произвођач ваздухоплова или компоненте тако навео у релевантним подацима о одржавању, или како је прецизирано у Анексу II (Део-145). Такав материјал користи се само ако испуњава потребну спецификацију и ако има одговарајуће порекло. Сав материјал мора да буде праћен документацијом која се јасно односи на одређени материјал и која садржи изјаву о усаглашености са спецификацијом, као и извор произвођача и добављача.

М.А.502 Одржавање компонента

а) Изузев компонента из 21А.307 став ц) Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, компоненте одржавају организације за одржавање, одобрене на одговарајући начин и складу са Секцијом А, Одељак Ф овог анекса (Део-М) или Анексом II (Део 145).

б) Изузетно од става а), одржавање компоненте у складу са подацима о одржавању ваздухоплова или, ако то одобри надлежни орган, у складу са подацима о одржавању компоненте, може да обавља организација са овлашћењем категорије А, која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Ф овог анекса (Део-М) или Анексом II (Део 145), или овлашћено особље из М.А.801 став б) тачка 2, али само док су такве компоненте уграђене у ваздухоплов. Та организација или овлашћено особље могу привремено да уклоне компоненту ради одржавања како би се олакшао приступ компоненти, изузев ако би уклањање проузроковало додатно одржавање које не подлеже овом ставу. Одржавање компоненте које се врши у складу са овим ставом не испуњава услове за издавање *EASA* обрасца 1 и на њега се примењују захтеви за спремност ваздухоплова за употребу који су предвиђени у М.А.801.

ц) Изузетно од става а), одржавање компоненте мотора/помоћног уређаја за напајање (*APU*) у складу са подацима о одржавању мотора/*APU*/ или, ако то одобри надлежни орган, у складу са подацима о одржавању компоненте, може да обавља организација са овлашћењем категорије Б која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Ф овог анекса (Део-М) или Анексом II (Део-145), али само док су такве компоненте уграђене у мотор/*APU*. Та организација може привремено да уклони ову компоненту ради одржавања, како би се олакшао приступ компоненти, изузев ако би уклањање проузроковало додатно одржавање које не испуњава услове из овог става.

д) Изузетно од става а) и од М.А.801 став б) тачка 2, одржавање компоненте које се изводи у складу са подацима о одржавању компоненте током уградње или привременог уклањања са ваздухоплова *ELA1* који користе авио-превозиоци, изузев авио-превозилаца који су лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, може да обави овлашћено особље из М.А.801 став б), тачка 2, осим за:

1. ремонт компонентата, изузев мотора и елиса, и;
2. ремонт мотора и елиса за ваздухоплове, изузев *CS-VLA*, *CS-22* и *LSA*.

Одржавање компоненте које се обавља у складу са ставом д) не испуњава услове за издавање *EASA* обрасца 1 и на њега се примењују захтеви за спремност ваздухоплова за употребу из М.А.801.

е) Одржавање компонентата из 21А.307 став ц) Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 врши организација за одржавање са овлашћењем категорије А која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Ф овог анекса (Део-М) или Анексом II (Део-145), овлашћено особље из М.А.801 став б) тачка 2. или пилот-власник из М.А.801 став б) тачка 3, док је та компонента уграђена у ваздухоплов или привремено уклоњена, како би јој се лакше приступило. Одржавање компоненте које се врши у складу са овим ставом не испуњава услове за издавање *EASA* обрасца 1 и на њега се примењују захтеви за спремност ваздухоплова за употребу предвиђени у М.А.801.

М.А.503 Компоненте са ограниченим веком трајања

а) Уграђене компоненте са ограниченим веком трајања не смеју да прекораче одобрени век трајања који је наведен у одобреном програму одржавања и налозима за пловидбеност, изузев како је предвиђено у М.А.504 став ц).

б) Одобрени век трајања изражава се календарским временом, бројем сати летења, бројем слетања или циклусима, по потреби.

в) На крају одобреног века трајања, компонента мора да се uklони из ваздухоплова ради одржавања или ради одбацивања у случају компонентата са сертификованим веком трајања.

М.А.504 Контрола неупотребљивих компонентата

а) Компонента се сматра неупотребљивом у некој од следећих околности:

1. истек века трајања који је дефинисан у програму одржавања;
2. неиспуњавање важећих налога за пловидбеност и осталих захтева за континуирану пловидбеност које прописује Агенција;
3. недостатак информација неопходних за одређивање статуса пловидбености или подобности за уградњу;
4. постојање доказа о кваровима или неисправностима;
5. учешће у незгоди или удесу који би могли да утичу на њено коришћење.

б) Неупотребљиве компоненте се означавају и складиште на сигурном месту, под контролом одобрене организације за одржавање до доношења одлуке о њеном будућем статусу. Ипак, за ваздухоплове које не користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, изузев за сложени моторни ваздухоплов, лице или организација који су прогласили компоненту неупотребљивом, могу је, по означавању као неупотребљиве, пренети у надлежност власника ваздухоплова, под условом да је такав пренос евидентиран у техничку књигу ваздухоплова, техничку књигу мотора или техничку књигу компоненте.

ц) Компоненте које су достигле свој сертификовани век трајања или које имају кварове који не могу да се отклоне, класификују се као непоправљиве и не могу поново да уђу у систем снабдевања компонентама, изузев ако се њихов сертификовани век трајања не продужи или ако се решење за њихову поправку не одобри у складу са М.А.304.

д) Свако лице или организација који су одговорни према овом анексу (Део-М), у случају непоправљивих компонентата из става ц):

1. задржавају компоненту на месту предвиђеном у ставу б), или;
2. старају се о томе да се компонента онеспособи тако да не може на економичан начин да се сачува или поправи, пре него што се ослободе од одговорности за такву компоненту.

е) Изузетно од става д), лице или организација који су одговорни према овом анексу (Део-М) могу да пренесу одговорност за компоненте класификоване као непоправљиве на организацију за обуку или истраживање, без онеспособљавања компонентата.

ОДЕЉАК Ф

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

М.А.601 Област примене

Овај одељак утврђује захтеве које треба да испуни организација у циљу стицања или продужења рока важења одобрења за одржавање ваздухоплова, изузев за сложени моторни ваздухоплов и компоненте које треба уградити у ваздухоплов које не користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008.

М.А.602 Захтев

Захтев за издавање или измену одобрења организације за одржавање подноси се на обрасцу и на начин који утврђује надлежни орган.

М.А.603 Обим одобрења

а) Организација која обавља активности које су предмет овог одељка не сме да обавља те активности ако нема одобрење надлежног органа. У Додатку V уз Анекс I (Део-М) налази се образац сертификата за ово одобрење.

б) У приручнику организације за одржавање из М.А.604 мора да се утврди обим радова који чине ово одобрење. У Додатку IV уз Анекс I (Део-М) дефинисане су све класе и овлашћења могућа према Одељку Ф овог анекса (Део-М).

ц) У складу са подацима о одржавању, одобрена организација за одржавање може да израђује ограничени асортиман делова који се користе приликом текућих радова у сопственим објектима, како је утврђено у приручнику организације за одржавање.

М.А.604 Приручник организације за одржавање

а) Организација за одржавање обезбеђује приручник који садржи најмање следеће информације:

1. изјаву коју је потписао одговорни руководилац организације, којом се потврђује да ће организација у сваком тренутку радити у складу са Анексом I (Део-М) и приручником, и;

2. обим радова организације, и;

3. звања и имена лица из М.А.606 став б) и;

4. организациону шему која показује повезане ланце одговорности између лица из М.А.606 став б) и;

5. списак овлашћеног особља и, ако је примењиво, особља за проверу пловидбености и особља одговорног за развој и обраду програма одржавања, са њиховим обимом одобрења, и;

6. списак места на којима се обавља одржавање, заједно са општим описима објеката, и;

7. процедуре којима се прецизира како организација за одржавање обезбеђује усклађеност са овим делом, и;

8. процедуре за измену приручника организације за одржавање.

б) Приручник организације за одржавање и његове измене одобрава надлежни орган.

ц) Изузетно од става б), мање измене приручника могу да се одобре процедуром (у даљем тексту: посредно одобравање).

М.А.605 Објекти

Организација обезбеђује:

а) да су објекти предвиђени за све планиране радове, а да су специјализоване радионице и одељења по потреби развојени, како би се обезбедила заштита од загађења и спољних утицаја;

б) да је предвиђен канцеларијски простор за управљање свим планираним радовима, обухватајући, нарочито, комплетирање евиденције о одржавању;

ц) да су предвиђени безбедни објекти за складиштење компоненти, опреме, алата и материјала. Услови складиштења треба да омогуће раздвајање неисправних компонената и материјала од свих осталих компонената, материјала, опреме и алата. Услови складиштења морају да буду усаглашени са упутствима произвођача, а приступ мора да се ограничи на особље које има одобрење.

М.А.606 Захтеви у погледу особља

а) Организација именује одговорног руководиоца који има овлашћење организације да обезбеди да целокупно одржавање које корисник захтева може да се финансира и спроводи према стандарду из овог дела.

б) Именује се лице или група лица који су одговорни да обезбеде да организација увек поступа у складу са овим одељком. Та лица су првенствено одговорна одговорном руководиоцу.

ц) Сва лица наведена у ставу б) морају да буду у стању да покажу релевантно знање, основу и одговарајуће искуство у вези са одржавањем ваздухоплова и/или компоненте.

д) Организација мора да има одговарајуће особље за уобичајене очекиване радове који су уговорени. Ангажовање особља са којим су подговорени привремени послови дозвољено је у случају радова уговорених у обиму већем од очекиваног, и то само оног особља које не издаје уверења о спремности за употребу.

е) Стручне квалификације свих запослених који учествују у одржавању, провери пловидбености и развоју програма одржавања морају да се докажу и евидентирају.

ф) Особље које обавља специјализоване задатке, као што су заваривање, испитивање без разарања, изузев испитивања пенетрантима, мора да буде квалификовано у складу са званично признатим стандардом.

г) Организација за одржавање мора да има довољно овлашћеног особља за издавање уверења о спремности за употребу ваздухоплова и компонената из М.А.612 и М.А.613. Ово особље мора да испуњава захтеве из члана 5. Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

х) Изузетно од става г), организација може да користи овлашћено особље квалификовано у складу са одредбама које следе, ако оно пружа подршку у одржавању оператерима који обављају комерцијалне делатности, у складу са одговарајућим процедурама које треба одобрити као део приручника организације:

1. За понављајући претполетни налог за пловидбеност у којем се изричито наводи да летачко особље може да га изврши, организација може да изда ограничено овлашћење за издавање уверења вођи ваздухоплова на основу дозволе летачког особља, под условом да обезбеди одговарајуће практичне обуке којима се омогућава да он буде у стању да изврши налог за пловидбеност према захтеваном стандарду;

2. Ако ваздухоплов лети ван места подршке, организација може да изда ограничено овлашћење за издавање уверења вођи ваздухоплова на основу дозволе летачког особља, под условом да организација обезбеди одговарајуће практичне обуке којима се омогућава да он буде способан да изврши налог за пловидбеност према захтеваном стандарду.

и) Ако организација врши провере пловидбености и издаје одговарајуће потврде о провери пловидености за ваздухоплове *ELA1* којима се не обављају комерцијалне делатности у складу са М.А.901 став л), мора да има квалификовано и овлашћено особље за проверу пловидбености у складу са М.А.901 став л) тачка 1.

ј) Ако организација учествује у развоју и обради одобрења програма одржавања за ваздухоплове *ELA2* којима се не обављају комерцијалне делатности у складу са М.А.201 став е) подтачка (ii), мора да има квалификовано особље које је у стању да покаже релевантно знање и искуство.

М.А.607 Овлашћено особље и особље за проверу пловидбености

а) Поред наведеног у М.А.606 став г), овлашћено особље може да остварује своја права само ако организација обезбеди:

1. да овлашћено особље може да докаже да испуњава захтеве из 66.А.20 став б) Анекса III (Део-66), изузев ако се Анексом III (Део-66) упућује на пропис државе чланице, у ком случају особље мора да испуњава захтеве из тог прописа, и;

2. да овлашћено особље има одговарајуће знање о ваздухопловима и/или компонентама ваздухоплова које треба да одржава, као и о повезаним процедурама организације.

б) У следећим непредвиђеним случајевима, ако је ваздухоплов приземљен на месту изван главне базе где нема одговарајућег овлашћеног особља, организација за одржавање са којом је закључен уговор о пружању подршке при одржавању, може да изда једнократно овлашћење:

1. једном од својих запослених који има стручне квалификације за тип ваздухоплова сличне технологије, конструкције и система; или

2. сваком лицу које има најмање три године искуства у радовима одржавања и које поседује важећу дозволу *ICAO* за одржавање ваздухоплова, са овлашћењем за тип ваздухоплова за који се захтева уверење, под условом да у том месту не постоји организација која је одобрена на одговарајући начин према овом делу и ако организација за одржавање са којом је закључен уговор прибави и поседује у евиденцији доказ о искуству и дозволу тог лица.

О свим таквим случајевима мора да се извести надлежни орган у року од седам дана од дана издавања овлашћења за издавање уверења. Одобрена организација за одржавање која је издала једнократно овлашћење за издавање уверења мора да обезбеди поновну проверу сваког таквог одржавања које би могло да утиче на безбедност лета.

ц) Одобрена организација за одржавање мора да евидентира све појединости о овлашћеном особљу и особљу за проверу пловидбености и да води ажуран списак свог овлашћеног особља и особља за проверу пловидбености, заједно са обимом њиховог одобрења у оквиру приручника организације у складу са М.А.604 став а) тачка 5.

М.А.608 Компоненте, опрема и алати

а) Организација мора:

1. да има опрему и алате који су наведени у подацима о одржавању описаним у М.А.609 или проверену еквивалентну опрему и алате како је наведено у приручнику организације за одржавање, а који су неопходни за свакодневно одржавање у оквиру обима одобрења; и,

2. да докаже да има приступ свој осталој опреми и алату који се користе само повремено.

б) Алат и опрема контролишу се и калибришу по званично признатом стандарду. Организација води евиденцију о калибрацијама и стандарду који се користе.

ц) Организација прегледа, класификује и на одговарајући начин раздваја све улазне компоненте.

М.А.609 Подаци о одржавању

Приликом извођења одржавања, укључујући модификације и поправке, одобрена организација за одржавање мора да поседује и да користи важеће податке о одржавању, прецизиране у М.А.401. Ако корисник обезбеђује податке о одржавању, ти подаци се чувају само док трају радови.

М.А.610 Радни налози за одржавање

Пре отпочињања одржавања, организација за одржавање и организација која захтева одржавање договарају писани радни налог да би се јасно утврдило одржавање које треба обавити.

М.А.611 Стандарди одржавања

Целокупно одржавање мора да се обави у складу са захтевима из Секције А, Одељак Д овог анекса (Део-М).

М.А.612 Уверење о спремности за употребу ваздухоплова

По окончању свих захтеваних радова на одржавању ваздухоплова у складу са овим одељком, уверење о спремности за употребу ваздухоплова издаје се у складу са М.А.801.

М.А.613 Уверење о спремности за употребу компоненте

а) По окончању свих захтеваних радова на одржавању компоненте у складу са овим одељком, уверење о спремности за употребу компоненте издаје се у складу са М.А.802. Издаје се *EASA* образац 1, изузев за оне компоненте које се одржавају у складу са М.А.502 став б), М.А.502 став д) или М.А.502 став е) и компоненте које су произведене у складу са М.А.603 став ц).

б) Документ о спремности за употребу компоненте, *EASA* образац 1, може да се изради из рачунарске базе података.

М.А.614 Евиденција о одржавању и провери пловидбености

а) Одобрена организација за одржавање евидентира све појединости о обављеним радовима. Евиденција која је неопходна да би се доказала испуњеност свих захтева за издавање уверења о спремности за употребу, укључујући документе подуговарача о спремности за употребу и за издавање потврде о провери пловидбености и препоруке, мора да се чува.

б) Одобрена организација за одржавање доставља власнику ваздухоплова примерак сваког уверења о спремности за употребу, заједно са примерком свих података о одређеној поправци/модификацији који су се користили приликом поправке/модификације.

ц) Одобрена организација за одржавање је дужна да чува примерак свих евиденција и свих повезаних података о одржавању три године од дана када су ваздухоплов или компонента на које се радови односе пуштени у употребу из одобрене организације за одржавање. Поред тога, обавезна је да чува и примерак целокупне евиденције која се односи на издавање препорука и потврда о провери пловидбености три године од дана издавања и дужна је да обезбеди њену копију власнику ваздухоплова.

1. Евиденција, према овом делу, чува се на начин којим се обезбеђује заштита од оштећења, измене и крађе.

2. Сав рачунарски хардвер који се користи да би се обезбедиле копије складишти се на неком другом месту, а не на оном на којем се налазе радни подаци, у окружењу које обезбеђује да остане у добром стању.

3. Ако одобрена организација за одржавање престане да ради, целокупна евиденција о одржавању која обухвата последње три године, доставља се последњем власнику или кориснику одговарајућег ваздухоплова или компоненте или се чува на начин на који одреди надлежни орган.

М.А.615 Права организације

Организација за одржавање која је одобрена у складу са Секцијом А Одељак Ф овог анекса (Део-М) може:

а) да одржава сваки ваздухоплов и/или компоненту за које је одобрена, на местима наведеним у одобрењу за обављање делатности и у приручнику организације за одржавање;

б) да организује пружање специјализованих услуга које се обављају под контролом организације за одржавање у другој организацији квалификованој на одговарајући начин, према одговарајућим процедурама које су утврђене у приручнику организације за одржавање који је непосредно одобрио надлежни орган;

ц) да одржава сваки ваздухоплов и/или компоненту за које је одобрена, на било ком месту према потреби таквог одржавања које произилази или из неисправности ваздухоплова или из неопходности пружања подршке повременом одржавању, под условом да су такви случајеви прецизирани у приручнику организације за одржавање;

д) да издаје уверења о спремности за употребу по окончању одржавања, у складу са М.А.612 или М.А.613.

е) ако је добила посебно одобрење за ваздухоплове *ELA1* којима се не обављају комерцијалне делатности:

1. да врши провере пловидбености и издаје одговарајуће потврде о провери пловидбености, према условима из М.А.901 став л), и

2. да врши провере пловидбености и издаје одговарајуће препоруке, према условима из М.А.901 став л) и М.А.904 став а) тачка 2. и став б).

ф) да развија програм одржавања и обрађује његово одобрење у складу са М.А.302 за ваздухоплове *ELA2* којима се не обављају комерцијалне делатности, у складу са условима из М.А.201 став е) подтачка (ii), ограничено на типове ваздухоплова наведене у одобрењу за обављање делатности.

Организација одржава само ваздухоплове или компоненте за које је одобрена ако располаже свим неопходним објектима, опремом, алатом, материјалом, подацима о одржавању и овлашћеном особљу.

М.А.616 Провера организације

Да би се обезбедило да одобрена организација за одржавање и даље испуњава захтеве наведене у овом одељку, она мора редовно да организује провере организације.

М.А.617 Промене у одобреној организацији за одржавање

Да би се надлежном органу омогућило да утврђује сталну усклађеност са овим делом, одобрена организација за одржавање мора да га обавести о сваком предлогу за спровођење сваке од следећих промена, пре него што те промене настану:

1. назива организације;
2. места организације;
3. додатних места организације;
4. одговорног руководиоца;
5. било којег лица из М.А.606 став б);
6. објеката, опреме, алата, материјала, процедура, обима радова, овлашћеног особља и особља за проверу пловидбености који би могли да утичу на одобрење.

Ако се предлаже промена особља која унапред није позната руководству, надлежни орган се о овим променама обавештава првом приликом.

М.А.618 Трајно важење одобрења

а) Одобрење се издаје са неограниченим роком важења. Оно важи под условом:

1. да организација и даље испуњава захтеве из овог дела, у складу са одредбама које се односе на поступање са налазима на начин одређен у М.А.619; и
2. да је надлежном органу одобрен приступ организацији како би утврдио континуирану усклађеност са овим делом, и;
3. да се организација није одрекла одобрења или да одобрење није стављено ван снаге.

б) После одрицања или стављања ван снаге, одобрење за обављање делатности мора да се врати надлежном органу.

М.А.619 Налази

а) Налаз нивоа 1 представља свако значајно неиспуњавање захтева из Дела-М које снижава безбедносни стандард и озбиљно угрожава безбедност летења.

б) Налаз нивоа 2 представља свако неиспуњавање захтева из Дела-М које би могло да снизи стандард безбедности и потенцијално угрози безбедност летења.

в) По пријему обавештења о налазима сходно М.В.605, одобрена организација за одржавање утврђује план корективних мера и спроводи корективну меру на начин који је прихватљив надлежном органу, у року који је договорен с тим органом.

ОДЕЉАК Г

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.А.701 Област примене

Овим одељком утврђују се захтеви које организација мора да испуни ради прибављања и важења одобрења за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова.

М.А.702 Захтев

Захтев за издавање или измену одобрења организације за обезбеђивање континуиране пловидбености подноси се на обрасцу и на начин који утврђује надлежни орган.

М.А.703 Обим одобрења

а) Одобрење се наводи у сертификату садржаном у Додатку VI који издаје надлежни орган.

б) Изузетно од става а), за авио-превозиоце лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, одобрење представља део сертификата ваздухопловног оператера који издаје надлежни орган за ваздухоплов који се користи.

ц) Обим радова за које се сматра да чине одобрење прецизиран је у приручнику организације за обезбеђивање континуиране пловидбености у складу са М.А.704.

М.А.704 Приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености

а) Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да има приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености који садржи следеће информације:

1. изјаву коју је потписао одговорни руководиоцац, којом се потврђује да ће организација у сваком тренутку радити у складу са овим делом и приручником, и;

2. обим радова организације, и;

3. звања и имена лица из М.А.706 став а), М.А.706 став ц), М.А.706 став д) и М.А.706 став и), и;

4. организациону шему која показује повезане ланце одговорности између свих лица именованих према М.А.706 став а), М.А.706 став ц), М.А.706 став д) и М.А.706 став и), и;

5. списак особља задуженог за пловидбеност из М.А.707, прецизирајући, по потреби, особље овлашћено за издавање дозвола за лет у складу са М.А.711 став ц), и;

6. општи опис и место објеката, и;

7. процедуре којима се прецизира како се организација за обезбеђивање континуиране пловидбености стара о поступању у складу са овим делом, и;

8. процедуре за измену приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености, и;

9. списак одобрених програма одржавања ваздухоплова, или, за ваздухоплов који не користи авио-превозилац лиценциран у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, списак „генеричких” и „основних” програма одржавања.

б) Приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености и његове измене одобрава надлежни орган.

ц) Изузетно од става б), мање измене у приручнику могу да се одобре процедуром посредног одобравања. Процедуром посредног одобравања дефинише се мања прихватљива измена, успоставља је организација за обезбеђивање континуиране пловидбености као део приручника, а одобрава је надлежни орган одговоран за ту организацију за обезбеђивање континуиране пловидбености.

М.А.705 Објекти

Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености обезбеђује погодан канцеларијски простор на одговарајућим местима за особље наведено у М.А.706.

М.А.706 Захтеви у погледу особља

а) Организација именује одговорног руководиоца који има овлашћење организације да обезбеди да све активности обезбеђивања континуиране пловидбености могу да се финансирају и спроводе у складу са овим делом.

б) За авио-превозиоце лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, одговорни руководилац из става а) је лице које има овлашћење организације да обезбеди да све делатности оператера могу да се финансирају и спроводе у складу са захтеваним стандардом за издавање сертификата ваздухопловног оператера.

ц) Именује се лице или група лица који су одговорни да обезбеде да организација увек поступа у складу са овим одељком. Та лица су првенствено одговорна одговорном руководиоцу.

д) За авио-превозиоце лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, одговорни руководилац именује одговорно лице. Ово лице је одговорно за управљање активностима континуиране пловидбености и надзор тих активности, у складу са ставом ц).

е) Именовано одговорно лице на радном месту из става д) не сме да буде запослено у организацији одобреној према Делу-145 с којом је оператер закључио уговор, изузев ако је то изричито договорено са надлежним органом.

ф) Организација мора да има довољно особља квалификованог на одговарајући начин за очекиване радове.

г) Сва лица наведена у ст. ц) и д) морају да покажу релевантно знање, основу и одговарајуће искуство у вези са континуираном пловидбеношћу ваздухоплова.

х) Стручне квалификације свих запослених који учествују у обезбеђивању континуиране пловидбености морају да се евидентирају.

и) Организације које продужавају потврде о провери пловидбености у складу са М.А.711 став а), тачка 4. и М.А.901 став ф) су дужне да именују лица која су за то овлашћена, што подлеже одобрењу надлежног органа.

ј) У приручнику организације за обезбеђивање континуиране пловидбености организација утврђује и ажурира податке о звањима и именима лица наведених у М.А.706 став а), М.А.706 став ц), М.А.706 став д) и М.А.706 став и).

к) За сложене моторне ваздухоплове и за ваздухоплове које користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, организација утврђује и контролише стручност особља које учествује у обезбеђивању континуиране пловидбености, провери пловидбености и/или провери квалитета у складу са процедуром и стандардом договореним са надлежним органом.

М.А.707 Особље за проверу пловидбености

а) Да би могла да буде одобрена за проверу пловидбености и, ако је примењиво, за издавање дозвола за лет, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да располаже одговарајућим особљем за проверу пловидбености које издаје потврде о провери пловидбености или препоруке из Одељка И Секције А и, ако је примењиво, особљем које издаје дозволу за лет у складу са М.А.711 став ц):

1. За ваздухоплов који користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, и ваздухоплов чија *МТОМ* прелази 2.730 kg, изузев балона, ово особље мора да има:

- а) најмање пет година искуства у области континуиране пловидбености, и;
- б) одговарајућу дозволу у складу са Анексом III (Део-66) или диплому из области ваздухопловства или еквивалентну националну диплому, и;
- ц) формалну обуку из области ваздухопловног одржавања, и;
- д) радно место у одобреној организацији са одговарајућим одговорностима.

е) Без обзира на подтач. а) - д), захтев утврђен у М.А.707 став а), тачка 1. подтачка б) може да се замени искуством од пет година у области континуиране пловидбености, уз оне који се већ захтевају према М.А.707 став а) тачка 1. подтачка а).

2. За ваздухоплов који не користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, чија *МТОМ* износи 2.730 kg или мање и за балоне, ово особље мора да има:

- а) најмање три године искуства у области континуиране пловидбености, и;
- б) одговарајућу дозволу у складу са Анексом III (Део-66) или диплому из области ваздухопловства или еквивалентну националну диплому, и;
- ц) одговарајућу обуку из области ваздухопловног одржавања, и;
- д) радно место у одобреној организацији са одговарајућим одговорностима;

е) Без обзира на подтач. а) - д), захтев утврђен у М.А.707 став а) тачка 2. подтачка б) може да се замени искуством од четири године у области континуиране пловидбености уз оне који се већ захтевају према М.А.707 став а) тачка 2. подтач. а).

б) Особљу за проверу пловидбености које је именовала одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, та организација може да изда овлашћење само ако то формално прихвати надлежни орган после успешно обављене провере пловидбености под надзором надлежног органа или под надзором особља за проверу пловидбености организације, у складу са процедуром коју је надлежни орган одобрио.

ц) Организација обезбеђује да особље за проверу пловидбености може да докаже одговарајуће скорашње искуство у обезбеђивању континуиране пловидбености.

д) Особље за проверу пловидбености одређује се навођењем свих лица у приручнику организације за обезбеђивање континуиране пловидбености, заједно са упућивањем на њихова овлашћења за проверу пловидбености.

е) Организација води евиденцију о свом особљу за проверу пловидбености, која обухвата појединости о свим одговарајућим стручним квалификацијама, заједно са сажетком о одговарајућем искуству у обезбеђивању континуиране пловидбености, обуци и копијом овлашћења. Ова евиденција се чува две године пошто особље за проверу пловидбености напусти организацију.

М.А.708 Обезбеђивање континуиране пловидбености

а) Свако обезбеђивање континуиране пловидбености мора да се врши према упутствима из М.А. Одељак Ц.

б) За сваки ваздухоплов чијом пловидбеношћу управља, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора:

1. да развије и контролише програм одржавања ваздухоплова чијом пловидбеношћу управља, обхватајући сваки програм поузданости који се примењује,

2. да поднесе надлежном органу на одобрење програм одржавања ваздухоплова и његове измене, изузев ако је то обухваћено процедуром посредног одобравања у складу са М.А.302 став ц), а за ваздухоплов који не користе авио-превозници лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 да достави примерак програма власнику ваздухоплова или оператеру који је одговоран у складу са М.А.201;

3. да се стара о добијању одобрења за модификације и поправке;

4. да обезбеди да се целокупно одржавање обавља у складу са одобреним програмом одржавања и да се одобрава у складу са Секцијом А, Одељак Х овог анекса (Део-М);

5. да обезбеди примену свих важећих налога за пловидбеност и оперативних налога који утичу на континуирану пловидбеност,

6. да обезбеди да сва оштећења која су уочена током редовног одржавања или која су пријављена, отклони организација за одржавање која је одобрена на одговарајући начин,

7. да обезбеди да се ваздухоплов отпрема организацији за одржавање која је одобрена на одговарајући начин, кад год је неопходно.

8. да координира редовно одржавање, примену налога за пловидбеност, замену делова са ограниченим веком употребе и преглед компонената, како би омогућила да се радови обављају правилно,

9. да управља целокупном евиденцијом о континуираној пловидбености и/или техничком књигом оператера и да их архивира,

10. да обезбеди да извештај о маси и центражи одражава текуће стање ваздухоплова.

ц) У случају сложеног моторног ваздухоплова или ваздухоплова који се користи за САТ, или ваздухоплова који се користи за посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду или комерцијалне делатности АТО-а, ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености нема одговарајуће одобрење према Делу-145 или Делу-М.А. Одељак-Ф, организација, уз консултације са оператером, закључује писани уговор о одржавању са организацијом одобреном према Делу-145 или Делу-М.А. Одељак Ф или другим оператером, у којем се детаљно наводе задаци из М.А.301-2, М.А.301-3, М.А.301-5 и М.А.301-6, чиме се обезбеђује да целокупно одржавање обавља искључиво

организација за одржавање одобрена према Делу-145 или Делу-М.А.Одељак Ф и утврђује се подршка функцијама квалитета из М.А.712 став б).

д) Изузетно од става ц), уговор може да буде у форми појединачних радних налога који се шаљу организацији за одржавање одобреној према Делу-145 или Делу М.А. Одељак-Ф у случају:

1. да је ваздухоплову потребно непланирано линијско одржавање,
2. одржавања компоненте, укључујући одржавање мотора.

М.А.709 Документација

а) Одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да поседује и да користи примењиве актуелне податке о одржавању у складу са М.А.401 за обављање задатака континуиране пловидбености наведених у М.А.708. Ове податке може да обезбеди власник или оператер, ако је са њима закључен одговарајући уговор. У том случају, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да чува те податке само док је уговор на снази, изузев ако је у М.А.714. предвиђено другачије.

б) За ваздухоплове које не користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености може да развије „основне” и/или „генеричке” програме одржавања како би се омогућило издавање првог одобрења и/или проширење обима одобрења без закључивања уговора из Додатка I овог анекса (Део-М). Међутим, ови „основни” и/или „генерички” програми одржавања не искључују потребу да се благовремено изради одговарајући програм одржавања ваздухоплова у складу са М.А.302, пре остваривања права из М.А.711.

М.А.710 Провера пловидбености

а) Да би се испунио захтев за проверу пловидбености ваздухоплова из М.А.901, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености обавља свеобухватан документовани преглед евиденције ваздухоплова како би се уверила:

1. да су број сати налета ваздухоплова, мотора и елисе и са њима повезани циклуси летења, правилно евидентирани; и
2. да је приручник за управљање ваздухопловом примењив на конфигурацију ваздухоплова и да одражава статус последње ревизије; и
3. да је на ваздухоплову обављено целокупно одржавање које је планирано према одобреном програму одржавања; и
4. да су сви познати кварови отклоњени или, ако је то могуће, одложени на контролисан начин; и
5. да су сви важећи налози за пловидбеност примењени и правилно евидентирани; и
6. да су све модификације и поправке које су обављене на ваздухоплову евидентирани и да су у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, и;
7. да су све компоненте са ограниченим веком употребе које су уграђене у ваздухоплов, правилно идентификоване, евидентирани и да нису прекорачиле свој одобрени век употребе; и
8. да је целокупно одржавање праћено уверењем о спремности за употребу у складу са Анексом I (Део-М); и
9. да актуелни извештај о маси и центражи одражава конфигурацију ваздухоплова и да је важећи; и

10. да је ваздухоплов усклађен са последњом ревизијом пројекта типа који је одобрила Агенција; и

11. ако се то захтева, да за ваздухоплов постоји уверење о буци која одговара тренутној конфигурацији ваздухоплова у складу са Одељком И Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

б) Особље одобрене организације за обезбеђивање континуиране пловидбености које је надлежно за проверу пловидбености, обавља физички преглед ваздухоплова. Приликом тог прегледа, особљу за проверу пловидбености које није квалификовано на одговарајући начин према Анексу III (Део-66), помаже особље које је за то квалификовано.

ц) Физичким прегледом ваздухоплова особље за проверу пловидбености обезбеђује:

1. да су све захтеване ознаке и налепнице/плочице правилно постављене;

и

2. да је ваздухоплов усклађен са одобреним приручником за управљање ваздухопловом; и

3. да је конфигурација ваздухоплова усклађена са одобреном документацијом; и

4. да не може да се пронађе ниједан очигледан квар који није исправљен према М.А.403, и;

5. да се не могу пронаћи недоследности између ваздухоплова и документованог прегледа евиденције из става а).

д) Изузетно од М.А.901 став а), провера пловидбености може да се предвиди у периоду од највише 90 дана пре истека рока важења потврде, без губитка континуитета шаблона провере пловидбености, да би се омогућило да се физички преглед ваздухоплова обави током радова одржавања.

е) Потврду о провери пловидбености (EASA образац 15б) или препоруку за издавање потврде о провери пловидбености (EASA образац 15а) из Додатка III уз Анекс I (Део-М) може да изда само:

1. особље за проверу пловидбености које је овлашћено на одговарајући начин у складу са М.А.707, у име одобрене организације за обезбеђивање континуиране пловидбености, или овлашћено особље у случајевима предвиђеним у М.А.901 став г); и

2. пошто се увери да је провера пловидбености спроведена у потпуности и да не постоје неусклађености које могу да угрозе безбедност летења.

ф) Копија издате или продужене потврде о провери пловидбености шаље се у року од 10 дана држави чланици у којој је тај ваздухоплов регистрован.

г) Задаци провере пловидбености не могу да се подуговарају.

га) За ваздухоплов *ELA1* којим се не обављају комерцијалне делатности за које је програм одржавања ваздухоплова утврђен у складу са М.А.302 став х), програм одржавања се прегледа заједно са провером пловидбености. Ову проверу врши лице које је обавило проверу пловидбености.

х) Ако је исход провере пловидбености неубедљив или ако провера из М.А.710 став га) покаже да постоје одступања на ваздухоплову која се односе на недостатке у садржају програма одржавања, организација о томе обавештава надлежни орган чим то буде могуће, а најкасније у року од 72 сата од тренутка када је организација утврдила стање на које се провера односи. Потврда о провери пловидбености се не издаје док се налази не отклоне.

М.А.711 Права организације

а) Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М) може:

1. да обезбеђује континуирану пловидбеност ваздухоплова, изузев ваздухоплова које користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, како је наведено у одобрењу за обављање делатности.

2. да обезбеђује континуирану пловидбеност ваздухоплова које користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, како је наведено и у њеном одобрењу за обављање делатности и у сертификату ваздухопловног оператера (АОС).

3. да организује обављање ограничених задатака континуиране пловидбености са сваком организацијом са којом је то уговорено, а која ради под њеним системом квалитета, како је наведено у одобрењу за обављање делатности;

4. да продужи, према условима из М.А.901 став ф), рок важења потврде о провери пловидбености коју је издао надлежни орган или друга организација за обезбеђивање континуиране пловидбености која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М).

б) Одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености која је регистрована у једној од држава чланица може да буде додатно одобрена за обављање провере пловидбености на које се упућује у М.А.710 и може:

1. да изда потврду о провери пловидбености и да продужи рок њеног важења према условима из М.А.901 став ц), тачка 2. или М.А.901 став е) тачка 2; и,

2. да изда препоруку за проверу пловидбености надлежном органу државе чланице у којој ваздухоплов регистрован.

ц) Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености чије одобрење обухвата права из М.А.711 став б), може да има додатно одобрење за издавање дозвола за лет у складу са 21.А.711 став д) Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, за одређени ваздухоплов за који организација има одобрење за издавање потврде о провери пловидбености, ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености потврђује усаглашеност са одобреним условима лета, према адекватној одобреној процедури у приручнику из М.А.704.

М.А.712 Систем квалитета

а) Да би се обезбедило да одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености настави да испуњава захтеве из овог одељка, она мора да успостави систем квалитета и да именује руководиоца за квалитет за праћење усклађености са процедурама које се захтевају за обезбеђивање пловидбености ваздухоплова и адекватности тих процедура. Усаглашавање са стандардима обухвата систем слања повратних информација одговорном руководиоцу, како би се, по потреби, обезбедила корективна мера.

б) Системом квалитета прате се активности које се спроводе према Секцији А, Одељак Г овог анекса (Део-М). Систем обухвата најмање следеће активности:

1. праћење да се све активности које се спроводе према Секцији А, Одељак Г овог анекса (Део-М), обављају у складу са одобреним процедурама, и;

2. праћење да се целокупно уговорено одржавање обавља у складу са уговором, и;

3. праћење континуираног испуњавања захтева из овог дела.

ц) Целокупна евиденција о овим активностима чува се најмање две године.

д) Ако је одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености одобрена у складу са неким другим делом, систем квалитета може да се комбинује са оним који се захтева према том другом делу.

е) За авио-превозиоце лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, систем квалитета из М.А. Одељак Г представља саставни део система квалитета оператера.

ф) У случају мањих организација које не обезбеђују континуирану пловидбеност ваздухоплова које користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, систем квалитета може да се замени редовним прегледима унутар организације које одобрава надлежни орган, изузев ако организација издаје потврде о провери пловидбености за ваздухоплове чија *МТОМ* прелази 2.730 kg, изузев балона. Ако не постоји систем квалитета, организација не сме да закључи уговор о задацима обезбеђивања континуиране пловидбености са другим странама.

М.А.713 Промене у одобреној организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености

Да би се надлежном органу омогућило да утврђује сталну усклађеност са овим делом, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да обавести надлежни орган о сваком предлогу за спровођење следећих промена, пре него што такве промене наступе:

1. називу организације;
2. месту организације;
3. додатним местима организације;
4. одговорном руководиоцу;
5. сваком лицу из М.А.706 став ц);
6. објектима, процедурама, обиму радова и особљу који могу да утичу на одобравање.

О предложеним промена особља које није унапред познато управи, мора се извести што пре.

М.А.714 Вођење евиденције

а) Одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености евидентира све појединости о обављеним радовима. Евиденција која се захтева у складу са М.А.305 и, ако је примењиво М.А.306, мора да се чува.

б) Ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености има право на које се упућује у М.А.711 став б), она задржава примерак сваке потврде о провери пловидбености и препоруку која је издата или, ако је примењиво, која је продужена, заједно са свим пратећим документима. Поред тога, организација задржава примерак сваке потврде о провери пловидбености коју је продужила према праву на које се упућује у М.А.711 став а) тачка 4.

ц) Ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености остварује право на које се упућује у М.А.711 став ц), она задржава примерак сваке дозволе за лет издате у складу са 21А.729 из Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

д) Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености чува примерак целокупне евиденције из ст. б) и ц) најдуже две године пошто је ваздухоплов трајно повучен из употребе.

е) Евиденција се чува тако да буде заштићена од оштећења, измене и крађе.

ф) Сав рачунарски хардвер који се користи да би се обезбедиле копије резервних података, складишти се на неком другом месту, а не на оном на којем се налазе радни подаци, у окружењу које му омогућава да остане у добром стању.

г) Ако се обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова пренесе на другу организацију или лице, целокупна сачувана евиденција преноси се на ту организацију или то лице. Рокови прописани за чување евиденције настављају да се примењују на поменути организацију или лице.

х) Ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености престане да ради, сва сачувана евиденција преноси се на власника ваздухоплова.

М.А.715 Трајно важење одобрења

а) Одобрење се издаје са неограниченим роком важења. Оно важи под условом:

1. да је организација и даље усклађена са овим делом, у складу са одредбама које се односе на поступање са налазима на начин одређен у М.Б.705, и;

2. да је надлежном органу одобрен приступ организацији како би утврдио континуирану усклађеност са овим делом, и;

3. да се организација није одрекла одобрења или да одобрење није стављено ван снаге.

б) После одрицања или стављања ван снаге, одобрење за обављање делатности мора да се врати надлежном органу.

М.А.716 Налази

а) Налаз нивоа 1. представља свако значајно неиспуњавање захтева из Дела-М које снижава безбедносни стандард и озбиљно угрожава безбедност летења.

б) Налаз нивоа 2. представља свако неиспуњавање захтева из Дела-М које би могло да снизи стандард безбедности и потенцијално угрози безбедност летења.

ц) По пријему обавештења о налазима према М.В.705, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености утврђује план корективних мера и спроводи корективну меру на начин који је прихватљив надлежном органу у року који је договорен са овим органом.

ОДЕЉАК X

УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ- CRS

М.А.801 Уверење о спремности за употребу ваздухоплова

а) Изузев за ваздухоплов који је пустила у употребу организација за одржавање одобрена у складу са Анексом II (Део-145), уверење о спремности за употребу издаје се према овом одељку;

б) Ваздухоплов може да се пусти у употребу само ако, после сваког одржавања, пошто се увери да је целокупно захтевано одржавање било исправно обављено, уверење о спремности за употребу изда:

1. одговарајуће овлашћено особље у име организације за одржавање која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Ф овог анекса (Део-М); или

2. овлашћено особље у складу са захтевима утврђеним у Анексу III (Део-66), изузев за сложене задатке одржавања који су наведени у Додатку VII овог анекса, за које важи тачка 1; или

3. пилот-власник, у складу са М.А.803;

ц) Изузетно од М.А.801 став б) тачка 2, за ваздухоплове *ELA1* који се не користе за *CAT* или се не користе за посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду или се не користе за комерцијалне делатности *ATO*-а, уверење за сложене задатке одржавања наведене у Додатку VII овог анекса може да изда овлашћено особље из М.А.801 став б) тачка 2;

д) Изузетно од М.А.801 став б), у случају непредвиђених ситуација, ако је ваздухоплов приземљен на месту у коме нема одговарајуће организације за одржавање која је одобрена на основу овог анекса или Анекса II (Део-145), нити одговарајућег овлашћеног особља, власник може да овласти било које лице које има најмање три године одговарајућег искуства у одржавању и које поседује одговарајуће стручне квалификације да обави одржавање на основу стандарда утврђених у Одељку Д овог анекса и да изда уверење о спремности за употребу ваздухоплова. У том случају власник је дужан:

1. да прибави и чува у евиденцији ваздухоплова појединости о свим обављеним радовима и о стручним квалификацијама лица које издаје уверење; и

2. да обезбеди да првом приликом, а најкасније у року од 7 дана, свако такво одржавање поново провери и потврди одговарајуће овлашћено лице из М.А.801 став б) или организација одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Ф овог анекса (Део-М) или у складу са Анексом II (Део-145); и

3. да обавести у року од 7 дана од издавања таквог овлашћења за издавање уверења, организацију одговорну за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова ако са њом има закључен уговор у складу са М.А.201 став и) или надлежни орган ако такав уговор не постоји.

е) У случају пуштања у употребу у складу са М.А.801 став б) тачка 2. или М.А.801 став ц), у извршењу задатака одржавања, особљу надлежном за сертификацију може да помаже једно или више лица под њиховом непосредном и сталном контролом.

ф) Уверење о спремности за употребу садржи најмање:

1. основне појединости о обављеном одржавању; и

2. датум кад је одржавање завршено; и

3. назив организације и/или име лица који издају уверење о спремности за употребу, укључујући:

(i) број одобрења организације за одржавање одобрене у складу са Секцијом А Одељак Ф овог анекса (Део-М) и овлашћено особље које издаје уверење; или

(ii) у случају уверења о спремности за употребу из М.А.801 став б) тачка 2. или М.А.801 став ц), идентитет и, по могућности, број дозволе овлашћеног особља које издаје уверење;

4. ограничења пловидбености или операција, ако постоје.

г) Изузетно од става б) и без обзира на одредбе става х), ако прописано одржавање не може да се заврши, уверење о спремности за употребу може да се изда у оквиру одобрених ограничења за ваздухоплов. Та чињеница, заједно са свим важећим ограничењима пловидбености или операција, уписује се у уверење о спремности за употребу ваздухоплова пре његовог издавања, у оквиру информација које се захтевају у ставу ф) тачка 4;

х) Уверење о спремности за употребу не сме да се изда ако је позната било која неусаглашеност која може да угрози безбедност лета.

М.А.802 Уверење о спремности за употребу компоненте

а) Уверење о спремности за употребу издаје се по завршетку сваког одржавања обављеног на компоненти ваздухоплова у складу са М.А.502.

б) Уверење о спремности за употребу, означено као *EASA* образац 1, представља уверење о спремности за употребу компоненте, изузев ако се такво одржавање компонента ваздухоплова врши у складу са М.А.502 став б), М.А.502 став д) или М.А.502 став е), у ком случају одржавање подлеже процедурама издавања уверења о спремности за употребу ваздухоплова у складу са М.А.801.

М.А.803 Овлашћење пилота-власника

а) Да би неко лице могло да буде пилот-власник, оно мора:

1. да има важећу дозволу пилота (или еквивалентан документ) коју је издала или привремено прихватила држава чланица, са овлашћењем за тип или класу ваздухоплова; и

2. да има ваздухоплов у искључивој или у заједничкој својини; тај власник мора да буде:

(i) једно од физичких лица уписаних у уверење о регистрацији; или

(ii) члан непрофитног правног лица основаног у рекреативне сврхе, при чему је правно лице уписано у уверење о регистрацији као власник или оператер који непосредно учествује у процесу доношења одлука правног лица и то правно лице га је именовао да обавља одржавање у својству пилота-власника.

б) За сваки ваздухоплов једноставне конструкције на моторни погон чија *МТОМ* износи 2.730 kg и мање, једрилицу, погоњену једрилицу или балон који се не користе за *CAT* или за посебне делатности у ваздушном саобраћају уз накнаду или за комерцијалне делатности *АТО*, пилот-власник може да изда уверење о спремности за употребу после ограниченог одржавања које обавља пилот-власник, како је прецизирано у Додатку VIII.

ц) Обим ограниченог одржавања које обавља пилот-власник прецизира се у програму одржавања ваздухоплова из М.А.302.

д) Уверење о спремности за употребу уписује се у техничке књиге и садржи основне појединости о обављеном одржавању, коришћеним подацима о одржавању, датуму када је одржавање завршено и идентитету пилота, потпису и броју пилотске дозволе пилота-власника који издаје такво уверење.

ОДЕЉАК И

ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.А.901 Провера пловидбености ваздухоплова

Да би се обезбедило важење потврде о пловидбености ваздухоплова, периодично мора да се врши провера пловидбености ваздухоплова и евиденција о његовој континуираној пловидбености.

а) Потврда о провери пловидбености издаје се у складу са Додатком III (*EASA* образац 15а, 15б или 15ц) после успешно обављене провере пловидбености. Потврда о провери пловидбености важи годину дана;

б) Ваздухоплов у контролисаном окружењу је ваздухоплов (i) чијом пловидбеношћу је током протеклих 12 месеци континуирано управљала иста организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М) и (ii) који су током протеклих 12 месеци одржавале организације за одржавање које су одобрене у складу са Секцијом А, Одељак Ф овог анекса (Део-М) или у складу са Анексом II (Део-145). Ово обухвата задатке одржавања из М.А.803 став б), који су обављени и за које је уверење о спремности за употребу издато у складу са М.А.801 став б) тачка 2. или М.А.801 став б) тачка 3;

ц) За све ваздухоплове које користе авио-превозници лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и ваздухоплове чија *МТОМ* прелази 2.730 *kg*, изузев балона, који су у контролисаном окружењу, организација из става б) која обезбеђује континуирану пловидбеност ваздухоплова може, ако поседује одговарајуће одобрење и ако је то у складу са ставом к):

1. да изда потврду о провери пловидбености у складу са М.А.710, и;

2. два пута да продужи, на по годину дана, важење потврде о провери пловидбености коју је сама издала, ако ваздухоплов остаје у контролисаном окружењу;

д) За све ваздухоплове које користе авио-превозници лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и ваздухоплове чија *МТОМ* прелази 2.730 *kg*, изузев балона, који:

(i) нису у контролисаном окружењу, или

(ii) чију континуирану пловидбеност обезбеђује организација за обезбеђивање континуиране пловидбености која нема права да обавља провере пловидбености,

потврду о провери пловидбености издаје надлежни орган после задовољавајуће процене која се заснива на препоруци организације за обезбеђивање континуиране пловидбености, одобрене на одговарајући начин, у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М), коју власник или оператер доставља уз захтев. Ова препорука заснива се на провери пловидбености обављеној у складу са М.А.710;

е) За ваздухоплов који не користе авио-превозници лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, чија *МТОМ* износи 2.730 *kg* или мање, и за балоне, свака организација за обезбеђивање континуиране пловидбености која је одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М) коју именује власник или оператер може, ако поседује одговарајуће одобрење и ако је то у складу са ставом к):

1. да изда потврду о провери пловидбености у складу са М.А.710, и;

2. два пута да продужи, на по годину дана, важење потврде о провери пловидбености коју је сама издала, ако ваздухоплов остаје у контролисаном окружењу под њеним управљањем;

ф) Изузетно од М.А.901 став ц) тачка 2. и М.А.901 став е) тачка 2, за ваздухоплове који се налазе у контролисаном окружењу, организација из става б) која управља континуираном пловидбеношћу ваздухоплова, ако је то у складу са ставом к), може два пута да продужи, на по годину дана, важење потврде о провери пловидбености коју је издао надлежни орган или друга организација за обезбеђивање континуиране пловидбености одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М).

г) Изузетно од М.А.901 став е) и М.А.901 став и) тачка 2, за ваздухоплов *ELA1* који се не користи за *CAT* или се не користи за посебне делатности у

ваздушном саобраћају уз накнаду или се не користи за комерцијалне делатности АТО, потврду о провери пловидбености, такође, може да изда надлежни орган после задовољавајуће процене која се заснива на препоруци овлашћеног особља које је надлежни орган формално овластио, а коју, у складу са одредбама Анекса III (Део-66), као и захтевима утврђеним у М.А.707 став а) тачка 2. подтачка а), власник или оператер доставља уз захтев. Ова препорука заснива се на провери пловидбености обављеној у складу са М.А.710 и не може да се издаје више од две узастопне године;

х) Ако околности указују на могуће претње по безбедност, надлежни орган сам обавља проверу пловидбености и издаје потврду о провери пловидбености;

и) Поред случаја из става х), надлежни орган, такође, може сам да обави проверу пловидбености и да изда потврду о провери пловидбености у следећим случајевима:

1. ако континуираном пловидбеношћу ваздухоплова управља организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г овог Анекса (Део-М), која се налази у некој трећој држави;

2. за све балоне и све остале ваздухоплове чија МТОМ износи 2.730 kg и мање, ако то захтева власник;

ј) Ако надлежни орган сам обавља проверу пловидбености и/или издаје потврду о провери пловидбености, власник или оператер морају да обезбеде надлежном органу:

1. документацију коју надлежни орган захтева; и

2. погодан смештај на одговарајућем месту за његово особље; и

3. по потреби, подршку особља које је квалификовано на одговарајући начин у складу са Анексом III (Део-66) или које испуњава еквивалентне захтеве у погледу особља утврђене у 145.А.30 тачка ј) подтач. (1) и (2) Анекса II (Део-145);

к) Потврда о провери пловидбености не може да се изда, нити да се продужи ако постоји доказ или разлог који указује да ваздухоплов није пловидбен.

л) За ваздухоплове ELA1 којима се не обављају комерцијалне делатности, организација за одржавање овлашћена на основу Дела-145 или М.А. Одељак Ф, која обавља годишњи преглед из програма одржавања може да, ако има одговарајуће одобрење, обави проверу пловидбености и да изда одговарајуће потврде о провери пловидбености, у складу са следећим условима:

1. организација именује особље за проверу пловидбености које испуњава све следеће захтеве:

а) оно је истовремено и овлашћено особље за одговарајући ваздухоплов;

б) има најмање три године искуства у својству овлашћеног особља;

ц) независно је од процеса обезбеђивања континуиране пловидбености ваздухоплова који се проверава или има свеобухватну надлежност над процесом обезбеђивања континуиране пловидбености комплетног ваздухоплова који се проверава;

д) има знање о деловима овог анекса (Део-М) које је релевантно за обезбеђивање континуиране пловидбености;

е) има доказано знање о процедурама организације за одржавање које је релевантно за проверу пловидбености и издавање потврде о провери пловидбености;

ф) надлежни орган је формално одобрио особље за проверу пловидбености после извршене провере пловидбености под надзором надлежног органа или под надзором особља за проверу пловидбености организације, у складу са процедуром коју је надлежни орган одобрио;

г) обавило је најмање једну проверу пловидбености у последњих 12 месеци.

2. Провера пловидбености врши се истовремено када и годишњи преглед из програма одржавања и врши је исто лице које одобрава годишњи преглед, уз могућност да се провера обави до 90 дана пре истека важеће потврде о провери пловидбености, сходно М.А.710 став д).

3. Провера пловидбености обухвата свеобухватну документовану проверу у складу са М.А.710 став а).

4. Провера пловидбености обухвата физички преглед ваздухоплова у складу са М.А.710 ст. б) и ц).

5. Потврду о провери пловидбености на EASA обрасцу 15ц издаје, у име организације за одржавање, лице које је обавило проверу пловидбености пошто се увери:

а) да је провера пловидбености обављена у потпуности и на задовољавајући начин; и

б) да је програм одржавања проверен у складу са М.А.710 став га); и

ц) да не постоји неусаглашеност за коју се зна да угрожава безбедност лета.

6. Копија потврде о провери пловидбености шаље се надлежном органу државе чланице у којој је ваздухоплов регистрован у року од 10 дана од дана издавања.

7. Надлежни орган државе чланице у којој је ваздухоплов регистрован обавештен је у року од 72 сата ако је организација установила да је провера пловидбености неубедљива или ако провера из М.А.901 став л) тачка 5, подтачка б) покаже да на ваздухоплову постоје одступања која су повезана са недостацима у садржају програма одржавања.

8. Приручник организације за одржавање описује:

а) процедуре за обављање провера пловидбености и издавање одговарајућих потврда о провери пловидбености;

б) имена овлашћеног особља које је овлашћено да обавља провере пловидбености и издаје одговарајуће потврде о провери пловидбености;

ц) процедуре за проверу програма одржавања.

М.А.902 Важење потврде о провери пловидбености

а) Потврда о провери пловидбености престаје да важи:

1. ако је суспендована или стављена ван снаге; или

2. ако је потврда о пловидбености суспендована или стављена ван снаге;

или

3. ако ваздухоплов више није у регистру ваздухоплова државе чланице;

или

4. ако је потврда о типу, на основу које је издата потврда о пловидбености, суспендована или стављена ван снаге.

б) Ваздухоплов не сме да лети ако потврда о пловидбености није важећа

или:

1. ако континуирана пловидбеност ваздухоплова или било које компоненте уграђене у ваздухоплов не испуњава захтеве из овог дела; или

2. ако ваздухоплов више није усклађен са пројектом типа који је одобрила Агенција; или

3. ако је ваздухоплов коришћен преко ограничења из одобреног приручника за управљање ваздухопловом или потврде о пловидбености, а да при томе нису предузете одговарајуће мере; или

4. ако је ваздухоплов учествовао у удесу или незгоди који утичу на његову пловидбеност, а да при томе нису предузете одговарајуће накнадне мере да се пловидбеност обнови; или

5. ако модификација или поправка нису у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

ц) После одрицања или стављања ван снаге, потврда о провери пловидбености мора да се врати надлежном органу.

М.А.903 Пренос регистрације ваздухоплова унутар Европске уније

а) Ако се регистрација ваздухоплова преноси унутар Европске уније, подносилац захтева:

1. обавештава претходну државу чланицу о држави чланици у којој ће ваздухоплов бити регистрован;

2. подноси држави чланици у којој ће ваздухоплов бити регистрован захтев за издавање нове потврде о пловидбености, у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

б) Без обзира на М.А.902 став а) тачка 3, претходна потврда о провери пловидбености важи до истека рока на који је издата.

М.А.904 Провера пловидбености ваздухоплова увезених у Европску унију

а) При увозу ваздухоплова из треће земље у државу чланицу у чији се регистар ваздухоплов уписује, подносилац захтева:

1. подноси држави чланици у којој се врши регистрација захтев за издавање нове потврде о пловидбености у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012; и

2. за ваздухоплов који није нов, обезбеђује спровођење задовољавајуће провере пловидбености, у складу са М.А.901; и

3. обезбеђује обављање целокупног одржавања према одобреном програму одржавања у складу са М.А.302.

б) Ако се увери да ваздухоплов испуњава одговарајуће захтеве, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености или организација за одржавање, ако је примењиво, шаље документовану препоруку за издавање потврде о провери пловидбености држави чланици у којој је извршена регистрација.

ц) Власник је дужан да омогући приступ ваздухоплову да би држава чланица у којој се врши регистрација извршила преглед.

д) Држава чланица у чији се регистар ваздухоплов уписује издаје нову потврду о пловидбености ако се увери да ваздухоплов испуњава захтеве из Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр.748/2012.

е) Држава чланица издаје и потврду о провери пловидбености која, по правилу, важи годину дана, изузев ако држава чланица има безбедносни разлог да ограничи рок важења.

М.А.905 Налази

а) Налаз нивоа 1 представља свако значајно неиспуњавање захтева утврђених у овом анексу (Део-М) које снижава безбедносни стандард и озбиљно угрожава безбедност летења.

б) Налаз нивоа 2 представља свако неиспуњавање захтева утврђених у овом анексу (Део-М) које би могло да снизи стандард безбедности и потенцијално угрози безбедност летења.

ц) По пријему обавештења о налазима према М.В.903, одговорно лице или организација из М.А.201 утврђују план корективних мера и спроводе корективне мере на начин који је прихватљив надлежном органу, у року који је договорен са тим органом, обухватајући одговарајуће корективне мере којима се спречава понављање налаза и његовог главног узрока.

СЕКЦИЈА Б

ПРОЦЕДУРА ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

М.Б.101 Област примене

Овом Секцијом успостављају се управни захтеви које морају да испуњавају надлежни органи за примену и спровођење Секције А овог дела.

М.Б.102 Надлежни орган

а) Опште одредбе

Држава чланица именује надлежни орган који је задужен за издавање, продужење, измену, суспензију или стављање ван снаге сертификата и за надзор континуиране пловидбености. Овај надлежни орган утврђује документоване процедуре и организациону структуру.

б) Ресурси

Број особља мора да буде одговарајући за спровођење захтева прецизираних у овој секцији.

в) Стручне квалификације и обука

Свако особље које је укључено у активности обухваћене овим анексом мора да буде квалификовано на одговарајући начин и мора да има одговарајуће знање, искуство, почетну обуку и континуирану обуку за извршавање додељених задатака.

д) Процедуре

Надлежни орган успоставља процедуре којима се детаљно утврђује начин на који се постиже усклађеност са овим анексом (Део-М).

Процедуре морају да се преиспитују и мењају како би се обезбедила стална усклађеност.

М.Б.104 Вођење евиденције

а) Надлежни орган успоставља систем вођење евиденције који омогућава да се на одговарајући начин прате процеси издавања, продужавања, измене, суспензије или стављања ван снаге сваког сертификата.

б) Евиденција о надзору над организацијама одобреним у складу са овим анексом обухвата најмање:

1. захтев за одобрење организације;
2. одобрење за обављање делатности организације, обухватајући све измене;
3. примерак програма провере у којем се наводе датуми када провере треба спровести и када су спроведене;
4. евиденцију надлежног органа о континуираном надзору, обухватајући евиденцију о свим проверама;
5. копије целокупне релевантне преписке;
6. појединости о свим изузећима и извршним мерама;
7. извештаје других надлежних органа који се односи на надзор над организацијом;
8. приручнике организације и њихове измене;
9. копију сваког другог документа који је непосредно одобрио надлежни орган.

ц) Евиденција из става б) чува се најмање четири године.

д) Минимална евиденција за надзор сваког ваздухоплова обухвата, најмање, копију:

1. потврде о пловидбености ваздухоплова;
2. потврде о провери пловидбености ваздухоплова;
3. препорука организације из Секције А, Одељак Г;
4. извештаја о проверама пловидбености које је непосредно обавила држава чланица;
5. целокупне релевантне преписке која се односи на ваздухоплов;
6. појединости о сваком изузећу и свим извршним мерама;
7. сваког документа који је одобрио надлежни орган у складу са Анексом I (Део-М) или Анексом II (Део-ARO) Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012.

е) Евиденција из тачке д) чува се до две године после трајног повлачења ваздухоплова из употребе.

ф) Целокупна евиденција прописана у М.Б.104 ставља се на располагање на захтев друге државе чланице или Агенције.

М.Б.105 Међусобна размена информација

а) Да би допринели побољшању безбедности ваздушног саобраћаја, надлежни органи учествују у међусобној размени свих неопходних информација у складу са чланом 15. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

б) Не доводећи у питање надлежности држава чланица, у случају потенцијалне претње по безбедност која се односи на више држава чланица, државни органи помажу једни другима у спровођењу неопходних мера надзора.

ОДЕЉАК Б

ОДГОВОРНОСТ

М.Б.201 Одговорности

Надлежни органи одређени у М.1 одговорни су за спровођење прегледа и испитних поступака како би потврдили да су захтеви из овог дела испуњени.

ОДЕЉАК Ц

КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ

М.Б.301 Програм одржавања

а) Изузев ако власник да изјаву о програму одржавања у складу са М.А.302 став х), надлежни орган проверава да ли је програм одржавања у складу са М.А.302.

б) Изузев ако је у М.А.302 став ц) и М.А. 302 став х) наведено другачије, програм одржавања и његове измене непосредно одобрава надлежни орган.

ц) У случају посредног одобравања, надлежни орган одобрава процедуру посредног одобравања програма одржавања кроз приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености.

д) Да би одобрио програм одржавања сходно ставу б) овог дела, надлежни орган мора да има приступ свим подацима наведеним у М.А.302 ст. д), е), ф) и х).

М.Б.302 Изузећа

Надлежни орган евидентира и чува сва изузећа одобрена у складу са чланом 14. став 4. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

М.Б.303 Надзор континуиране пловидбености ваздухоплова

а) Надлежни орган развија програм надзора који је заснован на ризику како би пратио статус пловидбености флоте ваздухоплова који су уписани у његов регистар.

б) Програм надзора обухвата прегледе узорака ваздухоплова и обухвата све аспекте кључних елемената ризика пловидбености.

ц) Прегледом ваздухоплова се проверава да ли су испуњени стандарди пловидбености на основу важећих захтева и идентификују се сви налази.

д) Сви идентификовани налази се категоризују у складу са захтевима из овог дела и потврђују у писаном облику лицу или организацији који су одговорни сходно М.А.201. Надлежни орган успоставља процес којим анализира налазе у погледу њиховог значаја за безбедност.

е) Надлежни орган евидентира све налазе и мере за њихово отклањање.

ф) Ако се током надзора ваздухоплова пронађе доказ који показује неусаглашеност са овим или неким другим делом, са налазом се поступа на начин прописан у одговарајућем делу.

г) Ако је потребно обезбедити одговарајућу извршну меру, надлежни орган размењује информације са другим надлежним органима о неусклађеностима утврђеним у складу са ставом ф).

М.Б.304 Стављање ван снаге и суспензија

Надлежни орган:

- а) суспендује потврду о провери пловидбености из оправданих разлога у случају могуће претње по безбедност, или;
- б) суспендује или ставља ван снаге потврду о провери пловидбености у складу са М.Б.903. тачка 1.

ОДЕЉАК Д

СТАНДАРДИ ОДРЖАВАЊА

(биће израђено накнадно)

ОДЕЉАК Е

КОМПОНЕНТЕ

(биће израђено накнадно)

ОДЕЉАК Ф

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

М.Б.601 Захтев

Ако се објекти за одржавање налазе у више држава чланица, испитивање и стални надзор одобрења обавља се у сарадњи са надлежним органима које су одредиле државе чланице на чијој територији се налазе остали објекти за одржавање.

М.Б.602 Прво одобрење

а) Под условом да су захтеви из М.А.606 ст. а) и б) испуњени, надлежни орган подносиоцу захтева формално назначава, у писаном облику, своје прихватање особља из М.А.606 ст. а) и б).

б) Надлежни орган утврђује да процедуре које су прецизиране у приручнику организације за одржавање испуњавају захтеве из Одељка Ф Секција А овог анекса (Део-М) и обезбеђује да одговорни руководилац потпише изјаву о преузимању обавезе.

ц) Надлежни орган потврђује да организација испуњава захтеве утврђене у Одељку Ф Секције А овог анекса (Део-М).

д) Састанак са одговорним руководиоцем сазива се најмање једном у току поступка испитивања ради одобравања, како би се обезбедило да он у потпуности разуме значај одобрења и разлог за потписивање преузимања обавезе организације о поштовању процедура наведених у приручнику.

е) Сви налази потврђују се у писаном облику организацији која је поднела захтев.

ф) Надлежни орган евидентира све налазе, мере за њихово отклањање (мере неопходне да би се закључио налаз) и препоруке.

г) За прво одобрење организација је дужна да отклони све налазе, а закључује их надлежни орган пре издавања одобрења.

М.Б.603 Издавање одобрења

а) Ако организација испуњава захтеве из одговарајућих одредаба овог дела, надлежни орган издаје подносиоцу захтева сертификат о одобрењу на *EASA* обрасцу 3 (Додатак V), који обухвата и обим одобрења.

б) Надлежни орган је дужан да у сертификату о одобрењу, издатом на *EASA* обрасцу 3, наведе услове приложене одобрењу.

ц) Број одобрења се уписује у сертификат о одобрењу, издат на *EASA* обрасцу 3, на начин који је прецизирала Агенција.

М.Б.604 Континуирани надзор

а) Надлежни орган води и ажурира списак програма за сваку организацију за одржавање одобрену у складу са Одељком Ф Секције Б овог анекса (Део-М) која је под његовим надзором, са датумима када су посете планиране и када су обављене.

б) Комплетна провера сваке организације врши се у периодима који нису дужи од 24 месеца.

ц) Сви налази се потврђују у писаном облику организацији која је поднела захтев.

д) Надлежни орган евидентира све налазе, мере за отклањање налаза (мере неопходне да би се закључио налаз) и препоруке.

е) Састанак са одговорним руководиоцем сазива се најмање једном у 24 месеца, како би се омогућило да буде информисан о значајним питањима која се јављују током провера.

М.Б.605 Налази

а) Ако се током провера или на други начин пронађе доказ да нису испуњени захтеви утврђени у овом анексу (Део-М), надлежни орган предузима следеће мере:

1. За налазе нивоа 1, надлежни орган предузима непосредне мере за стављање ван снаге, ограничавање или суспендовање одобрења организацији за одржавање, у целости или делимично, у зависности од обима налаза нивоа 1, све док та организација не предузме успешне корективне мере.

2. За налазе нивоа 2, надлежни орган одобрава рок за спровођење корективних мера који одговара природи налаза и који није дужи од три месеца. У одређеним околностима, на крају овог првог периода и у зависности од природе налаза, надлежни орган може да продужи овај тромесечни рок ако постоји задовољавајући план корективних мера.

б) Надлежни орган предузима мере за суспендовање одобрења, у целини или делимично, у случају непоштовања рока који је одобрио тај надлежни орган.

М.Б.606 Промене

а) Надлежни орган поступа у складу са важећим елементима првог одобрења за сваку промену у организацији о којој је обавештен у складу са М.А.617.

б) Надлежни орган може да пропише услове под којима одобрена организација за одржавање може да послује током ових промена, изузев ако утврди да одобрење треба да се суспендује због природе или обима промена.

ц) За сваку измену у приручнику организације за одржавање:

1. у случају непосредног одобравања промена у складу са М.А.604 став б), надлежни орган потврђује да су процедуре које су наведене у приручнику у складу са овим анексом (Део-М), пре него што формално обавести одобрену организацију о одобрењу.

2. ако се за одобравање промена користи процедура посредног одобравања у складу са М.А.604 став ц), надлежни орган обезбеђује (i) да промене остају мање и (ii) да он има одговарајућу контролу над одобравањем промена како би обезбедио да оне и даље буду у складу са захтевима овог анекса (Део-М).

М.Б.607 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења

Надлежни орган:

а) суспендује одобрење из оправданих разлога у случају потенцијалне претње по безбедност, или;

б) суспендује, ставља ван снаге или ограничава одобрење у складу са М.Б.605.

ОДЕЉАК Г

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.Б.701 Захтев

а) За авио-превозиоце лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, надлежни орган прима на одобрење, уз захтев за прво издавање сертификата ваздухопловног оператера и, где је примењиво, за његову измену, као и за сваки тип ваздухоплова који ће се користити:

1. приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености;
2. оператерове програме одржавања ваздухоплова;
3. техничку књигу ваздухоплова;
4. по потреби, техничке спецификације из уговора о одржавању закљученог између *САМО* и организације за одржавање одобрене на основу Дела-145.

б) Ако се објекти налазе у више држава чланица, испитивање и стални надзор одобрења обављају се заједно са надлежним органима које је именовала држава чланица на чијој територији се налазе други објекти.

М.Б.702 Прво одобрење

а) Ако су захтеви из М.А.706 ст. а), ц) и д) и М.А.707 испуњени, надлежни орган писмено обавештава подносиоца захтева о прихватању особља наведеног у М.А.706 ст. а), ц), д) и М.А.707.

б) Надлежни орган утврђује да процедуре које су наведене у приручнику организације за обезбеђивање континуиране пловидбености испуњавају захтеве из Секције А, Одељак Г овог анекса (Део-М) и обезбеђује да одговорни руководилац потпише изјаву о преузимању обавезе.

ц) Надлежни орган потврђује да организација испуњава захтеве утврђене у Секцији А, Одељак Г овог анекса (Део-М).

д) Састанак са одговорним руководиоцем сазива се најмање једном у току поступка испитивања ради одобравања, како би се обезбедило да он у потпуности

разуме значај одобрења и разлог за потписивање обавезе организације о поштовању процедура наведених у приручнику организације за обезбеђивање континуиране пловидбености.

е) Сви налази потврђују се у писаном облику организацији која је поднела захтев.

ф) Надлежни орган евидентира све налазе, мере за отклањање налаза (мере неопходне да би се закључио налаз) и препоруке.

г) За прво одобрење организација је дужна да отклони све налазе, а закључује их надлежни орган пре издавања одобрења.

М.Б.703 Издавање одобрења

а) Ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености испуњава захтеве из Секције А, Одељак Г овог анекса (Део-М), надлежни орган издаје подносиоцу захтева сертификат о одобрењу на EASA обрасцу 14 (Додатак VI), који обухвата и обим одобрења.

б) Надлежни орган мора да у сертификату о одобрењу издатом на EASA обрасцу 14 наведе рок важење одобрења.

ц) Број одобрења уноси се у сертификат о одобрењу, издат на EASA обрасцу 14, на начин који одреди Агенција.

д) У случају авио-превозиоца лиценцираног у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, информације садржане у EASA обрасцу 14 наводе се у сертификату ваздухопловног оператера.

М.Б.704 Континуирани надзор

а) Надлежни орган води и ажурира списак програма за сваку организацију за обезбеђивање континуиране пловидбености одобрену у складу са Секцијом А, Одељак Г овог анекса (Део-М) која је под његовим надзором, са датумима када су посете у циљу провере планиране и када су планиране посете обављене.

б) Комплетна провера сваке организације врши се у периодима који нису дужи од 24 месеца.

ц) Релевантан узорак ваздухоплова чијом пловидбеношћу управља организација одобрена према Секцији Б, Одељак Г овог анекса (Део-М) проверава се свака 24 месеца. О величини узорка одлучује надлежни орган на основу резултата претходних провера и претходних прегледа производа.

д) Сви налази се потврђују у писаном облику организацији која је поднела захтев.

е) Надлежни орган евидентира све налазе, мере за отклањање налаза (мере неопходне да би се закључио налаз) и препоруке.

ф) Састанак са одговорним руководиоцем сазива се најмање једном у 24 месеца, како би се обезбедило да он буде информисан о значајним питањима која се појављују током провера.

М.Б.705 Налази

а) Ако се током провера или на други начин пронађе доказ да нису испуњени захтеви утврђени у овом анексу (Део-М), надлежни орган предузима следеће мере:

1. За налазе нивоа 1, надлежни орган предузима непосредне мере за стављање ван снаге, ограничавање или суспендовање одобрења организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености, у целини или делимично, у

зависности од обима налаза нивоа 1, све док та организација не предузме успешне корективне мере.

2. За налазе нивоа 2, надлежни орган одобрава рок за спровођење корективних мера који одговара природи налаза и који није дужи од три месеца. У одређеним околностима, у зависности од природе налаза, надлежни орган може да продужи овај тромесечни рок ако постоји задовољавајући план корективних мера.

б) Надлежни орган предузима мере за суспендовање одобрења, у целини или делимично, у случају непоштовања рока који је одобрио тај надлежни орган.

М.Б.706 Промене

а) Надлежни орган поступа у складу са применљивим елементима првог одобрења за сваку промену у организацији о којој је обавештен у складу са М.А.713.

б) Надлежни орган може да пропише услове под којима одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености може да послује током ових промена, изузев ако утврди да одобрење треба да се суспендује због природе или обима промена.

ц) За сваку измену у приручнику организације за обезбеђивање континуиране пловидбености:

1. У случају непосредног одобравања промена у складу са М.А.704 став б), надлежни орган потврђује да су процедуре које су наведене у приручнику у складу са овим анексом (Део-М), пре него што формално обавести одобрену организацију о одобрењу.

2. Ако се за одобравање промена користи процедура посредног одобравања у складу са М.А.704 став ц), надлежни орган обезбеђује (i) да промене остају мање и (ii) да он има одговарајућу контролу над одобравањем промена како би обезбедио да оне буду у складу са захтевима овог анекса (Део-М).

М.Б.707 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења

Надлежни орган:

а) суспендује одобрење из оправданих разлога у случају потенцијалне претње по безбедност, или;

б) суспендује, ставља ван снаге или ограничава одобрење у складу са М.Б.705.

ОДЕЉАК X

УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ- CRS
(биће израђено накнадно)

ОДЕЉАК И

ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ

М.Б.901 Процена препорука

По пријему захтева и са њим повезане препоруке за издавање потврде о провери пловидбености у складу са М.А.901:

1. особље надлежног органа које је квалификовано на одговарајући начин проверава да ли се изјавом о усклађености, која је садржана у препоруци, доказује да је обављена комплетна провера пловидбености прописана у М.А.710;

2. надлежни орган испитује препоруку и може да захтева додатне информације које треба да поткрепе процену препоруке.

М.Б.902 Провера пловидбености коју обавља надлежни орган

а) Ако надлежни орган врши проверу пловидбености и издаје потврду о провери пловидбености на EASA обрасцу 15а (Додатак III), дужан је да обави проверу пловидбености у складу с М.А.710.

б) Надлежни орган мора да располаже одговарајућим особљем за проверу пловидбености које спроводи провере пловидбености.

1. За све ваздухоплове које користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и ваздухоплове чија *МТОМ* прелази 2.730 kg, изузев за балоне, ово особље мора да има:

а) најмање пет година искуства у континуираној пловидбености, и;

б) одговарајућу дозволу у складу са Анексом III (Део-66) или национално признату стручну квалификацију особља за одржавање која одговара категорији ваздухоплова (ако члан 5. став 6. упућује на национални пропис), диплому из области ваздухопловства или еквивалентну диплому, и;

ц) формалну обуку из ваздухопловног одржавања, и;

д) радно место са одговарајућим одговорностима.

Без обзира на ст. а) - д), захтеви утврђени у М.Б.902. став б) тачка 1. подтачка б) могу да се замене искуством од пет година у области континуиране пловидбености уз оне који се већ захтевају у М.Б.902. став б) тачка 1. подтачка а).

2. За ваздухоплове које не користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 чија *МТОМ* износи 2.730 kg или мање и за балоне, ово особље мора да има:

а) најмање три година искуства у области континуиране пловидбености, и;

б) одговарајућу дозволу у складу са Анексом III (Део-66) или национално признату стручну квалификацију особља за одржавање која одговара категорији ваздухоплова (ако члан 5. став 6. упућује на национална правила), или диплому из области ваздухопловства или еквивалентну диплому, и;

ц) одговарајућу обуку из ваздухопловног одржавања, и;

д) радно место са одговарајућим одговорностима.

Без обзира на ст. а) - д), захтеви из М.Б.902. став б) тачка 2. подтачка б) могу да се замене искуством од четири године у области континуиране пловидбености уз оне који се већ захтевају у М.Б.902. став б) тачка 2. подтачка а).

ц) Надлежни орган води евиденцију о свом особљу за проверу пловидбености, која обухвата појединости о свим одговарајућим стручним квалификацијама, заједно са сажетком о одговарајућем искуству у управљању континуираном пловидбеношћу и обуци.

д) Приликом провере пловидбености надлежни орган мора да има приступ важећим подацима одређеним у М.А.305, М.А.306 и М.А.401.

е) Особље које врши проверу пловидбености издаје EASA образац 15а после провере пловидбености која је завршена на задовољавајући начин.

М.Б.903 Налази

Ако се током провере ваздухоплова или на други начин пронађе доказ да није испуњен захтев утврђен у Делу-М, надлежни орган предузима следеће мере:

1. за налазе нивоа 1, надлежни орган захтева предузимање одговарајуће корективне мере пре следећег лета и предузима непосредну меру како би ставио ван снаге или суспендовао потврду о провери пловидбености;

2. за налазе нивоа 2, корективна мера коју захтева надлежни орган мора да одговара природи налаза.

Додатак I

Уговор о обезбеђивању континуиране пловидбености

1. Ако власник/оператер закључи уговор у складу са М.А.201 са организацијом за обезбеђивање континуиране пловидбености одобреном у складу са Делом-М Одељак-Г (*САМО*) о обављању задатака обезбеђивања континуиране пловидбености, власник доставља надлежном органу државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан, на његов захтев, копију уговора који су потписале обе уговорне стране.

2. Уговор се израђује у складу са захтевима из Дела-М и дефинише обавезе страна потписница у вези са континуираном пловидбеношћу ваздухоплова.

3. Уговор мора да садржи:

- регистрацију ваздухоплова,
- тип ваздухоплова,
- серијски број ваздухоплова,
- име власника ваздухоплова или регистрованог закупца или податке о привредном друштву, обухватајући и адресу,
- податке о *САМО*, обухватајући и адресу,
- врсту делатности.

4. У уговору мора да се наведе следеће:

Власник/оператер поверава *САМО* организацији обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова, израду програма одржавања који одобрава надлежни орган, као што је одређено у М.1, као и организацију одржавања ваздухоплова према наведеном програму одржавања.

Уговором се обе стране потписнице обавезују да ће испуњавати своје уговорне обавезе.

Власник/оператер, према свом најбољем уверењу, изјављује да су све информације које су дате *САМО* у вези са континуираном пловидбеношћу ваздухоплова тачне и да ће бити тачне и да се ваздухоплов неће мењати без претходног одобрења *САМО*.

Ако нека од уговорних страна не поштује уговорне одредбе, уговор престаје да важи. У том случају, власник/оператер задржава пуну одговорност за сваки задатак који се односи на континуирану пловидбеност ваздухоплова и власник се обавезује да о томе обавести надлежне органе државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан, у року од две пуне недеље.”

5. Ако власник/оператер закључи уговор са *САМО* у складу са М.А.201 обавезе сваке уговорне стране су следеће:

5.1. Обавезе *САМО*:

1. да има тип ваздухоплова за који је одобрена;

2. да поштује услове за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова наведене у даљем тексту:

а) да изради програм одржавања ваздухоплова, укључујући програм поузданости, ако је примењиво;

б) да наведе задатке одржавања (у програму одржавања) које може да обавља пилот-власник, у складу са М.А.803. став ц);

ц) да организује одобравање програма одржавања ваздухоплова;

д) ако је програм одржавања ваздухоплова одобрен, да достави копију власнику/оператеру;

е) да организује преглед за премошћавање са претходним програмом одржавања;

ф) да организује да целокупно одржавање спроводи одобрена организација за одржавање;

г) да организује примену свих важећих налога за пловидбеност;

х) да организује да све кварове утврђене приликом редовног одржавања, провера пловидбености или оне које пријави власник, отклони одобрена организација за одржавање, координира редовно одржавање, примену налога за пловидбеност, замену делова са ограниченим веком употребе и захтеве за преглед компоненти;

и) да обавести власника сваки пут када се ваздухоплов упућује одобреној организацији за одржавање;

ј) да управља целокупном техничком евиденцијом;

к) да архивира целокупну техничку евиденцију;

3. да организује одобравање сваке модификације на ваздухоплову у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, пре него што се модификација изврши;

4. да организује одобравање сваке поправке на ваздухоплову у складу са Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, пре него што се она изврши;

5. да обавести надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан сваки пут када власник не упути ваздухоплов одобреној организацији за одржавање, ако то одобрена организација захтева;

6. да обавести надлежни органи државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан сваки пут када се не поштује уговор;

7. да обезбеди да је, по потреби, извршена провера пловидбености ваздухоплова и да је издата потврда о провери пловидбености или да је послата препорука надлежном органу државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан;

8. да у року од 10 дана пошаље копију издате или продужене потврде о провери пловидбености надлежном органу државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан;

9. да пријављује све догађаје чије је пријављивање обавезно;

10. да обавести надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан сваки пут када једна од уговорних страна раскине уговор.

5.2. Обавезе власника/оператера:

1. да уопштено познаје одобрени програм одржавања;

2. да уопштено разуме овај анекс (Део-М);

3. да упути ваздухоплов одобреној организацији за одржавање у складу са договором са *САМО*, у одређено време које је утврђено на захтев *САМО*;

4. да не модификује ваздухоплов без претходне консултације са *САМО*;

5. да обавести *САМО* о сваком одржавању које је обављено у изузетним случајевима, без знања и без надзора *САМО*;

6. да поднесе извештај *САМО* кроз техничку књигу о свим кваровима откривеним током операција;

7. да обавести надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан ако једна од уговорних страна раскине уговор;

8. да обавести *САМО* и надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан о продаји ваздухоплова;

9. да пријављује догађаје чије је пријављивање обавезно;

10. да редовно обавештава *САМО* о сатима летења ваздухоплова и о осталим подацима о употреби ваздухоплова, како је договорено са *САМО*;

11. да приликом одржавања које врши пилот-власник упише уверење о спремности за употребу у техничке књиге, како је наведено у М.А.803 став д), не прелазећи ограничења из списка задатака одржавања који је наведен у одобреном програму одржавања утврђеном у М.А.803 став ц);

12. да обавести *САМО* најкасније 30 дана по завршетку задатака одржавања које обави пилот-власник, у складу са М.А.305. став а).

Додатак II

Уверење о спремности за употребу компоненте - *EASA* образац 1

Ова упутства односе се само на употребу *EASA* обрасца 1 за потребе одржавања. Треба обратити пажњу на Додатак I уз Анекс I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 који обухвата употребу *EASA* обрасца 1 за потребе производње.

1. Намена и употреба

1.1. Основна намена уверења је изјава о пловидбености у вези одржавања обављеног на производима, деловима и уређајима (у даљем тексту: предмети).

1.2. Мора да се успостави корелација између уверења и предмета. Издавалац мора да задржи уверење у облику који омогућава проверу изворних података.

1.3. Уверење је прихватљиво многим органима надлежним за пловидбеност, али то може да зависи од постојања билатералних споразума и/или политике органа надлежног за пловидбеност. У том случају, термин „одобрени пројектни подаци” из овог уверења, значи да их је одобрио орган државе увознице надлежан за пловидбеност.

1.4. Ово уверење не представља доставницу или отпремницу.

1.5. Ваздухоплови се не пуштају у употребу на основу овог уверења.

1.6. Ово уверење не представља одобрење за уградњу предмета у одређени ваздухоплов, мотор или елису, већ помаже крајњем кориснику да утврди његов статус у одобрењу за пловидбеност.

1.7. Није дозвољено на истом уверењу комбиновати предмете пуштене из производње и пуштене из одржавања.

2. Општи облик

2.1. Уверење мора да буде у складу са приложеним образцем, обухватајући бројеве и место сваке рубрике. Величина сваке рубрике може да се мења како би

одговарала појединачној примени, али не у мери у којој би уверење учинила непрепознатљивим.

2.2. Уверење мора да буде у формату хоризонталне оријентације, али укупна величина може значајно да се повећа или смањи, све док је уверење препознатљиво и читљиво. Ако о томе постоји дилема, консултовати се са надлежним органом.

2.3. Изјава о одговорности корисника/уградиоца може да се налази на било којој страни обрасца.

2.4. Сва слова морају да буду јасна и читљива како би се омогућило лако читање.

2.5. Уверење може да буде унапред одштампано или израђено на рачунару, с тим да у оба случаја одштампане линије и карактери морају да буду јасни и читљиви и у складу са дефинисаним форматом.

2.6. Уверење треба да буде на енглеском језику и, по потреби, на једном или више других језика.

2.7. Подаци који треба да се упишу у уверење могу да се одштампају машински/на рачунару или да се испишу руком, штампаним словима и морају да буду лако читљиви.

2.8. Ради веће јасноће, употребу скраћеница треба ограничити на најмању меру.

2.9. Простор који остаје на полеђини уверења издавалац може, такође, да користи за све додатне информације, али не и за изјаве о сертификацији. На сваку употребу полеђине уверења мора да се упути у одговарајућој рубрици на предњој страни уверења.

3. Примерци

3.1. Не постоји ограничење у погледу броја примерака уверења који се шаљу кориснику или које задржава издавалац.

4. Грешке у уверењу

4.1. Ако крајњи корисник пронађе грешке у уверењу, о томе мора да обавести издаваоца у писаном облику. Издавалац може да изда ново уверење само ако грешке могу да се потврде и исправе.

4.2. Ново уверење мора да садржи нови јединствени број, потпис и датум.

4.3. Захтев за издавање новог уверење може да се прихвати без поновне провере стања предмета. Ново уверење не представља изјаву о тренутном стању и треба да садржи упућивање на претходно уверење у рубрици 12, у виду следеће изјаве; „Овим уверењем исправља се грешка у рубрикама [уписати исправљене рубрике] у уверењу [уписати изворни јединствени број] издатом [уписати датум првог издавања] и оно не обухвата усклађеност/стање/спремност за употребу”. Оба уверења се чувају у року који је одређен за прво уверење.

5. Попуњавање уверења од стране издаваоца

Рубрика 1. Надлежни орган који издаје одобрење/држава

Навести државу и надлежни орган под чијом надлежношћу се уверење издаје. Ако је надлежни орган Агенција, наводи се само „EASA”.

Рубрика 2. Заглавље *EASA* обрасца 1
„УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ КОМПОНЕНТЕ
EASA ОБРАЗАЦ 1 ”

Рубрика 3. Јединствени број обрасца

Уписати јединствени број утврђен системом/процедуром нумерисања који користи организација назначена у рубрици 4; он може да обухвати алфанумеричке знакове.

Рубрика 4. Назив и адреса организације

Уписати пун назив и адресу одобрене организације (видети *EASA* образац 3) која одобрава радове обухваћене овим уверењем. Логотипи итд. допуштени су ако логотип остаје унутар рубрике.

Рубрика 5. Радни налог/уговор/фактура

Да би се кориснику олакшала следљивост предмета, уписати број радног налога, број уговора, број фактуре или сличан референтни број.

Рубрика 6. Предмет

Уписати бројеве ставке елемента, ако постоји више од једне ставке елемента. Ово поље омогућава лако упућивање на напомене у рубрици 12.

Рубрика 7. Опис

Уписати назив или опис предмета. Предност треба дати термину који се користи у упутствима о континуираној пловидбености или у подацима о одржавању (нпр. илустровани каталог делова, приручник за одржавање ваздухоплова, сервисни билтен, приручник за одржавање компонената).

Рубрика 8. Каталожки број

Уписати каталожки број онако како се појављује на елементу или плочици/паковању. За мотор или елису може да се користи ознака типа.

Рубрика 9. Количина

Навести количину предмета.

Рубрика 10. Серијски број

Ако се прописима захтева да се предмет означи серијским бројем, уписати га овде. Поред тога, може да се упише и било који други серијски број који се не захтева прописом. Ако елемент није означен серијским бројем, уписати „N/A”.

Рубрика 11. Статус/радови

Следи опис дозвољених уписа у рубрику 11. Уписати само један од ових термина - ако се може применити више од једног, употребити онај који најпрецизније описује већину обављених радова и/или статус производа.

(i)	Ремонтован	.	Означава процес којим се обезбеђује да је предмет у потпуности у складу са свим применљивим сервисним толеранцијама прецизираним у упутствима имаоца потврде о типу или произвођача у погледу континуиране пловидбености, или у подацима које је одобрио или прихватио надлежни орган. Елемент ће бити, најмање, растављен, очишћен, прегледан, поправљен по потреби, поново састављен и испитан у складу са горе наведеним подацима.
(ii)	Поправљен	.	Отклањање кварова употребом применљивог стандарда ⁽¹⁾ .
(iii)	Прегледан/ испитан	.	Преглед, мерење итд. у складу са применљивим стандардом ⁽¹⁾ (нпр. визуелни преглед, функционално испитивање, испитивање на пробном столу итд.).
(iv)	Модификован	.	Измена неког предмета ради усклађивања са применљивим стандардом ⁽¹⁾ .
⁽¹⁾ Применљиви стандард означава стандард производње/пројектовања/одржавања/квалитета, методу, технику или праксу које је одобрио или прихватио надлежни орган. Применљиви стандард описан је у рубрици 12.			

Рубрика 12. Напомене

Описати радове утврђене у рубрици 11, директно или упућивањем на пратећу документацију, који су неопходни да би корисник или уградилац утврдио пловидбеност предмета у вези са радовима за које се издаје уверење. Ако је потребно, може се употребити посебан лист папира на који се упућује у главном EASA обрасцу 1. Сваком изјавом мора јасно да се означи на које елементе из рубрике 6 се он односи.

Примери информација које се уписују у рубрику 12:

(i) Употребљени подаци за одржавање, обухватајући статус ревизије и упућивање.

(ii) Усаглашеност са налозима за пловидбеност или сервисним билтенима.

(iii) Обављене поправке.

(iv) Обављене модификације.

(v) Уграђени заменски делови.

(vi) Статус делова са ограниченим веком употребе.

(vii) Одступања од радног налога корисника.

(viii) Изјаве о спремности за употребу у циљу испуњавања захтева за одржавање које је утврдила цивилна ваздухопловна власт.

(ix) Информације које чине прилог пошилици са недостацима или поновном састављању после испоруке.

(х) За организације за одржавање одобрене у складу са Одељком Ф Анекса I (Део-М), уверење о спремности за употребу компоненте из М.А.613:

„Потврђује се да су, изузев ако у овој рубрици није другачије наведено, радови наведени у рубрици 11. и описани у овој рубрици, обављени у складу са захтевима из Секције А, Одељак Ф Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, па се у погледу тих радова предмет сматра спремним за употребу. ОВО НЕ ПРЕДСТАВЉА СПРЕМНОСТ ЗА УПОТРЕБУ ПРЕМА АНЕКСУ II (ДЕО-145) УРЕДБЕ (ЕУ) бр. 1321/2014.”

Ако се подаци штампају са електронског *EASA* обрасца 1, у ову рубрику треба унети све одговарајуће податке који нису погодни за друге рубрике.

Рубрика 13. а) - 13. е)

Општи захтеви за рубрике 13. а) - 13. е): не користе се за пуштање у употребу после одржавања. Осенчити их, затамнити или означити на неки други начин како би се спречила ненамерна или неовлашћена употреба.

Рубрика 14. а)

Означити одговарајућу рубрику или рубрике које упућују на прописе који се примењују на обављене радове. Ако се означи рубрика „други прописи прецизирани у рубрици 12.”, тада се прописи других органа надлежних за пловидбеност морају навести у рубрици 12. Мора да буде означена најмање једна рубрика, а по потреби могу и две.

За целокупно одржавање које обављају организације за одржавање одобрене у складу са Секцијом А, Одељак Ф Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, мора да се означи рубрика „остали прописи назначени у рубрици 12.”, а изјава о уверењу о спремности за употребу мора да се наведе у рубрици 12. У том случају, изјава у уверењу „изузев ако у овој рубрици није другачије наведено” односи се на следеће случајеве:

а) ако одржавање није могло да се заврши;

б) ако је одржавање одступило од стандарда који се захтева у Анексу I (Део-М);

ц) ако је одржавање обављено у складу са неким другим захтевом, а не оним који је прецизиран у Анексу I (Део-М). У том случају, у рубрици 12. мора да се прецизира одређени национални пропис.

За целокупно одржавање које обављају организације за одржавање одобрене у складу са Секцијом А Анекса II (Део-145) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, изјава у уверењу „изузев ако у овој рубрици није другачије наведено” односи се на следеће случајеве:

а) ако одржавање није могло да се заврши;

б) ако је одржавање одступило од стандарда који се захтева у Анексу II (Део-145);

ц) ако је одржавање обављено у складу са неким другим захтевом, а не оним који је прецизиран у Анексу II (Део-145). У том случају, у рубрици 12. мора да се прецизира национални пропис.

Рубрика 14. б) Потпис овлашћеног лица

Овај простор потписом попуњава овлашћено лице. У ову рубрику могу да се потпишу само лица која су посебно овлашћена према правилима и политикама надлежног органа. У циљу распознавања, може да се дода јединствени број којим се идентификује овлашћено лице.

Рубрика 14. ц) Број уверења/одобрења

Уписати број/референтну ознаку уверења/одобрења Овај број или референтну ознаку издаје надлежни орган.

Рубрика 14. д) Име

Уписати име лица које се потписало у рубрици 14. б), тако да буде ЧИТЉИВО.

Рубрика 14. е) Датум

Уписати датум када је потпис унет у рубрику 14. б), датум мора да буде у формату дд = дан у формату две цифре, ммм = прва три слова назива месеца, гггг = година у формату 4 цифре.

Одговорности корисника/уградиоца

У уверење уписати следећу изјаву којом се обавештавају крајњи корисници да нису ослобођени од одговорности у вези са уградњом и употребом било ког предмета уз који је приложен образац:

„Ово уверење не представља овлашћење за уградњу.

Ако корисник/уградилац обавља радове у складу са прописима неког другог органа надлежног за пловидбеност, а не органа надлежног за пловидбеност који је наведен у рубрици 1, од суштинског је значаја да корисник/уградилац обезбеди да његов орган надлежан за пловидбеност прихвата предмете од органа надлежног за пловидбеност који је наведен у рубрици 1.

Изјаве у рубрикама 13. а) и 14. а) не представљају уверење за уградњу. У свим случајевима, евиденција о одржавању ваздухоплова мора да садржи уверење за уградњу које издаје корисник/уградилац у складу са националним прописима, пре него што ваздухоплов може да се употреби за летење.”

1. Надлежни орган који издаје уверење /држава <i>Approving Competent Authority / Country</i>		2. УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ КОМПОНЕНТЕ <i>AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE</i> EASA ОБРАЗАЦ 1 <i>EASA FORM 1</i>			3. Јединствени број обрасца <i>Form Tracking Number</i>	
4. Назив и адреса организације: <i>Organisation Name and Address:</i>				5. Радни налог/уговор/фактура <i>Work Order/Contract/Invoice</i>		
6. Предмет <i>Item</i>	7. Опис <i>Description</i>	8. Каталогски бр. <i>Part No.</i>	9. Кол. <i>Qty.</i>	10. Серијски бр. <i>Serial No.</i>	11. Статус/радови <i>Status/Work</i>	
12. Напомене <i>Remarks</i>						
13. а) Потврђује се да су горе наведени предмети произведени у складу са: <i>Certifies that the items identified above were manufactured in conformity to:</i> ☐ одобреним пројектним подацима и да могу безбедно да раде <i>approved design data and are in a condition for safe operation</i> ☐ неодобреним пројектним подацима наведеним у рубрици 12 <i>non-approved design data specified in block 12</i>			14. а) ☐ Део-145.А.50 Спремност за употребу ☐ Други пропис прецизиран у рубрици 12. <i>Part-145.A.50 Release to Service Other regulation specified in block 12</i> Потврђује се да су, изузев ако није другачије наведено у рубрици 12, радови утврђени у рубрици 11. и описани у рубрици 12. обављени у складу са Делом-145 и у погледу тих радова предмети се сматрају спремним за употребу. <i>Certifies that unless otherwise specified in block 12, the work identified in block 11 and described in block 12, was accomplished in accordance with Part-145 and in respect to that work the items are considered ready for release to service.</i>			
13. б) Потпис овлашћеног лица <i>Authorised Signature</i>		13. ц) Број одобрења/овлашћења <i>Approval/Authorisation Number</i>	14. б) Потпис овлашћеног лица <i>Authorised Signature</i>		14. ц) Број уверења/одобрења <i>Certificate/Approval Ref. No.</i>	
13. д) Име <i>Name</i>		13. е) Датум (дд ммм гггг) <i>Date (dd mmm yyyy)</i>	14. д) Име <i>Name</i>		14. е) Датум (дд ммм гггг) <i>Date (dd mmm yyyy)</i>	
ОДГОВОРНОСТИ КОРИСНИКА/УГРАДИОЦА <i>USER/INSTALLER RESPONSIBILITIES</i> Ово уверење не представља овлашћење за уградњу предмета. <i>This certificate does not automatically constitute authority to install the item(s).</i> Ако корисник/уградилац обавља радове у складу са прописима органа надлежног за пловидбеност који није орган надлежан за пловидбеност наведен у рубрици 1, неопходно је да корисник/уградилац обезбеди да његов орган надлежан за пловидбеност прихвати предмете органа надлежног за пловидбеност који је наведен у рубрици 1. <i>Where the user/installer performs work in accordance with regulations of an airworthiness authority different than the airworthiness authority specified in block 1, it is essential that the user/installer ensures that his/her airworthiness authority accepts items from the airworthiness authority specified in block 1.</i> Изјаве у рубрикама 13. а) и 14. а) не представљају уверење за уградњу. У свим случајевима, евиденција о одржавању ваздухоплова мора да садржи уверење за уградњу које издаје корисник/уградилац у складу са националним прописима, пре него што ваздухоплов може да се користи за летење. <i>Statements in blocks 13a and 14a do not constitute installation certification. In all cases aircraft maintenance records must contain an installation certification issued in accordance with the national regulations by the user/installer before the aircraft may be flown.</i>						

Потврда о провери пловидбености - EASA образац 15

[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА]

Чланица Европске уније*

ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

Број ППП:

ARC reference:

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета која је тренутно на снази, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, одобрена у складу са Секцијом А, Одељак Г Анекса I (Део-М) Уредбе Комисије (ЕУ) бр.1321/2014 Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council for the time being into force, the following continuing airworthiness management organisation, approved in accordance with Section A, Subpart G of Annex I (Part M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014

[НАЗИВ И АДРЕСА ОДОБрене ОРГАНИЗАЦИЈЕ]

[NAME OF ORGANISATION APPROVED AND ADDRESS]

Број одобрења: [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ].MG. [NNNN].

Approval reference: [MEMBER STATE CODE].MG.[NNNN].

овим потврђује да је извршила проверу пловидбености у складу са М.А.710 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 на ваздухоплову:

hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A.710 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 on the following aircraft:

Произвођач ваздухоплова:

Aircraft manufacturer:

Ознака произвођача:

Manufacturer's designation:

Регистрација ваздухоплова:

Aircraft registration:

Серијски број ваздухоплова:

Aircraft serial number:

и овај ваздухоплов се сматра пловидбеним у тренутку прегледа.

and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати налета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Прво продужење: ваздухоплов је у последњих годину дана био у контролисаном окружењу у складу са М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014. Ваздухоплов се сматра пловидбеним у тренутку издавања ове потврде.

1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати налета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Назив привредног друштва:

Company Name:

Референтна ознака одобрења:

Approval reference:

Друго продужење: ваздухоплов је у последњих годину дана био у контролисаном окружењу у складу са М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014. Ваздухоплов се сматра пловидбеним у тренутку издавања ове потврде.

2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати налета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Назив привредног друштва:

Company Name:

Референтна ознака одобрења:

Approval reference:

EASA образац 15б, 4. издање / EASA Form 15b Issue 4

(*) Избрисати у случају држава које нису чланице ЕУ

(**) Изузев за балоне и ваздушне бродове

[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА]

Чланица Европске уније *

ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

Број ППП:

ARC reference:

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета која је тренутно на снази, [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ] овим потврђује да се следећи ваздухоплов:

Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council for the time being into force, [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE] hereby certifies that the following aircraft:

Произвођач ваздухоплова:

Aircraft manufacturer:

Ознака произвођача:

Manufacturer's designation:

Регистрација ваздухоплова:

Aircraft registration:

Серијски број ваздухоплова:

Aircraft serial number:

сматра пловидбеним у тренутку прегледа.

is considered airworthy at the time of the review.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати полета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Прво продужење: ваздухоплов је у последњих годину дана био у контролисаном окружењу у складу са М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014. Ваздухоплов се сматра пловидбеним у тренутку издавања ове потврде.

1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати полета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Назив привредног друштва:

Company Name:

Референтна ознака одобрења:

Approval reference:

Друго продужење: ваздухоплов је у последњих годину дана био у контролисаном окружењу у складу са М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014. Ваздухоплов се сматра пловидбеним у тренутку издавања ове потврде.

2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати полета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Назив привредног друштва:

Company Name:

Референтна ознака одобрења:

Approval reference:

EASA образац 15а, 4. издање / EASA Form 15a Issue 4

(*) Избрисати у случају држава које нису чланице ЕУ

(**) Изузев за балоне и ваздушне бродове

[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА]
Чланица Европске уније *

ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

Број ППП:
ARC reference:

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета која је тренутно на снази, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, одобрена у складу са (обележити по потреби):
Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council for the time being into force, the following maintenance organisation, approved in accordance with (mark as applicable):

Секцијом А, Одељак Ф Анекса I (Део-М) Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014, или
Section A, Subpart F of Annex I (Part M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014, or

Секцијом А Анекса II (Део 145) Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014
Section A of Annex II (Part 145) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014

[НАЗИВ И АДРЕСА ОДОБрене ОРГНИЗАЦИЈЕ]
[NAME OF ORGANISATION APPROVED AND ADDRESS]

Број одобрења: [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ]. [MF или 145]. [NNNN].
Approval reference: [MEMBER STATE CODE]. [MF or 145].[NNNN].

овим потврђује да је извршила проверу пловидбености у складу са делом М.А.901 став л) Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 на ваздухоплову:
hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A. 901(l) of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 on the following aircraft:

Произвођач ваздухоплова:
Aircraft manufacturer:
Ознака произвођача:
Manufacturer's designation:
Регистрација ваздухоплова:
Aircraft registration:
Серијски број ваздухоплова:
Aircraft serial number:

и овај ваздухоплов се сматра пловидбеним у тренутку прегледа.
and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.

Датум издавања:
Date of issue:

Датум престанка важења:
Date of expiry:

Број сати налета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue

Потпис:
Signed:

Број овлашћења:
Authorisation:

EASA образац 15ц, 1. издање / EASA Form 15c Issue 1

(*) Избрисати у случају држава које нису чланице ЕУ

(**) Примењиво само на ELA1 ваздухоплове који се не користе у комерцијалним делатностима

(***) Изузев за балоне и ваздушне бродове

Систем класа и овлашћења који се користи за издавање одобрења организацијама за одржавање из Анекса I (Део-М) Одељак Ф и Анекса II (Део-145)

1. Изузев ако је за најмање организације из тачке 12. другачије наведено, у табели из тачке 13. предвиђен је стандардни систем за издавање одобрења организацији за одржавање према Одељку Ф Анекса I (Део-М) и Анекса II (Део-145). Организација мора да има одобрење које се креће у распону од једне класе и овлашћења са ограничењима до свих класа и овлашћења са ограничењима.

2. Поред табеле из тачке 13, одобрена организација за одржавање дужна је да у свом приручнику организације за одржавање наведе свој обим радова (видети тачку 11).

3. У оквиру класа и овлашћења из одобрења које додељује надлежни орган, обимом радова утврђеним у приручнику организације за одржавање дефинишу се прецизна ограничења за одобрење. Стога је од суштинског значаја да класе и овлашћења из одобрења буду усклађени са обимом радова организације.

4. Овлашћење за класу категорије А значи да одобрена организација за одржавање може да обавља одржавање ваздухоплова и било које компоненте (укључујући моторе и/или помоћне уређаје за напајање (*APU*) у складу са подацима о одржавању ваздухоплова или, ако је тако договорено са надлежним органом, у складу са подацима о одржавању компонената, док су такве компоненте уграђене у ваздухоплов. Ипак, организација за одржавање са овлашћењем категорије А може привремено да уклони компоненту ради одржавања да би се побољшао приступ компоненти, изузев ако такво уклањање ствара потребу за додатним одржавањем које не подлеже одредбама овог дела. То ће бити предмет контролне процедуре у приручнику организације за одржавање коју одобрава надлежни орган. У секцији о ограничењима се прецизира обим таквог одржавања, а тиме се одређује и обим одобрења.

5. Овлашћење за класу категорије Б значи да одобрена организација за одржавање може да обавља одржавање на неуграђеном мотору и/или *APU* и на компонентама мотора и/или *APU*, у складу са подацима о одржавању мотора и/или *APU* или, ако је тако договорено са надлежним органом, у складу са подацима о одржавању компонената, само док су такве компоненте уграђене у мотор и/или *APU*. Ипак, организација за одржавање са овлашћењем категорије Б може привремено да уклони компоненту ради одржавања да би се побољшао приступ компоненти, изузев ако такво уклањање ствара потребу за додатним одржавањем које не подлеже одредбама овог дела. У секцији о ограничењима се прецизира обим таквог одржавања, а тиме се одређује обим одобрења. Одобрена организација за одржавање са овлашћењем за класу категорије Б, такође, може да обавља одржавање на уграђеном мотору током базног и линијског одржавања, према контролној процедури из приручника организације за одржавање коју треба да одобри надлежни орган. Обим радова из приручника организације за одржавање одражава такву активност ако то надлежни орган дозвољава.

6. Овлашћење за класу категорије Ц значи да одобрена организација за одржавање може да обавља одржавање неуграђених компонената (изузев мотора и *APU*) које су намењене за уградњу у ваздухоплов или мотор. У секцији о ограничењима се прецизира обим таквог одржавања, а тиме се одређује обим одобрења. Одобрена организација са овлашћењем за класу категорије Ц може, такође, да обавља одржавање уграђене компоненте приликом базног и линијског одржавања или у објектима за одржавање мотора/*APU*, према контролној процедури из приручника одобрене организације за одржавање коју треба да одобри надлежни орган. Обим радова из приручника организације за одржавање одражава такву активност ако то надлежни орган дозвољава.

7. Овлашћење за класу категорије Д је независно овлашћење за класу и није нужно везано за одређени ваздухоплов, мотор или компоненту. Овлашћење Д1 –

испитивање без разарања (*NDT*) неопходно је само одобреној организацији за одржавање која обавља *NDT* као посебан задатак за другу организацију. Одобрена организација за одржавање са овлашћењем за класу категорије А, Б или Ц, може да обавља *NDT* на производима које одржава према поступку из приручника организације за одржавање који садржи процедуре *NDT*, иако нема овлашћење за класу Д1.

8. У случају организација за одржавање одобрених у складу са Анексом II (Део-145), овлашћења за класу категорије А подељена су на базно и линијско одржавање. Таква организација може да има одобрење или за базно или за линијско одржавање, или за оба. За линијски објекат који се налази на локацији објекта главне базе захтева се одобрење за линијско одржавање.

9. Намена секције о ограничењима је да надлежним органима омогући прилагођавање одобрења свакој одређеној организацији. Овлашћења се наводе на одобрењу само ако су ограничена на одговарајући начин. У табели из тачке 13. прецизирани су типови ограничења. Како се одржавање наводи последње у сваком овлашћењу за класу, прихватљиво је нагласити задатак на одржавању пре него тип ваздухоплова или мотора или произвођача, ако то организацији више одговара (пример могу бити инсталације система авионике и повезано одржавање). Овакво навођење у секцији о ограничењима указује да организација за одржавање има одобрење за обављање одржавања до нивоа тог одређеног типа/задатка, обухватајући тај одређени тип/задатак.

10. Ако се упућује на серију, тип и групу у секцији о ограничењима за класе А и Б, серија означава серију специфичног типа, као што су серија *Airbus 300* или *310* или *319*, или серија *Boeing 737-300* или серија *RB 211-524* или серија *Cessna 150* или *Cessna 172* или серија *Beech 55* или серија *continental O-200* итд; тип означава специфичан тип или модел као што су тип *Airbus 310-240* или тип *RB 211-524 B4* или тип *Cessna 172RG*; може се навести било који број серије или типа; група означава, на пример, једномоторни клипни ваздухоплов *Cessna* или клипне моторе *Lycoming* без компресора итд.

11. Ако се користи дужа листа овлашћења која може да буде предмет честих измена, такве измене могу бити у складу са процедуром посредног одобравања из М.А.604 став ц) и М.Б.606 став ц) или 145.А.70 став ц) и 145.Б.40, у зависности од случаја.

12. Организација за одржавање која запошљава само једно лице и за планирање и за спровођење целокупног одржавања, може да има одобрење само за ограничени обим овлашћења. Највећа дозвољена ограничења су:

КЛАСА	ОВЛАШЋЕЊЕ	ОГРАНИЧЕЊЕ
Класа ваздухоплова	Овлашћење А2 авиони 5.700 kg и мањи	Са клипним мотором 5.700 kg и мањи
Класа ваздухоплова	Овлашћење А3 хеликоптери	Са једним клипним мотором 3.175 kg и мањи
Класа ваздухоплова	Овлашћење А4 ваздухоплови изузев А1, А2 и А3	Нема ограничења
Класа мотора	Овлашћење Б2 клипни	Мање од 450 ks
Овлашћење за класу компонента, изузев за комплетне моторе или АPU	Ц1 до Ц22	Према листи овлашћења
Класа специјализованих услуга	Д1 NDT	Методе NDT је потребно прецизирати.

Треба напоменути да надлежни орган може додатно да ограничи обим одобрења тој организацији, у зависности од способности одређене организације.

13. Табела

КЛАСА	ОВЛАШЋЕЊЕ	ОГРАНИЧЕЊЕ	БАЗНО	ЛИНИЈСКО
ВАЗДУХОПЛОВ	A1 Авиони преко 5.700 kg	[Овлашћење резервисано за организације за одржавање одобрене у складу са Анексом II (Део-145)] [Наводи се произвођач или група или серија или тип авиона и/или задаци одржавања] Пример: Airbus серија А320	[ДА/НЕ] (*)	[ДА/НЕ] (*)
	A2 Авиони од 5.700 kg и мањи	[Наводи се произвођач или група или серија или тип авиона и/или задаци одржавања] Пример: серија DHC-6 Twin Otter Навести да ли има овлашћење за издавање препорука и потврда о провери пловидбености или не (могуће је само за ваздухоплове ELA1 којима се не обављају комерцијалне делатности)	[ДА/НЕ] (**)	[ДА/НЕ] (**)
	A3 Хеликоптери	[Наводи се произвођач или група или серија или тип хеликоптера и/или задаци одржавања] Пример: Robinson R44	[ДА/НЕ] (**)	[ДА/НЕ] (**)

КЛАСА	ОВЛАШЋЕЊЕ	ОГРАНИЧЕЊЕ	БАЗНО	ЛИНИЈСКО
	A4 Ваздухоплови изузев A1, A2 и A3	[Наводи се категорија ваздухоплова (једрилица, балон, ваздушни брод, итд.), произвођач или група или серија или тип и/или задаци одржавања] Навести да ли има овлашћење за издавање препорука и потврда о провери пловидбености или не (могуће је само за ваздухоплове <i>ELA1</i> којима се не обављају комерцијалне делатности)	[ДА/НЕ] (**)	[ДА/НЕ] (**)
МОТОРИ	B1 Турбински	[Наводи се серија или тип мотора и/или задаци одржавања] Пример: серија РТ6А		
	B2 Клипни	[Наводи се произвођач или група или серија или тип мотора и/или задаци одржавања]		
	B3 АРУ	[Наводи се произвођач или група или серија или тип мотора и/или задаци одржавања]		
КОМПОНЕНТЕ, ИЗУЗЕВ КОМПЛЕТНИХ МОТОРА ИЛИ АРУ	Ц1 Климатизација и пресуризација	[Наводи се тип ваздухоплова или произвођач ваздухоплова или произвођач компоненте или одређена компонента и/или се упућује на листу овлашћења у приручнику и/или задатке одржавања.] Пример: РТ6А контрола горива		
	Ц2 Аутопилот			
	Ц3 Комуникација и навигација			
	Ц4 Врата - отвори			
	Ц5 Електрично напајање и светла			
	Ц6 Опрема			
	Ц7 Мотор - АРУ			
	Ц8 Команде лета			

КЛАСА	ОВЛАШЋЕЊЕ	ОГРАНИЧЕЊЕ	БАЗНО	ЛИНИЈСКО
	Ц9 Гориво			
	Ц10 Хеликоптер- ротори			
	Ц11 Хеликоптер - пренос			
	Ц12 Хидраулика			
	Ц13 Систем индикације - евидентирања			
	Ц14 Стајни трап			
	Ц15 Кисеоник			
	Ц16 Елисе			
	Ц17 Пнеуматика и вакум			
	Ц18 Заштита од леда/кише/пож ара			
	Ц19 Прозори			
	Ц20 Структура			
	Ц21 Водени баласт			
	Ц22 Повећање пропулзије			
СПЕЦИЈАЛИ- ЗОВАНЕ УСЛУГЕ	Д1 Испитивање без разарања	[Навести појединачне методе NDT]		

(*) Обрисати по потреби

Одобрење организације за одржавање из Анекса I (Део-М) Одељак Ф

Страна 1 од 2
Page 1 of 2[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА(*)]
Чланица Европске уније (**)**СЕРТИФИКАТ О ОДОБРЕЊУ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ**
*MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE*Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).MF.[XXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*)MF.[XXXX]

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 које су тренутно на снази и под условима наведеним у наставку, [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ] овим потврђује да је:
Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force and subject to the condition specified below, [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE] hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

организација за одржавање у складу са Секцијом А, Одељак Ф Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) број 1321/2014 одобрена за одржавање производа, делова и уређаја наведених у приложеној листи одобреног обима радова и издавање одговарајућих уверења о спремности за употребу користећи горе наведену референтну ознаку и, ако је предвиђено, издавање препорука и потврда о провери пловидбености после обављене провере пловидбености, као што је одређено у М.А.901. став л) Анекса I (Део-М) ове уредбе за ваздухоплове наведене у приложеној листи одобреног обима радова.

as a maintenance organisation in compliance with Section A, Subpart F of Annex I (Part-M) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (l) of Annex I (Part-M) of the same Regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

УСЛОВИ:
CONDITIONS:

1. Ово одобрење је ограничено на оно што је одређено у секцији о одобреном обиму радова из приручника одобрене организације за одржавање на који се упућује у Секцији А, Одељак Ф Анекс I (Део-М), и
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual as referred to in Section A of Subpart F of Annex I (Part-M), and
2. Ово одобрење захтева сагласност са процедурама које су наведене у приручнику одобрене организације за одржавање, и
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation manual, and
3. Ово одобрење важи све док одобрена организација за одржавање испуњава захтеве из Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕЗ) бр. 1321/2014.
This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex I (Part-M) of Regulation (EU) No 1321/2014.
4. Ако су испуњени наведени услови, ово одобрење важи неограничено, изузев ако се организација одрекне одобрења или оно буде замењено, суспендовано или стављено ван снаге.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првог издавања:
*Date of original issue:*Датум ове ревизије:
*Date of this revision:*Број ревизије:
*Revision No:*Потпис:
*Signed:*За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

EASA образац 3-MF, 3. издање / EASA Form 3-MF Issue 3

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган

(**) избрисати у случају држава које нису чланице ЕУ или EASA

ЛИСТА ОДОБРЕНОГ ОБИМА РАДОВА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).MF.[XXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*)MF.[XXXX]

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

КЛАСА <i>CLASS</i>	ОВЛАШЋЕЊЕ <i>RATING</i>	ОГРАНИЧЕЊЕ <i>LIMITATION</i>
ВАЗДУХОПЛОВ (**) <i>AIRCRAFT</i>	(***)	(***)
	(***)	(***)
МОТОРИ (**) <i>ENGINES</i>	(***)	(***)
	(***)	(***)
КОМПОНЕНТЕ, ИЗУЗЕВ КОМПЛЕТНИХ МОТОРА ИЛИ APU-a (**) <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs</i>	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ (**) <i>SPECIALISED SERVICES</i>	(***)	(***)
	(***)	(***)

Ова листа одобреног обима радова ограничена је на оне производе, делове и уређаје и на активности прецизиране у секцији о одобреном обиму радова из приручника одобрене организације за одржавање,
This approval is limited to the products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual,

Референтна ознака приручника организације за одржавање:
Maintenance Organisation Manual reference:

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум последње одобрене ревизије: Број ревизије:
Date of last revision approved: Revision No:

Потпис:
Signed:

За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

EASA образац 3-MF, 3. издање / EASA Form 3-MF Issue 3

- (*) или EASA ако је EASA надлежни орган
(**) избрисати по потреби ако организација није одобрена.
(***) допунити одговарајућим овлашћењима и ограничењима
(****) допунити одговарајућим ограничењима и назначити да ли поседује овлашћење за издавање препорука или одговарајућих потврда о провери пловидбености или не (могуће само за ваздухоплов ELA1 којим се не обављају комерцијалне делатности, ако организација обавља проверу пловидбености заједно са годишњим прегледом који је садржан у програму одржавања)

Одобрење организације за обезбеђивање континуиране пловидбености из Анекса I (Део-М) Одељак Г

[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА(*)]

Чланица Европске уније (**)

СЕРТИФИКАТ О ОДОБРЕЊУ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Референтна ознака: [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*). MG.XXXX (реф. бр. АОС XX.XXXX)]

Reference: [MEMBER STATE CODE (*)MG.[XXXX] (ref. AOC XX.XXXX)]

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр.216/2008 Европског парламента и Савета и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 које су тренутно на снази и под условима прецизираним у наставку [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ] овим потврђује да је:

Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force and subject to the condition specified below, the [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE] hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]

[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за обезбеђивање континуиране пловидбености у складу са Секцијом А, Одељак Г Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, одобрена за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова наведених у приложеној листи одобреног обима радова и, ако је предвиђено, за издавање препорука и потврда о провери пловидбености, као што је одређено у М.А.710. Анекса I (Део-М) и, ако је предвиђено, за издавање дозвола за лет, у складу са М.А.711. став ц) Анекса I (Део-М) ове уредбе.

as a continuing airworthiness management organisation in compliance with Section A, Subpart G of Annex I (Part-M) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to manage the continuing airworthiness of the aircraft listed in the attached schedule of approval and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.710 of Annex I (Part-M), and, when stipulated, to issue permits to fly as specified in Point M.A. 711(c) of Annex I (Part-M) of the same regulation.

УСЛОВИ:

CONDITIONS:

1. Ово одобрење је ограничено оним што је наведено у секцији о обиму радова у одобреном приручнику организације за обезбеђивање континуиране пловидбености из Секције А, Одељак Г Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval is limited to that specified in the scope of approval section of the approved continuing airworthiness management exposition as referred to in Section A, Subpart G of Annex I (Part-M) of Regulation (EU) No 1321/2014.

2. Ово одобрење захтева усклађеност са процедурама из одобреног приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености из Анекса I (Део-М) и, ако је примењиво, са Анексом Va (Део-Т) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval requires compliance with the approved continuing airworthiness management exposition procedures specified in Annex I (Part-M) and, if applicable, Annex Va (Part-T) to Regulation (EU) No 1321/2014.

3. Ово одобрење важи све док одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености испуњава захтеве из Анекса I (Део-М) и, ако је примењиво, Анекса Va (Део-Т) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval is valid whilst the approved continuing airworthiness management organisation remains in compliance with Annex I (Part-M) and, if applicable, Annex Va (Part-T) to Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености у оквиру свог система квалитета закључи уговор за пружање услуге са једном или више организација, ово одобрење важи под условом да те организације испуњавају важеће уговорне обавезе.

Where the continuing airworthiness management organisation contracts under its Quality System the service of an/several organisation(s), this approval remains valid subject to such organisation(s) fulfilling applicable contractual obligations.

5. Ако су испуњени услови наведени у тач. 1–4, ово одобрење важи неограничено, изузев ако се организација одрекла одобрења или је оно замењено, суспендовано или стављено ван снаге.

Subject to compliance with the conditions 1 to 4 above, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Ако се овај образац користи и за авио-превознице лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, број сертификата ваздухопловног оператора (АОС) се додаје референтној ознаци поред стандардног броја, а услов из тачке 5. замењује се следећим додатним условима:

If this form is also used to licensed air carriers in accordance with Regulation (EC) No 1008/2008, the Air Operator Certificate (AOC) number shall be added to the reference, in addition to the standard number, and the condition 5 shall be replaced by the following extra conditions:

6. Ово одобрење не представља овлашћење за коришћење типова ваздухоплова из става 1. Овлашћење за коришћење ваздухоплова је АОС.

This approval does not constitute an authorisation to operate the types of aircraft referred to in paragraph 1. The authorisation to operate the aircraft is the AOC.

7. Престанак важења, суспензија или стављање ван снаге АОС аутоматски поништава важење постојећег одобрења у односу на ознаке регистрације ваздухоплова наведених у АОС, изузев ако надлежни орган изричито не наведе другачије.

Termination, suspension or revocation of the AOC automatically invalidates the present approval in relation to the aircraft registrations specified in the AOC, unless otherwise explicitly stated by the competent authority.

8. Ако су испуњени претходни услови, ово одобрење важи неограничено, изузев ако се организација одрекла одобрења или је оно замењено, суспендовано или стављено ван снаге.

Subject to compliance with the previous conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has been previously surrendered, superseded or revoked.

Датум првог издавања:

Date of original issue:

Потпис:

Signed:

Датум ове ревизије: Број ревизије:

Date of this revision:

Revision No:

За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]

For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

Страна 1 од 2

Page 1 of 2

**ЛИСТА ОДОБРЕНОГ ОБИМА РАДОВА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ
КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ**

CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака: [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*). MG.XXXX]

Reference: [MEMBER STATE CODE (*)MG.[XXXX]

(реф. бр. АОС XX.XXXX)

(ref. AOC XX.XXXX)

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]

Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

Тип/серија/група ваздухоплова <i>Aircraft type/series/group</i>	Овлашћење за проверу пловидбености <i>Airworthiness review authorised</i>	Овлашћење за дозволе за лет <i>Permits to fly authorised</i>	Организације које раде према систему квалитета <i>Organisation(s) working under quality system</i>
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	

Овај план одобрења ограничен је оним што је наведено у секцији о одобреном обиму радова из одобреног приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености.
This approval schedule is limited to that specified in the scope of approval contained in the approved Continuing Airworthiness Management Exposition section.....

Референтна ознака приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености:
Continuing Airworthiness Management Exposition Reference:

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Потпис:
Signed:

Датум последње одобрене ревизије: Број ревизије:
Date of this revision: Revision No:

За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

EASA образац 14, 4. издање / EASA Form 14 Issue 4

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган

(**) избрисати у случају држава које нису чланице ЕУ или EASA

(***) избрисати по потреби ако организација није одобрена.

Сложени задаци одржавања

Наведено у даљем тексту представља сложене задатке одржавања на које се упућује у М.А.502 став д) тачка 3, М.А.801 став б) тачка 2. и М.А.801 став ц):

1. Модификација, поправка или замена закивањем, метализацијом, ламинирањем или заваривањем било ког од следећих делова структуре ваздухоплова:

- а) носача кутијастог пресека;
- б) уздужнице крила или елемента тетиве;
- ц) рамењаче;
- д) појаса рамењаче;
- е) елемента решеткастог носача;
- ф) ткива носача;
- г) кобилице или леђног елемента трупа ваздушног брода или пловка;
- х) дела оптерећеног на сабијање од ребрастог лима на површини крила или репа;

- и) главног ребра крила;
- ј) упорнице површине крила или репа;
- к) носача мотора;
- л) рамењаче или оквира трупа;
- м) елемента бочног носача, водоравног носача или преграде;
- н) подупирача или окова носача седишта;
- о) замене шине седишта;
- п) ноге или упорнице стајног трапа;
- q) осовине;
- р) точка, и;
- с) скије или носача скије, искључујући замену слоја малог интензитета трења.

2. Модификација или поправка било којег од следећих делова:

а) оплате ваздухоплова или оплате пловка ваздухоплова, ако радови захтевају употребу носача, монтажног алата или држача;

б) оплате ваздухоплова која подлеже оптерећењу од пресуризације, ако је измерено оштећење оплате веће од 15 *cm* (6 *in*) у било ком смеру;

в) дела контролног система који носи оптерећење, обухватајући командну палицу, педалу, вратило, квадрант, преносну полуку команду, цевасту осовину, рог за управљање и ковани или ливени носач, али искључујући:

(i) калупно пресовање споја за поправку или окова за кабл, и

(ii) замену окова на крају преносне шипке команде који се причвршћује закивањем; и

г) сваке друге структуре, која није наведена под (1), а коју је произвођач идентификовао као примарну структуру у свом приручнику за одржавање, приручнику за поправку структуре или упутствима за континуирану пловидбеност.

3. Обављање одржавања на клипном мотору:

а) расклапање и накнадно поновно склапање клипног мотора, изузев ради (i) обезбеђивања приступа склоповима клипа/цилиндра или (ii) уклањања задњег помоћног поклопца ради прегледа и/или замене склопова уљне пумпе, ако такви радови не обухватају уклањање и поновну уградњу унутрашњих уређаја;

б) расклапање и накнадно поновно склапање редуктора;

в) заваривање и тврдо лемљење спојева, изузев мањих поправки заваривањем на издувним јединицама које обавља варилац одобрен или овлашћен на одговарајући начин, али искључујући замену компонената;

г) поремећај на индивидуалним деловима јединица које се испоручују као јединице тестиране на пробном столу, изузев замене или подешавања елемената који се уобичајено замењују или прилагођавају у току употребе.

4. Балансирање елисе, изузев:

а) за сертификацију статичког балансирања ако је то предвиђено у приручнику за одржавање;

б) динамичког балансирања уграђених елиса употребом електронске опреме за балансирање, ако је то предвиђено у приручнику за одржавање или другим одобренем подацима о пловидбености.

5. Сваки додатни задатак који захтева:

а) специјализован алат, опрему или објекте; или

б) значајне процедуре усклађивања због дугог трајања задатака и учешћа више лица.

Додатак VIII

Ограничено одржавање које обавља пилот-власник

Поред захтева утврђених у Анексу I (Део-М), пре обављања било ког задатка одржавања према условима одржавања које обавља пилот-власник, потребно је поштовати следећа основна начела:

а) Стручност и одговорност

1. Пилот-власник је увек одговоран за свако одржавање које обавља.

2. Пре обављања било којих задатака одржавања, пилот-власник мора да се увери да је стручан да обави тај задатак. Пилоти-власници морају да се упознају са стандардним праксама одржавања за њихове ваздухоплове и са програмом одржавања ваздухоплова. Ако пилот-власник није стручан за задатак који треба да обави, он не може обави тај задатак.

3. Пилот-власник (или организација за обезбеђивање континуиране пловидбености са којом је закључио уговор, а на коју се упућује у Одељку Г, Секција А овог анекса) је одговоран да утврди задатке пилота-власника према овим основним начелима из програма одржавања и да обезбеди да се документа правовремено ажурирају.

4. Одобравање програма одржавања се врши у складу са М.А.302.

б) Задаци

Пилот-власник може да обавља једноставне визуалне прегледе или операције којима проверава опште стање и очигледна оштећења, као и уобичајени рад конструкције ваздухоплова, мотора, система и компонената.

Пилот-власник не сме да обавља задатке одржавања:

1. ако је задатак критичан;

2. ако задатак захтева уклањање већих компонената или већих склопова и/или;

3. ако се задатак обавља у складу са налогом за пловидбеност или ставком ограничења пловидбености, изузев ако то није посебно дозвољено у *AD* или *ALI* и/или;

4. ако задатак захтева употребу специјалних алата, калибрисаних алата (изузев момент кључа и алата за набирање) и/или;

5. ако задатак захтева употребу опреме за испитивање или специјално испитивање (нпр. *NDT*, системски тестови или оперативне провере авионичке опреме) и/или;

6. ако се задатак састоји од непланираних специјалних прегледа (нпр. провера ваздухоплова после тврдог слетања) и/или;

7. ако задатак утиче на системе који су од суштинског значаја за *IFR* операције и/или;

8. ако је задатак наведен у Додатку VII овог анекса или ако представља задатак одржавања компонената у складу са М.А.502 ст. а), б), ц) или д).

9. ако је задатак део годишње провере или провере која се врши на 100 сати, предвиђене у програму минималног прегледа који је описан у М.А.302 став и).

Наведени критеријуми 1-9. не могу да се замене мање ограничавајућим упутствима која се издају у складу са М.А.302 став д) „Програм одржавања”.

Сваки задатак који је описан у приручнику за управљање ваздухопловом као припрема ваздухоплова за лет (на пример: склапање крила једрилице или претполетни преглед), сматра се задатком одржавања који обавља пилот, а не пилот-власник, те стога не захтева уверење о спремности за употребу.

ц) Задаци одржавања које обавља пилот-власник и евиденција

Подаци о одржавању, као што је прописано у М.А.401, морају увек да буду доступни пилоту-власнику током спровођења одржавања и пилот-власник мора да их се придржава. Детаљи о подацима на које се упућује у одржавању које обавља пилот-власник морају да се уврсте у уверење о спремности за употребу у складу са М.А.803 став д).

Пилот-власник мора да обавести одобрену организацију за обезбеђивање континуиране пловидбености која је одговорна за континуирану пловидбеност ваздухоплова (ако је применљиво) најкасније 30 дана по завршетку задатака одржавања које обавља пилот-власник у складу са М.А.305 став а).

САДРЖАЈ

145.1 Опште одредбе

СЕКЦИЈА А - ТЕНИЧКИ ЗАХТЕВИ

- 145.А.10 Област примене
- 145.А.15 Захтев
- 145.А.20 Услови за одобравање
- 145.А.25 Захтеви у погледу објеката
- 145.А.30 Захтеви у погледу особља
- 145.А.35 Овлашћено особље и особље за подршку
- 145.А.36 Евиденција особља за проверу пловидбености
- 145.А.40 Опрема, алат и материјал
- 145.А.42 Прихватање компонената
- 145.А.45 Подаци о одржавању
- 145.А.47 Планирање производње
- 145.А.48 Обављање одржавања
- 145.А.50 Сертификација одржавања
- 145.А.55 Евиденција о одржавању и провери пловидбености
- 145.А.60 Пријављивање догађаја
- 145.А.65 Политика безбедности и квалитета, процедуре одржавања и систем квалитета
- 145.А.70 Приручник организације за одржавање
- 145.А.75 Права организације
- 145.А.80 Ограничења организације
- 145.А.85 Промене у организацији
- 145.А.90 Трајно важење
- 145.А.95 Налази

СЕКЦИЈА Б - ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

- 145.Б.1 Област примене
- 145.Б.10 Надлежни орган
- 145.Б.15 Организације које се налазе у неколико држава чланица
- 145.Б.20 Прво одобрење
- 145.Б.25 Издавање одобрења
- 145.Б.30 Праћење важења одобрења
- 145.Б.35 Промене
- 145.Б.40 Промене приручника организације за одржавање
- 145.Б.45 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења
- 145.Б.50 Налази
- 145.Б.55 Вођење евиденције
- 145.Б.60 Изузећа

Додатак I - Уверење о спремности за употребу компоненте - EASA образац 1

Додатак II - Систем класа и овлашћења који се користи за издавање одобрења организацијама за одржавање из Анекса I (Део-М) Одељак Ф и из Анекса II (Део-145)

Додатак III - Одобрење организације за одржавање из Анекса II (Део-145)

Додатак IV - Услови за ангажовање особља које није квалификовано у складу са Анексом III (Део-66) из дела 145.А.30 став j) тач. 1. и 2.

145.1 Опште одредбе

За потребе овог дела, надлежни орган је:

1. за организације чије се главно место пословања налази у држави чланици, орган којег је именовала та држава чланица, или;
2. за организације чије се главно место пословања налази у некој трећој држави, Агенција.

СЕКЦИЈА А

ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

145.A.10 Област примене

Овом секцијом утврђују се захтеви које организација треба да испуни да би се квалификовала за издавање или продужење рока важења одобрења за одржавање ваздухоплова или компонената.

145.A.15 Захтев

Захтев за издавање или измену одобрења подноси се надлежном органу, на обрасцу и на начин који тај орган утврди.

145.A.20 Услови за одобравање

Организација у свом приручнику одређује обим радова за које се сматра да чине одобрење (Додатак IV уз Анекс I (Део-М) садржи табелу свих класа и овлашћења).

145.A.25 Захтеви у погледу објеката

Организација обезбеђује:

а) да објекти који су предвиђени за све планиране радове буду одговарајући и, нарочито, да обезбеђују заштиту од неповољних временских услова. Специјализоване радионице и одељења морају да буду раздвојени на одговарајући начин, како би се спречила контаминација животне средине и радног простора:

1. за базно одржавање ваздухоплова, да хангари за ваздухоплове буду расположиви и довољно велики за смештај ваздухоплова који су планирани за базно одржавање;

2. за одржавање компонената ваздухоплова, да радионице за компоненте буду довољно велике за смештај компонената које су планиране за одржавање;

б) канцеларијски простор за управљање планираним радовима из става а) и за овлашћено особље, како би оно обављало додељене задатке на начин који доприноси добрим стандардима одржавања ваздухоплова.

ц) радну средину, обухватајући хангаре за ваздухоплове, радионице за компоненте и канцеларијски простор, одговарајуће за задатке који се обављају, а нарочито за испуњење посебних захтева. Изузев ако неки посебан задатак не захтева другачије, радно окружење мора да буде такво да не нарушава делотворност особља:

1. температуре се одржавају тако да запослени могу да обављају захтеване задатке без непотребних непријатности;

2. контаминација прашином и свако друго аерозагађење одржавају се на минимуму и не дозвољава се да у области у којој се обављају радови достигну такав ниво да контаминација на површини ваздухоплова/компоненте постане видљива. Ако контаминација прашином/друго аерозагађење резултира видљивом површинском контаминацијом, сви осетљиви системи морају да се запечате док се поново не успоставе прихватљиви услови;

3. осветљење треба да омогући да сви прегледи и задаци одржавања могу да се обаве на делотворан начин;

4. бука не сме да омета особље приликом обављања задатака прегледа. Ако извор буке није могуће контролисати, то особље мора да буде опремљено

неопходном личном опремом којом се елиминише прекомерна бука која омета задатке прегледа;

5. ако одређени задатак одржавања захтева посебне услове у погледу животне средине који се разликују од наведених, те услове треба испунити. Посебни услови утврђују се у подацима о одржавању;

б. да радна средина за линијско одржавање буде таква да одређени задаци одржавања или прегледа могу да се обављају без непотребног ометања. Стога, ако се радна средина, у погледу температуре, погорша до неприхватљивог нивоа влаге, града, леда, снега, ветра, светлости, прашине/другог аерозагађења, одређени задатак одржавања или прегледа мора да се одложи док се поново не успоставе задовољавајући услови;

д) безбедне објекте за складиштење компоненти, опреме, алата и материјала. Услови складиштења морају да омогућавају раздвајање употребљивих компонената и материјала од неупотребљивих компонената, материјала, опреме и алата за ваздухоплове. Услови складиштења морају да буду у складу са упутствима произвођача за спречавање кварења и оштећења ускладиштених елемената. Приступ објектима за складиштење има само особље са овлашћењем.

145.A.30 Захтеви у погледу особља

а) Организација именује одговорног руководиоца који има овлашћење организације да обезбеди да целокупно одржавање које корисник захтева може да се финансира и спроводи према стандарду захтеваном у овом делу. Одговорни руководиоцац:

1. обезбеђује неопходне ресурсе за вршење одржавања у складу са 145.A.65 став б), да би одобрење организације било важеће;

2. успоставља и подстиче политику безбедности и квалитета предвиђену у 145.A.65 став а).

3. показује основно разумевање овог анекса (Део-145).

б) Организација именује лице или групу лица који су одговорни за обезбеђивање усклађености организације са овим делом. Ова лица су искључиво одговорна одговорном руководиоцу.

1. Именовано лице или лица представљају структуру која управља одржавањем у организацији и одговорни су за све функције прецизиране у овом делу.

2. Именовано лице или лица се идентификују, а њихови акредитиви се подносе у облику и на начин који је утврдио надлежни орган.

3. Именовано лице или лица морају да буду у могућности да покажу одговарајуће знање, обуку и задовољавајуће искуство у вези са одржавањем ваздухоплова или компоненте и да покажу активно познавање овог дела.

4. Процедура мора да појасни ко замењује одређено лице у случају његовог дужег одсуства.

ц) Одговорни руководиоцац из става а) именује лице одговорно за праћење система квалитета, обухватајући систем повратних информација, сходно 145.A.65 став ц). Именовано лице мора да има непосредан приступ одговорном руководиоцу, како би се обезбедило да одговорни руководиоцац буде добро обавештен о питањима квалитета и усклађености.

д) Организација мора да има план одржавања по систему човек/сат, из ког се види да организација има довољан број особља за планирање, извршавање, надзор, преглед и праћење квалитета рада организације у складу са одобрењем. Поред тога, организација мора да има процедуру за поновну процену радова које планира да обави, ако је стварна доступност особља мања од планираног броја запослених за сваку одређену радну смену или период.

е) Организација успоставља и контролише стручност особља које учествује у одржавању, развоју програма одржавања, провери пловидбености, управљању и/или провери квалитета, у складу са процедуром и према стандарду договореним са надлежним органом. Поред неопходне стручности повезане са функцијом радног места, стручност мора да обухвати разумевање утицаја људског фактора и људских

могућности које одговарају функцији тог лица у организацији. Људски фактор представља начела која се примењују на ваздухопловно пројектовање, сертификацију, обуку, операције и одржавање и која настоје да остваре безбедну повезаност између људи и других системских компонената кроз одговарајуће разматрање људских могућности. „Људске могућности“ представљају људске способности и ограничења која утичу на безбедност и ефикасност ваздухопловних операција.

ф) Организација обезбеђује да је особље које обавља послове и/или контролише континуирану пловидбеност испитивањем без разарања структура ваздухоплова и/или компонената на одговарајући начин квалификовано за одређено испитивање без разарања у складу са европским или еквивалентним стандардом који признаје Агенција. Особље које обавља све друге специјализоване задатке мора да буде квалификовано на одговарајући начин, у складу са званично признатим стандардима. Изузетно од овог става, особље из ст. г) и х) тачка 1. и став х) тачка 2, квалификовано у категоријама Б1 или Б3 у складу са Анексом III (Део-66), може да обавља и/или контролише тестове испитивања пенетрантима.

г) Организација за одржавање ваздухоплова, изузев ако је другачије наведено у ставу ј), за линијско одржавање ваздухоплова мора да има овлашћено особље које има овлашћења за одговарајући тип ваздухоплова, квалификовано према категоријама Б1, Б2, Б3, по потреби, у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35.

Поред тога, такве организације могу да користе овлашћено особље обучено на одговарајући начин за одговарајући задатак, које има права описана у 66.А.20 став а) тачка 1. и 66.А.20 став а) тачка 3. подтачка (ii) и које је квалификовано у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35 за обављање мањег планираног линијског одржавања и отклањање једноставних кварова. Расположивост таквог овлашћеног особља не замењује потребу за овлашћеним особљем категорије Б1, Б2 и Б3, по потреби.

х) Изузев ако је у ставу и) наведено другачије, свака организација за одржавање ваздухоплова:

1. у случају базног одржавања сложених моторних ваздухоплова, мора да има овлашћено особље са одговарајућим овлашћењем за тип ваздухоплова, квалификовано за категорију Ц у складу са Делом-66 и 145.А.35. Поред тога, организација мора да има довољно особља са овлашћењем за одговарајући тип ваздухоплова, квалификованог за категорије Б1 и Б2, по потреби, у складу са Делом-66 и 145.А.35 као подршку овлашћеном особљу за категорију Ц:

(i) особље за подршку Б1 и Б2 обезбеђује да се сви релевантни задаци или прегледи обављају према захтеваном стандарду пре него што овлашћено особље категорије Ц изда уверење о спремности за употребу;

(ii) организација води регистар таквог особља за подршку Б1 и Б2;

(iii) овлашћено особље категорије Ц обезбеђује испуњење услова из подтачке (i) и да сви радови које захтева корисник буду извршени у току одређене провере у оквиру базног одржавања или пакета радова, а, такође, процењује утицај свих радова који нису обављени, с циљем да се захтева њихово извршавање или да се са оператером договори одлагање таквих радова до друге одређене провере или рока;

2. у случају базног одржавања ваздухоплова, изузев сложеног моторног ваздухоплова, ваздухоплов мора да има:

(i) овлашћено особље са одговарајућим овлашћењем за тип ваздухоплова, квалификовано за категорије Б1, Б2, Б3, по потреби, у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35 или,

(ii) овлашћено особље са одговарајућим овлашћењем за тип ваздухоплова, квалификовано за категорију Ц, којем помаже особље за подршку, као што је предвиђено у 145.А.35 став а) подтачка (i).

и) овлашћено особље за компоненте мора да буде у складу са одредбама члана 5. став 6. Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014;

ј) Изузетно од ст. г) и х) у вези са обавезом поступања у складу са Анексом III (Део-66), организација може да користи овлашћено особље које је квалификовано у складу са следећим одредбама:

1. за објекте организације који се налазе изван територије Заједнице, овлашћено особље може да буде квалификовано у складу са националним ваздухопловним прописима државе у којој је објекат организације регистрован, у складу са условима из Додатка IV овог дела;

2. за линијско одржавање које се обавља у станици за линијско одржавање организације која се налази изван територије Заједнице, овлашћено особље може да буде квалификовано у складу са националним ваздухопловним прописима државе у којој се налази станица за линијско одржавање, у складу са условима из Додатка IV овог дела;

3. за понављајући претполетни налог за пловидбеност у којем се изричито наводи да летачко особље може да спроводи такав налог, организација може да изда ограничено овлашћење за издавање уверења о спремности за употребу вођи ваздухоплова и/или инжењеру летачу на основу дозволе летачког особља. Међутим, организација обезбеђује довољне практичне обуке којом се омогућава да тај вођа ваздухоплова или инжењер летач могу да изврше налог за пловидбеност према захтеваном стандарду;

4. ако ваздухоплов лети даље од места на којем је обезбеђена подршка, организација може да изда ограничено овлашћење за издавање уверења вођи ваздухоплова и/или инжењеру летачу на основу дозволе летачког особља, под условом да је обезбеђено довољне практичне обуке како би се омогућило да вођа ваздухоплова или инжењер летач могу да изврше одређени задатак према захтеваном стандарду. Одредбе ове тачке детаљно се описују у процедури предвиђеној у приручнику;

5. у следећим непредвиђеним случајевима, ако је ваздухоплов приземљен на неком другом месту, изузев главне базе, у којем нема одговарајуће овлашћеног особља, организација са којом је уговорено пружање подршке при одржавању може да изда једнократно овлашћење за издавање уверења:

(i) једном од својих запослених који има еквивалентна овлашћења за тип ваздухоплова сличне технологије, конструкције и система; или

(ii) било ком лицу које има најмање пет година искуства у одржавању и које поседује важећу *ICAO* дозволу за одржавање ваздухоплова са овлашћењем за тип ваздухоплова за који се захтева издавање уверења о спремности за употребу, под условом да у том месту не постоји организација која је на одговарајући начин одобрена према овом делу, а организација са којом је закључен уговор прибави и поседује у евиденцији доказ о искуству и дозволу тог лица;

О свим таквим случајевима, предвиђеним у овој тачки, извештава се надлежни орган у року од седам дана од дана издавања таквог овлашћења за издавање уверења. Организација која издаје једнократно овлашћење обезбеђује да организација одобрена на одговарајући начин поново провери свако такво одржавање које би могло да утиче на безбедност лета.

к) Ако организација врши провере пловидбености и издаје одговарајуће потврде о провери пловидености за ваздухоплов *ELA1* којима се не обављају комерцијалне делатности у складу са М.А.901 став л), мора да има квалификовано овлашћено особље за проверу пловидбености у складу са М.А.901 став л) тачка 1.

л) Ако организација учествује у развоју и обради одобрења програма одржавања за ваздухоплов *ELA2* којим се не обављају комерцијалне делатности у складу са М.А.201 став е) подтачка (ii), мора да има квалификовано особље које је у стању да покаже релевантно знање и искуство.

145.A.35 Овлашћено особље и особље за подршку

а) Поред одговарајућих захтева из 145.A.30 ст. г) и х), организација обезбеђује да овлашћено особље и особље за подршку имају одговарајуће знање у вези са одговарајућим ваздухопловима и/или компонентама које треба одржавати, заједно са повезаним процедурама организације. У погледу овлашћеног особља, то се постиже пре издавања или поновног издавања овлашћења за издавање уверења.

(i) „Особље за подршку” је особље које поседује дозволу за одржавање ваздухоплова према Анексу III (Део-66), категорије Б1, Б2 и/или Б3 са одговарајућим

овлашћењима за ваздухоплов, а које ради у окружењу базног одржавања, иако не мора да има овлашћење за сертификацију.

(ii) „Одговарајући ваздухоплови и/или компоненте”, су ваздухоплов или компоненте који су наведени у одређеном овлашћењу за издавање уверења.

(iii) „Овлашћење за издавање уверења” је овлашћење које овлашћеном особљу издаје организација и у којем се прецизира да то особље може, у име одобрене организације, да потписује уверења о спремности за употребу у оквиру ограничења наведених у таквом овлашћењу.

б) Изузимајући случајеве наведене у 145.А.30 став ј) и 66.А.20 став а) тачка 3. подтачка (ii), организација може да изда овлашћење за издавање уверења само овлашћеном особљу у вези са основним категоријама или поткатогијама и овлашћењима за тип наведеним у дозволи за одржавање ваздухоплова, сходно Анексу III (Део-66), под условом да дозвола важи док важи овлашћење и да овлашћено особље наставља да поступа у складу са Анексом III (Део-66).

ц) Организација обезбеђује да овлашћено особље и особље за подршку најмање 6 месеци учествују у стварним пословима одржавања одговарајућег ваздухоплова или компоненте у току било које две узастопне године.

У смислу ове тачке „учествује у стварним пословима одржавања одговарајућег ваздухоплова или компоненте” значи да је лице радило у окружењу за одржавање ваздухоплова или компоненте и да је остваривало права из овлашћења за издавање уверења и/или да је стварно вршило одржавање бар на неком типу ваздухоплова или на системима групе ваздухоплова прецизираним у одређеном овлашћењу за издавање уверења.

д) Организација обезбеђује да овлашћено особље и особље за подршку сваке две године заврши обуку ради усвајања најновијих знања у погледу релевантне технологије, процедура организације и питања у вези са људским фактором.

е) Организација утврђује програм континуиране обуке за овлашћено особље и за особље за подршку, укључујући процедуру којом се обезбеђује усклађеност са релевантним тачкама 145.А.35. као основе за издавање овлашћења за издавање уверења овлашћеном особљу према овом делу, као и процедуру којом се обезбеђује усклађеност са Анексом III (Део-66).

ф) Изузев у неподвижним случајевима наведеним у 145.А.30 став ј) тачка 5, организација процењује свако потенцијално овлашћено особље у погледу њихове стручности, квалификација и способности за обављање дужности издавања уверења у складу са процедуром, која је наведена у приручнику организације, пре издавања или поновног издавања овлашћења за издавање уверења према овом делу.

г) Ако овлашћено особље испуњава услове из ст. а), б), д), ф) и, по потреби става ц), организација издаје овлашћење за издавање уверења у којем се јасно прецизирају обим и ограничења таквог овлашћења. Континуирано важење овлашћења за издавање уверења зависи од континуираног поштовања одредаба ст. а), б), д) и, по потреби, става ц).

х) Овлашћење за издавање уверења мора да буде написано тако да његов обим буде јасан овлашћеном особљу и сваком овлашћеном лицу које може да захтева да провери то овлашћење. Ако се за дефинисање обима користе шифре, организација мора да учини тумачење шифре лако доступним. „Овлашћено лице” је службеник надлежних органа, Агенције и државе чланице, који су одговорни за надзор одржаваног ваздухоплова или компоненте.

и) Лице одговорно за систем квалитета, такође, је одговорно, у име организације, за издавање овлашћења за издавање уверења овлашћеном особљу. То лице може да именује друга лица да стварно издају или да ставе ван снаге овлашћења за издавање уверења, у складу са процедуром предвиђеном у приручнику.

ј) Организација води евиденцију о свом овлашћеном особљу и о особљу за подршку, која садржи:

1. појединости о свакој дозволи за одржавање ваздухоплова, коју особље поседује према Анексу III (Део-66); и

2. сваку завршену релевантну обуку; и

3. обим издатог овлашћења за издавање уверења, по потреби; и

4. податке о особљу са ограниченим или једнократним овлашћењима за издавање уверења.

Организација чува евиденцију најмање три године пошто особљу из ове тачке престане запослење у организацији или чим се овлашћење повуче. Поред тога, организација за одржавање, на захтев, доставља особљу из ове тачке примерак њихове личне евиденције приликом одласка из организације.

Особљу из ове тачке омогућава се, на захтев, да приступи својој личној евиденцији, како је претходно детаљно описано.

к) Организација доставља овлашћеном особљу примерак њиховог овлашћења за издавање уверења, у облику папирног или електронског документа.

л) Овлашћено особље доставља овлашћење за издавање уверења сваком овлашћеном лицу у року од 24 сата.

м) Минимална старосна граница за овлашћено особље и особље за подршку је 21 година.

н) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије А може да остварује права у погледу сертификације за одређени тип ваздухоплова само после успешно завршене обуке за обављање задатка из релевантне категорије А, коју је спровела организација одобрена на одговарајући начин, у складу са Анексом II (Део-145) или Анексом IV (Део-147). Та обука обухвата практичну и теоријску обуку, по потреби, за сваки задатак за који постоји овлашћење. Успешан завршетак обуке доказује се испитом или процењивањем на радном месту, које обавља организација.

о) Ималац дозволе категорије Б2 за одржавање ваздухоплова може да остварује права у погледу сертификације прописана у 66.А.20 став а) тачка 3. подтачка (ii) Анекса III (Део-66) само: (i) пошто на задовољавајући начин заврши одговарајућу обуку за обављање задатка на ваздухоплову из категорије А и (ii) документује 6 месеци практичног искуства које обухвата обим овлашћења које ће бити издато. Та обука за обављање задатка обухвата практичну и теоријску обуку, по потреби, за сваки задатак за који постоји овлашћење. Успешан завршетак обуке доказује се испитом или процењивањем на радном месту. Обуку за обављање задатка и испитивање/процењивање обавља организација за одржавање која издаје овлашћење за овлашћено особље. Практично искуство, такође, се стиче у оквиру организације за одржавање.

145.А.36. Евиденција особља за проверу пловидбености

Организација мора да евидентира све појединости о особљу за проверу пловидбености и да води ажуран списак особља за проверу пловидбености, заједно са одобреним обимом радова у оквиру приручника организације у складу са 145.А.70 став а) тачка 6.

Организација чува евиденцију најмање три године пошто особљу из овог става престане радни однос (или ангажовање у својству уговарача или волонтера) у организацији или чим се овлашћење стави ван снаге. Поред тога, организација за одржавање, на захтев, доставља особљу из овог става копију њихове личне евиденције приликом одласка из организације.

Особљу из овог става омогућава се, на захтев, да приступи својој личној евиденцији.

145.А.40 Опрема, алат и материјал

а) Организација мора да има на располагању и да користи неопходну опрему, алат и материјал за извршавање одобреног обима радова.

1. Ако произвођач предвиди посебан алат или опрему, организација користи тај алат или опрему, изузев ако употреба алтернативног алата или опреме није договорена са надлежним органом путем процедура наведених у приручнику.

2. Опрема и алат морају да буду стално расположиви, изузев у случају алата или опреме који се тако ретко користе да њихова стална расположивост није потребна. Такви случајеви детаљно се наводе у процедури из приручника.

3. Организација одобрена за базно одржавање мора да има довољно опреме за приступ ваздухоплову и платформе/докове за преглед, тако да ваздухоплов може правилно да се прегледа.

б) Организација обезбеђује да се сав алат, опрема, а нарочито опрема за испитивање, по потреби, контролишу и калибришу према званично признатом стандарду, учесталости којом се обезбеђује употребљивост и прецизност. Организација води евиденцију о таквим калибрацијама и следљивости према стандарду.

145.A.42 Прихватање компонената

а) Све компоненте класификују се и на одговарајући начин раздвајају у следеће категорије:

1. компоненте које су у задовољавајућем стању, пуштене у употребу на EASA обрасцу 1 или еквивалентном, а које су означене у складу са Одељком Q Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012;

2. неисправне компоненте које се одржавају у складу са овом секцијом;

3. непоправљиве компоненте које су класификоване у складу са 145.A.42 став д);

4. стандардни делови који се користе на ваздухоплову, мотору, елиси или на другој компоненти ваздухоплова, ако су прецизирани у илустрованом каталогу делова произвођача и/или у подацима о одржавању;

5. материјал, како сировина тако и потрошни материјал, који се користи током одржавања ако се организација увери да тај материјал испуњава тражену спецификацију и да има одговарајућу следљивост. Целокупан материјал мора да буде праћен документацијом која се јасно односи на одређени материјал и која садржи изјаву о усклађености са спецификацијом и у којој се наводи извор произвођача и добављача;

б. компоненте из 21А.307 став ц) Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

б) Пре уградње компоненте, организација обезбеђује да одређена компонента буде погодна за уградњу с обзиром на различите модификације и/или налоге за пловидбеност који могу бити применљиви.

ц) Организација може да изради ограничени асортиман делова за коришћење током радова који се одвијају у њеним објектима, под условом да су утврђене процедуре дефинисане у приручнику.

д) Компоненте које су достигле свој сертификовани век употребе или имају непоправљив квар, класификују се као непоправљиве и не смеју да поново уђу у систем снабдевања компонентама, изузев ако им је сертификовани век употребе продужен или ако се нађе начин за отклањање квара који је одобрен према Анексу I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

е) Компоненте из 21А.307 став ц) Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 уграђују се само ако их власник ваздухоплова сматра погодним за уградњу у сопствени ваздухоплов.

145.A.45 Подаци о одржавању

а) Приликом извођења одржавања, организација мора да поседује и користи текуће применљиве податке о одржавању, обухватајући модификације и поправке. „Применљив” означава оно што је релевантно за сваки ваздухоплов, компоненту или поступак прецизиран у листи овлашћења за класу у оквиру одобрења организације, као и у свакој повезаној листи овлашћења.

У случају података о одржавању које обезбеђује оператер или корисник, организација мора да чува такве податке ако су радови у току, изузев у случају поступања у складу са 145.A.55 став ц).

б) За потребе овог дела, важећи подаци о одржавању су било који од следећих:

1. сваки важећи захтев, процедура, оперативни налог или информације које је издао орган одговоран за надзор ваздухоплова или компоненте;

2. сваки важећи налог за пловидбеност који је издао орган одговоран за надзор ваздухоплова или компоненте;

3. упутства о континуираној пловидбености која је издао ималац потврде о типу, ималац додатне потврде о типу, као и свака друга организација која је према Анексу I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 дужна да објављује такве податке, а у случају ваздухоплова или компонента из трећих земаља подаци о пловидбености које је издао орган одговоран за надзор ваздухоплова или компоненте;

4. сваки важећи стандард, као што су стандардне праксе одржавања које је признала Агенција као добар стандард одржавања, али не ограничавајући се на њих;

5. сваки важећи податак издат у складу са ставом д).

ц) Организација утврђује процедуре како би обезбедила да се, ако се пронађу, свака нетачна, непотпуна или нејасна процедура, пракса, информација или упутства о одржавању који су садржани у подацима о одржавању које користи особље за одржавање, евидентирају и да се о њима обавести аутор података о одржавању.

д) Организација може да мења упутства о одржавању само у складу са процедуром предвиђеном у приручнику организације за одржавање. У погледу тих промена, организација мора да докаже да су њихов резултат еквивалентни или унапређени стандарди одржавања и о тим променама мора да обавести имаоца потврде о типу. У смислу овог става, упутства о одржавању су упутства о томе како се обавља одређени задатак одржавања: она не обухватају инжењерско пројектовање поправки и модификација.

е) Организација обезбеђује заједнички систем радних картица или радних листа које се користе у одговарајућим деловима организације. Поред тога, организација прецизно преписује податке о одржавању садржане у ст. б) и д) на такве радне картице или радне листе, или прецизно упућује на одређени задатак одржавања или на задатке садржане у таквим подацима о одржавању. Радне картице и радне листе могу да се сачине на рачунару и да се чувају у електронској бази података, под условом да су предузете одговарајуће заштитне мере у погледу неовлашћене измене и да је направљена резервна сигурносна електронска копија која мора да се ажурира у року од 24 сата од сваког уноса у главну електронску базу података. Сложени задаци одржавања преписују се у радне картице или радне листе и деле се на јасне фазе како би се обезбедила евиденција о извршавању целокупног задатка одржавања.

Ако организација пружа услугу одржавања оператеру ваздухоплова који захтева да се користи његов систем радних картица или радних листа, тада се може користити тај систем радних картица или радних листа. У овом случају, организација утврђује процедуру како би се обезбедило исправно попуњавање радних картица или радних листа оператера ваздухоплова.

ф) Организација обезбеђује да сви важећи подаци о одржавању буду одмах доступни за употребу када то захтевају запослени на одржавању.

г) Организација утврђује процедуру како би обезбедила ажурност података о одржавању које контролише. У случају података о одржавању које контролише и обезбеђује оператер/корисник, организација мора да буде у стању да покаже да има писану потврду оператера/корисника да су сви такви подаци о одржавању ажурни, или радне налоге у којима се прецизира статус измена података о одржавању које треба користити, или може да покаже да се они налазе на списку измена података о одржавању оператера/корисника.

145.A.47 Планирање производње

а) Организација мора да има систем за планирање расположивости неопходног особља, алата, опреме, материјала, података о одржавању и објеката, који одговара обиму и сложености радова, да би се омогућио безбедан завршетак радова одржавања.

б) Приликом планирања задатака одржавања и организовања смена, узимају се у обзир ограничења људских могућности.

ц) Ако се захтева да се наставак или завршетак задатака одржавања предају из разлога замене смене или особља, особље које одлази и оно које долази на одговарајући начин размењује релевантне информације.

145.A.48 Обављање одржавања

Организација утврђује процедуре којима обезбеђује:

а) да се спроведе општа провера по завршетку одржавања да осигура да у ваздухоплову или некој компоненти ваздухоплова нису остали алати, опрема или било који други страни делови или материјал и да су поново уграђени сви приступни панели који су били уклоњени;

б) да се метода откривања грешке спроведе по извођењу сваког критичног задатка одржавања;

ц) да се ризик од вишеструких грешака током одржавања сведе на минимум, као и ризик од поновљених грешака у истоветним задацима одржавања; и,

д) да је оштећење процењено и да су модификације и поправке обављене употребом података предвиђених у М.А.304.

145.A.50 Сертификација одржавања

а) Уверење о спремности за употребу издаје, у име организације, овлашћено особље које је одобрено на одговарајући начин, ако је потврђено да је организација правилно обавила целокупно наручено одржавање у складу са процедурама предвиђеним у 145.A.70, узимајући у обзир доступност и употребу података о одржавању прописаних у 145.A.45 и да нема неусклађености за које се зна да могу да угрозе безбедност лета.

б) Уверење о спремности за употребу издаје се пре лета, по окончању сваког одржавања.

ц) Нови кварови или непотпуни радни налози за одржавање који су утврђени током поменутог одржавања, пријављују се оператеру ваздухоплова ради добијања сагласности за отклањање таквих оштећења или довршење недостајућих елемената у радном налогу за одржавање. Ако оператер ваздухоплова одбије да спроведе такво одржавање сходно овом ставу, примењује се став е).

д) Уверење о спремности за употребу издаје се по окончању сваког одржавања на компоненти док је она уклоњена са ваздухоплова. Уверење о спремности за употребу, „EASA образац 1” из Додатка II Анекса I (Део-М) представља уверење о спремности компоненте за употребу, изузев ако је другачије прецизирано у М.А.502 став б) или М.А.502 став е). Ако нека организација одржава компоненту за сопствену употребу, EASA образац 1 није неопходан, у зависности од интерних процедура организације за пуштање у употребу, дефинисаних у приручнику.

е) Изузетно од става а), ако организација не може да доврши целокупно наручено одржавање, може да изда уверење о спремности за употребу у оквиру одобрених ограничења за ваздухоплов. Организација уписује ту чињеницу у уверење о спремности ваздухоплова за употребу пре издавања таквог уверења.

ф) Изузетно од става а) и 145.A.42, ако је ваздухоплов приземљен на неком другом месту изузев главне станице за линијско одржавање или главне базе за одржавање због недоступности компоненте са одговарајућим уверењем о спремности за употребу, дозвољено је привремено уградити компоненту без одговарајућег уверења о спремности за употребу за највише 30 сати лета, или док се ваздухоплов први пут не врати у главну станицу за линијско одржавање или у главну базу за одржавање, у зависности од тога шта наступи раније, под условом да се оператер ваздухоплова са тим сагласи и да та компонента има одговарајуће уверење за употребу и да на други начин испуњава све важеће захтеве у погледу одржавања и функционисања. Такве компоненте морају да се uklone до прописаног рока, изузев ако се у међувремену не прибави одговарајуће уверење о спремности за употребу према ставу а) и 145.A.42.

145.A.55 Евиденција о одржавању и провери пловидбености

а) Организација евидентира све појединости о обављеним радовима одржавања. Као минимум, организација чува евиденцију која је неопходна да би се доказала испуњеност свих захтева за издавање уверења о спремности за употребу, обухватајући документа подуговарача о спремности за употребу и за издавање потврде о провери пловидбености и препоруке.

б) Организација доставља оператеру ваздухоплова примерак сваког уверења о спремности за употребу, заједно са примерком свих специфичних података о поправци/модификацији за обављене поправке/модификације.

ц) Организација је дужна да чува копију свих детаљних евиденција о одржавању и сваког повезаног податка о одржавању три године од дана пуштања у употребу ваздухоплова или компоненте на које се радови односе. Поред тога, она је дужна да чува примерак целокупне евиденције која се односи на издавање потврда о провери пловидбености и препорука три године од дана издавања и дужна је да обезбеди њихову копију власнику ваздухоплова.

1. Евиденција према овом делу чува се на начин којим се обезбеђује заштита од оштећења, измене и крађе.

2. Резервне копије дискова, траке итд. чувају се на различитим местима од оних на којима се налазе радни дискови, траке итд., у окружењу које обезбеђује да они буду у добром стању.

3. Ако организација одобрена према овом анексу (Део-145) престане са радом, сва евиденција о одржавању која обухвата последње три године доставља се последњем власнику или кориснику одређеног ваздухоплова или компоненте или се складишти како то одреди надлежни орган.

145.A.60 Пријављивање догађаја

а) Организација подноси извештај надлежном органу, држави у којој је ваздухоплов регистрован и организацији за пројектовање ваздухоплова или компоненте, о сваком стању ваздухоплова или компоненте које је утврдила, а које је резултирало или може да резултира небезбедним стањем које озбиљно доводи у опасност безбедност лета.

б) Организација успоставља интерни систем пријављивања догађаја, као што је детаљно описано у приручнику, да би се обезбедило прикупљање и процена таквих извештаја, обухватајући оцену и издвајање оних догађаја о којима треба извештавати у складу са ставом а). Овом процедуром утврђују се штетни трендови, корективне мере које је организација предузела или које треба да предузме за решавање недостатака и она обухвата процену свих познатих релевантних информација које се односе на такве догађаје и метод за достављање информација, по потреби.

ц) Организација сачињава такве извештаје у облику и на начин који утврди Агенција и обезбеђује да они садрже све релевантне информације о стању и резултатима процене који су познати организацији.

д) Ако организација закључи уговор о одржавању са комерцијалним оператером, она, такође, извештава оператера о сваком стању које утиче на ваздухоплов или компоненту оператера.

е) Организација израђује и подноси такве извештаје чим је то могуће, а најкасније 72 сата од када је утврдила стање на које се извештај односи.

145.A.65 Политика безбедности и квалитета, процедуре одржавања и систем квалитета

а) Организација утврђује своју политику безбедности и квалитета која треба да буде обухваћена приручником у складу са 145.A.70.

б) Организација утврђује процедуре договорене са надлежним органом, узимајући у обзир људски фактор и људске могућности, како би обезбедила добре праксе одржавања и усклађеност са важећим захтевима утврђеним у 145.A.25 - 145.A.95. Поступци према овом делу:

1. обезбеђују да су јасан радни налог или уговор договорени између организације и организације која захтева одржавање да би прецизно утврдиле одржавање које треба да се обави, тако да ваздухоплов и компоненте ваздухоплова могу да се пуне у употребу у складу са 145.A.50; и,

2. обухватају све аспекте одржавања, укључујући пружање и контролу специјализованих услуга и утврђивање стандарда према којим организација намерава да ради.

ц) Организација успоставља систем квалитета који обухвата:

1. независне провере како би се пратила примена свих захтеваних стандарда за ваздухоплов/компоненту и адекватност процедура којима се обезбеђује да такве процедуре доводе до добрих пракси одржавања и пловидбености ваздухоплова/компонената. У најмањим организацијама део независне провере система квалитета може да се уговори са другом организацијом одобреном према овом делу или са лицем које има одговарајуће техничко знање и доказано задовољавајуће искуство у проверама; и

2. систем извештавања у коме се лицима или групама лица наведеним у 145.A.30 став б) и, пре свега, одговорном руководиоцу пружају повратне информације о систему квалитета, чиме се омогућава благовремено предузимање правилних корективних мера којима се одговара на извештаје о независном прегледу из тачке 1.

145.A.70 Приручник организације за одржавање

а) Приручник организације за одржавање је документ или документа која садрже материјал којим се прецизира обим радова за које се сматра да представљају одобрење и којима се показује како организација намерава да поступа у складу са овим анексом (Део-145). Организација доставља надлежном органу приручник организације за одржавање који садржи следеће информације:

1. изјаву коју је потписао одговорни руководиоца којом се потврђује да је у приручнику организације за одржавање и у свим приручницима на које се упућује у вези са њим, дефинисана усклађеност организације са овим анексом (Део-145) и да ће се то увек поштовати. Ако одговорни руководиоца није и главни извршни директор организације, изјаву потписује и главни извршни директор;

2. политику безбедности и квалитета организације, као што је утврђено у 145.A.65;

3. титуле и имена лица именованих према 145.A.30 став б);

4. дужности и одговорности лица именованих према 145.A.30 став б), обухватајући питања која могу решавати непосредно са надлежним органом у име организације;

5. организациону шему која показује повезане ланце одговорности између лица именованих према 145.A.30 став б);

6. списак овлашћеног особља, особља за подршку и, ако је примењиво, особља за проверу пловидбености и особља одговорног за развој и обраду програма одржавања, са њиховим одобреним обимом радова;

7. општи опис људских ресурса;

8. општи опис објеката смештених на свакој адреси прецизираној у одобрењу за обављање делатности организације;

9. спецификацију обима радова организације која је релевантна за обим одобрења;

10. процедуре обавештавања из 145.A.85 за промене у организацији;

11. процедуре измене приручника организације за одржавање;

12. процедуре и систем квалитета које је установила организација у складу са 145.A.25-145.A.90 и све додатне процедуре које се примењују у складу са Анексом I (Део-М);

13. списак комерцијалних оператера, по потреби, којима организација одржава ваздухоплов;

14. списак подуговорених организација, ако је применљиво, као што је одређено у 145.A.75 став б);

15. списак станица за линијско одржавање, ако је применљиво, као што је предвиђено у 145.A.75 став д);

16. списак организација са којима је закључен уговор, по потреби.

б) Приручник се по потреби мења како би опис организације био ажуран. Приручник и све његове измене одобрава надлежни орган.

ц) Без обзира на став б), мање измене у приручнику могу да се одобре процедуром описаном у приручнику (у даљем тексту: посредно одобравање).

145.A.75 Права организације

У складу са приручником, организација има право да обавља следеће задатке:

а) одржавање ваздухоплова и/или компоненте за које је одобрена, на местима утврђеним у одобрењу за обављање делатности и у приручнику;

б) да договара одржавање ваздухоплова или компоненте за које је одобрена са другом организацијом која ради према систему квалитета ове организације. Овим се упућује на радове које обавља организација која сама није на одговарајући начин одобрена за обављање таквог одржавања према овом делу и чији обим радова је ограничен према процедурама утврђеним у 145.A.65 став б). Тај обим радова не обухвата провере базног одржавања ваздухоплова, комплетну проверу одржавања у радионици или ремонт мотора или модула мотора;

ц) одржавање сваког ваздухоплова или сваке компоненте за које је одобрена, на било ком месту, под условом да потреба за таквим одржавањем произлази или из неупотребљивости ваздухоплова или из потребе пружања подршке повременом линијском одржавању, под условима прецизираним у приручнику;

д) одржавање сваког ваздухоплова и/или компоненте за које је одобрена, на месту утврђеном као место линијског одржавања, које може да подржи мања одржавања, и само ако је у приручнику организације дозвољена таква активност и ако се у њему наводе таква места;

е) издавање уверења о спремности за употребу у погледу завршетка одржавања у складу са 145.A.50;

ф) ако је добила посебно одобрење за ваздухоплове *ELA1* којима се не обављају комерцијалне делатности;

1. врши провере пловидбености и издаје одговарајуће потврде о провери пловидбености, према условима предвиђеним у М.А.901 став л), и

2. врши провере пловидбености и издаје одговарајуће препоруке, према условима утврђеним у М.А.901 став л) и М.А.904 став а) тачка 2. и став б).

г) развија програм одржавања и обрађује његово одобрење у складу са М.А.302 за ваздухоплове *ELA2* којима се не обављају комерцијалне делатности, у складу са условима предвиђеним у М.А.201 став е) подтачка (ii), ограничено на типове ваздухоплова наведене у одобрењу за обављање делатности.

145.A.80 Ограничења организације

Организација одржава ваздухоплове или компоненте за које је одобрена само ако располаже свим неопходним објектима, опремом, алатом, материјалом, подацима о одржавању и овлашћеним особљем.

145.A.85 Промене у организацији

Да би се надлежном органу омогућило да утврђује сталну усклађеност са овим делом и, ако је потребно, измени одобрење за обављање делатности, организација обавештава надлежни орган о сваком предлогу за спровођење следећих промена, изузев о оном који се односи на промене особља које није унапред познато управи, а о којима се надлежни орган обавештава првом приликом:

1. називу организације;

2. главном месту организације;

3. додатним местима организације;

4. одговорном руководиоцу;

5. сваком лицу које је именовано према 145.A.30 став б);

б. објектима, опреми, алату, материјалима, процедурама, обиму радова, овлашћеном особљу и особљу за проверу пловидбености, који би могли да утичу на одобрење.

145.A.90 Трајно важење

а) Одобрење се издаје са неограниченим роком важења. Оно и даље важи под условом:

1. да организација и даље поступа у складу са Анексом II (Део-145), у складу са одредбама које се односе на поступање са налазима, као што је предвиђено у 145.Б.50; и

2. да је надлежном органу одобрен приступ организацији како би утврдио сталну усклађеност са овим делом; и

3. да се организација није одрекла одобрења или да одобрење није стављено ван снаге.

б) После одрицања или стављања ван снаге, одобрење се враћа надлежном органу.

145.A.95 Налази

а) Налаз нивоа 1 представља свако значајно неиспуњавање захтева утврђено у овом анексу (Део-145), које снижава безбедносни стандард и озбиљно угрожава безбедност летења.

б) Налаз нивоа 2 представља свако неиспуњавање захтева утврђено у овом анексу (Део-145), које би могло да снизи безбедносни стандард и потенцијално угрози безбедност летења.

ц) По пријему обавештења о налазима према 145.Б.50, одобрена организација за одржавање утврђује план корективних мера и спроводи корективну меру на начин који је прихватљив надлежном органу и у року који је договорен са овим органом.

СЕКЦИЈА Б

ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

145.Б.01 Област примене

Овом секцијом утврђују се управни поступци које надлежни орган треба да примењује приликом издавања, продужења, измене, суспензије или стављања ван снаге одобрења организација за одржавање према овом анексу (Део-145).

145.Б.10 Надлежни орган

1. Опште одредбе

Држава чланица именује надлежни орган који је задужен за издавање, продужење, измену, суспензију или стављање ван снаге одобрења за одржавање. Надлежни орган утврђује документоване процедуре и организациону структуру.

2. Ресурси

Број особља мора да буде одговарајући за спровођење захтева прописаних у овој секцији.

3. Стручне квалификације и обука

Свако особље које ради на одобрењима према овом анексу (Део-145) мора:

а) да буде на одговарајући начин квалификовано и да има одговарајуће знање, искуство и обуку за извршавање задатака који су му додељени;

б) да заврши обуку/буде континуирано обучавано према овом анексу (Део-145), по потреби, обухватајући обуку о његовом значењу и стандарду.

4. Поступци

Надлежни орган успоставља процедуре којима се детаљно утврђује начин на који се постиже усклађеност са овом секцијом.

Процедуре морају да се преиспитују и мењају како би се обезбедила стална усклађеност.

145.Б.15 Организације које се налазе у неколико држава чланица

Ако су објекти за одржавање смештени у више држава чланица, испитивање и стални надзор одобрења морају да се обављају заједно са надлежним органима држава чланица на чијим територијама су смештени други објекти за одржавање.

145.Б.20 Прво одобрење

1. Ако су захтеви из 145.А.30 ст. а) и б) испуњени, надлежни орган подносиоцу захтева формално назначава, у писаном облику, своје прихватање особља прецизираног у 145.А.30 ст. а) и б).

2. Надлежни орган утврђује да су процедуре које су прецизиране у приручнику организације за одржавање у складу са овим анексом (Део-145) и потврђује да је одговорни руководилац потписао изјаву о преузимању обавезе.

3. Надлежни орган потврђује да организација испуњава захтеве из овог анекса (Део-145).

4. Састанак са одговорним руководиоцем сазива се најмање једном у току поступка испитивања ради одобравања, како би се обезбедило да он у потпуности разуме значај одобрења и разлог за потписивање преузимања обавезе организације о поштовању процедура наведених у приручнику.

5. Сви налази морају да се потврде организацији у писаном облику.

6. Надлежни орган евидентира све налазе, мере за њихово отклањање (мере неопходне да би се закључио налаз) и препоруке.

7. За прво одобрење сви налази морају да буду отклоњени пре његовог издавања.

145.Б.25 Издавање одобрења

1. Надлежни орган формално одобрава приручник и издаје подносиоцу захтева сертификат о одобрењу за обављање делатности на *EASA* обрасцу 3, који обухвата обим одобрења. Надлежни орган издаје одобрење само ако организација поступа у складу са овим анексом (Део-145).

2. Надлежни орган је дужан да у сертификату о одобрењу, издатом на обрасцу 3, наведе услове одобрења.

3. Број одобрења се уписује у сертификат о одобрењу, издат на обрасцу 3, на начин који је прецизирала Агенција.

145.Б.30 Праћење важења одобрења

Важење одобрења прати се у складу са важећим поступком за издавање првог одобрења у складу са 145.Б.20. Поред тога:

1. надлежни орган води и ажурира програм у којем се наводе одобрене организације за одржавање које су под његовим надзором, датуми када су посете у сврху провере планиране и када су обављене;

2. усклађеност сваке организације са овим анексом (Део-145) мора комплетно да се провери у периодима који нису дужи од 24 месеца;

3. састанак са одговорним руководиоцем сазива се најмање једном у 24 месеца, како би се обезбедило да он буде информисан о значајним питањима која се појављују током провера.

145.Б.35 Промене

1. Надлежни орган прима обавештење од организације о свакој предложеној промени, како је наведено у 145.А.85.

Надлежни орган поступа у складу са важећим елементима из тачака о иницијалном процесу за сваку промену организације.

2. Надлежни орган може да одреди услове под којима организација може да послује током таквих промена, изузев ако одлучи да одобрење треба да се суспендује.

145.Б.40 Промене приручника организације за одржавање

За сваку измену приручника организације за одржавање (МОЕ):

1. у случају непосредног одобравања промена у складу са 145.А.70 став б), надлежни орган потврђује да су процедуре које су наведене у приручнику у складу са Анексом II (Део-145), пре него што формално обавести одобрену организацију о одобрењу.

2. ако се за одобравање промена користи процедура посредног одобравања у складу са 145.А.70 став ц), надлежни орган обезбеђује (i) да промене остају мање и (ii) да има одговарајућу контролу над одобравањем промена како би обезбедио да оне и даље буду у складу са захтевима Анекса II (Део-145).

145.Б.45 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења

Надлежни орган:

а) суспендује одобрење из оправданих разлога у случају потенцијалне претње по безбедност, или;

б) суспендује, ставља ван снаге или ограничава одобрење у складу са 145.Б.50.

145.Б.50 Налази

а) Ако се током провера или на други начин пронађе доказ који показује да нису испуњени захтеви из овог анекса (Део-145), надлежни орган предузима следеће мере:

1. За налазе нивоа 1 - непосредне мере за стављање ван снаге, ограничавање или суспендовање одобрења организацији за одржавање, у целини или делимично, у зависности од обима налаза нивоа 1, све док та организација не предузме одговарајуће корективне мере.

2. За налазе нивоа 2 - одобрава рок за спровођење корективних мера који мора да одговара природи налаза и који не сме да буде дужи од три месеца. У одређеним околностима и у зависности од природе налаза, надлежни орган може да продужи овај рок ако постоји одговарајући план корективних мера који је договорен са надлежним органом.

б) Надлежни орган предузима мере за суспендовање одобрења, у целини или делимично, у случају непоштовања рока који је одобрио.

145.Б.55 Вођење евиденције

1. Надлежни орган успоставља систем вођење евиденције уз минималне критеријуме за чување, који омогућава да се на одговарајући начин прате поступци издавања, продужења, измене, суспензије или стављања ван снаге одобрења свакој организацији појединачно.

2. Евиденција мора да садржи:

а) захтев за издавање одобрења организације, укључујући продужавање тог одобрења;

б) програм надлежног органа за стални надзор, укључујући евиденцију свих провера;

ц) сертификат о одобрењу организације, укључујући сваку његову измену;

д) примерак програма провере у којем се наводе датуми када провере треба спровести и када су оне спроведене;

е) копије целокупне формалне преписке, укључујући образац 4 или еквивалентни образац;

ф) податке о сваком изузећу и извршним мерама;

г) све друге обрасце за извештавање надлежног органа о провери;

х) приручнике организације за одржавање.

3. Евиденција се чува најмање четири године.

4. Надлежни орган чува евиденцију на папиру или у електронској форми или комбинујући оба вида чувања, у зависности од одговарајућих контрола.

145.Б.60 Изузећа

Надлежни орган евидентира и чува сва изузећа која су одобрена у складу са чланом 10. став 3. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

Додатак I

Уверење о спремности за употребу компоненте - EASA Образац 1

Примењују се одредбе из Додатка II уз Анекс I (Део-М).

Додатак II

Систем класа и овлашћења који се користи за издавање одобрења организацијама за одржавање из Анекса I (Део-М) Одељак Ф и Анекса II (Део-145)

Примењују се одредбе Додатка IV уз Анекс I (Део-М).

Одобрење организације за одржавање из Анекса II (Део-145)

Страна 1. од 2
Page 1 of 2[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА(*)]
Чланица Европске уније (**)**СЕРТИФИКАТ О ОДОБРЕЊУ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ**
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATEРеферентна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).145.[XXXX]]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).145.[XXXX]]

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета и Уредбом Комисије (ЕУ) бр.1321/2014 које су тренутно на снази и под условима наведеним у наставку, [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ] овим потврђује да је:
Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force and subject to the condition specified below, [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE] hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

организација за одржавање у складу са Секцијом А Анекса II (Део-145) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014 одобрена за одржавање производа, делова и уређаја наведених у приложеној листи одобреног обима радова и издавање одговарајућих уверења о спремности за употребу користећи горе наведену референтну ознаку и, ако је то предвиђено, издавање препорука и потврда о провери пловидбености после обављене провере пловидбености, као што је прописано у М.А.901 став л) Анекса I (Део-М) ове уредбе за ваздухоплове наведене у приложеној листи одобреног обима радова.
as a maintenance organisation in compliance with Section A of Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (l) of Annex I (Part M) to the same Regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

УСЛОВИ:
CONDITIONS:

- Ово одобрење је ограничено на оно што је утврђено у секцији о одобреном обиму радова из приручника одобрене организације за одржавање на који се упућује у Секцији А Анекса II (Део-145), и
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition as referred to in Section A of Annex II (Part-145), and
- Ово одобрење захтева сагласност са процедурама наведеним у приручнику одобрене организације за одржавање, и
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation exposition, and
- Ово одобрење важи све док одобрена организација за одржавање испуњава захтеве из Анекса II (Део-145) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.
This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014.
- Ако су испуњени наведени услови, ово одобрење важи неограничено, изузев ако се организација одрекне одобрења или оно буде измењено, суспендовано или стављено ван снаге.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првог издавања:
Date of original issue:Датум ове ревизије:
Date of this revision:Број ревизије:
Revision No:Потпис:
Signed:За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

EASA образац 3-145, 3. издање / EASA Form 3-145 Issue 3

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган

(**) избрисати у случају држава које нису чланице ЕУ или EASA.

ЛИСТА ОДОБРЕНОГ ОБИМА РАДОВА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).145.[XXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).145.[XXXX]

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

КЛАСА <i>CLASS</i>	ОВЛАШЋЕЊЕ <i>RATING</i>	ОГРАНИЧЕЊЕ <i>LIMITATION</i>	БАЗНО <i>BASE</i>	ЛИНИЈСКО <i>LINE</i>
ВАЗДУХОПЛОВ (**) <i>AIRCRAFT</i>	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
МОТОРИ (**) <i>ENGINES</i>	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
КОМПОНЕНТЕ, ИЗУЗЕВ КОМПЛЕТНИХ МОТОРА ИЛИ APU-а (**) <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs</i>	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
СПЕЦИЈАЛИ- ЗОВАНЕ УСЛУГЕ (**) <i>SPECIALISED SERVICES</i>	(***)	(***)		
	(***)	(***)		

Ова листа одобреног обима радова ограничена је на оне производе, делове и уређаје и на активности прецизиране у секцији о одобреном обиму радова из приручника одобрене организације за одржавање,
This approval schedule is limited to those products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition,

Референтна ознака приручника организације за одржавање:
Maintenance Organisation Exposition reference:

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум последње одобрене ревизије: Број ревизије:
Date of last revision approved: Revision No:

Потпис:
Signed:

За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

EASA образац 3-145, 3. издање / EASA Form 3-145 Issue 3

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган
(**) избрисати по потреби ако организација није одобрена.
(***) допунити одговарајућим овлашћењима и ограничењима
(****) допунити одговарајућим ограничењима и назначити да ли поседује овлашћење за издавање препорука или одговарајућих потврда о провери пловидбености или не (могуће само за ваздухоплов ELA1 којим се не обављају комерцијалне делатности, ако организација обавља проверу пловидбености заједно са годишњим прегледом који је садржан у програму одржавања)

Услови за ангажовање особља које није квалификовано у складу са Анексом III (Део-66), које је наведено у 145.А.30 став ј) тач. 1. и 2.

1. Сматра се да овлашћено особље испуњава критеријуме наведене у 145.А.30 став ј) тач. 1. и 2. ако испуњава све следеће услове:

а) лице мора да има дозволу или овлашћење овлашћеног особља издато на основу националних прописа који су у потпуности у складу са Анексом 1 ICAO;

б) обим радова тог лица не сме да буде већи од обима радова који је дефинисан у националној дозволи или у овлашћењу овлашћеног особља, који год је рестриктивнији;

ц) лице мора да докаже да је завршило обуку о људском фактору и ваздухопловним прописима из модула 9. и 10. Додатка I уз Анекс III (Део-66);

д) лице мора да докаже да има пет година искуства у одржавању као овлашћено особље које обавља линијско одржавање и осам година као овлашћено особље које обавља базно одржавање. Међутим, лица чији одобрени задаци не превазилазе задатке овлашћеног особља категорије А из Део-66, треба само да докажу да имају три године искуства у одржавању;

е) овлашћено особље које обавља линијско одржавање и особље за подршку које обавља базно одржавање, морају да докажу да су завршили обуку за тип и положили испите за ниво категорија Б1, Б2 или Б3, како је применљиво, из Додатка III уз Анекс III (Део-66) за сваки тип ваздухоплова у обиму радова из става б). Лица чији обим радова није већи од обима радова овлашћеног особља категорије А, могу да заврше обуку за задатак уместо целокупне обуке за тип.

ф) Овлашћено особље које обавља базно одржавање мора да докаже да је завршило обуку за тип и положило испит за ниво категорије С из Додатка III уз Анекс III (Део-66) за сваки тип ваздухоплова у обиму радова из става б), изузев што обука и испити за први тип ваздухоплова морају да буду за категорије нивоа Б1, Б2 или Б3 из Додатка III.

2. Заштићена права

а) Особље које је стекло права пре дана ступања на снагу релевантних захтева из Анекса III (Део-66) може да настави да остварује та права, при чему не мора да испуњава услове из тачке 1. подтач. ц) - ф).

б) После тог датума, овлашћено особље које жели да прошири обим свог овлашћења тако да оно обухвати и додатна права, мора да испуњава услове из тачке 1.

ц) Без обзира на тачку 2. подтачка б), у случају додатне обуке за тип, није неопходно испуњење услова из тачке 1. подтач. ц) и д).

АНЕКС III

Део-66

САДРЖАЈ

66.1. Надлежни орган

СЕКЦИЈА А - ТЕНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А - ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА

- 66.А.1 Област примене
- 66.А.3 Категорије дозволе
- 66.А.5 Групе ваздухоплова
- 66.А.10 Захтев
- 66.А.15 Подобност
- 66.А.20 Права
- 66.А.25 Захтеви у погледу основног знања
- 66.А.30 Захтеви у погледу основног искуства
- 66.А.40 Континуирано важење дозволе за одржавање ваздухоплова
- 66.А.45 Уписивање овлашћења за ваздухоплове
- 66.А.50 Ограничења
- 66.А.55 Доказ о стручним квалификацијама
- 66.А.70 Одредбе о конверзији

СЕКЦИЈА Б - ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

- 66.Б.1 Област примене
- 66. Б.10 Надлежни орган
- 66. Б.20 Вођење евиденције
- 66. Б.25 Међусобна размена информација
- 66. Б.30 Изузећа

ОДЕЉАК Б - ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА

- 66. Б.100 Процедура по којој надлежни орган издаје дозволе за одржавање ваздухоплова
- 66. Б.105 Процедура за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова посредством одобрене организације за одржавање према Делу-145
- 66. Б.110 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем додатне основне категорије или поткатегорије
- 66. Б.115 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем овлашћења за ваздухоплов или уклањањем ограничења
- 66. Б.120 Процедура за продужење рока важења дозволе за одржавање ваздухоплова
- 66. Б.125 Процедура конверзије дозволе укључивањем овлашћења за групу
- 66. Б.130 Процедура за непосредно одобравање обуке за тип ваздухоплова

ОДЕЉАК Ц - ИСПИТИ

- 66. Б.200 Испит који спроводи надлежни орган

ОДЕЉАК Д - КОНВЕРЗИЈА СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА ОВЛАШЋЕНОГ ОСОБЉА

66. Б.300 Опште одредбе

66. Б.305 Извештај о конверзији за националне стручне квалификације

66. Б.310 Извештај о конверзији за овлашћења која издају одобрене организације за одржавање

ОДЕЉАК Е - ПРИЗНАВАЊЕ ИСПИТА

66. Б.400 Опште одредбе

66. Б.405 Извештај о признавању испита

66. Б.410 Рок важења признатих испита

ОДЕЉАК Ф - СТАЛНИ НАДЗОР

66. Б.500 Стављање ван снаге, суспензија или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова

ДОДАЦИ

Додатак I - Захтеви у погледу основног знања

Додатак II - Стандард испита основног знања

Додатак III - Стандард обуке и испита за тип ваздухоплова

Додатак IV - Захтеви у погледу искуства за проширење дозволе за одржавање ваздухоплова према Делу-66

Додатак V - Образац захтева- EASA образац 19

Додатак VI - Дозвола за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66) - EASA образац 26

66.1 Надлежни орган

а) За потребе овог анекса (Део-66) надлежни орган је:

1. орган којег је именovala држава чланица, којем лице прво подноси захтев за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова; или

2. орган којег је именovala друга држава чланица, у случају да је у питању други орган, ако постоји споразум са органом из тачке 1. У том случају, дозвола из тачке 1. се ставља ван снаге, целокупна евиденција поменута у 66. Б.20 се преноси, а нова дозвола се издаје на основу ове евиденције.

б) Агенција је одговорна за дефинисање:

1. списка типова ваздухоплова; и

2. комбинација структуре ваздухоплова/мотора која је обухваћена појединачним овлашћењем за тип ваздухоплова.

СЕКЦИЈА А

ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А

ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА

66.А.1 Област примене

Овом секцијом дефинише се дозвола за одржавање ваздухоплова и утврђују услови за подношење захтева, издавање и континуирано важење дозволе.

66.A.3 Категорије дозволе

а) Дозволе за одржавање ваздухоплова обухватају следеће категорије:

- Категорија А
- Категорија Б1
- Категорија Б2
- Категорија Б3
- Категорија Ц

б) Категорије А и Б1 подељене су у поткатегорије у односу на комбинације авиона, хеликоптера, турбинских и клипних мотора. Те поткатегорије су:

- А1 и Б1.1 авиони са турбинским мотором
- А2 и Б1.2 авиони са клипним мотором
- А3 и Б1.3 хеликоптери са турбинским мотором
- А4 и Б1.4 хеликоптери са клипним мотором.

ц) Категорија Б3 примењује се на непресуризоване авионе са клипним мотором чија *МТОМ* износи 2.000 kg и мање.

66.A.5 Групе ваздухоплова

За потребе овлашћења у дозволама за одржавање ваздухоплова, ваздухоплови се деле у следеће групе:

1. Група 1: сложени ваздухоплови на моторни погон, као и хеликоптери са више мотора, авиони са највећом сертификованом оперативном висином лета која прелази *FL290*, ваздухоплови опремљени системима електричних команди лета и други ваздухоплови за које се захтева овлашћење за тип ваздухоплова, ако је тако одредила Агенција;

2. Група 2: ваздухоплови који не спадају у групу 1, који припадају следећим подгрупама:

- подгрупа 2а: авиони са једним турбо-пропелерским мотором
- подгрупа 2б: хеликоптери са једним турбинским мотором
- подгрупа 2ц: хеликоптери са једним клипним мотором.

3. Група 3: авиони са клипним мотором, изузев оних из групе 1.

66.A.10 Захтев

а) Захтев за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за измену дозволе подноси се на *EASA* обрасцу 19 (видети Додатак V) на начин који одређује надлежни орган коме се захтев подноси.

б) Захтев за измену дозволе за одржавање ваздухоплова подноси се надлежном органу државе чланице која је издала дозволу за одржавање ваздухоплова.

ц) Поред докумената који се захтевају према 66.A.10 став а), 66.A.10 став б) и 66.B.105, по потреби, подносилац захтева за додатне основне категорије или поткатегорије дозволе за одржавање ваздухоплова подноси надлежном органу своју важећу оригиналну дозволу за одржавање ваздухоплова, заједно са *EASA* обрасцем 19.

д) Ако се подносилац захтева за промену основних категорија квалификује за такву промену на основу процедуре наведене у 66.B.100 у држави чланици која није држава чланица која је издала дозволу, захтев се шаље надлежном органу наведеном у 66.1.

е) Ако се подносилац захтева за промену основних категорија квалификује за такву промену на основу процедуре наведене у 66.B.105 у држави чланици која није држава чланица која је издала дозволу, организација за одржавање која је одобрена у складу са Анексом II (Део-145) доставља дозволу за одржавање ваздухоплова, заједно са *EASA* обрасцем 19, надлежном органу из 66.1. да стави печат и потпис на измењену или поновно издату дозволу.

ф) Уз сваки захтев се подноси документација којом се доказује испуњеност захтева у погледу теоријског знања, практичне обуке и искуства у тренутку подношења захтева.

66.A.15 Подобност

Подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има најмање 18 година.

66.A.20 Права

а) Примењују се следећа права:

1. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије А може да издаје уверења о спремности за употребу после мањег редовног линијског одржавања и отклањања једноставних кварова у оквиру ограничења за задатке који су посебно одобрени у овлашћењу за издавање уверења предвиђеном у 145.A.35 Анекса II (Део-145). Ималац дозволе може да изда уверење само за радове које је он лично обавио у организацији за одржавање која је издала овлашћење за издавање уверења.

2. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б1 може да издаје уверења о спремности за употребу и да ради као особље за подршку са дозволом категорије Б1 после:

- одржавања извршеног на структури ваздухоплова, погонској групи и механичким и електричним системима,

- радова на системима авионике који захтевају само једноставна испитивања да би се доказала њихова исправност, а који не захтевају анализу кварова.

Категорија Б1 обухвата одговарајућу поткатегорију А.

3. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б2 може:

(i) да издаје уверења о спремности за употребу и да поступа као особље за подршку са дозволом категорије Б2 после:

- одржавања извршеног на системима авионике и електричним системима, и
- задатака на електроници и авионици у оквиру система погонске групе и механичких система, чија се исправност доказује само једноставним испитивањима;

и

(ii) да издаје уверења о спремности за употребу после мањег редовног линијског одржавања и отклањања једноставних кварова у оквиру ограничења за задатке који су посебно одобрени у овлашћењу за издавање уверења из 145.A.35 Анекса II (Део-145). Ово право у погледу издавања уверења ограничено је на радове које је ималац дозволе лично извршио у организацији за одржавање која је издала овлашћење за издавање уверења и ограничено је на овлашћења која су већ уписана у дозволу категорије Б2.

Категорија дозволе Б2 не обухвата ни једну поткатегорију А.

4. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б3 може да издаје уверења о спремности за употребу и да ради као особље за подршку са дозволом категорије Б3 после:

- одржавања извршеног на структури ваздухоплова, погонској групи и механичким и електричним системима,

- радова на системима авионике чија се исправност доказује само једноставним испитивањима, а који не захтевају анализу кварова.

5. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Ц може да издаје уверења о спремности за употребу после базног одржавања ваздухоплова. Права се примењују на ваздухоплов у целини.

б) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова не може да остварује своја права, изузев:

1. ако испуњава важеће захтеве из Анекса I (Део-М) и Анекса II (Део-145); и

2. ако је у претходне две године имао шест месеци искуства у одржавању у складу са правима садржаним у дозволи за одржавање ваздухоплова или ако је испунио услове за коришћење одговарајућих права; и

3. ако има одговарајућу стручност за издавање уверења после одржавања на одговарајућем ваздухоплову; и

4. ако је способан да чита, пише и комуницира на разумљивом нивоу на језицима на којима је написана техничка документација и процедуре неопходне за издавање уверења о спремности за употребу.

66.A.25 Захтеви у погледу основног знања

а) Подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за додавање категорије или поткатегорије у дозволу, дужан је да полагањем испита докаже ниво знања из одговарајућих предметних модула у складу са Додатком I уз Анекс III (Део-66). Испит спроводи организација за обуку која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147) или надлежни орган.

б) Курсеви обуке и испити морају да буду положени у периоду од 10 година пре подношења захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за уписивање категорије или поткатегорије у дозволу за одржавање ваздухоплова. Ако то није случај, признавање испита може да се изврши у складу са ставом ц).

ц) Подносилац захтева може да поднесе захтев надлежном органу за потпуно или делимично признавање испита везаних за захтеве у погледу основног знања за:

1. испите из основног знања који не испуњавају захтеве из става б); и

2. све друге техничке стручне квалификације које надлежни орган сматра еквивалентним стандарду знања из Анекса III (Део-66).

Признавање испита се одобрава у складу са Одељком Е Секције Б овог анекса (Део-66).

д) Признавање престаје да важи по истеку 10 година од када га је надлежни орган одобрио подносиоцу захтева. Подносилац захтева може да поднесе захтев за ново признавање по престанку важења.

66.A.30 Захтеви у погледу основног искуства

а) Подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има:

1. за категорију А, поткатегорије Б1.2 и Б1.4 и за категорију Б3:

(i) три године практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби, ако подносилац захтева нема претходну одговарајућу техничку обуку; или

(ii) две године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену обуку коју надлежни орган сматра одговарајућом за квалификованог радника у техничкој струци; или

(iii) једну годину практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену основну обуку одобрену у складу са Анексом IV (Део-147);

2. за категорију Б2 и поткатегорије Б1.1 и Б1.3:

(i) пет година практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби, ако подносилац захтева нема претходну одговарајућу техничку обуку; или

(ii) три године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену обуку коју надлежни орган сматра одговарајућом за квалификованог радника у техничкој струци; или

(iii) две године практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену основну обуку одобрену у складу са Анексом IV (Део-147);

3. за категорију Ц у погледу сложеног моторног ваздухоплова:

(i) три године искуства у остваривању права из категорије Б1.1, Б1.3 или Б2 на сложеним моторним ваздухопловима или као особље за подршку према 145.A.35, или комбинација ово двоје; или

(ii) пет година искуства у остваривању права из категорија Б1.2 или Б1.4 на сложеним моторним ваздухопловима или као особље за подршку према 145.A.35, или комбинација ово двоје;

4. За категорију Ц у погледу ваздухоплова који нису сложени моторни ваздухоплови: три године искуства у остваривању права из категорија Б1 или Б2 на ваздухопловима који нису сложени моторни ваздухоплови као особље за подршку према 145.A.35, или комбинација ово двоје;

5. за категорију Ц стечену кроз академске студије: подносилац захтева који поседује академско звање у техничкој дисциплини, стечено на универзитету или другој високошколској установи коју признаје надлежни орган, три године искуства у раду у окружењу за одржавање цивилних ваздухоплова на репрезентативном избору задатака непосредно повезаних са одржавањем ваздухоплова, обухватајући шест месеци посматрања задатака базног одржавања.

б) Подносилац захтева за проширење дозволе за одржавање ваздухоплова мора да испуњава минималне захтеве у погледу искуства у одржавању цивилних ваздухоплова које одговара додатној категорији или поткатегорији дозволе за коју се подноси захтев, како је дефинисано у Додатку IV овог анекса (Део-66).

ц) Искуство мора да буде практично и да обухвата репрезентативни избор задатака одржавања ваздухоплова.

д) Најмање једна година захтеваног искуства мора да буде скорашње искуство у одржавању категорије/поткатегорије ваздухоплова за коју се захтева почетна дозвола за одржавање ваздухоплова. За свако додавање категорије/поткатегорије у дозволу за одржавање ваздухоплова, додатно захтевано скорашње искуство у одржавању може да буде мање од једне године, али не мање од три месеца. Захтевано искуство зависи од разлике између категорије/поткатегорије у постојећој дозволи и категорије/поткатегорије за коју се подноси захтев. Такво додатно искуство мора да буде карактеристично за нову категорију/поткатегорију дозволе која се захтева.

е) Изузетно од става а), искуство у одржавању ваздухоплова стечено изван окружења за одржавање цивилних ваздухоплова прихвата се ако је такво одржавање еквивалентно оном које се захтева овим анексом (Део-66), како је утврдио надлежни орган. Да би се обезбедило одговарајуће разумевање окружења за одржавање цивилних ваздухоплова, захтева се додатно искуство у одржавању цивилних ваздухоплова.

ф) Искуство мора да буде стечено у периоду од 10 година пре подношења захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за додавање категорије или поткатегорије у дозволу.

66.A.40 Континуирано важење дозволе за одржавање ваздухоплова

а) Дозвола за одржавање ваздухоплова престаје да важи пет година после њеног последњег издавања или измене, изузев ако ималац поднесе своју дозволу надлежном органу који ју је издао, да би се потврдило да су подаци наведени у дозволи истоветни са подацима из евиденције надлежног органа, у складу са 66.B.120.

б) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова попуњава одговарајуће делове EASA обрасца 19 (видети Додатак V) и подноси га заједно са копијом дозволе надлежном органу који је издао првобитну дозволу за одржавање ваздухоплова, изузев ако ималац ради у организацији за одржавање одобреној у складу са Анексом II (Део-145), која у свом приручнику има процедуру по којој та организација може да поднесе потребну документацију у име имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова.

ц) Сва права у погледу издавања уверења, заснована на дозволи за одржавање ваздухоплова, престају да важе чим та дозвола престане да важи.

д) Дозвола за одржавање ваздухоплова важи само (i) ако је издао и/или изменио надлежни орган и (ii) ако је ималац потписао.

66.A.45 Уписивање овлашћења за ваздухоплове

а) Да би имао право да издаје уверења за одређени тип ваздухоплова, ималац дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има уписано одговарајуће овлашћење за ваздухоплов.

- За категорију B1, B2 или C, релевантна овлашћења за ваздухоплове су:

1. За ваздухоплове групе 1, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова.

2. За ваздухоплове групе 2, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова, овлашћење за подгрупу произвођача или пуно овлашћење за подгрупу.

3. За ваздухоплове групе 3, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова или пуно овлашћење за групу.

- За категорију B3, одговарајуће овлашћење је „непресуризовани авиони са клипним мотором чија је *МТОМ* 2.000 kg и мања”.

- За категорију A не захтева се овлашћење ако су испуњени захтеви из 145.A.35 Анекса II (Део-145).

б) Уписивање овлашћења за тип ваздухоплова захтева успешно завршену обуку за тип ваздухоплова релевантне категорије Б1, Б2 или Ц.

ц) Поред захтева из става б), уписивање првог овлашћења за тип ваздухоплова у оквиру дате категорије/поткатегорије захтева успешно завршену одговарајућу обуку на радном месту, како је описано у Додатку III уз Анекс III (Део-66).

д) Изузетно од ст. б) и ц), за ваздухоплове групе 2 и 3, овлашћења за тип ваздухоплова могу да се издају после:

- успешно завршеног испита за тип ваздухоплова одговарајуће категорије Б1, Б2 или Ц, као што је описано у Додатку III овог анекса (Део-66) и

- у случају категорије Б1 и Б2, доказа о практичном искуству на типу ваздухоплова. У том случају, практично искуство обухвата репрезентативни избор задатака одржавања релевантан за категорију из дозволе.

За овлашћење категорије Ц за лице које је квалификовано на основу академског звања, како је наведено у 66.А.30 став а) тачка 5, први релевантан испит за тип ваздухоплова мора да буде на нивоу категорије Б1 или Б2.

е) За ваздухоплове групе 2:

1. уписивање овлашћења за подгрупу произвођача за имаоце дозволе категорије Б1 и Ц захтева испуњавање захтева у погледу овлашћења за тип ваздухоплова од најмање два типа ваздухоплова истог произвођача, који у комбинацији представљају важећу подгрупу тог произвођача;

2. уписивање пуних овлашћења за подгрупу за имаоце дозволе категорије Б1 и Ц захтева испуњавање захтева у погледу овлашћења за тип ваздухоплова од најмање три типа ваздухоплова различитих произвођача који у комбинацији представљају ту подгрупу;

3. уписивање овлашћења за подгрупе произвођача и пуних овлашћења за подгрупу за имаоце дозволе категорије Б2 захтева доказ о практичном искуству, који обухвата репрезентативни избор активности одржавања ваздухоплова релевантних за категорију из дозволе и ту подгрупу ваздухоплова.

ф) За ваздухоплове групе 3:

1. уписивање овлашћења за целу групу 3 за имаоце дозволе за категорију Б1, Б2 и Ц захтева доказ о практичном искуству, који обухвата репрезентативни избор активности одржавања релевантних за категорију из дозволе и за групу 3.

2. за категорију Б1, изузев ако подносилац захтева не достави доказ о одговарајућем искуству, овлашћење за групу 3 подлеже следећим ограничењима, која се уписују у дозволу:

- пресуризовани авиони;
- авиони металне структуре;
- авиони композитне структуре;
- авиони дрвене структуре;
- авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном.

г) За дозволу Б3:

1. уписивање овлашћења „непресуризовани авиони са клипним мотором чија је *МТОМ* 2.000 kg и мања” захтева доказ о практичном искуству, који обухвата репрезентативни избор активности одржавања релевантних за категорију из дозволе;

2. изузев ако подносилац захтева не достави доказ о одговарајућем искуству, овлашћење из тачке 1. подлеже следећим ограничењима која се уписују у дозволу:

- авиони дрвене структуре;
- авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;
- авиони металне структуре;
- авиони композитне структуре.

66.А.50 Ограничења

а) Ограничења уписана у дозволу за одржавање ваздухоплова су изузеци од права у погледу сертификације и утичу на ваздухоплов у целини.

б) Ограничења наведена у 66.А.45 се уклањају после:

1. доказивања одговарајућег искуства; или
 2. задовољавајуће практичне процене коју врши надлежни орган.
- ц) Ограничења наведена у 66.А.70 се уклањању после успешно завршених испита из модула/предмета дефинисаних у важећем извештају о конверзији из 66.Б.300.

66.А.55 Доказ о стручним квалификацијама

Особље које има право да издаје уверења, као и особље за подршку, мора да достави своју дозволу као доказ стручних квалификација, у року од 24 сата од подношења захтева овлашћеног лица.

66.А.70 Одредбе о конверзији

а) Имаоцу стручних квалификација овлашћеног особља, које су важиле у држави чланици пре ступања на снагу Анекса III (Део-66), надлежни орган те државе чланице издаје дозволу за одржавање ваздухоплова, без додатног испита, под условима утврђеним у Секцији Б, Одељак Д.

б) Лице које пролази кроз процес квалификације за овлашћено особље, који важи у држави чланици, пре ступања на снагу Анекса III (Део-66) може и даље да буде квалификовано. Имаоцу стручних квалификација овлашћеног особља стечених у том процесу, надлежни орган те државе чланице издаје дозволу за одржавање ваздухоплова, без додатног испита, под условима одређеним у Секцији Б, Одељак Д.

ц) По потреби, дозвола за одржавање ваздухоплова мора да садржи ограничења у складу са 66.А.50 како би одражавала разлике између (i) области примене стручних квалификација овлашћеног особља које су важиле у држави чланици пре ступања на снагу Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003 и (ii) захтева у погледу основног знања и стандарда основног испита утврђених у додацима I и II овог анекса (Део-66).

д) Изузетно од става ц), за ваздухоплове који нису сложени моторни ваздухоплови и које не користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, дозвола за одржавање ваздухоплова мора да садржи ограничења у складу са 66.А.50, како би се обезбедило да права овлашћеног особља која су важила у држави чланици пре ступања на снагу ове уредбе и права из конвертоване дозволе за одржавање ваздухоплова из Дела-66, буду иста.

СЕКЦИЈА Б

ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

66.Б.1 Област примене

Овом секцијом успостављају се процедуре и управни захтеви по којима поступају надлежни органи задужени за примену и спровођење Секције А овог анекса (Део-66).

66.Б.10 Надлежни орган

а) Опште одредбе

Држава чланица именује надлежни орган који је задужен за издавање, продужење, измену, суспензију или стављање ван снаге дозволе за одржавање ваздухоплова.

Овај надлежни орган успоставља одговарајућу организациону структуру како би обезбедио усклађеност са овим анексом (Део-66).

б) Ресурси

Надлежни орган мора да има довољно особља како би обезбедио спровођење захтева из овог анекса (Део-66).

ц) Процедуре

Надлежни орган успоставља документоване процедуре којима се детаљно утврђује начин на који се постиже усклађеност са овим анексом (Део-66). Ове процедуре морају да се преиспитују и да се мењају, како би се обезбедила континуирана усклађеност.

66.Б.20 Вођење евиденције

а) Надлежни орган успоставља систем вођења евиденције који омогућава да се на одговарајући начин прате процеси издавања, продужења, измене, суспензије или стављања ван снаге дозволе за одржавање ваздухоплова.

б) Ова евиденција обухвата, за сваку дозволу:

1. захтев за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или измену те дозволе и сву пратећу документацију;

2. копију дозволе за одржавање ваздухоплова и све измене;

3. копије целокупне релевантне преписке;

4. појединости о свим изузецима и принудним мерама;

5. сваки извештај других надлежних органа који се односи на имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова;

6. евиденцију о испитима које је спровео надлежни орган;

7. важећи извештај о конверзији који се користи за конверзију;

8. важећи извештај о признавању испита који се користи за признавање.

ц) Евиденција из става б) тач. 1-5. чува се најмање пет година од престанка важења дозволе.

д) Евиденција из става б) тач. 6, 7. и 8. чува се неограничено.

66.Б.25 Међусобна размена информација

а) Како би испунио захтев ове уредбе, надлежни органи учествују у међусобној размени информација, у складу са чланом 15. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

б) Не доводећи у питање надлежности држава чланица, у случају потенцијалне претње по безбедност више држава чланица, одговарајући државни органи помажу једни другима у спровођењу неопходних мера надзора.

66.Б.30 Изузећа

Надлежни орган евидентира и чува сва изузећа одобрена у складу са чланом 14. став 4. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

ОДЕЉАК Б

ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА

Овим одељком успостављају се процедуре које надлежни орган примењује приликом издавања, измене или продужења рока важења дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.100 Процедура по којој надлежни орган издаје дозволе за одржавање ваздухоплова

а) По пријему *EASA* обрасца 19 и целокупне пратеће документације, надлежни орган проверава да ли је *EASA* образац 19 потпун и стара се о томе да наведено искуство испуњава захтеве из овог анекса (Део-66).

б) Надлежни орган проверава да ли је кандидат положио прописане испите и/или потврђује важење признатих испита, да би утврдио да ли су испуњени сви услови који се односе на модуле из Додатка I, а који су захтевани овим анексом (Део 66).

ц) Када провери идентитет и датум рођења подносиоца захтева и када се увери да подносилац захтева испуњава стандарде знања и искуства који се захтевају овим анексом (Део-66), надлежни орган издаје одговарајућу дозволу за одржавање ваздухоплова. Исте информације чувају се у евиденцији надлежног органа.

д) Ако су типови или групе ваздухоплова одобрени у тренутку издавања прве дозволе за одржавање ваздухоплова, надлежни орган потврђује усклађеност са 66.Б.115.

66.Б.105 Процедура за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова посредством организације за одржавање одобрене у складу са Анексом II (Део-145)

а) Организација за одржавање, одобрена у складу са Анексом II (Део-145), коју је надлежни орган на то овластио, може (i) да припреми дозволу за одржавање ваздухоплова у име надлежног органа или (ii) да надлежном органу да препоруке у погледу одређеног захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова тако да надлежни орган може да припреми и изда такву дозволу.

б) Организације за одржавање из става а) морају да обезбеде усклађеност са 66.Б.100 ст. а) и б).

ц) У свим случајевима, само надлежни орган може да изда дозволу за одржавање ваздухоплова подносиоцу захтева.

66.Б.110 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем додатне основне категорије или поткатегорије

а) По окончању процедура прописаних у 66.Б.100 или 66.Б.105, надлежни орган печатом и потписом одобрава додатну основну категорију или поткатегорију дозволе за одржавање ваздухоплова или поново издаје дозволу.

б) Сходно томе, извршиће се одговарајуће измене у систему евиденције надлежног органа.

66.Б.115 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем овлашћења за ваздухоплов или уклањањем ограничења

а) По пријему одговарајућег EASA обрасца 19 и целокупне пратеће документације којом се доказује усклађеност са захтевима у погледу важећих овлашћења, заједно са пратећом дозволом за одржавање ваздухоплова, надлежни орган је дужан:

1. да у дозволу за одржавање ваздухоплова подносиоца захтева упише одговарајуће овлашћење за ваздухоплов; или

2. да поновно изда поменуту дозволу, како би обухватила важеће овлашћење за ваздухоплов; или

3. да уклони одговарајућа ограничења у складу са 66.А.50.

Сходно томе, извршиће се одговарајуће измене у систему евиденције надлежног органа.

б) Ако комплетну обуку за тип није спровела организација за обуку особља за одржавање која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147), надлежни орган, пре издавања овлашћења за тип, мора да се увери да су сви захтеви у погледу обуке за тип испуњени.

ц) Ако се не захтева обука на радном месту, овлашћење за тип ваздухоплова се уписује на основу сведочанства о завршеној обуци које издаје организација за обуку особља за одржавање, одобрена у складу са Анексом IV (Део-147).

д) Ако обука за тип ваздухоплова није обухваћена једним курсом, надлежни орган мора да се увери, пре уписивања овлашћења за тип, да садржај и дужина курсева у потпуности задовољавају обим категорије из дозволе и да су повезана подручја обрађена на одговарајући начин.

е) У случају обуке за разлике, надлежни орган мора да се увери да су (i) претходне стручне квалификације подносиоца захтева, допуњене (ii) курсом одобреним у складу са Анексом IV (Део-147) или курсом који је непосредно одобрио надлежни орган, прихватљиве за уписивање овлашћења за тип.

ф) Усклађеност са практичним деловима доказује се (i) обезбеђивањем детаљне евиденције о практичној обуци коју обезбеђује организација за одржавање, одобрена на одговарајући начин у складу с Анексом II (Део-145) или, где је то применљиво, (ii) сертификатом о стручној оспособљености који обухвата елемент практичне обуке, а који је издала организација за обуку особља за одржавање, која је на одговарајући начин одобрена у складу са Анексом IV (Део-147).

г) Приликом уписивања типа ваздухоплова користе се овлашћења за тип ваздухоплова која је одредила Агенција.

66.Б.120 Процедура за продужење рока важења дозволе за одржавање ваздухоплова

а) Надлежни орган упоређује дозволу имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова са својом евиденцијом и проверава да ли је у току поступак за стављање ван снаге, суспензију или измену дозволе, у складу са 66.Б.500. Ако су документи истоветни и није у току ни један од ових поступака, у складу са 66.Б.500, дозвола се продужава на пет година и ти подаци се уносе у евиденцију.

б) Ако се подаци из евиденције надлежног органа не слажу са подацима из дозволе за одржавање ваздухоплова:

1. надлежни орган испитује разлоге тих разлика и може да одлучи да не продужи рок важења дозволе;

2. надлежни орган о томе обавештава имаоца дозволе и све организације за одржавање које су му познате, а које су одобрене у складу са Анексом I (Део-М) Одељак Ф или Анексом II (Део-145) и на које ова чињеница може директно да утиче.

3. ако је потребно, надлежни орган покреће поступак у складу са 66.Б.500 за стављање ван снаге, суспензију или измену те дозволе.

66.Б.125 Процедура конверзије дозвола укључивањем овлашћења за групу

а) Појединачна овлашћења за тип ваздухоплова која су уписана у дозволу за одржавање ваздухоплова сходно члану 5. тачка 4, остају у дозволи и не конвертују се у нова овлашћења, изузев ако ималац дозволе у потпуности испуњава захтеве за упис овлашћења дефинисане у 66.А.45 овог анекса (Део-66) за одговарајућа овлашћења за групу/подгрупу.

б) Конверзија се врши у складу са следећом табелом конверзије:

1. за категорију *Б1* или *Ц*:

- хеликоптери са клипним мотором, цела група: конвертује се у „цела подгрупа 2ц”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне једномоторне хеликоптере са клипним мотором који су у групи 1,

- хеликоптери са клипним мотором, група произвођача: конвертује се у одговарајућу „подгрупу произвођача 2ц”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне једномоторне хеликоптере са клипним мотором тог произвођача, који су у групи 1,

- хеликоптери са турбинским мотором, цела група: конвертује се у „цела подгрупа 2б”, са додатком овлашћења за оне једномоторне хеликоптере са турбинским мотором, који су у групи 1,

- хеликоптери са турбинским мотором, група произвођача: конвертује се у одговарајућу „подгрупу произвођача 2б”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне једномоторне хеликоптере са турбинским мотором тог произвођача, који су у групи 1,

- једномоторни авиони са клипним мотором - метална структура, цела група или група произвођача: конвертује се у „цела група 3”. Дозвола Б1 садржи следећа ограничења: авиони композитне структуре, авиони дрвене структуре и авиони са металним цевима и платном,

- вишемоторни авиони са клипним моторима - метална структура, цела група или група произвођача: конвертује се у „цела група 3”. Дозвола Б1 садржи следећа ограничења: авиони композитне структуре, авиони дрвене структуре и авиони са металним цевима и платном,

- једномоторни авиони са клипном мотором - дрвена структура, цела група или група произвођача: конвертује се у „цела група 3”. Дозвола Б1 садржи следећа ограничења: авиони металне структуре, авиони композитне структуре и авиони са металним цевима и платном,

- вишемоторни авиони са клипним моторима - дрвена структура, цела група или група произвођача: конвертује се у „цела група 3”. Дозвола Б1 садржи следећа ограничења: авиони металне структуре, авиони композитне структуре и авиони са металним цевима и платном,

- једномоторни авиони са клипним мотором - композитна структура, цела група или група произвођача: конвертује се у „цела група 3”. Дозвола Б1 садржи следећа ограничења: авиони металне структуре, авиони дрвене структуре и авиони са металним цевима и платном,

- вишемоторни авиони са клипним моторима - композитна структура, цела група или група произвођача: конвертује се у „цела група 3”. Дозвола Б1 садржи следећа ограничења: авиони металне структуре, авиони дрвене структуре и авиони са металним цевима и платном,

- турбински авиони - једномоторни, цела група: конвертује се у „цела подгрупа 2а”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне једномоторне турбоелисне авионе за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1,

- турбински авиони - једномоторни, група произвођача: конвертује се у одговарајућу подгрупу произвођача 2а, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне једномоторне турбоелисне авионе тог произвођача, за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1,

- турбински авиони - вишемоторни, цела група: конвертује се у овлашћења за тип ваздухоплова за оне вишемоторне турбоелисне авионе за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему;

2. за категорију Б2:

- авион: конвертује се у „цела подгрупа 2а” и „цела група 3”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне авионе за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1,

- хеликоптер: конвертује се у „цела подгрупа 2б и 2ц”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне хеликоптере за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1;

3. за категорију Ц:

- авион: конвертује се у „цела подгрупа 2а” и „цела група 3”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне авионе за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1,

- хеликоптер: конвертује се у „цела подгрупа 2б и 2ц”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне хеликоптере за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1.

ц) Ако су се на дозволу примењивала ограничења после процеса конверзије из 66.А.70, та ограничења остају у дозволи, изузев ако се не уклоне под условима дефинисаним у одговарајућем извештају о конверзији из 66.Б.300.

66.Б.130 Процедура за непосредно одобравање обуке за тип ваздухоплова

У складу са тачком 1. Додатак III овог анекса (Део-66), надлежни орган може да одобри обуку за тип ваздухоплова коју није спровела организација за обуку особља за одржавање која је одобрена у складу са Анексом IV (Део-147). У том случају, надлежни орган мора да има процедуру којом се обезбеђује да је обука за тип ваздухоплова у складу са Додатком III овог анекса (Део-66).

ОДЕЉАК Ц

ИСПИТИ

Овим одељком успостављају се процедуре које надлежни орган треба да примењује приликом спровођења испита.

66.Б.200 Испит који спроводи надлежни орган

а) Пре спровођења испита сва испитна питања морају да се чувају на безбедан начин, како би се обезбедило да кандидати не знају која конкретна питања ће чинити основу испита.

б) Надлежни орган именује:

1. лица која контролишу питања која се користе за сваки испит;

2. испитиваче који су присутни на свим испитима, како би се обезбедио интегритет испита.

ц) Основни испити спроводе се према стандарду одређеном у додацима I и II овог анекса (Део-66).

д) Испити који се односе на обуку за тип и испити за тип спроводе се према стандарду прецизираном у Додатку III овог анекса (Део-66).

е) Нова описна питања састављају се, најмање, сваких шест месеци, а питања која су већ коришћена повлаче се или се привремено стављају ван употребе. Записник о коришћеним питањима чува се у евиденцији ради позивања на њих.

ф) Сви листови са испитним питањима деле се кандидатима на почетку испита, а враћају се испитивачу по истеку времена одређеног за испит. Ниједан лист са испитним питањима не сме да се износи из просторије у којој се одвија испит у току трајања испита.

г) Изузев одређене документације која је потребна за испит за тип, само лист са испитним питањима може да буде на располагању кандидату током испита.

х) Кандидати се на испиту раздвајају један од другог тако да један другом не могу да читају из списка са испитним питањима и не смеју да разговарају ни са ким, изузев са испитивачем.

и) Кандидатима за које се докаже да су варали, забрањује се полагање испита у року од 12 месеци од дана када је откривено да су варали.

ОДЕЉАК Д

КОНВЕРЗИЈА СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА ОВЛАШЋЕНОГ ОСОБЉА

Овим одељком успостављају се процедуре за конверзију стручних квалификација овлашћеног особља из 66.А.70 у дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.300 Опште одредбе

а) Надлежни орган може да конвертује само стручне квалификације (i) стечене у држави чланици за коју је надлежан, не доводећи у питање билатералне споразуме и (ii) које су важиле пре ступања на снагу важећих захтева из овог анекса (Део-66).

б) Надлежни орган може да изврши конверзију само у складу са извештајем о конверзији утврђеним у складу са 66.Б.305 или 66.Б.310, у зависности од случаја.

ц) Извештај о конверзији (i) израђује надлежни орган или (ii) одобрава надлежни орган, како би обезбедио усклађеност са овим анексом (Део-66).

д) Извештаји о конверзији, заједно са свим њиховим изменама, чувају се у евиденцији надлежног органа у складу са 66.Б.20.

66.Б.305 Извештај о конверзији за националне стручне квалификације

а) У извештају о конверзији за националне стручне квалификације овлашћеног особља, описује се обим сваког типа стручних квалификација,

укључујући повезану националну дозволу, ако постоји, као и повезана права, и он садржи копију релевантних националних прописа који дефинишу те квалификације.

б) За сваки тип квалификације из става а), извештај о конверзији показује:

1. у коју дозволу за одржавање ваздухоплова ће се конвертовати; и

2. која ограничења се додају у складу са бб.А.70 ст. ц) или д), у зависности шта се примењује; и

3. услове за уклањање ограничења, уз прецизирање модула/предмета за које је потребно полагати испит, како би се уклонила ограничења и стекла пуна дозвола за одржавање ваздухоплова, или укључила додатна категорија или поткатегорија. Ово обухвата модуле дефинисане у Додатку III овог анекса (Део-66) који нису обухваћени националним стручним квалификацијама.

66.Б.310 Извештај о конверзији за овлашћења која издају одобрене организације за одржавање

а) За сваку заинтересовану одобрену организацију за одржавање, извештај о конверзији описује обим сваког типа овлашћења који издаје та организација и садржи копију одговарајућих процедура одобрене организације за одржавање за стручне квалификације и овлашћење овлашћеног особља, на којима се заснива процес конверзије.

б) За сваки тип овлашћења из става а), извештај о конверзији показује:

1. у коју дозволу за одржавање ваздухоплова ће се конвертовати; и

2. која ограничења се додају у складу са бб.А.70 ст. ц) или д), у зависности шта се примењује; и

3. услове за уклањање ограничења, уз прецизирање модула/предмета за које је потребно полагати испит, како би се уклонила ограничења и стекла пуна дозвола за одржавање ваздухоплова, или укључила додатна категорија или поткатегорија. Ово обухвата модуле дефинисане у Додатку III овог анекса (Део-66) који нису обухваћени националним стручним квалификацијама.

ОДЕЉАК Е

ПРИЗНАВАЊЕ ИСПИТА

Овим одељком успостављају се процедуре за признавање испита из бб.А.25 став ц).

66.Б.400 Опште одредбе

а) Надлежни орган може да одобри признавање само на основу извештаја о признавању испита састављеног у складу са бб.Б.405.

б) Извештај о признавању испита (i) израђује надлежни орган или (ii) одобрава надлежни орган, како би обезбедио усклађеност са овим анексом (Део-66).

ц) Извештаји о признавању, заједно са свим њиховим изменама, чувају се у евиденцији надлежног органа у складу са бб.Б.20.

66.Б.405 Извештај о признавању испита

а) Извештај о признавању испита садржи поређење између:

(i) модула, подмодула, предмета и нивоа знања садржаних у Додатку I овог анекса (Део-66), по потреби; и

(ii) наставни план за одговарајуће стручне техничке квалификације које су релевантне за одговарајућу категорију која се тражи.

У овом поређењу наводи се да ли је доказана усклађеност и оно садржи образложење за сваку тврдњу.

б) Признавање других испита, изузев испита из основног знања који се спровode у организацијама за обуку особља за одржавање, одобреним у складу са Анексом IV (Део-147), може да одобри само надлежни орган државе чланице у којој су стечене стручне квалификације, не доводећи у питање билатералне споразуме.

ц) Ниједно признавање не може да се одобри ако не постоји изјава о усаглашености за сваки модул и подмодул, у којој се наводи где се у техничким стручним квалификацијама може пронаћи еквивалентан стандард.

д) Надлежни орган редовно проверава да ли су се променили (i) стандард националних стручних квалификација или (ii) Додатак I овог анекса (Део-66) и процењује да ли се, као последица тога, захтевају промене извештаја о признавању. Такве промене се морају документовати, датирати и евидентирати.

66.Б.410 Рок важења признатих испита

а) Надлежни орган обавештава подносиоца захтева, у писаном облику, о свим признавањима, заједно са упућивањем на извештај о признавању који је коришћен.

б) Признавање испита истиче 10 година после одобравања.

ц) По престанку важења признатих испита, подносилац захтева може да поднесе захтев за ново признавање. Надлежни орган продужава рок важења признатих испита за 10 година, без даљег разматрања, ако нису промењени захтеви у погледу основног знања који су дефинисани у Додатку I овог анекса (Део-66).

ОДЕЉАК Ф

СТАЛНИ НАДЗОР

У овом одељку описују се процедуре за стални надзор дозволе за одржавање ваздухоплова, а нарочито стављање ван снаге, суспензију или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.500 Стављање ван снаге, суспензија или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова

Надлежни орган суспендује, ограничава или ставља ван снаге дозволу за одржавање ваздухоплова ако утврди безбедносни проблем или ако има јасан доказ да је лице спроводило једну или више следећих активности или је учествовало у њима:

1. стицање дозволе за одржавање ваздухоплова и/или права у погледу издавања уверења фалсификовањем документованих доказа;

2. неизвршавање захтеваног одржавања, као и неподношење извештаја о тој чињеници организацији или лицу које је захтевало одржавање;

3. неизвршавање захтеваног одржавања које произилази из сопственог прегледа, као и неподношење извештаја о тој чињеници организацији или лицу којима је било намењено извршавање тог одржавања;

4. немарно одржавање;

5. фалсификовање евиденције о одржавању;

6. издавање уверења о спремности за употребу са сазнањем да одржавање које је прецизирано у уверењу о спремности за употребу није извршено, или без провере да ли је такво одржавање извршено;

7. извршавање одржавања или издавање уверења о спремности за употребу под утицајем алкохола или дрога;

8. издавање уверења о спремности за употребу ако не постоји усклађеност са Анексом I (Део-М), Анексом II (Део-145) или Анексом III (Део-66).

Додатак I
Захтеви у погледу основног знања

1. Нивои знања за дозволу за одржавање ваздухоплова категорије А, Б1, Б2, Б3 и Ц

Основно знање за категорије А, Б1, Б2, Б3 и Ц назначено је нивоима знања (1, 2 или 3) у односу на сваки важећи предмет. Подносиоци захтева за категорију Ц морају да испуњавају захтеве за основне нивое знања или за категорију Б1 или за категорију Б2.

Показатељи нивоа знања дефинисани су на 3 нивоа:

- НИВО 1: познавање основних елемената предмета.

Циљеви:

а) Подносилац захтева треба да познаје основне елементе предмета.
б) Подносилац захтева треба да буде у стању да пружи једноставан опис целог предмета, користећи уобичајене речи и примере.

ц) Подносилац захтева треба да буде у стању да користи типичне термине.

- НИВО 2: опште знање о теоријским и практичним аспектима предмета и способност примене тог знања.

Циљеви:

а) Подносилац захтева треба да буде у стању да разуме теоријске основе предмета.

б) Подносилац захтева треба да буде у стању да пружи општи опис предмета, користећи, по потреби, типичне примере.

ц) Подносилац захтева треба да буде у стању да користи математичке формуле, које заједно са законима физике, описују предмет.

д) Подносилац захтева треба да буде у стању да чита и разуме скице, цртеже и шеме које описују предмет.

е) Подносилац захтева треба да буде у стању да примени своје знање на практичан начин, користећи детаљно описане процедуре.

- НИВО 3: детаљно знање о теоријским и практичним аспектима предмета и способност комбиновања и примене засебних елемената знања на логичан и свеобухватан начин.

Циљеви:

а) Подносилац захтева треба да познаје теорију предмета и међусобне односе са осталим предметима.

б) Подносилац захтева треба да буде у стању да пружи детаљан опис предмета, користећи теоријске основе и специфичне примере.

ц) Подносилац захтева треба да разуме и да буде у стању да користи математичке формуле које се односе на предмет.

г) Подносилац захтева треба да буде у стању да чита, разуме и припрема скице, једноставне цртеже и шеме које описују предмет.

е) Подносилац захтева треба да буде у стању да примени своје знање на практичан начин, користећи упутства произвођача.

ф) Подносилац захтева треба да буде у стању да тумачи резултате из различитих извора и мерења и да примењују корективне мере, по потреби.

2. Модуларизација

Стручне квалификације из основних предмета за сваку категорију или поткатогију дозволе за одржавање ваздухоплова треба да буду у складу са следећом матрицом у којој су важећи предмети означени са „X”:

Модул предмета	Авион А или Б1 са:		Хеликоптер А или Б1 са:		Б2	Б3
	турбинским моторима	клипним моторима	турбинским моторима	клипним моторима	авионика	непресуризовани авиони са клипним мотором чија МТОМ је 2000 kg и мања
1	X	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X	X
7A	X	X	X	X	X	
7Б						X
8	X	X	X	X	X	X
9A	X	X	X	X	X	
9Б						X
10	X	X	X	X	X	X
11A	X					
11Б		X				
11Ц						X
12			X	X		
13					X	
14					X	
15	X		X			
16		X		X		X
17A	X	X				
17Б						X

МОДУЛ 1. МАТЕМАТИКА

	НИВО			
	А	Б 1	Б 2	Б 3
1.1 Аритметика Аритметички термини и знаци, методе множења и дељења, разломци и децимални бројеви, чиниоци и садржаоци, масе, фактори мерења и конверзије, количник и пропорција, просечне вредности и проценти, површине и обими, четвороуглови, коцке, квадратни и кубни корени.	1	2	2	2
1.2 Алгебра				
а) Израчунавање једноставних алгебарских израза, сабирање, одузимање, множење и дељење, употреба заграда, једноставни алгебарски разломци.	1	2	2	2
б) Линеарне једначине и њихова решења; Индекси и потенције, негативни и фракциони индекси; Бинарни и други бројни системи који се примењују; Симултане једначине и једначине другог степена са једном непознатом; Логаритми.	—	1	1	1
1.3 Геометрија				
а) Једноставни геометријски облици;	—	1	1	1
б) Графички приказ; врста и употреба графичких приказа, графички приказ једначина/функција;	2	2	2	2
ц) Једноставна тригонометрија; тригонометријски односи, коришћење табела и правоугаоних и поларних координата.	—	2	2	2

МОДУЛ 2. ФИЗИКА

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
2.1 Материја	1	1	1	1
Природа материје: хемијски елементи, структура атома, молекули;				
Хемијска једињења;				
Стања: чврсто, течно и гасовито;				
Промене агрегатних стања.				
2.2 Механика				
2.2.1 Статика	1	2	1	1
Силе, моменти и спреге, векторски приказ;				
Тежиште;				
Елементи теорије напрезања, деформације и еластичности: истегање, компресија, смицање и увијање;				
Природа и својства чврстих тела, течности и гасова;				
Притисак и пловност у течностима (барометри).				
2.2.2 Кинематика	1	2	1	1
Линеарно кретање: равномерно праволинијско кретање, кретање под константним убрзањем (кретање под утицајем гравитације);				
Обртно кретање: равномерно кружно кретање (центрифугалне/центрипеталне силе);				
Периодично кретање: кретање клатна;				
Основна теорија о вибрацијама, хармоницима и резонанцији;				
Однос брзине, механичко искоришћење и ефикасност.				
2.2.3 Динамика				
а) Маса;	1	2	1	1
Сила, инерција, рад, снага, енергија (потенцијална, кинетичка и укупна енергија), топлота, ефикасност;				

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
б) Момент, одржање момента; Импулс; Жироскопски принципи; Трење: природа и дејства, коефицијент трења (отпор при котрљању).	1	2	2	1
2.2.4 Динамика флуида				
а) Специфична гравитација и густина;	2	2	2	2
б) Вискозност, отпор флуида, последице аеродинамичности; Последице стишљивости флуида; Статички, динамички и укупни притисак: Бернулијева теорема, вентури;	1	2	1	1
2.3 Термодинамика				
а) Температура: термометри и температурне скале: Целзијус, Фаренхајт и Келвин; Дефиниција топлоте;	2	2	2	2
б) Топлотни капацитет, специфична топлота; Пренос топлотне енергије: конвекција, зрачење и провођење; Волуметријска експанзија; Први и други закон термодинамике; Гасови: закони идеалних гасова; специфична топлота при константној запремини и константном притиску, рад гаса при експанзији; Изотермна, адијабатска експанзија и компресија, циклуси мотора, константна запремина и константни притисак, хладњаци и топлотне пумпе; Латентна топлота фузије и испаравања, топлотна енергија, топлота сагоревања.	—	2	2	1
2.4 Оптика (Светлост)	—	2	2	—
Природа светлости; брзина светлости; Закони одбијања и преламања: одбијање о равне површине, одбијање о сферна огледала, преламање, сочива;				

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
Оптичка влакна.				
2.5 Таласно кретање и звук	—	2	2	—
Таласно кретање: механички таласи, синусоидно таласно кретање, феномен интерференције, стојећи таласи;				
Звук: брзина звука, производња звука, јачина, висина и квалитет, Доплеров ефекат.				

МОДУЛ 3. ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
3.1 Теорија електрона	1	1	1	1
Структура и расподела електричне енергије унутар: атома, молекула, јона, једињења;				
Молекуларна структура проводника, полупроводника и изолатора.				
3.2 Статички електрицитет и провођење	1	2	2	1
Статички електрицитет и расподела електростатичких наелектрисања;				
Електростатички закони привлачења и одбијања;				
Јединице количине електрицитета, Кулонов закон;				
Провођење електрицитета у чврстим телима, течностима, гасовима и вакууму.				
3.3 Електро терминологија	1	2	2	1
Следећи термини, њихове јединице и фактори који на њих утичу: разлика потенцијала, електромоторна сила, напон, струја, отпор, проводљивост, количина електрицитета, конвенционални проток струје, струјање електрона.				
3.4 Стварање електрицитета	1	1	1	1
Стварање електрицитета следећим методама: светлост, топлота, трење, притисак, хемијска реакција, магнетизам и кретање.				

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
<p>3.5 Извори једносмерне струје</p> <p>Структура и основно хемијско деловање: примарних ћелија, секундарних ћелија, ћелија оловне батерије, никл-кадмијумских ћелија, других алкалних ћелија;</p> <p>Ћелије у редној и паралелној вези;</p> <p>Унутрашњи отпор и његов утицај на батерију;</p> <p>Структура, материјали и рад термопарова;</p> <p>Рад фото-ћелија.</p>	1	2	2	2
<p>3.6 Кола једносмерне струје</p> <p>Омов закон, Кирхофова правила напона и струје;</p> <p>Прорачун употребом поменутих закона за израчунавање отпора, напона и јачине струје;</p> <p>Значај унутрашњег отпора напајања.</p>	—	2	2	1
<p>3.7 Отпор/Отпорник</p> <p>а) Отпор и фактори који на њега утичу;</p> <p>Специфични отпор;</p> <p>Ознака отпорника бојом, вредности и толеранције, приоритетне вредности, процена потрошње у ватима;</p> <p>Отпорници у редној и паралелној вези;</p> <p>Израчунавање укупног отпора коришћењем комбинација редне, редне и паралелне и паралелне везе;</p> <p>Рад и употреба потенциометара и реостата;</p> <p>Рад Витстоновог моста.</p>	—	2	2	1
<p>б) Позитивна и негативна вредност температурног коефицијента проводљивости;</p> <p>Фиксни отпорници, стабилност, толеранција и ограничења, методе конструкције;</p> <p>Променљиви отпорници, термистори, отпорници који зависе од напона;</p>	—	1	1	—

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
Конструкција потенциометара и реостата;				
Конструкција Витстоновог моста.				
3.8 Снага	—	2	2	1
Снага, рад и енергија (кинетичка и потенцијална);				
Расипање снаге код отпорника;				
Формула снаге;				
Прорачуни који укључују снагу, рад и енергију				
3.9 Капацитет/кондензатор	—	2	2	1
Рад и функција кондензатора;				
Фактори који утичу на капацитивну површину плоча, размак између плоча, број плоча, диелектрик и диелектрична константа, радни напон, номинални напон;				
Типови, конструкција и функција кондензатора;				
Означавање кондензатора бојом;				
Израчунавање капацитета и напона у редном и паралелном струјном колу;				
Експоненцијално пуњење и пражњење кондензатора, временске константе;				
Испитивање кондензатора.				
3.10 Магнетизам				
а) Теорија магнетизма;	—	2	2	1
Својства магнета;				
Понашање магнета у магнетном пољу земље;				
Магнетизација и демагнетизација;				
Магнетна заштита;				
Разне врсте магнетног материјала;				
Конструкција и принципи рада електромагнета;				

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
Правила десне руке за одређивање: магнетног поља око проводника којим тече струја.				
б) Магнетомоторна сила, јачина поља, густина магнетног флукса, пермеабилност, крива хистерезиса, ретентивност, коерцивна сила, релуктанца, тачка засићења, вртложне струје;	—	2	2	1
Предострожности у погледу чувања и складиштења магнета.				
3.11 Индуктивност/Калем	—	2	2	1
Фарадејев закон;				
Поступак индуковања напона у проводнику који се креће у магнетном пољу;				
Принципи индукције;				
Утицај наведеног на величину индукованог напона: јачина магнетног поља, брзина промене флукса, број намотаја проводника;				
Узајамна индукција;				
Утицај брзине промене примарне струје и узајамне индуктивности на индуковани напон;				
Фактори који утичу на узајамну индуктивност: број намотаја у калему, физичка величина калема, пермеабилност калема, положај калема у односу један према другом;				
Ленцов закон и правила одређивања поларитета;				
Повратна електромоторна сила, самоиндукција;				
Тачка засићења;				
Основе употребе индуктора;				
3.12 Теорија мотора/генератора једносмерне струје	—	2	2	1
Основна теорија мотора и генератора;				
Конструкција и намена компонената у генератору једносмерне струје;				
Рад и фактори који утичу на излаз и смер тока струје у генераторима једносмерне струје;				

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
Рад и фактори који утичу на излазну снагу, обртни момент, брзину и смер окретања мотора једносмерне струје; Серијски, паралелни и сложени мотори; Конструкција стартер генератора.				
3.13 Теорија наизменичне струје Облик синусоидалног таласа: фаза, период, фреквенција, циклус; Тренутна, просечна, средња квадратна, вршна вредност струје, вредност струје од врха до врха и прорачун тих вредности у погледу напона, струје и снаге; Троугаони/Квадратни таласи; Једнофазна/трофазна начела.	1	2	2	1
3.14 Отпорна (R), <i>капацитивна</i> (C) и индуктивна (L) струјна кола Фазни однос напона и струје у струјним колима L , C и R , паралелним, серијским и серијско-паралелним колима; Расипање снаге у L , C и R струјним колима; Прорачуни импедансе, фазног угла, фактора снаге и струје; Прорачуни стварне снаге, привидне снаге и реактивне снаге.	—	2	2	1
3.15 Трансформатори Принципи конструкције и рада трансформатора; Губици трансформатора и методе за њихово смањење; Рад трансформатора под оптерећењем и у условима празног хода; Пренос снаге, ефикасност, ознаке поларитета; Прорачун линијског и фазног напона и струје; Прорачун снаге у трофазном систему; Примарна и секундарна струја, напон, однос броја намотаја, снага, ефикасност; Аутотрансформатори.	—	2	2	1

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
3.16 Филтери Рад, примена и употреба следећих филтера: нископропусни, високопропусни, широкопојасни, ускопојасни.	—	1	1	—
3.17 АС Генератори наизменичне струје Обртање петље у магнетном пољу и индуковани таласни облик; Рад и конструкција генератора са обртним оклопом и обртним пољем; Монофазни, двофазни и трофазни алтернатори; Предности и употреба трофазних прикључака у споју звезда и троугао Генератори са сталним магнетом.	—	2	2	1
3.18 Мотори наизменичне струје Конструкција, принцип рада и карактеристике: једнофазних и вишефазних синхроних и индукцијских наизменичних електромотора; Методe контроле брзине и смера обртања; Методe производње обртног поља: кондензатор, индуктор, засенчени или подељени полови.	—	2	2	1

МОДУЛ 4. ОСНОВИ ЕЛЕКТРОНИКЕ

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
4.1 Полупроводници 4.1.1 Диоде а) Симболи диода; Карактеристике и својства диода; Диоде у редној и паралелној вези;	—	2	2	1

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
<p>Главне карактеристике и употреба силиконски контролисаних исправљача (тиристора), светлеће диоде, фото проводљиве диоде, варистора, исправљачких диода;</p> <p>Функционално испитивање диода.</p> <p>б) Материјали, конфигурација електрона, електрична својства;</p> <p>материјали типа <i>P</i> и <i>N</i>: утицај нечистоћа на проводљивост, већински и мањински носиоци;</p> <p><i>PN</i> спој у полупроводнику, развој потенцијала кроз <i>PN</i> спој у условима без преднапона, са пропусном поларизацијом и са непропусном поларизацијом;</p> <p>Параметри диоде: вршни инверзни напон, максимална проводна струја, температура, фреквенција, струја пропуштања, расипање снаге;</p> <p>Рад и функција диода у следећим струјним колима: ограничивачи, премошћивачи, пуноталасни и полуталасни исправљачи, мосни исправљачи, напонски удвостручивачи и утростручивачи;</p> <p>Детаљан рад и карактеристике следећих уређаја: силиконски контролисани исправљач (тиристор), светлећа диода, Шоткијева диода, фото проводљива диода, варакторска диода, варистор, исправљачке диоде, Зенер диода.</p> <p>4.1.2 Транзистори</p> <p>а) Симболи транзистора;</p> <p>Опис и положај компонената;</p> <p>Карактеристике и својства транзистора.</p> <p>б) Конструкција и рад <i>PNP</i> и <i>NPN</i> транзистора;</p> <p>Основне, колекторске и емитерске конфигурације;</p> <p>Испитивање транзистора;</p> <p>Основна карактеристика других врста транзистора и њихова употреба;</p> <p>Примена транзистора: класе појачала (<i>A</i>, <i>B</i>, <i>C</i>);</p> <p>Једноставна струјна кола која укључују: преднапон, раздвајање, повратну везу и стабилизацију;</p>	—	—	2	—
<p>а) Симболи транзистора;</p> <p>Опис и положај компонената;</p> <p>Карактеристике и својства транзистора.</p>	—	1	2	1
<p>б) Конструкција и рад <i>PNP</i> и <i>NPN</i> транзистора;</p> <p>Основне, колекторске и емитерске конфигурације;</p> <p>Испитивање транзистора;</p> <p>Основна карактеристика других врста транзистора и њихова употреба;</p> <p>Примена транзистора: класе појачала (<i>A</i>, <i>B</i>, <i>C</i>);</p> <p>Једноставна струјна кола која укључују: преднапон, раздвајање, повратну везу и стабилизацију;</p>	—	—	2	—

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
Начела вишефазног струјног кола: каскаде, двотактни, осцилатори, мултивибратори, „флип-флоп” струјна кола.				
4.1.3 Интегрисана кола				
а) Опис и рад логичких струјних кола и линеарних струјних кола/оперативних појачала.	—	1	—	1
б) Опис и рад логичких струјних кола и линеарних струјних кола;	—	—	2	—
Увод у рад и функцију оперативног појачала које се користи као: интегратор, диференцијатор, јединични појачивач, компаратор;				
Рад и методе повазивања степена појачала: резистивно капацитивна, индуктивна (трансформатор), индуктивно резистивна (<i>IR</i>), директна;				
Предности и недостаци позитивне и негативне повратне везе.				
4.2 Штампане плоче	—	1	2	—
Опис и употреба штампаних плоча.				
4.3 Сервомеханизми				
а) Разумевање следећих термина: Системи са отвореном и затвореном петљом, повратна веза, пратећи систем, аналогни претварачи;	—	1	—	—
Начела рада и употреба следећих компонената/карактеристика система синхронизације: ресолвери, диференцијал, контрола и обртни момент, трансформатори, индукциони предајници и капацитивни предајници.				
б) Разумевање следећих термина: Отворена и затворена петља, пратећи систем, сервомеханизам, аналогни претварач, нуловање, пригушење, повратна веза, неутрална зона;	—	—	2	—
Конструкција, рад и употреба следећих компонената синхроних система: ресолвери, диференцијал, контрола и обртни момент, <i>E</i> и <i>I</i> трансформатори, индукциони предајници, капацитивни предајници, синхрони предајници;				
Кварови сервомеханизма, промена синхроног смера, осциловање.				

МОДУЛ 5. ДИГИТАЛНЕ ТЕХНИКЕ/СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОНСКИХ
ИНСТРУМЕНАТА

	НИВО				
	А	Б1-1 Б1-3	Б1-2 Б1-4	Б2	Б3
5.1 Системи електронских инструмената Типични распореди система и план система електронских инструмената у пилотској кабини.	1	2	2	3	1
5.2 Бројчани системи Бројчани системи: бинарни, октални и хексадецимални; Демонстрација конверзија између децималних и бинарних, окталних и хексадецималних система и обрнуто.	—	1	—	2	—
5.3 Конверзија података Аналогни подаци, дигитални подаци; Рад и примена претварача аналогних података у дигиталне и дигиталних података у аналогне, улази и излази, ограничења различитих типова.	—	1	—	2	—
5.4 Магистрале података Рад магистрала података у ваздухопловним системима, обухватајући знање о <i>ARINC</i> и друге спецификације. Ваздухопловна мрежа/етернет	—	2	—	2	—
5.5 Логичка кола а) Идентификација заједничких симбола логичких улаза, табела и еквивалентних кола; Апликације које се употребљавају за ваздухопловне системе, шематски дијаграми.	—	2	—	2	1
б) Тумачење логичких дијаграма.	—	—	—	2	—
5.6 Основна структура рачунара а) Рачунарска терминологија (обухватајући бит, бајт, софтвер, хардвер, <i>CPU</i> , <i>IC</i> и разне меморијске уређаје као што су <i>RAM</i> , <i>ROM</i> , <i>PROM</i>);	1	2	—	—	—

	НИВО				
	А	Б1-1 Б1-3	Б1-2 Б1-4	Б2	Б3
Рачунарска технологија (како је примењена у ваздухопловним системима).					
б) Терминологија везана за рачунар;	—	—	—	2	—
Рад, распоред и повезивање главних компонената у микрорачунару обухватајући њихове повезане системе магистрала;					
Информације садржане у једноадресним и вишеадресним инструкцијама;					
Термини везани за меморију;					
Рад типичних меморијских уређаја;					
Рад, предности и недостаци разних система за складиштење података.					
5.7 Микропроцесори	—	—	—	2	—
Функција коју врше микропроцесори и њихов свеобухватан рад;					
Основне операције сваког од следећих елемената микропроцесора: контролна јединица и јединица за обраду, сат, регистар, аритметичка логичка јединица.					
5.8 Интегрисана кола	—	—	—	2	—
Рад и употреба кодера и декодера;					
Функција типова кодера;					
Употребе интеграције средње, високе и веома високе размере.					
5.9 Мултиплексирање	—	—	—	2	—
Рад, примена и идентификација мултиплексера и демултиплексера у логичким дијаграмима.					
5.10 Оптичка влакна	—	1	1	2	—
Предности и недостаци преноса података оптичким влакнима у односу на пренос електричним проводницима;					

	НИВО				
	А	Б1-1 Б1-3	Б1-2 Б1-4	Б2	Б3
Магистрала података са оптичким влакнима; Термини везани за оптичка влакна; Завршеци; Склопке, управљачки терминали, даљински терминали; Примена оптичких влакана у ваздухопловним системима.					
5.11 Електронски екрани Начела рада уобичајених типова екрана који се употребљавају у савременим ваздухопловима, обухватајући катодне цеви, екране са светлећим диодама и екране са течним кристалом.	—	2	1	2	1
5.12 Електростатички осетљиви уређаји Посебно руковање компонентама осетљивим на електростатичка пражњења; Свест о ризицима и могућим оштећењима, уређаји за антистатичку заштиту компонената и особља.	1	2	2	2	1
5.13 Контрола управљања софтвером Свест о ограничењима, захтевима у погледу пловидбености и могућим катастрофалним ефектима неодобрених промена у софтверским програмима.	—	2	1	2	1
5.14 Електромагнетно окружење Утицај следећих феномена на праксе одржавања електронског система: <i>EMC</i> -Електромагнетна компатибилност <i>EMI</i> -Електромагнетна интерференција <i>HIRF</i> -Радијационо поље високог интензитета Варничење/заштита од варничења.	—	2	2	2	1
5.15 Типични електронски/дигитални системи ваздухоплова	—	2	2	2	1

	НИВО				
	А	Б1-1 Б1-3	Б1-2 Б1-4	Б2	Б3
<p>Општи распоред типичних електронских/дигиталних система ваздухоплова и повезане <i>VITE</i> (Уграђене опреме за испитивање), као што су:</p> <p>а) само за Б1 и Б2:</p> <p><i>ACARS-ARINC</i> систем комуникације, обраћања и извештавања</p> <p><i>EICAS</i> - систем за приказ параметара мотора и упозорење посади;</p> <p><i>FBW</i> - систем електричних команди лета</p> <p><i>FMS</i> - систем управљања ваздухопловом у лету</p> <p><i>IRS</i> - инерцијални референтни систем</p> <p>б) За Б1, Б2 и Б3:</p> <p><i>ECAM</i> - електронско централизовано праћење ваздухоплова</p> <p><i>EFIS</i> - електронски систем инструмената за летење</p> <p><i>GPS</i> - позициони систем</p> <p><i>TCAS</i> - систем за избегавање судара у ваздуху</p> <p>Интегрисана модуларна авионика</p> <p>Кабински системи</p> <p>Информациони системи.</p>					

МОДУЛ 6. МАТЕРИЈАЛИ И ХАРДВЕР

	НИВО			
	А	Б 1	Б 2	Б 3
6.1 Материјали у ваздухоплову — материјали од гвожђа				

	НИВО			
	А	Б 1	Б 2	Б 3
а) Карактеристике, својства и идентификација уобичајених лигираних челика који се користе у ваздухоплову; Термичка обрада и примена легираних челика.	1	2	1	2
б) Испитивање гвоздених материјала на тврдоћу, затезну чврстоћу, замор и отпорност на удар.	—	1	1	1
6.2 Материјали у ваздухоплову — материјали који не садрже гвожђе				
а) Карактеристике, својства и идентификација уобичајених негвоздених материјала који се користе у ваздухоплову; Термичка обрада и примена негвоздених материјала;	1	2	1	2
б) Испитивање негвоздених материјала на тврдоћу, затезну чврстоћу, замор и отпорност на удар.	—	1	1	1
6.3 Материјали у ваздухоплову - композити и неметали				
6.3.1 Композити и неметали изузев дрвета и платна				
а) Карактеристике, својства и идентификација уобичајених композитних и неметалних материјала, изузев дрвета, који се користе у ваздухоплову; Заптивна маса и везивни материјали.	1	2	2	2
б) Откривање кварова/пропадања у композитним и неметалним материјалима; Поправка композитних и неметалних материјала.	1	2	—	2
6.3.2 Дрвене структуре	1	2	—	2
Методe конструкције дрвених структура ваздухоплова; Карактеристике, својства и типови дрвета и лепка који се користе у авионима; Заштита и одржавање дрвене структуре; Типови оштећења у дрвеном материјалу и дрвеним структурама; Откривање оштећења у дрвеној структури; Поправка дрвене структуре.				

	НИВО			
	А	Б 1	Б 2	Б 3
6.3.3 Пресвлака од платна	1	2	—	2
Карактеристике, својства и типови платна који се користе у авионима;				
Методe прегледа платна;				
Типови оштећења платна;				
Поправка пресвлаке од платна.				
6.4 Корозија				
а) Основи хемије;	1	1	1	1
Настајање деловањем галванског процеса, микробиолошког процеса, напрезањем.				
б) Типови корозије и њихова идентификација;	2	3	2	2
Узроци корозије;				
Врсте материјала, подложност корозији.				
6.5 Причвршћивачи				
6.5.1 Навоји завртња	2	2	2	2
Номенклатура завртња;				
Облици навоја, димензије и толеранције за стандардне навоје који се користе у ваздухоплову;				
Мерење навоја завртња.				
6.5.2 Вијци, усадни вијци и завртњи	2	2	2	2
Врсте вијака: спецификација, идентификација и означавање вијака који се користе у ваздухоплову, међународни стандарди;				
Навртке: самокочione, анкер, стандардне;				
Машински завртњи: спецификације ваздухоплова;				
Усадни вијци: врсте и употреба, стављање и вађење;				
Саморежући завртњи, клинови.				
6.5.3 Осигурачи	2	2	2	2

	НИВО			
	А	Б 1	Б 2	Б 3
Контролне и опружне подлошке, блокирајуће плочице, расцепке, крунасте матице, осигурање жицом, елементи за брзо причвршћавање, кључеви, прстење за осигурање, расцепке.				
6.5.4 Закивци за ваздухоплове	1	2	1	2
Врсте пуних и слепих закивака: спецификација и идентификација, термичка обрада.				
6.6 Цевии цевни прикључци				
а) Идентификација и типови крутих и савитљивих цевии њихових конектора који се користе у ваздухоплову.	2	2	2	2
б) Стандардни цевни прикључци за ваздухопловну хидраулику, гориво, уље, цевии за пнеуматски и ваздушни систем.	2	2	1	2
6.7 Опруге	—	2	1	1
Врсте опруга, материјали, карактеристике и примена.				
6.8 Лежајеви	1	2	2	1
Намена лежајева, оптерећење, материјал, конструкција;				
Врсте лежајева и њихова примена.				
6.9 Пренос снаге	1	2	2	1
Врсте зупчаника и њихова примена;				
Преносни односи зупчаника, редукцијски и мултипликацијски системи зупчаника, гоњени и погонски зупчаници, међузупчаници, шема узубљења;				
Ремени и ременице, ланци и ланчаници.				
6.10 Контролни каблови	1	2	1	2
Врсте каблова;				
Завршни прикључци, затеге и уређаји за компензацију;				
Котуровии компоненте система каблова;				
<i>Bowden</i> каблови;				
Флексибилни управљачки системи ваздухоплова.				

	НИВО			
	А	Б 1	Б 2	Б 3
6.11 Електрични каблови и конектори	1	2	2	2
Врсте каблова, конструкција и карактеристике;				
Високонапонски и коаксијални каблови;				
Савијање;				
Врсте конектора, пинови, утикачи, утичнице, изолатори, разделници струје и напона, спојница, идентификациони кодови.				

МОДУЛ 7А. ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Напомена: овај модул се не примењује на категорију Б3. Одговарајући предмети за категорију Б3 дефинисани су у модулу 7Б.

	НИВО		
	А	Б1	Б2
7.1 Мере предострожности - ваздухоплов и радионица	3	3	3
Мере заштите на раду укључујући предострожност коју треба предузети у раду са електричном енергијом, гасовима посебно кисеоником, уљима и хемикалијама;			
Такође, упутства за корективне мере које треба предузети у случају пожара или других незгода са једним или више ових ризика, укључујући знање о средствима за гашење.			
7.2 Рад у радионици	3	3	3
Брига за алат, контрола алата, употреба материјала из радионице;			
Димензије, дозвољена одступања и толеранције, струковни стандарди;			
Калибрација алата и опреме, стандарди за калибрацију.			
7.3 Алати	3	3	3
Уобичајене врсте ручног алата;			

	НИВО		
	А	Б1	Б2
Уобичајене врсте електричног алата;			
Рад и употреба алата за прецизно мерење;			
Опрема за подмазивање и методе подмазивања;			
Рад, функција и употреба електричне опште тест опреме.			
7.4 Опрема за опште тестирање авионике	—	2	3
Рад, функција и употреба опреме за опште тестирање авионике.			
7.5 Технички цртежи, дијаграми и стандарди	1	2	2
Типови цртежа и дијаграми, њихови симболи, димензије, толеранције и пројекције;			
Препознавање података из наслова;			
Микрофилм, микрофиш и рачунарске презентације;			
Спецификација 100 Америчког удружења за ваздушни транспорт (ATA);			
Ваздухопловни и други примењиви стандарди укључујући ISO, AN, MS, NAS и MIL;			
Електричне шеме и шематски дијаграми.			
7.6 Налегача и зазори	1	2	1
Величине бургије за рупе за вијке, класе налегања;			
Уобичајен систем налегања и зазора;			
Распоред налегања и зазора за ваздухоплове и моторе;			
Ограничавање савијања, увијања и хабања;			
Стандардне методе за контролу осовина, лежајева и других делова.			
7.7 Електрични каблови и конектори (EWIS)	1	3	3
Континуитет, изолација, технике спајања и испитивање;			
Употреба алата за спајање пресавијањем: ручног и хидрауличког;			
Тестирање спојева начињених пресавијањем;			
Вађење и уметање пинова конектора;			

	НИВО		
	А	Б1	Б2
Коаксијални каблови: мере заштите на раду код тестирања и уградње;			
Идентификовање врста ожичења, критеријуми њихових прегледа и толеранције оштећења;			
Технике заштите инсталација: плетење каблова, носач каблова, држачи каблова, техника заштите чаурама укључујући заштиту облагањем термоскупљајућом фолијом,.			
Стандарди уградње, прегледа, поправке, одржавања и чистоће <i>EWIS</i> .			
7.8 Закивање	1	2	—
Закивни спојеви, размак и висина закивака;			
Алат који се користи за закивање и бушење рупица;			
Контрола закивних спојева.			
7.9 Цеви и црева	1	2	—
Савијање и ширење/проширивање цеви у ваздухоплову;			
Преглед и тестирање цеви и црева ваздухоплова;			
Уградња и спајање цеви.			
7.10 Опруге	1	2	—
Преглед и тестирање опруга.			
7.11 Лежајеви	1	2	—
Тестирање, чишћење и преглед лежајева;			
Захтеви у погледу подмазивања лежајева;			
Оштећење у лежајевима и њихови узроци.			
7.12 Пренос снаге	1	2	—
Преглед зупчаника, зазор;			
Преглед каиша и котурова, ланаца и ланчаника;			
Преглед навојних дизалица, полужних уређаја, потисно вучних система.			
7.13 Контролни каблови	1	2	—

	НИВО		
	А	Б1	Б2
Калупно ковање крајева каблова;			
Преглед и тестирање контролних каблова;			
<i>Bowden</i> каблови, флексибилни управљачки системи ваздухоплова.			
7.14 Руковање материјалима			
7.14.1 Лим	—	2	—
Означавање и прорачун мере при савијању;			
Обрада лима укључујући савијање и обликовање;			
Преглед лимарских радова.			
7.14.2 Композити и неметали	—	2	—
Начини спајања;			
Услови животне средине;			
Методе прегледа.			
7.15 Заваривање, тврдо лемљење, меко лемљење, спајање			
а) Методе меког лемљења; преглед залемљених спојева.	—	2	2
б) Методе заваривања и тврдог лемљења;	—	2	—
Преглед заварених и тврдо лемљених спојева;			
Методе спајања и преглед спојева.			
7.16 Тежина и центража ваздухоплова			
а) Тежиште/израчунавање ограничења центраже: употреба одговарајућих докумената;	—	2	2
б) Припрема ваздухоплова за мерење	—	2	—
Мерење ваздухоплова;			
7.17 Опслуживање ваздухоплова и складиштење	2	2	2
Рулање/вуча ваздухоплова и повезане безбедносне мере заштите на раду;			

	НИВО		
	А	Б1	Б2
Дизање ваздухоплова, постављање подметача под точкове, осигурање ваздухоплова и повезане безбедносне мере заштите на раду;			
Начини складиштења ваздухоплова;			
Процедуре допуњавања/пражњења горива;			
Процедуре одлеђивања и заштите од залеђивања;			
Земаљски системи за електричну енергију, хидраулику и пнеуматику.			
Утицаји услова животне средине на опслуживање ваздухоплова и рад ваздухоплова.			
7.18 Технике растављања, прегледа, поправке и састављања			
а) Типови грешака и технике визуелног прегледа.	2	3	3
Уклањање корозије, процена и поновна заштита.			
б) Опште методе поправке, приручник за поправку структуре;	—	2	—
Програми за контролу старења, замора и корозије;			
ц) Технике испитивања без разарања, укључујући пенетрант, радиографију, вртложне струје, ултразвучне и бороскопске методе.	—	2	1
д) Технике растављања и поновног састављања.	2	2	2
е) Технике за анализу кварова	—	2	2
7.19 Ванредни догађаји			
а) Прегледи након удара грома и <i>HIRF</i> продирања.	2	2	2
б) Прегледи након ванредних догађаја као што су тврда слетања и лет кроз турбуленцију.	2	2	—
7.20 Процедуре одржавања	1	2	2
Планирање одржавања;			
Процедуре модификација;			
Процедуре складиштења;			
Процедуре издавања уверења;			

	НИВО		
	А	Б1	Б2
<p>Вежа са оператером ваздухоплова;</p> <p>Преглед одржавања/контрола квалитета/ обезбеђивање квалитета;</p> <p>Додатне процедуре одржавања;</p> <p>Контрола века употребе компонената.</p>			

МОДУЛ 7Б. ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Напомена: Обим овог модула одражава технологију авиона која одговара категорији Б3.

	НИВО
	Б3
<p>7.1 Мере предострожности - ваздухоплов и радионица</p> <p>Мере заштите на раду, укључујући предострожност коју треба предузети у раду са електричном енергијом, гасовима, а посебно кисеоником, уљима и хемикалијама;</p> <p>Такође, упутства за корективне мере које треба предузети у случају пожара или других незгода са једним или више ових ризика, укључујући знање о средствима за гашење.</p>	3
<p>7.2 Рад у радионици</p> <p>Брига за алат, контрола алата, употреба материјала из радионице;</p> <p>Димензије, дозвољена одступања и толеранције, струковни стандарди;</p> <p>Калибрација алата и опреме, стандарди за калибрацију.</p>	3
<p>7.3 Алати</p> <p>Уобичајене врсте ручног алата;</p> <p>Уобичајене врсте електричног алата;</p> <p>Рад и употреба алата за прецизно мерење;</p> <p>Опрема за подмазивање и методе подмазивања.</p>	3

	НИВО
	БЗ
Рад, функција и употреба електричне опште тест опреме.	
7.4 Опрема за опште тестирање авионике	—
Рад, функција и употреба опреме за опште тестирање авионике.	
7.5 Технички цртежи, дијаграми и стандарди	2
Типови цртежа и дијаграми, њихови симболи, димензије, толеранције и пројекције;	
Препознавање података из наслова;	
Микрофилм, микрофиш и рачунарске презентације;	
Спецификација 100 Америчког удружења за ваздушни транспорт (<i>ATA</i>);	
Ваздухопловни и други примењиви стандарди укључујући <i>ISO, AN, MS, NAS и MIL</i> ;	
Електричне шеме и шематски дијаграми.	
7.6 Налеганја и зазори	2
Величине бургије за рупе за вијке, класе налегања;	
Уобичајен систем налегања и зазора;	
Распоред налегања и зазора за ваздухоплове и моторе;	
Ограничавање савијања, увијања и хабања;	
Стандардне методе за контролу осовина, лежајева и других делова.	
7.7 Електрични каблови и конектори	2
Континуитет, изолација, технике спајања и испитивање;	
Употреба алата за спајање пресавијањем: ручног и хидрауличног;	
Испитивање спојева начињених пресавијањем;	
Вађење и уметање пинова конектора;	
Коаксијални каблови: мере заштите на раду код тестирања и уградње;	
Технике заштите инсталација: плетење каблова, носач каблова, држачи каблова, техника заштите чаурама, укључујући заштиту облагањем термоскупљајућом фолијом.	

	НИВО
	БЗ
7.8 <i>Закивање</i> Закивни спојеви, размак и висина закивака; Алат који се користи за закивање и бушење рупица; Контрола закивних спојева.	2
7.9 Цев и црева Савијање и ширење/проширивање цев и црева у ваздухоплову; Преглед и тестирање цев и црева ваздухоплова; Уградња и спајање цев.	2
7.10 Опруге Преглед и тестирање опруга.	1
7.11 Лежајеви Тестирање, чишћење и преглед лежајева; Захтеви у погледу подмазивања лежајева; Оштећења у лежајевима и њихови узроци.	2
7.12 Пренос снаге Преглед зупчаника, зазор; Преглед каиша и котурова, ланаца и ланчаника; Преглед навојних дизалица, полужних уређаја, потисно вучних система.	2
7.13 Контролни каблови Калупно ковање крајева каблова; Преглед и испитивање контролних каблова; <i>Bowden</i> каблови, флексибилни управљачки системи ваздухоплова.	2
7.14 Руковање материјалима	
7.14.1 Лим Означавање и прорачун мере при савијању;	2

	НИВО
	БЗ
Обрада лима укључујући савијање и обликовање;	
Контрола лимарских радова.	
7.14.2 Композити и неметали	2
Начини спајања;	
Услови животне средине;	
Методe прегледа.	
7.15 Заваривање, тврдо лемљење, меко лемљење, спајање	
а) Методe меког лемљења; преглед залемљених спојева.	2
б) Методe заваривања и тврдог лемљења;	2
Испитивање заварених и тврдо лемљених спојева;	
Методe спајања и контрола спојева.	
7.16 Тежина и центража ваздухоплова	
а) Тежиште, израчунавање ограничења центраже: употреба одговарајућих докумената;	2
б) Припрема ваздухоплова за мерење	2
Мерење ваздухоплова;	
7.17 Опслуживање ваздухоплова и складиштење	2
Рулање и вуча ваздухоплова, повезане безбедносне мере заштите на раду;	
Дизање ваздухоплова, постављање подметача под точкове, осигурање ваздухоплова и повезане безбедносне мере заштите на раду;	
Начини складиштења ваздухоплова;	
Процедуре допуњавања/пражњења горива;	
Процедуре одлеђивања и заштите од залеђивања;	
Земаљски системи за електричну енергију, хидраулику и пнеуматику;	
Утицаји услова животне средине на опслуживање ваздухоплова и рад ваздухоплова.	

	НИВО
	БЗ
7.18 Технике растављања, прегледа, поправке и састављања	
а) Типови грешака и технике визуелног прегледа. Уклањање корозије, процена и поновна заштита.	3
б) Опште методе поправке, приручник за поправку структуре; Програми за контролу старења, замора и корозије;	2
ц) Технике испитивања без разарања, укључујући пенетрантн, радиографију, вртложне струје, ултразвучне и бороскопске методе.	2
д) Технике растављања и поновног састављања.	2
е) Технике за анализу кварова	2
7.19 Ванредни догађаји	
а) Прегледи после удара грома и <i>HIRF</i> продирања.	2
б) Прегледи после ванредних догађаја, као што су тврда слетања и лет кроз турбуленцију.	2
7.20 <i>Процедуре одржавања</i>	2
Планирање одржавања;	
Процедуре модификација;	
Процедуре складиштења;	
Процедуре издавања уверења;	
Веза са оператером ваздухоплова;	
Преглед одржавања/контрола квалитета/ обезбеђивање квалитета;	
Додатне процедуре одржавања;	
Контрола века употребе компонената.	

МОДУЛ 8. ОСНОВЕ АЕРОДИНАМИКЕ

	НИВО			
	А	Б 1	Б 2	Б 3
8.1 Физика атмосфере	1	2	2	1
Међународна стандардна атмосфера (<i>ISA</i>), примена у аеродинамици.				
8.2 Аеродинамика	1	2	2	1
Струјање ваздуха око тела;				
Гранични слој, ламинарно и турбулентно струјање, слободно струјање, релативно ваздушно струјање, повијање струјнице на горе и на доле, вртлози, мировање;				
Термини: закривљеност, тетива, средња аеродинамична тетива, отпор профила, индуковани отпор, центар притиска, нападни угао, позитивна и негативна витопереност крила, облик крила и виткост крила;				
Потисак, тежина аеродинамичка резултанта;				
Опште о узгону и отпору: нападни угао, коефицијент узгона, коефицијент отпора, поларна крива, губитак узгона;				
Контаминација аеропрофила укључујући лед, снег, мраз.				
8.3 Теорија лета	1	2	2	1
Однос између узгона, тежине, потиска и отпора;				
Финеса;				
Устаљено летење, особине;				
Теорија заокрета;				
Утицај фактора оптерећења: губитак узгона, енvelope лета и структурална ограничења;				
Повећање узгона.				
8.4 Стабилност лета и динамика	1	2	2	1
Уздужна, попречна стабилност и стабилност по правцу лета (активна и пасивна).				

МОДУЛ 9А. ЉУДСКИ ФАКТОР

Напомена: Овај модул се не примењује на категорију Б3. Одговарајући предмети за категорију Б3 дефинисани су у модулу 9Б.

	НИВО		
	А	Б1	Б2
9.1 Опште Неопходност узимања у обзир људског фактора; Незгоде које се могу приписати људском фактору/људским грешкама; „Марфијев” закон.	1	2	2
9.2 Људске перформансе и ограничења Вид; Слух; Обрада информација; Пажња и запажање; Памћење; Клаустрофобија и физички приступ.	1	2	2
9.3 Социјална психологија Одговорност: појединачна и групна; Мотивација и демотивација; Притисак групе; Питања „културе”; Тимски рад; Управљање, надзор и вођство.	1	1	1
9.4 Фактори који утичу на радни учинак Кондиција/здравље; Стрес: код куће и на послу; Временско ограничење и рокови;	2	2	2

	НИВО		
	А	Б1	Б2
Обим посла: преоптерећеност и недовољна оптерећеност; Спавање и замор, рад у сменама; Алкохол, лекови, злоупотреба лекова.			
9.5 Физичко окружење	1	1	1
Бука и испарења; Осветљење; Клима и температура; Кретање и вибрација; Радно окружење.			
9.6 Задаци	1	1	1
Физички рад; Задаци који се понављају; Визуелни преглед; Сложени системи.			
9.7 Комуникација	2	2	2
Унутар тимова и између тимова; Вођење дневника и евиденције; Ажурност, праћење актуелности; Прослеђивање информација.			
9.8 Људска грешка	1	2	2
Модел и теорије грешака; Врсте грешака у задацима одржавања; Последице грешака (тј. незгода); Избегавање грешака и управљање грешкама.			
9.9 Опасности на радном месту	1	2	2

	НИВО		
	А	Б1	Б2
Препознавање и избегавање опасности; Поступање у случајевима ванредне ситуације.			

МОДУЛ 9Б. ЉУДСКИ ФАКТОР

Напомена: Обим овог модула одражава мање захтевно окружење одржавања за имаоце дозволе БЗ.

	НИВО
	БЗ
9.1 Опште Неопходност узимања у обзир људског фактора; Незгоде које се могу приписати људском фактору/људским грешкама; „Марфијев” закон;	2
9.2 Људске перформансе и ограничења Вид; Слух; Обрада информација; Пажња и запажање; Памћење; Клаустрофобија и физички приступ.	2
9.3 Социјална психологија Одговорност: појединачна и групна; Мотивација и демотивација; Притисак групе;	1

	НИВО
	БЗ
<p>Питања „културе“;</p> <p>Тимски рад;</p> <p>Управљање, надзор и вођство</p> <p>9.4 Фактори који утичу на радни учинак</p> <p>Кондиција/здравље;</p> <p>Стрес: код куће и на послу;</p> <p>Временско ограничење и рокови;</p> <p>Обим посла: преоптерећеност и недовољна оптерећеност;</p> <p>Спавање и замор, рад у сменама;</p> <p>Алкохол, лекови, злоупотреба лекова.</p>	<p>2</p>
<p>9.5 Физичко окружење</p> <p>Бука и испарења;</p> <p>Осветљење;</p> <p>Клима и температура;</p> <p>Кретање и вибрација;</p> <p>Радно окружење.</p>	<p>1</p>
<p>9.6 Задаци</p> <p>Физички рад;</p> <p>Задаци који се понављају;</p> <p>Визуелни преглед;</p> <p>Сложени системи.</p>	<p>1</p>
<p>9.7 Комуникација</p> <p>Унутар тимова и између тимова;</p> <p>Вођење дневника и евиденције;</p> <p>Ажурност, праћење актуелности;</p>	<p>2</p>

	НИВО
	БЗ
Прослеђивање информација.	
9.8 Људска грешка	2
Модел и теорије грешака;	
Врсте грешака у задацима одржавања;	
Последице грешака (тј. незгода);	
Избегавање грешака и управљање грешкама.	
9.9 Опасности на радном месту	2
Препознавање и избегавање опасности;	
Поступање у случајевима ванредне ситуације.	

МОДУЛ 10. ВАЗДУХОПЛОВНИ ПРОПИСИ

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
10.1 Регулаторни оквир	1	1	1	1
Улога Међународне организације цивилног ваздухопловства;				
Улога Европске комисије				
Улога EASA;				
Улога држава чланица и националних ваздухопловних власти;				
Уредба (ЕЗ) бр. 216/2008 и правила за њено спровођење: Уредба (ЕУ) бр. 748/2012 и Уредба (ЕУ) бр. 1321/2014;				
Однос између разних анекса (делова) као што су Део-21, Део-М, Део-145, Део-66, Део-147 и Уредба (ЕУ) бр. 965/2012;				
10.2 Овлашћено особље - Одржавање	2	2	2	2
Детаљно разумевање Дела-66.				
10.3 Одобрене организације за одржавање	2	2	2	2
Детаљно разумевање Дела-145 и Дела-М Одељак Ф.				

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
10.4 Ваздухопловне делатности	1	1	1	1
Опште разумевање Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012.				
Сертификати ваздухопловног оператера;				
Одговорности оператера, нарочито у погледу континуиране пловидбености и одржавања;				
Програм одржавања ваздухоплова;				
<i>MEL//CDL</i> ;				
Документа која се морају налазити у ваздухоплову;				
Обележавање налепницама/плочицама у ваздухоплову (ознаке).				
10.5 Сертификација ваздухоплова, делова и уређаја				
а) Опште	—	1	1	1
Опште разумевање Дела-21 и сертификациони захтеви <i>EASA CS-23, 25, 27, 29</i> .				
б) Документа	—	2	2	2
Потврда о пловидбености; ограничене потврде о пловидбености и дозвола за лет;				
Уверење о регистрацији;				
Потврда о буци;				
Распоред тежине;				
Дозвола и овлашћење за радио-станицу.				
10.6 Континуирана пловидбеност	2	2	2	2
Детаљно разумевање одредаба Дела-21 које се односе на континуирану пловидбеност.				
Детаљно разумевање Дела-М.				
10.7 Важећи национални и међународни захтеви (ако нису замењени захтевима ЕУ), за				
а) Програме одржавања, провере и прегледе одржавања;	1	2	2	2
Налогe за пловидбеност;				

	НИВО			
	А	Б1	Б2	Б3
Сервисне билтене, сервисне информације произвођача; Модификације и поправке; Документацију о одржавању: приручнике за одржавање, приручник за поправку структуре, илустровани каталог делова, итд. Само за А до Б2 дозволе: Главна листа минималне опреме, листа минималне исправности опреме, листе извештаја о одступањима б) Континуирана пловидбеност; Захтеви у погледу минималне опреме - пробни летови; Само за дозволе Б1 и Б2: <i>ETOPS</i> , захтеви у погледу одржавања и отпремања; Летење у свим временским условима, летење у категорији 2/3.	—	1	1	1

МОДУЛ 11А. АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ ТУРБИНСКИХ АВИОНА

	НИВО	
	А1	Б1.1
11.1 Теорија лета 11.1.1. Аеродинамика авиона и команде лета Рад и дејство: — контрола по нагибу: крилца и спојлери, — контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канари, — контрола по правцу, граничници кретања команде правца; Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине; Уређаји за повећање узгона, прорези, преткрилца, закрилца, крилца-закрилца;	1 —	2 —

	НИВО	
	A1	B1.1
<p>Уређаји за стварање отпора, спојлери, уређаји за слом узгона, аеродинамичке кочнице;</p> <p>Ефекти аеродинамичких преграда, назубљене нападне ивице;</p> <p>Контролисање граничног слоја употребом генератора вихорног струјања, уређаја за слом узгона или уређаја на нападној ивици крила;</p> <p>Рад и дејство тримера, балансни и антибалансни тримери, серво тримери, опружни тримери, тежинска компензација, нагиб командних површина, аеродинамичне равнотежне површине.</p> <p>11.1.2. Лет великим брзинама</p> <p>Брзина звука, подзвучни лет, трансонични лет, надзвучни лет;</p> <p>Махов број, критични Махов број, компресијски удар, ударни талас, аеродинамичко загревање, подручна правила;</p> <p>Фактори који утичу на ток ваздуха у усиснику мотора брзих ваздухоплова;</p> <p>Утицај позитивне стреле крила на критични Махов број.</p>	1	2
<p>11.2 Структуре ваздухоплова — општи појмови</p> <p>а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу;</p> <p>Класификација структуре, примарна секундарна, и терцијална;</p> <p>Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака;</p> <p>Идентификациони систем зона и станица;</p> <p>Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор;</p> <p>Одредбе о дренарању и вентилацији;</p> <p>Одредбе о уградњи система;</p> <p>Одредбе о заштити од удара грома;</p> <p>Метализација ваздухоплова.</p>	2	2
<p>б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквири трупаваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквири даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије, крила, репне површине и везе мотора;</p>	1	2

	НИВО	
	A1	B1.1
Технике спајања структуре: закивни спојеви, вијчани спојеви, спајање; Методe површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање; Чишћење површине; Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.		
11.3 Структуре ваздухоплова - авиони		
11.3.1 Труп (ATA 52/53/56)	1	2
Конструкција и пресуризационо заптивање; Спој крила, стабилизатора, носач и везе за подвесни терет; Уградња седишта и система за утовар терета; Врата и излази у случају ванредне ситуације: конструкција, механизми, употреба и безбедносни уређаји; Конструкција прозора и ветробранског стакла.		
11.3.2 Крила (ATA 57)	1	2
Конструкција; Складиштење горива; Везе стајног трапа, носача, командне површине и уређаја за повећање узгона/отпора.		
11.3.3 Стабилизатори (ATA 55)	1	2
Конструкција; Спој командних површина.		
11.3.4 Командне површине лета (ATA 55/57)	1	2
Конструкција и спојеви; Уравнотежење - маса и аеродинамика.		
11.3.5 Гондоле/носачи (ATA 54)	1	2
Гондоле/носачи:	—	—

	НИВО	
	A1	B1.1
— Конструкција, — Противпожарне преграде, — Носачи мотора.		
11.4 Климатизација и пресуризација кабине (ATA 21)		
11.4.1 Довод ваздуха Извори одвода ваздуха укључујући мотор, <i>APU</i> и земаљски уређај.	1	2
11.4.2 Климатизација Системи климатизације; Уређаји за кружење ваздуха и паре; Систем развођења; Систем за контролу протока, температуре и влажности.	1	3
11.4.3 Пресуризација Системи за пресуризацију; Контрола и индикација укључујући контролне и безбедносне вентиле; Контролери притиска у кабини.	1	3
11.4.4 Сигурносни и упозоравајући уређаји Заштитни и упозоравајући уређаји.	1	3
11.5 Системи инструмената/авионика		
11.5.1 Системи инструмената (ATA 31) Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине; Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба; Компас: директно читавање, даљинско читавање; Индикатор нападног угла, систем индикације губитка узгона; Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику;	1	2

	НИВО	
	A1	Б1.1
Остали системи индикације.		
11.5.2 Системи авионике	1	1
Основе распореда и рада система:	—	—
- Аутопилот (ATA 22),		
- Комуникација (ATA 23),		
- Систем навигације (ATA 34).		
11.6 Електрично напајање (ATA 24)	1	3
Инсталација и рад батерија;		
Производња једносмерне струје;		
Производња наизменичне струје;		
Производња струје у ванредним ситуацијама;		
Регулација напона;		
Расподела енергије;		
Трансформатори, инвертери, исправљачи;		
Заштита струјних кола;		
Спољни/земаљски извори напајања.		
11.7 Опрема и унутрашња опрема кабине (ATA 25)		
а) Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације;	2	2
Седишта и појасеви.		
б) Нацрт кабине;	1	1
Распоред опреме у кабини;		
Инсталација унутрашње опреме у кабини;		
Кабинска опрема за забаву;		
Уградња кухиње;		
Опрема за прихват и чување терета;		

	НИВО	
	A1	B1.1
Авионске степенице		
11.8 Заштита од пожара (ATA 26)	1	3
а) Детекција дима и пожара и систем за упозорење; Системи за гашење пожара; Испитивања система;		
б) Преносни противпожарни апарати.	1	1
11.9 Команде лета (ATA 27)	1	3
Примарне команде: крилце, крмилу висине, крмилу правца, спојлер; Контрола уравнотежења ваздухоплова; Контрола активног оптерећења; Уређаји за повећање узгона; Смањење узгона, аеродинамичке кочнице; Управљање системом: ручно, хидраулично, пнеуматско, електрично, електричним командама лета; Вештачки осећај оптерећења на командама лета, пригушивач скретања, контрола у односу на Махов број, граничник кормила правца, осигурачи командних површина; Уравнотежење и подешавање; Систем заштите/упозорења од губитка узгона.		
11.10 Горивни системи (ATA 28)	1	3
Приказ система; Резервоари за гориво; Системи довода горива; Испуштање горива у лету, вентилација, дренажање горива; Унакрсно напајање и трансфер горива; Индикација и упозорење; Допуњавање горива и пражњење;		

	НИВО	
	А1	Б1.1
Уравнотежење количине горива у систему.		
11.11 Хидраулични погон (АТА 29)	1	3
Приказ система;		
Хидраулични флуиди;		
Хидраулични резервоари и акумулатори;		
Извор притиска: електрични, механички, пнеуматски;		
Извор притиска у случају ванредне ситуације;		
Филтери;		
Контрола притиска;		
Расподела снаге;		
Индикација и систем упозорења;		
Веза са другим системима.		
11.12 Заштита од леда и кише (АТА 30)	1	3
Формирање леда, врсте леда и откривање леда;		
Системи против залеђивања: електрични, топловоздушни и хемијски;		
Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски и хемијски;		
Заштита од кише;		
Грејање прикључка за допуну и дренажање горива;		
Системи брисача.		
11.13 Стајни трап (АТА 32)	2	3
Конструкција, ублажавање удара;		
Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације;		
Индикације и упозорење;		
Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење;		

	НИВО	
	A1	B1.1
Гуме;		
Управљање.		
Систем сигнализације ваздух - земља.		
11.14 Светла (ATA 33)	2	3
Спољна: навигација, против судара, слетање, рулање, лед;		
Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор;		
У случају ванредне ситуације.		
11.15 Кисеоник (ATA 35)	1	3
Приказ система: пилотска кабина, кабина;		
Извори, складиште, пуњење и дистрибуција;		
Регулација довода;		
Индикације и упозорења.		
11.16 Пнеуматика/вакуум (ATA 36)	1	3
Приказ система;		
Извори: мотор/APU, компресори, резервоари, земаљски уређаји;		
Контрола притиска;		
Дистрибуција;		
Индикације и упозорења;		
Веза са осталим системима.		
11.17 Вода/отпад (ATA 38)	2	3
Приказ водоводног система, довод, дистрибуција, сервисирање и испуштање;		
Приказ система тоалета, испирање и сервисирање;		
Корозија.		
11.18 Уграђени системи за одржавање (ATA 45)	1	2
Централни рачунари за одржавање;		

	НИВО	
	А1	Б1.1
<p>Систем за унос података;</p> <p>Систем електронске библиотеке;</p> <p>Штампање;</p> <p>Надзор структуре (праћење дозвољених оштећења).</p> <p>11.19 Интегрисана модуларна авионика (ATA42)</p> <p>Функције које могу да буду уграђене у модуле Интегрисане модуларне авионике (ИМА), између осталог су:</p> <p>Управљање одводом ваздуха, контрола притиска ваздуха, проветравање и контрола, вентилација и контрола авионике и пилотске кабине, контрола температуре, комуникација у ваздушном саобраћају, рутери авионичке комуникације, управљање електричним оптерећењем, контрола осигурача, електрични систем <i>ВИТЕ</i>, управљање горивом, контрола кочења, контрола управљања, извлачење и увлачење стајног трапа, индикација притиска у гумама, индикација притиска уљног амортизера, праћење температуре кочница, итд.</p> <p>Језгро система; мрежне компоненте.</p> <p>11.20 Кабински системи (ATA 44)</p> <p>Јединице и компоненте које садрже средства забаве за путнике и обезбеђују комуникацију унутар ваздухоплова (систем за комуникацију унутар кабине), као и између кабине ваздухоплова и земаљских станица (мрежна услуга у кабини). Укључују пренос гласа, података, музике и видеа.</p> <p>Систем за комуникацију унутар кабине омогућава везу између пилотске/кабинске посаде и кабинских система. Ови системи подржавају размену података различитих сродних <i>LRU</i> и њима се обично управља преко панела чланова посаде.</p> <p>Кабинска мрежна услуга обично постоји на серверу, који је обично повезан, између осталог, са следећим системима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пренос података/Радио комуникација, систем за забаву током лета. <p>Кабинска мрежна услуга може да садржи функције попут:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Приступа извештајима пре поласка/приликом поласка, - Електронске поште/интранета/интернет приступ, - База података о путницима; 	<p>1</p> <p>1</p> <p>—</p> <p>—</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>—</p> <p>—</p>

	НИВО	
	A1	B1.1
<p>Језгро кабинског система;</p> <p>Систем за забаву током лета;</p> <p>Спољни комуникациони систем;</p> <p>Количина меморијског система кабине;</p> <p>Систем надзора кабине;</p> <p>Разни кабински системи.</p>		
<p>11.21 Информациони системи (ATA46)</p> <p>Јединице и компоненте које садрже средства складиштења, ажурирања и преузимања дигиталних информација које су уобичајено на папиру, микрофилму или микрофишу. Укључују јединице које су намењене функцији складиштења и преузимања информација попут масовног складиштења и управљача електронске библиотеке. Не обухватају јединице ни компоненте које су уграђене у друге сврхе и које се деле са другим системима, попут штампача у пилотској кабини или екрана за општу употребу.</p> <p>Уобичајени примери укључују системе управљања ваздушним саобраћајем и информисањем, као и системе мрежних сервера.</p> <p>Општи информациони систем ваздухоплова;</p> <p>Информациони систем пилотске кабине;</p> <p>Информациони систем о одржавању;</p> <p>Информациони систем путничке кабине;</p> <p>Разни информациони системи.</p>	1	2

МОДУЛ 11Б. КЛИПНИ АВИОНИ, АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ

Напомена 1: овај модул не примењује се на категорију Б3. Релевантни предмети за категорију Б3 дефинисани су у модулу 11Ц.

Напомена 2: обим овог модула одражава технологију авиона у односу на поткатеорије А2 и Б1.2 .

	НИВО	
	A2	B1.2
11.1 Теорија лета		
11.1.1. Аеродинамика авиона и команде лета	1	2
Рад и дејство:	—	—
— контрола по нагибу: крилца и спојлери,		
— контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канари,		
— контрола по правцу, граничници кретања команде правца;		
Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине;		
Уређаји за повећање узгона, прореза, преткрилца, закрилца, крилца-закрилца;		
Уређаји за стварање отпора, спојлери, уређаји за слом узгона, аеродинамичке кочнице;		
Ефекти аеродинамичких преграда, назубљене нападне ивице;		
Контролисање граничног слоја употребом генератора вихорног струјања, уређаја за слом узгона или уређаја на нападној ивици крила;		
Рад и дејство тримера, балансни и антибалансни тримери, серво тримери, опружни тримери, тежинска компензација, нагиб командних површина, аеродинамичне равнотежне површине.		
11.1.2. Лет великим брзинама - није примењиво	—	—
11.2 Структуре ваздухоплова - општи појмови		
а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу;	2	2
Класификација структуре, примарна секундарна, и терцијална;		
Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака;		
Идентификациони систем зона и станица;		
Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор;		
Одредбе о дренарању и вентилацији;		
Одредбе о уградњи система;		

	НИВО	
	A2	B1.2
Одредбе о заштити од удара грома; Метализација ваздухоплова. б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквире трупа ваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквире, даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије, крила, репне површине и везе мотора; Технике спајања структуре: закивни спојеви, вијчани спојеви, спајање; Методе површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање; Чишћење површине; Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.	1	2
11.3 Структуре ваздухоплова — авиони 11.3.1 Труп (ATA 52/53/56) Конструкција и пресуризационо заптивање; Спој крила, стабилизатора, носач и везе за подвесни терет; Уградња седишта; Врата и излази у случају ванредне ситуације: конструкција и употреба; Конструкција прозора и ветробранског стакла.	1	2
11.3.2 Крила (ATA 57) Конструкција; Складиштење горива; Везе стајног трапа, носача, командне површине и уређаја за повећање узгона/отпора.	1	2
11.3.3 Стабилизатори (ATA 55) Конструкција; Спој командних површина.	1	2
11.3.4 Командне површине лета (ATA 55/57) Конструкција и спојеви;	1	2

	НИВО	
	A2	B1.2
Уравнотежење - маса и аеродинамика.		
11.3.5 Гондоле/носачи (ATA 54)	1	2
Гондоле/носачи:	—	—
- Конструкција,		
- Противпожарне преграде,		
- Носачи мотора.		
11.4 Климатизација и пресуризација кабине (ATA 21)	1	3
Системи климатизације и системи за пресуризацију;		
Контролери притиска у кабини, заштитни и упозоравајући уређаји.		
Системи грејања.		
11.5 Системи инструмената/авионика		
11.5.1 Системи инструмената (ATA 31)	1	2
Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине;		
Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба;		
Компас: директно читавање, даљинско читавање;		
Индикатор нападног угла, систем индикације губитка узгона;		
Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику;		
Остали системи индикације.		
11.5.2 Системи авионике	1	1
Основе распореда и рада система:	—	—
- Аутопилот (ATA 22),		
- Комуникација (ATA 23),		
- Систем навигације (ATA 34).		
11.6 Електрично напајање (ATA 24)	1	3

	НИВО	
	A2	B1.2
Инсталација и рад батерија;		
Производња једносмерне струје;		
Регулација напона;		
Расподела енергије;		
Заштита струјних кола;		
Трансформатори, инвертери.		
11.7 Опрема и унутрашња опрема кабине (ATA 25)		
а) Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације;	2	2
Седишта и појасеви.		
б) Нацрт кабине;	1	1
Распоред опреме у кабини;		
Инсталација унутрашње опреме у кабини;		
Кабинска опрема за забаву;		
Уградња кухиње;		
Опрема за прихват и чување терета;		
Авионске степенице		
11.8 Заштита од пожара (ATA 26)		
а) Детекција дима и пожара и систем за упозорење;	1	3
Системи за гашење пожара;		
Испитивања система;		
б) Преносни противпожарни апарати.	1	3
11.9 Команде лета (ATA 27)	1	3
Примарне команде: крилце, елеватори, крмилло висине, крмилло правца;		
Тримери;		
Уређаји за повећање узгона;		

	НИВО	
	A2	B1.2
<p>Управљање системом: ручно;</p> <p>Осигурачи командних површина;</p> <p>Уравнотежење и подешавање;</p> <p>Систем упозорења од губитка узгона.</p> <p>11.10 Горивни системи (ATA 28)</p> <p>Приказ система;</p> <p>Резервоари за гориво;</p> <p>Системи довода горива;</p> <p>Унакрсно напајање и трансфер горива;</p> <p>Индикација и упозорење;</p> <p>Допуњавање горива и пражњење.</p> <p>11.11 Хидраулични погон (ATA 29)</p> <p>Приказ система;</p> <p>Хидраулични флуиди;</p> <p>Хидраулични резервоари и акумулатори;</p> <p>Извор притиска: електрични, механички;</p> <p>Филтери;</p> <p>Контрола притиска;</p> <p>Расподела снаге;</p> <p>Индикација и систем упозорења.</p> <p>11.12 Заштита од леда и кише (ATA 30)</p> <p>Формирање леда, врсте леда и откривање леда;</p> <p>Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски, хемијски;</p> <p>Грејање прикључка за допуну и дренажање горива;</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>

	НИВО	
	A2	Б1.2
Системи брисача.		
11.13 Стајни трап (ATA 32)	2	3
Конструкција, ублажавање удара;		
Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације;		
Индикације и упозорење;		
Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење;		
Гуме;		
Управљање.		
Систем сигнализације ваздух -земља.		
11.14 Светла (ATA 33)	2	3
Спољна: навигација, против судара, слетање, рулање, лед;		
Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор;		
У случају ванредне ситуације.		
11.15 Кисеоник (ATA 35)	1	3
Приказ система: пилотска кабина, кабина;		
Извори, складиште, пуњење и дистрибуција;		
Регулација довода;		
Индикације и упозорења.		
11.16 Пнеуматика/вакуум (ATA 36)	1	3
Приказ система;		
Извори: мотор/APU, компресори, резервоари, земаљски уређаји;		
Контрола притиска;		
Дистрибуција;		
Индикације и упозорења;		
Веза са осталим системима.		

	НИВО	
	А2	Б1.2
11.17 Вода/отпад (АТА 38)	2	3
Приказ водоводног система, довод, дистрибуција, сервисирање и испуштање;		
Приказ система тоалета, испирање и сервисирање;		
Корозија.		

МОДУЛ 11Ц. КЛИПНИ АВИОНИ, АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ

Напомена: обим овог модула одражава технологију авиона која одговара категорији БЗ.

	НИВО
	БЗ
11.1 Теорија лета	
Аеродинамика авиона и команде лета	1
Рад и дејство:	—
– контрола по нагибу: крилца,	
– контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канари,	
– контрола по правцу, граничници кретања команде правца;	
Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине;	
Уређаји за повећање узгона, прореза, преткрилца, закрилца, крилца-закрилца;	
Уређаји за стварање отпора, уређаји за слом узгона, аеродинамичке кочнице;	
Ефекти аеродинамичких преграда, назубљене нападне ивице;	
Контролисање граничног слоја употребом генератора вихорног струјања, уређаји за слом узгона или уређаји на нападној ивици крила;	

	НИВО
	БЗ
<p>Рад и дејство тримера, балансни и антибаланси тримери, серво тримери, опружни тримери, тежинска компензација, нагиб командних површина, аеродинамичне равнотежне површине.</p>	
<p>11.2 Структуре ваздухоплова — општи појмови</p>	
<p>а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу;</p>	2
<p>Класификација структуре, примарна секундарна, и терцијална;</p>	
<p>Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака;</p>	
<p>Идентификациони систем зона и станица;</p>	
<p>Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор;</p>	
<p>Одредбе о дренарању и вентилацији;</p>	
<p>Одредбе о уградњи система;</p>	
<p>Одредбе о заштити од удара грома;</p>	
<p>Метализација ваздухоплова;</p>	
<p>б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквире трупа ваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквире, даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије, крила, репне површине и везе мотора;</p>	2
<p>Технике спајања структуре: закивни спојеви, вијчани спојеви, спајање;</p>	
<p>Методе површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање;</p>	
<p>Чишћење површине;</p>	
<p>Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.</p>	
<p>11.3 Структуре ваздухоплова - авиони</p>	
<p>11.3.1 Труп (АТА 52/53/56)</p>	
<p>Конструкција;</p>	1
<p>Спој крила, стабилизатора, носач и везе за подвесни терет;</p>	
<p>Уградња седишта;</p>	
<p>Врата и излази у случају ванредне ситуације: конструкција и употреба;</p>	

	НИВО
	БЗ
Конструкција прозора и ветробранског стакла.	
11.3.2 Крила (ATA 57)	1
Конструкција;	
Складиштење горива;	
Везе стајног трапа, носача, командне површине и уређаја за повећање узгона/отпора.	
11.3.3 Стабилизатори (ATA 55)	1
Конструкција;	
Спој командних површина.	
11.3.4 Командне површине лета (ATA 55/57)	1
Конструкција и спојеви;	
Уравнотежење — маса и аеродинамика.	
11.3.5 Гондоле/носачи (ATA 54)	
Гондоле/носачи:	1
— Конструкција,	
— Противпожарне преграде,	
— Носачи мотора.	
11.4 Климатизација (ATA 21)	
Системи вентилације и грејања	1
11.5 Системи инструмената/авионика	
11.5.1 Системи инструмената (ATA 31)	1
Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине;	
Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба;	
Компас: директно читавање, даљинско читавање;	
Индикатор нападног угла, систем индикације губитка узгона;	

	НИВО
	БЗ
<p>Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику;</p> <p>Остали системи индикације.</p> <p>11.5.2 Системи авионике</p> <p>Основе распореда и рада система:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аутопилот (АТА 22), - Комуникација (АТА 23), - Систем навигације (АТА 34). <p>11.6 Електрично напајање (АТА 24)</p> <p>Инсталација и рад батерија;</p> <p>Производња једносмерне струје;</p> <p>Регулација напона;</p> <p>Расподела енергије;</p> <p>Заштита струјних кола;</p> <p>Трансформатори, инвертери.</p> <p>11.7 Опрема и унутрашња опрема кабине (АТА 25)</p> <p>Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације;</p> <p>Седишта и појасеви.</p> <p>11.8 Заштита од пожара (АТА 26)</p> <p>Преносни противпожарни апарати.</p> <p>11.9 Команде лета (АТА 27)</p> <p>Примарне команде: крилце, крмиле висине, крмиле правца;</p> <p>Тримери;</p> <p>Уређаји за повећање узгона;</p> <p>Управљање системом: ручно;</p> <p>Осигурачи командних површина;</p>	<p>1</p> <p>—</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>3</p>

	НИВО
	БЗ
<p>Уравнотежење и подешавање;</p> <p>Систем упозорења од губитка узгона.</p> <p>11.10 Горивни системи (АТА 28)</p> <p>Приказ система;</p> <p>Резервоари за гориво;</p> <p>Системи довода горива;</p> <p>Унакрсно напајање и трансфер горива;</p> <p>Индикација и упозорење;</p> <p>Допуњавање горива и пражњење.</p>	2
<p>11.11 Хидраулични погон (АТА 29)</p> <p>Приказ система;</p> <p>Хидраулични флуиди;</p> <p>Хидраулични резервоари и акумулатори;</p> <p>Извор притиска: електрични, механички;</p> <p>Филтери;</p> <p>Контрола притиска;</p> <p>Расподела снаге;</p> <p>Индикација и систем упозорења.</p>	2
<p>11.12 Заштита од леда и кише (АТА 30)</p> <p>Формирање леда, врсте леда и откривање леда;</p> <p>Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски и хемијски;</p> <p>Грејање прикључка за допуну и дренажање горива;</p> <p>Системи брисача.</p>	1
<p>11.13 Стајни трап (АТА 32)</p> <p>Конструкција, ублажавање удара;</p>	2

	НИВО
	БЗ
<p>Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације;</p> <p>Индикације и упозорење;</p> <p>Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење;</p> <p>Гуме;</p> <p>Управљање.</p> <p>11.14 Светла (ATA 33)</p> <p>Спољна: навигација, против судара, слетање, рулање, лед;</p> <p>Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор;</p> <p>У случају ванредне ситуације.</p> <p>11.15 Кисеоник (ATA 35)</p> <p>Приказ система: пилотска кабина, кабина;</p> <p>Извори, складиште, пуњење и дистрибуција;</p> <p>Регулација довода;</p> <p>Индикације и упозорења.</p> <p>11.16 Пнеуматика/вакуум (ATA 36)</p> <p>Приказ система;</p> <p>Извори: мотор/APU, компресори, резервоари, земаљски уређаји;</p> <p>Пумпе за генерисање притиска и вакуумске пумпе</p> <p>Контрола притиска;</p> <p>Дистрибуција;</p> <p>Индикације и упозорења;</p> <p>Веза са осталим системима.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

	НИВО	
	А3	Б1.3
	А4	Б1.4
12.1 Теорија летења - Аеродинамика ротора	1	2
Терминологија;		
Ефекти жirosкопске прецесије;		
Реакција обртног момента и контрола правца;		
Асиметрија узгона, губитак узгона на краку ротора;		
Тенденција translације и њена корекција;		
Кориолисов ефекат и компензација;		
Стање кружних вихора, контрола снаге, претерано повећање нападног угла;		
Ауторотација;		
Утицај земље.		
12.2 Системи команде лета	2	3
Циклична команда;		
Колективна команда;		
Нагибна плоча;		
Контрола правца: контрола смањења обртног момента, репни ротор, ваздух који се одводи (са компресора);		
Глава главног ротора: конструкција и радне функције;		
Стабилизатори кракова: функција и конструкција;		
Кракови ротора: конструкција и начин везе кракова главног и репног ротора;		
Контрола уравнотежења: фиксни и флексибилни стабилизатори;		
Управљање системом: ручни, хидраулични, електрични и систем електричних команди лета;		
Вештачки осећај оптерећења;		
Балансирање и подешавање.		

	НИВО	
	А3	Б1.3
	А4	Б1.4
12.3 Тракирање кракова и анализа вибрација	1	3
Подешавање ротора;		
Тракирање главног и репног ротора;		
Статичко и динамичко балансирање;		
Врсте вибрација, начини редуковања вибрација;		
Резонанција тла.		
12.4 Пренос снаге	1	3
Мењачке кутије, главни и репни ротор;		
Спојнице, слободне обртне јединице и кочнице ротора.		
Погонска осовина репног ротора, флексибилне спојнице, лежајеви, пригушивачи вибрација и кућишта лежајева.		
12.5 Структуре ваздухоплова		
а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу;	2	2
Структурна класификација, примарна секундарна, и терцијална;		
Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака;		
Идентификациони систем зона и станица;		
Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор;		
Одредбе о дренарању и вентилацији;		
Одредбе о уградњи система;		
Одредбе о заштити од удара грома;		
б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквири трупа ваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквири, даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије;	1	2
Носач, стабилизатор и везе за подвесни терет;		
Уградња седишта;		

	НИВО	
	A3	Б1.3
	A4	Б1.4
Врата: конструкција, механизми, употреба и безбедносни уређаји;		
Конструкција прозора и ветробранског стакла.		
Складиштење горива;		
Противпожарне преграде,		
Носачи мотора.		
Технике спајања структуре: закивни спојеви, вијчани спојеви, спајање;		
Методe површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање;		
Чишћење површине.		
Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.		
12.6 Климатизација (ATA 21)		
12.6.1 Довод ваздуха	1	2
Извори одвода ваздуха укључујући мотор и земаљски уређај.		
12.6.2 Климатизација	1	3
Системи климатизације;		
Систем развођења;		
Систем за контролу протока и температуре;		
Заштитни и упозоравајући уређаји.		
12.7 Системи инструмената/авионика		
12.7.1 Системи инструмената (ATA 31)	1	2
Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине;		
Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба;		
Компас: директно читавање, даљинско читавање;		
Системи за индикацију вибрација — HUMS;		

	НИВО	
	А3	Б1.3
	А4	Б1.4
Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику; Остали системи индикације.		
12.7.2 Системи авионике	1	1
Основе распореда и рада система: Аутопилот (АТА 22); Комуникација (АТА 23); Системи навигације (АТА 34).		
12.8 Електрично напајање (АТА 24)	1	3
Инсталација и рад батерија; Производња једносмерне струје, производња наизменичне струје; Производња струје у ванредним ситуацијама; Регулација напона, заштита струјних кола. Расподела енергије; Трансформатори, инвертери, исправљачи; Спољни/земаљски извори напајања.		
12.9 Опрема и унутрашња опрема кабине (АТА 25)		
а) Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације; Седишта и појасеви. Системи за подизање;	2	2
б) Системи за плутање у случају ванредне ситуације; Нацрт кабине, смештање терета; Распоред опреме у кабини; Уградња унутрашње опреме у кабини.	1	1
12.10 Заштита од пожара (АТА 26)	1	3

	НИВО	
	А3	Б1.3
	А4	Б1.4
<p>Детекција дима и пожара и системи за упозорење;</p> <p>Системи за гашење пожара;</p> <p>Испитивања система.</p> <p>12.11 Горивни системи (АТА 28)</p> <p>Приказ система;</p> <p>Резервоари за гориво;</p> <p>Системи довода горива;</p> <p>Испуштање горива у лету, вентилација, дренажање горива;</p> <p>Унакрсно напајање и трансфер горива;</p> <p>Индикација и упозорење;</p> <p>Допуњавање горива и пражњење.</p> <p>12.12 Хидраулични погон (АТА 29)</p> <p>Приказ система;</p> <p>Хидраулични флуиди;</p> <p>Хидраулични резервоари и акумулатори;</p> <p>Извор притиска: електрични, механички, пнеуматски;</p> <p>Извор притиска у случају ванредне ситуације;</p> <p>Филтери;</p> <p>Контрола притиска;</p> <p>Расподела снаге;</p> <p>Индикација и систем упозорења;</p> <p>Веза с другим системима.</p> <p>12.13 Заштита од леда и кише (АТА 30)</p> <p>Формирање леда, врсте леда и откривање леда;</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>

	НИВО	
	A3	Б1.3
	A4	Б1.4
Системи против залеђивања и за одлеђивање: електрични, топловоздушни и хемијски;		
Заштита од кише;		
Грејање прикључка за допуну и дренаже горива;		
Систем брисача.		
12.14 Стајни трап (ATA 32)	2	3
Конструкција, ублажавање удара;		
Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације;		
Индикације и упозорење;		
Точкови, гуме, кочнице;		
Управљање.		
Систем сигнализације ваздух - земља;		
Скије, пловци.		
12.15 Светла (ATA 33)	2	3
Спољна: навигација, слетање, рулање, лед;		
Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор;		
У случају ванредне ситуације.		
12.16 Пнеуматика/вакуум (ATA 36)	1	3
Приказ система;		
Извори: мотор/APU, компресори, резервоари, земаљски уређаји;		
Контрола притиска;		
Дистрибуција;		
Индикације и упозорења;		
Веза са осталим системима.		

	НИВО	
	A3	B1.3
	A4	B1.4
<p>12.17 Интегрисана модуларна авионика (ATA 42)</p> <p>Функције које могу бити уграђене у модуле Интегрисане модуларне авионике (ИМА), између осталог су:</p> <p>Управљање одводом ваздуха, контрола притиска ваздуха, проветравање и контрола, вентилација и контрола авионике и пилотске кабине, контрола температуре, комуникација у ваздушном саобраћају, рутери авионичке комуникације, управљање електричним оптерећењем, контрола осигурача, електрични систем <i>VITE</i>, управљање горивом, контрола кочења, контрола управљања, извлачење и увлачење стајног трапа, индикација притиска у гумама, индикација притиска уљног амортизера, праћење температуре кочница, итд.</p> <p>Језгро система;</p> <p>Мрежне компоненте.</p>	1	2
<p>12.18 Уграђени системи за одржавање (ATA 45)</p> <p>Централни рачунари за одржавање;</p> <p>Систем за унос података;</p> <p>Систем електронске библиотеке;</p> <p>Штампање;</p> <p>Надзор структуре (надзор дозвољених оштећења).</p>	1	2
<p>12.19 Информациони системи (ATA 46)</p> <p>Јединице и компоненте које садрже средства складиштења, ажурирања и преузимања дигиталних информација које су уобичајено на папиру, микрофилму или микрофишу. Обухватају јединице које су намењене функцији складиштења и преузимања информација попут масовног складиштења и управљача електронске библиотеке. Не обухватају јединице ни компоненте које су уграђене у друге сврхе и које се деле са другим системима, попут штампача у пилотској кабини или екрана за општу употребу.</p> <p>Уобичајени примери обухватају системе управљања ваздушним саобраћајем и информисањем, као и системе мрежних сервера.</p> <p>Општи информациони систем ваздухоплова;</p> <p>Информациони систем пилотске кабине;</p>	1	2

	НИВО	
	А3	Б1.3
	А4	Б1.4
Информациони систем о одржавању; Информациони систем путничке кабине; Разни информациони системи.		

МОДУЛ 13. АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ ВАЗДУХОПЛОВА

	НИВО
	Б2
13.1 Теорија лета	
а) Аеродинамика авиона и команде лета	1
Рад и дејство:	—
- контрола по нагибу: крилца и спојлери,	
- контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канали,	
– контрола по правцу, граничници кретања команде правца;	
Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине;	
Уређаји за повећање узгона; прорези, преткрилца, закрилца;	
Уређаји за стварање отпора: спојлери, уређаји за слом узгона, аеродинамичке кочнице;	
Рад и дејство тримера, серво-тримера, нагиб командних површина.	
б) Лет великим брзинама	1
Брзина звука, подзвучни лет, трансонични лет, надзвучни лет;	
Махов број, критични Махов број;	
ц) Аеродинамика ротирајућег крила	1
Терминологија;	
Рад и дејство цикличне, колективне и контроле уравнотежења обртног момента.	

	НИВО
	Б2
13.2 Структуре - општи појмови	
а) Основе система структуре.	1
б) Идентификациони систем зона и станица;	2
Електрично повезивање;	
Одредбе о заштити од удара грома.	
13.3 Аутопилот (АТА 22)	3
Основе команди аутоматског летења обухватајући принципе рада и важећу терминологију;	
Обрада командних сигнала;	
Режими рада: контрола по нагибу, висини и правцу;	
Пригушивачи скретања;	
Системи за повећање стабилности у хеликоптерима;	
Аутоматска контрола равнотеже;	
Интерфејс за навигацијску помоћ аутопилота;	
Системи аутоматске контроле потиска мотора;	
Систем аутоматског слетања: начела и категорије, врсте операција, прилаз, раван понирања, слетање, прекид слетања, систем праћења и стања квара.	
13.4 Комуникација/Навигација (АТА 23/34)	3
Основе ширења радио таласа, антене, преносне линије, комуникација, пријемник и предајник;	
Принципи рада следећих система:	—

	НИВО
	Б2
<ul style="list-style-type: none"> - Комуникација на врло високој фреквенцији (<i>VHF</i>), - Комуникација на високој фреквенцији (<i>HF</i>), - Аудио, - Локаторски предајници за случај ванредне ситуације, - Уређај за снимање звука у пилотској кабини, - Високофреквентни свеесмерни радиопредајник (<i>VOR</i>), - Радиокompас (<i>ADF</i>), - Систем за инструментално слетање (<i>ILS</i>), - Микроталасни систем за слетање (<i>MLS</i>), - Системи за усмеравање лета, Опрема за одређивање удаљености (<i>DME</i>), - Навигација врло ниске фреквенције и хиперболичка навигација (<i>VLFOmega</i>), - Допплер навигација, - навигација, системи <i>RNAV</i>, - Системи управљања летом, - Глобални позициони систем (<i>GPS</i>), Глобални навигациони сателитски системи (<i>GNSS</i>), - Инерцијални навигациони систем, - Транспондер контроле ваздушног саобраћаја, секундарни радар за надзор, - Систем за избегавање судара у ваздуху (<i>TCAS</i>), - Метеоролошки радар, - Радио висиномер, - Комуникација и извештавање <i>ARINC</i> <p>13.5 Електрично напајање (<i>ATA 24</i>)</p> <p>Инсталација и рад батерија;</p> <p>Производња једносмерне струје;</p>	3

	НИВО
	Б2
<p>Производња наизменичне струје;</p> <p>Производња струје у ванредним ситуацијама;</p> <p>Регулација напона;</p> <p>Расподела енергије;</p> <p>Трансформатори, инвертери, исправљачи;</p> <p>Заштита струјних кола;</p> <p>Спољни/земаљски извори напајања.</p> <p>13.6 Опрема и унутрашња опрема кабине (АТА 25)</p> <p>Захтеви у погледу електронске опреме за случај опасности;</p> <p>Кабинска опрема за забаву.</p> <p>13.7 Команде лета (АТА 27)</p> <p>а) Примарне команде: крилце, крмиле висине, крмиле правца, спојлер;</p> <p>Контрола уравнотежења ваздухоплова;</p> <p>Контрола активног оптерећења;</p> <p>Уређаји за повећање узгона;</p> <p>Смањење узгона, аеродинамичке кочнице;</p> <p>Управљање системом: ручно, хидраулично, пнеуматско;</p> <p>Вештачки осећај оптерећења на командама лета, пригушивач скретања, контрола у односу на Махов број, граничник крмила правца, осигурачи командних површина.</p> <p>Системи заштите од губитка узгона;</p> <p>б) Управљање системом: електрично, електричним командама лета.</p> <p>13.8 Инструменти (АТА 31)</p> <p>Класификација;</p> <p>Атмосфера;</p> <p>Терминологија;</p>	<p>3</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>3</p>

	НИВО
	Б2
<p>Системи и уређаји за мерење притиска;</p> <p>Пито-статички системи;</p> <p>Висиномери;</p> <p>Индикатори вертикалне брзине;</p> <p>Брзиномери;</p> <p>Махметри;</p> <p>Системи за обавештавање/упозоравање о висини лета;</p> <p>Рачунари са ваздухопловним подацима;</p> <p>Пнеуматски системи инструмената;</p> <p>Уређаји за директно читавање притиска и температуре;</p> <p>Системи индикације температуре;</p> <p>Системи индикације количине горива;</p> <p>Принципи рада жироскопа;</p> <p>Вештачки хоризонти;</p> <p>Индикатори клизања;</p> <p>Жироскопи правца;</p> <p>Системи упозоравања за приближавања земљи;</p> <p>Компасни системи;</p> <p>Системи евидентирања параметара лета;</p> <p>Систем електронских инструмената лета;</p> <p>Инструментални систем упозорења, обухватајући главни систем упозорења и централни панели за упозорења;</p> <p>Системи упозорења на губитак узгона и системи индикације нападног угла;</p> <p>Индикација и мерење вибрација;</p> <p>Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику;</p>	

	НИВО
	Б2
13.9 Светла (ATA 33) Спољна: навигација, слетање, рулање, лед; Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор; У случају ванредне ситуације.	3
13.10 Уграђени систем за одржавање (ATA 45) Централни рачунари за одржавање; Систем за унос података; Систем електронске библиотеке; Штампање; Надзор структуре (праћење дозвољених оштећења).	3
13.11 Климатизација и пресуризација кабине (ATA21)	
13.11.1. Довод ваздуха Извори одвода ваздуха укључујући мотор, <i>APU</i> и земаљски уређај.	2
13.11.2. Климатизација Системи климатизације;	2
Уређаји за кружење ваздуха и паре;	3
Систем развођења;	1
Систем за контролу протока, температуре и влажности.	3
13.11.3. Пресуризација Системи за пресуризацију; Контрола и индикација, обухватајући контролне и безбедносне вентиле; Контролери притиска у кабини.	3
13.11.4. Сигурносни и упозоравајући уређаји Заштитни и упозоравајући уређаји.	3
13.12 Заштита од пожара (ATA 26)	

	НИВО
	Б2
а) Детекција дима и пожара и систем за упозорење; Системи за гашење пожара; Испитивања система;	3
б) Преносни противпожарни апарати.	1
13.13 Горивни системи (АТА 28)	
Приказ система;	1
Резервоари за гориво;	1
Системи довода горива;	1
Испуштање горива у лету, вентилација, дренажање горива;	1
Унакрсно напајање и трансфер горива;	2
Индикација и упозорење;	3
Допуњавање горива и пражњење;	2
Уравнотежење количине горива у систему.	3
13.14 Хидраулични погон (АТА 29)	
Приказ система;	1
Хидраулични флуиди;	1
Хидраулични резервоари и акумулатори;	1
Извор притиска: електрични, механички, пнеуматски;	3
Извор притиска у случају ванредне ситуације;	3
Филтери;	1
Контрола притиска;	3
Расподела снаге;	1
Индикација и систем упозорења;	3
Веза с другим системима.	3
13.15 Заштита од леда и кише (АТА 30)	

	НИВО
	Б2
Формирање леда, врсте леда и откривање леда;	2
Системи против залеђивања: електрични, топловоздушни и хемијски;	2
Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски и хемијски;	3
Заштита од кише;	1
Грејање прикључка за допуну и дренажање горива;	3
Системи брисача.	1
13.16 Стајни трап (ATA 32)	
Конструкција, ублажавање удара;	1
Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације;	3
Индикација и упозорење;	3
Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење;	3
Гуме;	1
Управљање.	3
Систем сигнализације ваздух -земља.	3
13.17 Кисеоник (ATA 35)	
Приказ система: пилотска кабина, кабина;	3
Извори, складиште, пуњење и дистрибуција;	3
Регулација довода;	3
Индикације и упозорења.	3
13.18 Пнеуматика/вакуум (ATA 36)	
Приказ система;	2
Извори: мотор/APU, компресори, резервоари, земаљски уређаји;	2
Контрола притиска;	3
Дистрибуција;	1

	НИВО
	Б2
Индикације и упозорења;	3
Веза са осталим системима.	3
13.19 Вода/отпад (АТА 38)	2
Приказ водоводног система, довод, дистрибуција, сервисирање и испуштање;	
Приказ система тоалета, испирање и сервисирање;	
13.20 Интегрисана модуларна авионика (АТА 42)	3
Функције које могу бити уграђене у модуле Интегрисане модуларне авионике (ИМА) , између осталог су:	
Управљање одводом ваздуха, контрола притиска ваздуха, проветравање и контрола, вентилација и контрола авионике и пилотске кабине, контрола температуре, комуникација у ваздушном саобраћају, рутери авионичке комуникације, управљање електричним оптерећењем, контрола осигурача, електрични систем ВИТЕ, управљање горивом, контрола кочења, контрола управљања, извлачење и увлачење стајног трапа, индикација притиска у гумама, индикација притиска уљног амортизера, праћење температуре кочница, итд.	
Језгро система;	
Мрежне компоненте.	
13.21 Системи кабина (АТА 44)	3
Јединице и компоненте које садрже средства забаве за путнике и обезбеђују комуникацију унутар ваздухоплова (Систем за комуникацију унутар кабине), као и између кабине ваздухоплова и земаљских станица (Мрежна услуга у кабини). Укључују пренос гласа, података, музике и видеа.	
Систем за комуникацију унутар кабине омогућава везу између пилотске/кабинске посаде и кабинских система. Ови системи подржавају размену података различитих сродних LRU и њима се обично управља преко панела чланова посаде.	
Кабинска мрежна услуга обично постоји на серверу, који је обично повезан, између осталог, са следећим системима:	—
— Пренос података/Радио комуникација, Систем за забаву током лета.	
Кабинска мрежна услуга може садржати функције попут:	—

	НИВО
	Б2
<p>- Приступа извештајима пре поласка/приликом поласка,</p> <p>- Електронске поште/интранета/интернет приступ,</p> <p>- База података о путницима;</p> <p>Језгро кабинског система;</p> <p>Систем за забаву током лета;</p> <p>Спољни комуникациони систем;</p> <p>Количина меморијског система кабине;</p> <p>Систем надзора кабине;</p> <p>Разни кабински системи.</p> <p>13.22 Информациони системи (АТА 46)</p> <p>Јединице и компоненте које садрже средства складиштења, ажурирања и преузимања дигиталних информација које су уобичајено на папиру, микрофилму или микрофишу. Обухватају јединице које су намењене функцији складиштења и преузимања информација попут масовног складиштења и управљача електронске библиотеке. Не обухвата јединице ни компоненте које су уграђене у друге сврхе и које се деле са другим системима, попут штампача у пилотској кабини или екрана за општу употребу.</p> <p>Уобичајени примери обухватају системе управљања ваздушним саобраћајем и информисањем, као и системе мрежних сервера.</p> <p>Општи информациони систем ваздухоплова;</p> <p>Информациони систем пилотске кабине;</p> <p>Информациони систем о одржавању;</p> <p>Информациони систем путничке кабине;</p> <p>Разни информациони системи.</p>	3

МОДУЛ 14. ПОГОН

	НИВО
	Б2
14.1 Турбински мотори	
а) Структурни склоп и рад турбомлазних, турбовентилаторских, турбовратилних и турбоелисних мотора;	1
б) Електронска контрола мотора и система мерача протока горива (FADEC).	2
14.2 Системи индикације мотора	2
Системи температуре издувних гасова/температуре турбинске међуфазе;	
Брзина мотора;	
Индикација потиска мотора: степен пораста притиска у мотору (EPR), системи мерења излазног притиска турбине мотора или притиска млазника;	
Притисак и температура уља;	
Притисак, температура и проток горива;	
Притисак пуњења мотора;	
Обртни момент мотора;	
Брзина елисе.	
14.3 Системи за покретање и паљење	2
Рад система за покретање мотора и његових компоненти;	
Системи и компоненте за паљење;	
Безбедносни захтеви у погледу одржавања;	

МОДУЛ 15. МОТОР СА ГАСНОМ ТУРБИНОМ

	НИВО	
	А	Б1
<p>15.1 <i>Основе</i></p> <p>Потенцијална енергија, кинетичка енергија, Њутнови закони кретања, Брајтонов циклус;</p> <p>Веза између силе, рада, снаге, енергије, брзине, убрзања;</p> <p>Структурни склоп и рад турбомлазних, турбовентилаторских, турбовратилних, турбоелисних мотора.</p>	1	2
<p>15.2 Перформансе мотора</p> <p>Максимални потисак, ефективни потисак, потисак пригушене млазнице, дистрибуција потиска, резултантни потисак, потисак коњске снаге, еквивалентна коњска снага на осовини, специфична потрошња горива;</p> <p>Ефикасност мотора;</p> <p>Степен двострујности и степен пораста притиска у мотору;</p> <p>Притисак, температура и брзина протока гаса;</p> <p>Режими мотора, статички потисак, утицај брзине, висине и топле климе, равномерни режим, ограничења.</p>	—	2
<p>15.3 Уводник</p> <p>Доводни водови компресора</p> <p>Дејства разних конфигурација уводника;</p> <p>Заштита од леда.</p>	2	2
<p>15.4 Компресори</p> <p>Аксијални и центрифугални типови;</p> <p>Структурна својства и принципи рада и примене;</p> <p>Балансирање вентилатора;</p> <p>Рад</p> <p>Узроци и последице одвајања струјница од лопатица компресора и пумпања компресора;</p>	1	2

	НИВО	
	А	Б1
Методe контролисања протока ваздуха: вентили за одвод, променљиве спроводне лопатице уводника, променљиве лопатице статора, ротирајуће лопатице статора;		
Степен компресора.		
15.5 Комора сагоревања	1	2
Структурна својства и начела рада.		
15.6 Турбинска секција	2	2
Рад и карактеристике различитих типова лопатица турбине;		
Спајање лопатица са диском;		
Спроводне лопатице у млазнику;		
Узроци и последице напрезања и пузања лопатица турбине.		
15,7 Издувник	1	2
Структурна својства и принципи рада;		
Млазнице конвергентне, дивергентне и променљиве површине;		
Смањење буке мотора;		
Скретачи млаза потиска.		
15.8 Лежајеви и заптивке	—	2
Структурна својства и принципи рада.		
15.9 Мазива и горива	1	2
Својства и спецификације;		
Адитиви за горива;		
Безбедносне мере.		
15.10 Системи за подмазивање	1	2
Рад/приказ система и компоненте.		
15.11 Горивни системи	1	2

	НИВО	
	А	Б1
Рад контроле мотора и система мерача протока горива обухватајући електронску контролу мотора (<i>FADEC</i>); Приказ система и компоненте.		
15.12 Системи за ваздух	1	2
Рад система расподеле ваздуха у мотору и система контроле заштите од залеђивања, обухватајући унутрашњи расхладни систем, заптивање и спољне операције везане за ваздух.		
15.13 Системи за покретање и паљење	1	2
Рад система за покретање мотора и његових компоненти; Системи и компоненте за паљење; Безбедносни захтеви у погледу одржавања;		
15.14 Системи индикације мотора	1	2
Температура издувних гасова/температура турбинске међуфазе; Индикација потиска мотора: Степен пораста притиска у мотору (EPR), системи мерења излазног притиска турбине мотора или притиска млазника; Притисак и температура уља; Притисак и проток горива; Брзина мотора; Индикација и мерење вибрација; Обртни момент; Снага.		
15.15 Системи за повећање снаге	—	1
Рад и примене; Убризгавање воде, вода-метанол; Системи за допунско сагоревање.		
15.16 Турбоелисни мотори	1	2
Гасна/слободна турбина и турбина са зупчастом везом;		

	НИВО	
	А	Б1
Редуктори;		
Интегрисана контрола мотора и елисе;		
Уређаји за заштиту од прекорачења брзине.		
15.17 Турбо-вратилни мотори	1	2
Распоређи, погонски системи, редуктори, спојнице, контролни системи.		
15.18 Помоћни уређаји за напајање (APU)	1	2
Сврха, рад, системи заштите.		
15.19 Уградња погонске групе	1	2
Конфигурација противпожарних зидова, облога мотора, акустичних панела, окова мотора, антивибрацијских окова, црева, цеви, довода, конектора, ожичења, контролних каблова и полуга, окова за дизање, дренажних отвора.		
15.20 Системи заштите од пожара	1	2
Рад система за откривање и гашење.		
15.21 Праћење параметара мотора и рад на земљи	1	3
Процедуре за покретање и пробу мотора на земљи;		
Тумачење излазне снаге и осталих параметара мотора;		
Праћење рада мотора (обухватајући анализу уља, вибрације и преглед бороскопом);		
Преглед мотора и компоненти према критеријумима, одступањима и подацима које је прецизирао произвођач мотора;		
Прање/чишћење компресора;		
Оштећење ударом страног тела.		
15.22 Складиштење и конзервирање мотора	—	2
Конзервирање и деконзервирање мотора и компонената/система.		

МОДУЛ 16. КЛИПНИ МОТОР

	НИВО		
	А	Б1	Б3
16.1 Основе	1	2	2
Механичка, топлотна и запреминска ефикасност;			
Радни циклуси - двотактни, четвортактни, Ото и Дизел;			
Радна запремина и степен компресије;			
Конфигурација мотора и редослед паљења.			
16.2 Перформансе мотора	1	2	2
Прорачун и мерење снаге;			
Фактори који утичу на снагу мотора;			
Смеша/осиромашење смеше, претпаљење.			
16.3 Конструкција мотора	1	2	2
Кућиште мотора, радилица, брегаста осовина, корита мотора;			
Редуктор за погон агрегата;			
Склопови цилиндра и клипа;			
Клипњаче, усисне и издувне гране;			
Механизми вентила;			
Редуктор елисе.			
16.4 Горивни системи мотора			
16.4.1 Карбуратори	1	2	2
Врсте, конструкција и начини рада;			
Залеђивање и грејање.			
16.4.2 Системи за убризгавање горива	1	2	2
Врсте, конструкција и начини рада.			
16.4.3 Електронска контрола мотора	1	2	2
Рад контроле мотора и система мерача протока горива бухватајући електронску контролу мотора (<i>FADEC</i>);			

	НИВО		
	А	Б1	Б3
Приказ система и компоненте.			
16.5 Системи за покретање и паљење	1	2	2
Системи за покретање, системи за предзагревање;			
Врсте, конструкција и начини рада магнета;			
Сноп проводника паљења, свећице;			
Нисконапонски и високонапонски системи.			
16.6 Усисни, издувни и расхладни системи	1	2	2
Конструкција и рад: усисних система, обухватајући алтернативне ваздушне системе;			
Издувних и расхладних система - ваздушних и течних.			
16.7 Компресорско пуњење/Турбо пуњење	1	2	2
Принципи и сврха компресорског пуњења и утицај на параметре мотора;			
Конструкција и рад компресорских/турбо система;			
Терминологија система;			
Контролни системи;			
Заштита система.			
16.8 Мазива и горива	1	2	2
Својства и спецификације;			
Адитиви за горива;			
Безбедносне мере.			
16.9 Системи за подмазивање	1	2	2
Рад/приказ система и компоненте.			
16.10 Системи индикације мотора	1	2	2
Брзина мотора;			
Температура главе цилиндра;			

	НИВО		
	А	Б1	Б3
Температура расхладног средства; Притисак и температура уља; Температура издувних гасова; Притисак и проток горива; Притисак пуњења мотора.			
16.11 Уградња погонске групе	1	2	2
Кострукција противпожарних зидова, облога мотора, акустичних панела, окова мотора, антивибрацијских окова, црева, цеви, довода, конектора, ожичења, контролних каблова и полуга, окова за дизање, дренажних отвора.			
16.12 Праћење параметара мотора и рад на земљи	1	3	2
Процедуре за покретање и пробу мотора на земљи; Тумачење излазне снаге и осталих параметара мотора;			
Преглед мотора и компонената: критеријуми, одступања и подаци које је прецизирао произвођач мотора.			
16.13 Складиштење и конзервирање мотора	—	2	1
Конзервирање и деконзервирање мотора и компонената/система.			

МОДУЛ 17А. ЕЛИСА

Напомена: овај модул се не примењује на категорију Б3. Одговарајући предмети за категорију Б3 дефинисани су у модулу 17Б.

	НИВО	
	А	Б1
17.1 Основе	1	2
Теорија кракова елисе;		
Велики/мали угао крака елисе, негативни угао, нападни угао, број обртаја;		
Клизање елисе;		

	НИВО	
	А	Б1
Аеродинамичне, центрифугалне и потисне силе;		
Обртни момент;		
Релативни проток ваздуха на нападном углу крака елисе;		
Вибрације и резонанције.		
17.2 Конструкција елисе	1	2
Конструкционе методе и материјали који се користе код дрвених, композитних и металних елиса;		
Положај крака, горња површина крака, корен крака, доња површина крака, склоп главчине;		
Елисе са фиксним кораком, променљивим кораком, константним бројем обртаја;		
Уградња елисе/облоге главчине елисе.		
17.3 Контрола корака елисе	1	2
Механичка и електрична/електронска контрола броја обртаја и методе промене корака;		
Постављање елисе на нож и негативни корак;		
Заштита од прекорачења брзине.		
17.4 Синхронизација елисе	—	2
Опрема за синхронизацију и синхронизација.		
17.5 Заштита елисе од залеђивања	1	2
Течности и електрична опрема за отапање.		
17.6 Одржавање елисе	1	3
Статичко и динамичко балансирање;		
Тракирање кракова елисе;		
Процена оштећења кракова, ерозија, корозија, оштећења од удара, деламинација;		
Шеме за поступање са елисом/поправку елисе;		
Рад мотора са елисом		

	НИВО	
	А	Б1
17.7 Складиштење и конзервирање елисе Конзервирање и деконзервирање елисе.	1	2

МОДУЛ 17Б. ЕЛИСА

Напомена: обим овог модула одражава технологију елисе ваздухоплова која одговара категорији Б3.

	НИВО
	Б3
17.1 Основе Теорија кракова елисе; Велики/мали угао крака елисе, негативни угао, нападни угао, број обртаја; Клизање елисе; Аеродинамичне, центрифугалне и потисне силе; Обртни момент; Релативни проток ваздуха на нападном углу крака елисе; Вибрације и резонанције.	2
17.2 Конструкција елисе Конструкционе методе и материјали који се користе код дрвених, композитних и металних елиса; Положај крака, горња површина крака, корен крака, доња површина крака, склоп главчине; Елисе са фиксним кораком, променљивим кораком, константним бројем обртаја; Уградња елисе/облоге главчине елисе.	2
17.3 Контрола корака елисе Механичка и електрична/електронска контрола броја обртаја и методе промене корака;	2

	НИВО
	БЗ
Постављање елисе на нож и негативни корак; Заштита од прекорачења брзине. 17.4 Синхронизација елисе Опрема за синхронизацију и синхронизација.	2
17.5 Заштита елисе од залеђивања Течности и електрична опрема за отапање.	2
17.6 Одржавање елисе Статичко и динамичко балансирање; Тракирање кракова елисе; Процена оштећења кракова, ерозија, корозија, оштећења од удара, деламинација; Шеме за поступање са елисом/поправку елисе; Рад мотора са елисом	2
17.7 Складиштење и конзервирање елисе Конзервирање и деконзервирање елисе.	2

Додатак II

Стандард испита основног знања

1. Опште одредбе

1.1. Сви основни испити спроводе се у облику питања са више понуђених одговора и описних питања, како је наведено у даљем тексту. Нетачни алтернативни одговори морају да изгледају подједнако уверљиво свакоме ко не познаје предмет. Сви алтернативни одговори морају да се јасно односе на питање и да имају сличан речник, граматичку конструкцију и дужину. У нумеричким питањима, нетачни одговори одговарају грешкама у поступку, као што су исправке примењене на погрешан начин или нетачно конвертоване јединице: оне не смеју да буду насумични бројеви.

1.2. Свако питање са више понуђених одговора мора да има три алтернативна одговора од којих је само један тачан, а за сваки модул кандидату се даје време за решавање које у просеку износи 75 секунди по питању.

1.3. Свако описно питање захтева припрему писаног одговора и кандидату се дозвољава по 20 минута за одговор на свако описно питање.

1.4. Одговарајућа описна питања морају да буду сачињена и процењена применом наставног програма из модула 7А, 7Б, 9А, 9Б и 10. Додатка I.

1.5. Свако питање има модел одговора који је назначен за њега, а који обухвата све познате алтернативне одговоре који могу да буду релевантни и за друге делове.

1.6. Узорак одговора се разрађује у листи важних тачака познатих као кључне тачке.

1.7. Прелазна оцена за сваки модул и подмодул у делу питања са више понуђених одговора је 75%.

1.8. Прелазна оцена за свако описно питање је 75%, с тим што одговор мора да садржи 75% захтеваних кључних тачака које се тичу тог питања и ниједну значајну грешку у вези са било којом захтеваном кључном тачком.

1.9. Ако кандидат не положи само део питања са више понуђених одговора или само описни део, он поново полаже део испита који није положио.

1.10. Казнени поени се не користе за утврђивање да ли је кандидат положио испит.

1.11. Модул из којег је кандидат пао не може поново да се полагаже најмање 90 дана од дана када је одржан испит из модула који је кандидат пао, изузев у случају организације за обуку особља за одржавање која је одобрена у складу са Анексом IV (Део-147), а која спроводи курс поновне обуке прилагођен предметима одређеног модула који нису положени, у ком случају модул који није положен може поново да се полаже после 30 дана.

1.12. Временски периоди који се захтевају према 66.А.25 примењују се на сваки појединачни испит из модула, са изузетком оних испита из модула који су претходно положени у оквиру друге категорије дозволе, када је дозвола већ издата.

1.13. Највећи број узастопних покушаја за сваки модул је три. Сваки даљи низ од три покушаја дозвољен је по протеклу рока од годину дана.

Подносилац захтева у писаном облику потврђује одобреној организацији за обуку за одржавање или надлежном органу којем подноси захтев за полагање испита, број и датум покушаја у току претходне године и наводи организацију или надлежни орган код којих је полагао те испите. Организација за обуку за одржавање или надлежни орган дужни су да провере број покушаја у важећем року.

2. Број питања по модулу

2.1. МОДУЛ 1 - МАТЕМАТИКА

Категорија А: 16 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 20 минута.

Категорија Б1: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 40 минута.

Категорија Б2: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 40 минута.

Категорија Б3: 28 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 35 минута.

2.2. МОДУЛ 2 - ФИЗИКА

Категорија А: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 40 минута.

Категорија Б1: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б2: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б3: 28 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 35 минута.

2.3. МОДУЛ 3 - ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б1: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б2: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б3: 24 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 30 минута.

2.4. МОДУЛ 4 - ОСНОВИ ЕЛЕКТРОНИКЕ

Категорија Б1: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б2: 40 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 50 минута.

Категорија Б3: 8 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 10 минута.

2.5. МОДУЛ 5 - ДИГИТАЛНЕ ТЕХНИКЕ/СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОНСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Категорија А: 16 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 20 минута.

Категорија Б1.1 и Б 1.3: 40 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 50 минута.

Категорија Б1.2 и Б1.4: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б2: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 90 минута.

Категорија Б3: 16 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 20 минута.

2.6. МОДУЛ 6 - МАТЕРИЈАЛИ И ХАРДВЕР

Категорија А: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б1: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 90 минута.

Категорија Б2: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 75 минута.

Категорија Б3: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 75 минута.

2.7. МОДУЛ 7А - ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Категорија А: 72 питања са више понуђених одговора и два описна питања. Дозвољено време 90 минута, плус 40 минута.

Категорија Б1: 80 питања са више понуђених одговора и два описна питања. Дозвољено време 100 минута, плус 40 минута.

Категорија Б2: 60 питања са више понуђених одговора и два описна питања. Дозвољено време 75 минута, плус 40 минута.

МОДУЛ 7Б - ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Категорија Б3: 60 питања са више понуђених одговора и два описна питања. Дозвољено време 75 минута, плус 40 минута.

2.8. МОДУЛ 8 - ОСНОВЕ АЕРОДИНАМИКЕ

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б1: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б2: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б3: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

2.9. МОДУЛ 9А - ЉУДСКИ ФАКТОР

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 25 минута, плус 20 минута.

Категорија Б1: 20 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 25 минута, плус 20 минута.

Категорија Б2: 20 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 25 минута, плус 20 минута.

МОДУЛ 9Б - ЉУДСКИ ФАКТОР

Категорија Б3: 16 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 20 минута, плус 20 минута.

2.10. МОДУЛ 10 - ВАЗДУХОПЛОВНИ ПРОПИСИ

Категорија А: 32 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 40 минута, плус 20 минута.

Категорија Б1: 40 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 50 минута, плус 20 минута.

Категорија Б2: 40 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 50 минута, плус 20 минута.

Категорија Б3: 32 питања са више понуђених одговора и једно описно питање. Дозвољено време 40 минута, плус 20 минута.

2.11. МОДУЛ 11А - АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ ТУРБИНСКИХ АВИОНА

Категорија А: 108 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 135 минута.

Категорија Б1: 140 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 175 минута.

МОДУЛ 11Б - КЛИПНИ АВИОНИ, АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ

Категорија А: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 90 минута.

Категорија Б1: 100 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 125 минута.

МОДУЛ 11Ц - КЛИПНИ АВИОНИ, АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ

Категорија Б3: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 75 минута.

2.12. МОДУЛ 12 - АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ ХЕЛИКОПТЕРА

Категорија А: 100 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 125 минута.

Категорија Б1: 128 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 160 минута.

2.13. МОДУЛ 13 - АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ ВАЗДУХОПЛОВА

Категорија Б2: 180 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 225 минута. Питања и дозвољено време могу се поделити на два испита, по потреби.

2.14. МОДУЛ 14 - ПОГОН

Категорија Б2: 24 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 30 минута.

2.15. МОДУЛ 15 - МОТОР СА ГАСНОМ ТУРБИНОМ

Категорија А: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 75 минута.

Категорија Б1: 92 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 115 минута.

2.16. МОДУЛ 16 - КЛИПНИ МОТОР

Категорија А: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б1: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 90 минута.

Категорија Б3: 68 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 85 минута.

2.17. МОДУЛ 17А - ЕЛИСА

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б1: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 40 минута.

МОДУЛ 17Б - ЕЛИСА

Категорија Б3: 28 питања са више понуђених одговора и ниједно описно питање. Дозвољено време 35 минута.

Додатак III

Стандард обуке и испита за тип ваздухоплова

Обука на радном месту

1. Опште одредбе

Обука за тип ваздухоплова састоји се из теоријске обуке и испита као и, изузев за овлашћења из категорије Ц, из практичне обуке и процене.

а) Теоријска обука и испит морају да испуњавају следеће захтеве:

(i) спроводи их организација за обуку особља за одржавање која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147) или, ако их спроводе друге организације, одобрена од стране надлежног органа;

(ii) изузев у случајевима дозвољеним обуком за разлике која је наведена у тачки ц), они морају да буду у складу са:

релевантним елементима дефинисаним у обавезном делу података за коришћење, успостављених у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012 или, ако такви елементи нису доступни, у стандарду описаном у тачки 3.1. овог додатка, и

стандардом испита за обуку за тип, описаним у тачки 4.1. овог додатка.

(iii) за лица која имају категорију Ц, квалификована на основу академског звања, како је предвиђено у бб.А.30 став а) тачка 5), прва релевантна обука за тип ваздухоплова мора да буде на нивоу категорије Б1 или Б2;

(iv) обука мора да започне и да се заврши у року од три године пре подношења захтева за одобрење овлашћења за тип.

б) Практична обука и процена морају да испуњавају следеће захтеве:

(i) спроводи их организација за обуку особља за одржавање која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147) или, ако их спроводе друге организације, одобрена од стране надлежног органа;

(ii) изузев у случајевима дозвољеним обуком за разлике из тачке ц), они морају да буду у складу са:

релевантним елементима дефинисаним у обавезном делу података за коришћење успостављених у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012 или, ако такви елементи нису доступни, у стандарду описаном у тачки 3.2. овог Додатка, и стандардом процене обуке за тип, описаним у тачки 4.2. овог Додатка.

(iii) обухвата репрезентативни избор активности одржавања које су релевантне за тај тип ваздухоплова;

(iv) обухвата демонстрацију употребе опреме, компонената, симулатора, других уређаја за обуку или ваздухоплова;

(v) мора да започне и да се заврши у року од три године пре подношења захтева за одобрење овлашћења за тип.

ц) Обука за разлике

(i) обука за разлике је обука која се захтева како би се обухватиле разлике између два различита овлашћења за тип ваздухоплова истог произвођача, како је утврдила Агенција;

(ii) обука за разлике мора да се дефинише за сваки појединачни случај, узимајући у обзир захтеве садржане у овом додатку у погледу, како теоријских, тако и практичних делова обуке за овлашћење за тип;

(iii) овлашћење за тип уписује се у дозволу после завршене обуке за разлике, ако подносилац захтева испуни следеће услове:

- да му је у дозволи већ уписано овлашћење за тип ваздухоплова у односу на који се утврђују разлике, или

- да је испунио захтеве у погледу овлашћења за тип ваздухоплова у односу на који се утврђују разлике.

2. Нивои обуке за тип ваздухоплова

Три нивоа наведена у даљем тексту дефинишу циљеве, обим обуке и ниво знања који је планиран да се постигне обуком.

- Ниво 1: кратак преглед структуре ваздухоплова, система и погонске групе ваздухоплова, као што је наведено у Секцији Опис система у приручнику за одржавање ваздухоплова/упутствима за континуирану пловидбеност.

Циљеви курса: по завршеном нивоу 1 обуке, кандидат треба да буде у стању:

а) да пружи једноставан опис целог предмета, користећи уобичајене речи и примере, употребом типичних термина и да идентификује мере предострожности у погледу структуре ваздухоплова, његових система и погонске групе;

б) да идентификује приручнике за ваздухоплов, праксе одржавања које су важне за структуру ваздухоплова, његове системе и погонску групу;

ц) да дефинише општи распоред главних система ваздухоплова;

д) да дефинише општи распоред и карактеристике погонске групе;

е) да идентификује специфичан алат и опрему за испитивање који се користе за ваздухоплов.

- Ниво 2: преглед основног система контрола, индикатора, главних компонената, обухватајући њихов положај и сврху, сервисирање и анализу мањих кварова. Опште знање из теоријских и практичних аспеката предмета.

Циљеви курса: поред информација садржаних на нивоу 1 обуке, по завршетку нивоа 2 обуке кандидат је у стању:

а) да разуме теоријске основе; примени знање на практичан начин кроз детаљне процедуре;

б) да разуме мере предострожности које треба примењивати приликом рада на ваздухоплову, погонској групи, системима или у њиховој близини;

ц) да опише руковање системима и ваздухопловом, нарочито приступ, доступност и изворе напајања;

д) да идентификује положај главних компонената;
е) да објасни нормално функционисање сваког главног система, обухватајући терминологију и номенклатуру;
ф) да спроведе процедуре за сервисирање повезане са ваздухопловом, за следеће системе: гориво, погонске групе, хидраулика, стајни трап, вода/отпад и кисеоник.

г) да покаже вештину коришћења извештаја посаде и система извештавања у ваздухоплову (анализа мањих кварова) и да одреди пловидбеност ваздухоплова на основу MEL/CDL;

х) да покаже употребу, тумачење и примену одговарајуће документације, обухватајућих упутстава за континуирану пловидбеност, приручника за одржавање, илустрованог каталога делова, итд.

- Ниво 3: детаљан опис, рад, положај компонената, уклањање/уградња, BITE процедуре и процедуре анализе кварова на нивоу приручника за одржавање.

Циљеви курса: поред информација садржаних на нивоу 1 и нивоу 2 обуке, по завршетку нивоа 3 обуке кандидат је у стању:

а) да покаже теоријско знање из система и структура ваздухоплова и њихове међусобне везе са осталим системима, да пружи детаљан опис предмета, користећи теоријске основе и специфичне примере и да тумачи резултате из различитих извора и мерења, као и да примени корективне мере, по потреби;

б) да провери систем, погонску групу, компоненте и да обави функционалне провере као што је предвиђено у приручнику за одржавање ваздухоплова;

ц) да покаже употребу, тумачење и примену одговарајуће документације, укључујући приручник за поправку структуре, приручник за анализу кварова, итд;

д) да упореди информације у сврху доношења одлука у погледу дијагнозе и отклањања кварова на нивоу приручника за одржавање;

е) да опише процедуре за замену компонената јединствених за тип ваздухоплова.

3. Стандард обуке за тип ваздухоплова

Иако обука за тип ваздухоплова обухвата, како теоријске, тако и практичне делове, курсеви могу да се одобре за теоријски део, практични део или за комбинацију то двоје.

3.1. Теоријски део

а) Циљ:

По завршетку теоријског дела обуке, кандидат мора да буде у стању да покаже, према нивоима утврђеним у програму наставе из Додатка III, детаљно теоријско знање из система, структуре, рада, одржавања, поправке и анализе кварова који се примењују на ваздухоплов, према одобреним подацима о одржавању. Кандидат мора да буде у стању да покаже употребу приручника и одобрених процедура, обухватајући знање у погледу релевантних прегледа и ограничења.

б) Ниво обуке:

Нивои обуке су они нивои који су дефинисани у тачки 2.

После прве обуке за тип ваздухоплова за овлашћено особље категорије Ц, сви наредни курсеви могу да буду само на нивоу 1.

У току теоријске обуке на нивоу 3, може да се користи материјал за обуку на нивоу 1 и 2, с тим да већи део материјала и дужина трајања обуке морају да буду на вишем нивоу.

ц) Трајање:

Минималан број сати теоријске обуке садржан је у следећој табели:

Категорија	Сати
Авиони са највећом масом на полетању већом од 30.000 kg:	
Б1.1	150

Категорија	Сати
Б1.2	120
Б2	100
Б	30
Авиони са највећом масом на полетању која је једнака или мања од 30.000 kg и већа од 5.700 kg:	
Б1.1	120
Б1.2	100
Б2	100
Ц	25
Авиони са највећом масом на полетању од 5.700 kg и мањом ⁽¹⁾	
Б1.1	80
Б1.2	60
Б2	60
Ц	15
Хеликоптери ⁽²⁾	
Б1.3	120
Б1.4	100
Б2	100
Ц	25

(1) За непресуризоване клипне авионе чија *МТОМ* је мања од 2.000 kg минимално трајање може да се смањи за 50%.

(2) За хеликоптере у групи 2 (као што је дефинисано у 66.А.42) минимално трајање може да се смањи за 30 %.

За потребе ове табеле, сат обуке је 60 минута подучавања, не обухватајући паузе, испите, понављања, припреме и посете ваздухоплову.

Ови сати примењују се само на теоријске курсеве за комплетне комбинације ваздухоплов/мотор, према типу овлашћења како га је дефинисала Агенција.

д) Образложење трајања курса:

За курсеве обуке који се спроводе у организацији за обуку особља за одржавање, која је одобрена у складу са Анексом IV (Део-147) и курсеве које је непосредно одобрио надлежни орган, трајање обуке и обим наставног програма заснивају се на анализи потреба за обуком која се односи на:

- дизајн типа ваздухоплова, његове потребе за одржавањем и типове операција,

- детаљну анализу применљивих поглавља - видети садржај табеле из тачке 3.1. подтачка е) у даљем тексту,

- детаљну анализу стручности која показује да су циљеви наведени у поменутој тачки 3.1. подтачка а) у потпуности испуњени.

Ако анализа потреба за обуком покаже да је потребно више сати, трајање курса биће дуже од минимума датог у табели.

Слично томе, трајање обуке на курсевима о разликама или другим комбинацијама курсева обуке (као што су комбиновани курсеви Б1/Б2), као и на курсевима теоријске обуке за тип који трају краће него што је предвиђено у тачки 3.1. подтачка ц), оправдава се надлежном органу на основу анализе потреба за обуком, као што је претходно описано.

Поред тога, курс мора да описује и образлаже:

- минимално време присуства које се захтева од полазника обуке, да би се испунили циљеви курса;

- максималан број сати обуке дневно, узимајући у обзир педагошка начела и начела људског фактора.

Ако минимално захтевано време присуства није остварено, сведочанство о завршеној обуци се не издаје. Додатну обуку може да обезбеди организација за обуку како би се испунио захтев у погледу минималног времена присуства.

е) Садржај:

Као минимум, морају да буду обухваћени елементи из Програма наставе наведеног у даљем тексту, који су специфични за тип ваздухоплова. Додатни елементи који су уведени због разлика у типу, технолошких промена, итд. морају да буду обухваћени.

Наставни план обуке фокусиран је на механичке и аспекте електричних система за особље Б1 и на аспекте електричних система и авионике за особље Б2.

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	
Категорија дозволе.	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	Б2
Уводни модул:									
05 Временска ограничења/провере одржавања	1	1	1	1	1	1	1	1	1
06 Димензије/подручја (МТОМ итд.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
07 Подизање и подупирање	1	1	1	1	1	1	1	1	1
08 Нивелисање и мерење тежине	1	1	1	1	1	1	1	1	1
09 Вуча и рулање	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Паркирање/привезивањем, складиштење и враћање у употребу	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11 Налепнице/плочице и ознаке	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12 Сервисирање	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Стандардне праксе- само за одређени тип	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Хеликоптери									
18 Анализа вибрација и буке (тракирање лопатица)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
60 Стандардне праксе за ротор	—	—	—	—	3	1	3	1	—
62 Ротори	—	—	—	—	3	1	3	1	1
62А Ротори - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
63 Погони ротора	—	—	—	—	3	1	3	1	1
63А Погони ротора - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
64 Репни ротор	—	—	—	—	3	1	3	1	1

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
64А Репни ротор - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
65 Погон репног ротора	—	—	—	—	3	1	3	1	1
65А Погон репног ротора - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
66 Преклопне лопатиче/носач	—	—	—	—	3	1	3	1	—
67 Роторске команде лета	—	—	—	—	3	1	3	1	—
53 Структура ваздухоплова (хеликоптера)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
25 Опрема за плутање у случају ванредне ситуације	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Структуре ваздухоплова									
51 Стандардне праксе и структуре (касификација оштећења, процена и поправка)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
53 Труп	3	1	3	1	—	—	—	—	1
54 Гондоле/носачи	3	1	3	1	—	—	—	—	1
55 Стабилизатори	3	1	3	1	—	—	—	—	1
56 Прозори	3	1	3	1	—	—	—	—	1
57 Крила	3	1	3	1	—	—	—	—	1
27А Површине команде лета (све)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
52 Врата	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Идентификациони системи зона и станица.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Системи структуре ваздухоплова:									
21 Климатизација	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21А Довод ваздуха	3	1	3	1	1	3	3	1	2

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
21Б Пресуризација	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21Ц Сигурносни и упозоравајући уређаји	3	1	3	1	3	1	3	1	3
22 Аутопилот	2	1	2	1	2	1	2	1	3
23 Комуникација	2	1	2	1	2	1	2	1	3
24 Електрично напајање	3	1	3	1	3	1	3	1	3
25 Опрема и унутрашња опрема кабине	3	1	3	1	3	1	3	1	1
25А Електронска опрема, обухватајући опрему за ванредне ситуације	1	1	1	1	1	1	1	1	3
26 Заштита од пожара	3	1	3	1	3	1	3	1	3
27 Команде лета	3	1	3	1	3	1	3	1	2
27А Рад система електричних команди лета	3	1	—	—	—	—	—	—	3
28 Горивни системи	3	1	3	1	3	1	3	1	2
28А Горивни системи-праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
29 Хидраулични погон	3	1	3	1	3	1	3	1	2
29А Хидраулични погон - праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
30 Заштита од леда и кише	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31 Системи показивача/евидентирање	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31А Системи иструмената	3	1	3	1	3	1	1	3	3
32 Стајни трап	3	1	3	1	3	1	3	1	2
32А Стајни трап - праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
33 Светла	3	1	3	1	3	1	3	1	3
34 Навигација	2	1	2	1	2	1	2	1	3

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
35 Кисеоник	3	1	3	1	—	—	—	—	2
36 Пнеуматика	3	1	3	1	3	1	3	1	2
36А Пнеуматика - праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
37 Вакуум	3	1	3	1	3	1	3	1	2
38 Вода/Отпад	3	1	3	1	—	—	—	—	2
41 Водени баласт	3	1	3	1	—	—	—	—	1
42 Интегрисана модуларна авионика	2	1	2	1	2	1	2	1	3
44 Кабински системи	2	1	2	1	2	1	2	1	3
45 Уграђени системи за одржавање (или обухваћени у 31)	3	1	3	1	3	1	—	—	3
46 Информациони системи	2	1	2	1	2	1	2	1	3
50 Простор за терет и помоћну опрему	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Турбински мотор									
70 Стандардне праксе - мотори,	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70А Структурни склоп и рад (уградња уводника, компресора, коморе сагоревања, турбинске секције, лежајева и заптивки, система за подмазивање)	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70Б Перформансе мотора	3	1	—	—	3	1	—	—	1
71 Погонски мотор	3	1	—	—	3	1	—	—	1
72 Турбински мотор/турбо-елисни/са каналисаним вентилатором/без каналисаног вентилатора	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73 Моторно гориво и контрола	3	1	—	—	3	1	—	—	1

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
75 Ваздух	3	1	—	—	3	1	—	—	1
76 Команде мотора	3	1	—	—	3	1	—	—	1
78 Издувник	3	1	—	—	3	1	—	—	1
79 Уље	3	1	—	—	3	1	—	—	1
80 Покретање	3	1	—	—	3	1	—	—	1
82 Убризгавање воде	3	1	—	—	3	1	—	—	1
83 Редуктори за погон агрегата	3	1	—	—	3	1	—	—	1
84 Повећање пропулзије	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73A FADEC	3	1	—	—	3	1	—	—	3
74 Паљење	3	1	—	—	3	1	—	—	3
77 Системи индикације мотора	3	1	—	—	3	1	—	—	3
49 Помоћни уређаји за напајање (APU)	3	1	—	—	—	—	—	—	2
Клипни мотор									
70 Стандардне праксе - мотори,	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70А Структурни склоп и рад (уградња, карбуратори, системи за убризгавање горива, усисавање, системи за издување и расхладни системи, компресорско пуњење/турбо пуњење, системи за подмазивање)	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70Б Перформансе мотора	—	—	3	1	—	—	3	1	1
71 Погонски мотор	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73 Моторно гориво и контрола	—	—	3	1	—	—	3	1	1
76 Команде мотора	—	—	3	1	—	—	3	1	1

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
79 Уље	—	—	3	1	—	—	3	1	1
80 Покретање	—	—	3	1	—	—	3	1	1
81 Турбине	—	—	3	1	—	—	3	1	1
82 Убризгавање воде	—	—	3	1	—	—	3	1	1
83 Редуктори за погон агрегата	—	—	3	1	—	—	3	1	1
84 Повећање пропулзије	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73А <i>FADEC</i>	—	—	3	1	—	—	3	1	3
74 Паљење	—	—	3	1	—	—	3	1	3
77 Системи за индикацију мотора	—	—	3	1	—	—	3	1	3
Елисе									
60А Стандардне праксе - елиса	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61 Елисе/пропулзија	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61А Конструкција елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61Б Контрола корака елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61Ц Синхронизовање елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61Д Електронска контрола елисе	2	1	2	1	—	—	—	—	3
61Е Заштита елисе од леда	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61Ф Одржавање елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	1

ф) Мултимедијске методе обуке (*MBT*) могу да се користе за потребе теоријског дела обуке у учионици или у контролисаном виртуелном окружењу, уз пристанак надлежног органа који одобрава курс обуке.

3.2. Практични део

а) Циљ:

Циљ практичне обуке је да се стекне захтевана стручност за вршење безбедног одржавања, прегледа и рутинских радова према приручнику за одржавање

и другим релевантним упутствима и задацима, у зависности од типа ваздухоплова, на пример: анализа кварова, поправке, усклађивања, замене, подешавање и функционалне провере. То обухвата свест о употреби целокупне техничке литературе и документације за ваздухоплов, употреби специјалистичких/специјалних алата и опреме за испитивање, за уклањање и замену компонената и модула јединствених за тај тип, обухватајући сваку активност одржавања на ваздухоплову.

б) Садржај:

Најмање 50% ставки означених са „X” у табели наведеној у даљем тексту, које су релевантне за одређени тип ваздухоплова, морају се испунити као део практичне обуке.

Задаци означени са „X” представљају предмете који су важни за практичну обуку да би се обезбедило да рад, функција, уградња и безбедносни значај кључних задатака одржавања буду схваћени на одговарајући начин, нарочито ако се не могу у потпуности објаснити само кроз теоријску обуку. Иако се у списку детаљно наводи минимални број предмета из практичне обуке, остале ставке могу да се додају, по потреби, за одређени тип ваздухоплова.

Задаци које је потребно извршити морају да буду репрезентативни за ваздухоплов и системе, како у погледу сложености, тако и у погледу техничких захтева неопходних за извршење тог задатка. Иако се могу укључити релативно једноставни задаци, остали сложенији задаци, такође, се укључују и предузимају као одговарајући за тип ваздухоплова.

Речник табеле: *LOC*: место; *FOT*: испитивање функционалност/оперативности; *SGH*: сервисирање ваздухоплова и руковање на земљи; *R/I*: уклањање/уградња; *MEL*: листа минималне исправности опреме; *TS*: анализа кварова.

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2					
		<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
Уводни модул:												
5 Временска ограничења/провере одржавања	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Димензије/подручја (<i>МТОМ</i> итд.)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Подизање и подупирање	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Нивелисање и мерење тежине	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
9 Вуча и рулање	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
10 Паркирање/привезивање, складиштење и враћање у употребу	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
11 Налепнице/плочице и ознаке	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Сервисирање	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2				
	<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
55 Стабилизатори	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56 Прозори	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
57 Крила	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27А Површине команде лета	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
52 Врата	X/X	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Системи структуре ваздухоплова:											
21 Климатизација	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
21А Довод ваздуха	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
21Б Пресуризација	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
21Ц Сигурносни и упозоравајући уређаји	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
22 Аутопилот	X/X	—	—	—	X	—	X	X	X	X	X
23 Комуникација	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
24 Електрично напајање	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25 Опрема и унутрашња опрема кабине	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
25А Електронска опрема,обухватајући опрему за ванредне ситуације	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
26 Заштита од пожара	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27 Команде лета	X/X	X	X	X	X	X	X	—	—	—	—
27А Рад система електричних команди лета	X/X	X	X	X	X	—	X	—	X	—	X
28 Горивни системи	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
28А Горивни системи-праћење и показивачи	X/X	X	—	—	—	—	X	—	X	—	X
29 Хидраулични погон	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
29А Хидраулични погон - праћење и показивачи	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2				
	<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
компресора, коморе сагоревања, турбинске секције, лежајева и заптивки, система за подмазивање)											
70Б Перформансе мотора	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71 Погонски мотор	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
73 Моторно гориво и контрола	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73А Системи <i>FADEC</i>	X/X	X	—	X	X	X	X	X	X	X	X
74 Паљење	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
76 Команде мотора	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Индикација мотора	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Издувник	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
79 Уље	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80 Покретање	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
81 Турбине	X/—	X	X	X	—	X	—	—	—	—	—
82 Убризгавање воде	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83 Редуктори за погон агрегата	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
84 Повећање пропулзије	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Елисе:											
60А Стандардне праксе - елиса	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—
61 Елисе/пропулзија	X/X	X	X	—	X	X	—	—	—	—	—
61А Конструкција елисе	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
61Б Контрола корака елисе	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
61Ц Синхронизовање елисе	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	X	—
61Д Електронска контрола елисе	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
61Е Заштита елисе од леда	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2					
		<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
61Ф Одржавање елисе	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

4. Стандард испитивања и процене после обуке за тип ваздухоплова

4.1. Стандард теоријског дела испита

После завршетка теоријског дела обуке за тип ваздухоплова, спроводи се писани испит који мора да испуњава следеће услове:

а) испит је у форми питања са више понуђених одговора. Свако питање мора да има три понуђена одговора од којих је само један тачан. Укупно време заснива се на укупном броју питања, а време за одговарање у просеку износи 90 секунди по питању.

б) нетачни понуђени одговори морају да буду подједнако уверљиви свакоме ко не познаје предмет. Сви понуђени одговори морају јасно да се односе на питање и да имају сличан речник, граматичку конструкцију и дужину.

ц) у нумеричким питањима, нетачни одговори одговарају грешкама у поступку као што је нетачан предзнак (+ уместо -) или нетачне мерне јединице. Оне не смеју да буду насумични бројеви.

д) ниво испита за свако поглавље ⁽¹⁾ је ниво који је дефинисан у тачки 2. „Нивои обуке за тип ваздухоплова”. Прихватљива је употреба ограниченог броја питања на нижем нивоу.

е) испит је типа затворене књиге. Није дозвољен помоћни материјал. Изузетак је испит способности кандидата категорије Б1 или Б2 да протумаче техничку документацију.

ф) број питања мора да буде најмање једно питање по сату обуке. Број питања за свако поглавље и ниво морају да буду сразмерни:

- ефикасним сатима обуке за то поглавље или тај ниво,
- циљевима учења из анализе потреба за обуком.

Надлежни орган државе чланице процењује број и ниво питања приликом одобравања курса.

⁽¹⁾ За сврхе ове тачке 4, „поглавље” означава сваки од редова којем претходи број у табели из тачке 3.1. подтачка е).

г) минимум за пролазност на испиту је 75% тачних одговора. Ако се испит из обуке за тип састоји од неколико испита, сваки испит мора да буде положен са најмање 75% тачних одговора. Да би могла да се постигне пролазна оцена од тачно 75% тачних одговора, број питања мора да буде дељив са 4.

х) не треба користити казнено бодовање (Ц поени за нетачне одговоре).

и) испити на крају фазе по модулима не могу да се користе као део завршног испита, изузев ако садрже тачан број и ниво питања који се захтева.

4.2. Стандард за процену практичног дела

После завршетка практичног дела обуке за тип ваздухоплова, мора да се изврши процена која мора да буде у складу са следећим:

а) процену врше именовани процењивачи који су квалификовани на одговарајући начин.

б) проценом се оцењују знање и вештине полазника обуке.

5. Стандард испита за тип

Испит за тип спроводи организација за обучавање која је одобрена на одговарајући начин према Делу-147, или надлежни орган.

Испит мора да буде усмени, писмени или да буде заснован на процени практичног дела, или комбинација наведеног, и мора да испуњава следеће захтеве:

- а) питања за усмени испит морају да буду отворена;
- б) питања за писмени испит морају да буду описна или питања са више понуђених одговора;
- ц) проценом практичног дела утврђује се стручност лица да извршава неки задатак;
- д) испити морају да буду на узорку поглавља ⁽¹⁾ извучених из наставног програма обуке/испита из тачке 3, на назначеном нивоу;
- е) нетачни понуђени одговори морају да изгледају подједнако уверљиво свакоме ко не познаје предмет. Сви понуђени одговори морају јасно да се односе на питање и да имају сличан речник, граматичку конструкцију и дужину;
- ф) у нумеричким питањима, нетачни одговори одговарају грешкама у поступку, као што су исправке примењене на погрешан начин или нетачно конвертоване јединице: оне не смеју да буду насумични бројеви;
- г) испит мора да обезбеди испуњавање следећих циљева:
 1. правилно и поуздано излагање о ваздухоплову и његовим системима;
 2. обезбеђивање безбедног вршења одржавања, прегледа и рутинских радова према приручнику за одржавање и другим релевантним упутствима и задацима, у зависности од типа ваздухоплова, на пример: анализа кварова, поправке, усклађивања, замене, подешавање и функционалне провере, као што је рад мотора итд., по потреби.
 3. исправна употреба целокупне техничке литературе и документације за ваздухоплов;
 4. исправна употреба специјалистичког/специјалног алата и опрема за испитивање, уклањање и замена компонената и модула који су јединствени за тип, обухватајући активност одржавања на ваздухоплову.

⁽¹⁾ У смислу тачке 5, „поглавље” означава сваки од редова којем претходи број у табелама из тач. 3.1. подтачка е) и 3.2. подтачка б).

х) Следећи услови примењују се на испите:

1. Максималан број узастопних покушаја је три. Сваки даљи низ од три покушаја дозвољен је по истеку годину дана од претходног низа. Период чекања од 30 дана захтева се после првог неуспешног покушаја у оквиру једног низа, а период чекања од 60 дана захтева се после другог неуспешног покушаја.

Подносилац захтева у писаном облику потврђује организацији за обуку особља за одржавање или надлежном органу којем подноси захтев за испит, број и датум покушаја током претходне године и организацију за обуку особља за одржавање или надлежни орган код којих је полагао те испите. Организација за обуку особља за одржавање или надлежни орган дужни су да провере број покушаја у одговарајућем року.

2. Испит за тип мора да буде положен, а захтевано практично искуство да буде стечено у року од три године пре подношења захтева за одобравање овлашћења у дозволи за одржавање ваздухоплова.

3. Испит за тип мора да се спроведе у присуству најмање једног испитивача. Испитивачи не смеју да учествују у обуци подносиоца захтева.

(i) Испитивачи сачињавају и потписују писани извештај да би објаснили зашто је кандидат положио или зашто није положио испит.

б. Обука на радном месту

Обуку на радном месту (*ОЈТ*) одобрава надлежни орган који издаје дозволу.

Обука се спроводи под контролом организације за одржавање која је на одговарајући начин одобрена за одржавање одређеног типа ваздухоплова и процењују је именовани процењивачи који су квалификовани на одговарајући начин.

Она мора да почне и да се заврши у року од три године пре подношења захтева за уписивање овлашћења за тип.

а) Циљ: Циљ *OJT* је стицање захтеване стручности и искуства у вршењу безбедног одржавања.

б) Садржај:

OJT обухвата избор задатака прихватљивих надлежном органу. Задаци *OJT* које је потребно извршити морају да буду репрезентативни за ваздухоплов и системе, како у погледу сложености, тако и техничких захтева неопходних за извршење тог задатка. Иако могу да се уврсте релативно једноставни задаци, остали сложенији задаци, такође, се укључују и предузимају као одговарајући за тип ваздухоплова.

Сваки задатак потписује кандидат и именовани супервизор. Наведени задаци упућују на стварну радну картицу/радну листу, итд.

Коначна процена завршене *OJT* је обавезна и врши је именовани процењивач који је квалификован на одговарајући начин.

У радним листама/дневницима *OJT* морају да се налазе следећи подаци:

1. Име полазника обуке;
2. Датум рођења;
3. Одобрена организација за одржавање;
4. Место;
5. Име супервизора и процењивача (и број дозволе ако је применљиво);
6. Датум завршетка задатка;
7. Опис задатка и радне картице/радног налога/техничке књиге, итд.;
8. Тип ваздухоплова и регистрација ваздухоплова;
9. Овлашћење за ваздухоплов за које се подноси захтев.

Да би се олакшала провера од стране надлежног органа, доказ о *OJT* састоји се од (i) детаљних радних листа/дневника и (ii) извештаја о усклађености којим се показује на који начин *OJT* испуњава захтеве из овог дела.

Додатак IV

Захтеви у погледу искуства за проширење дозволе за одржавање ваздухоплова према Делу-66

Табела у даљем тексту показује захтеве у погледу искуства за додавање нове категорије или поткатегије постојећој дозволи према Делу-66.

Искуство мора да буде практично искуство у одржавању ваздухоплова који је у употреби у поткатегији која одговара захтеву.

Захтев у погледу искуства се умањује за 50% ако је подносилац захтева завршио курс одобрен према Делу-147 који одговара тој поткатегији.

Од До	A1	A2	A3	A4	Б1.1	Б1.2	Б1.3	Б1.4	Б2	Б3
A1	—	6 месеци	6 месеци	6 месеци	2 године	6 месеци	2 године	1 година	2 године	6 месеци
A2	6 месеци	—	6 месеци	6 месеци	2 године	6 месеци	2 године	1 година	2 године	6 месеци
A3	6 месеци	6 месеци	—	6 месеци	2 године	1 година	2 године	6 месеци	2 године	1 година
A4	6 месеци	6 месеци	6 месеци	—	2 године	1 година	2 године	6 месеци	2 године	1 година
Б1.1	Ништа	6 месеци	6 месеци	6 месеци	—	6 месеци	6 месеци	6 месеци	1 година	6 месеци
Б1.2	6 месеци	Ништа	6 месеци	6 месеци	2 године	—	2 године	6 месеци	2 године	ништа
Б1.3	6 месеци	6 месеци	Ништа	6 месеци	6 месеци	6 месеци	—	6 месеци	1 година	6 месеци
Б1.4	6 месеци	6 месеци	6 месеци	Ништа	2 године	6 месеци	2 године	—	2 године	6 месеци

Б2	6 месеци	6 месеци	6 месеци	6 месеци	1 година	1 година	1 година	1 година	—	1 година
Б3	6 месеци	Ништа	6 месеци	6 месеци	2 године	6 месеци	2 године	1 година	2 године	—

Додатак V

Образац захтева - EASA образац 19

1. Овај додатак садржи пример обрасца који се користи за подношење захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66).

2. Надлежни орган државе чланице може да прилагоди EASA образац 19 (EASA Form 19), тако да он обухвати додатне податке који су потребни ако национални захтеви допуштају или захтевају да се дозвола за одржавање ваздухоплова која је издата у складу са Анексом III (Део-66) користи мимо захтева из Анекса I (Део-M) и Анекса II (Део-145).

**ЗАХТЕВ ЗА ПРВО ИЗДАВАЊЕ/ИЗМЕНУ/ПРОДУЖЕЊЕ РОКА
ВАЖЕЊА ДЕО-66 ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА
(AML)**

*APPLICATION FOR INITIAL/AMENDMENT/RENEWAL OF PART-66 AIRCRAFT MAINTENANCE
LICENCE (AML)*

EASA ОБРАЗАЦ 19
EASA FORM 19

ПОДАЦИ О ПОДНОСИОЦУ ЗАХТЕВА:

APPLICANT'S DETAILS:

Име и презиме:
Name:

Адреса:
Address:

Држављанство: Датум и место рођења:
Nationality: Date and Place of Birth:

ПОДАЦИ О ДЕО-66 ДОЗВОЛИ (AML) (ако је примењиво):

PART-66 AML DETAILS (if applicable):

Број дозволе: Датум издавања:
Licence No: Date of Issue:

ПОДАЦИ О ПОСЛОДАВЦУ:

EMPLOYER'S DETAILS:

Име:
Name:

Адреса:
Address:

Референтна ознака одобрења организације за одржавање:
Maintenance Organisation Approval Reference:

Телефон Факс
Tel. Fax.

ЗАХТЕВ ЗА: (Обележити одговарајуће рубрике)

APPLICATION FOR: (Tick relevant boxes)

Прво издавање дозволе (AML) Измена дозволе (AML) Продужење рока важења дозволе
(AML) Amendment of AML Renewal of AML

Овлашћење <i>Rating</i>	A <i>A</i>	B1 <i>B1</i>	B2 <i>B2</i>	B3 <i>B3</i>	Ц <i>C</i>
Турбински авиони <i>Aeroplane Turbine</i>	☐	☐			
Клипни авиони <i>Aeroplane Piston</i>	☐	☐			
Турбински хеликоптери <i>Helicopter Turbine</i>	☐	☐			
Клипни хеликоптери <i>Helicopter Piston</i>	☐	☐			
Авионика <i>Avionics</i>			☐		
Непресуризовани клипни авиони чија <i>MTOM</i> је 2t и мање <i>Piston engine non-pressurised aeroplanes of MTOM of 2t and below</i>				☐	
Сложени моторни ваздухоплови <i>Complex motor-powered aircraft</i>					☐
Ваздухоплови, изузев сложених моторних ваздухоплова <i>Aircraft other than complex motor-powered aircraft</i>					☐

Одобрење за тип/одобрење овлашћења/уклањање ограничења (ако је примењиво):

.....
Type of endorsement/Rating endorsement/Limitation removal (if applicable):

Подносим захтев за прво издавање/измену/продужење рока важења Део-66 дозволе (AML), као што је назначено и потврђујем да су информације садржане у овом обрасцу тачне у тренутку подношења захтева.

I wish to apply for initial/amendment/renewal of Part-66 AML as indicated and confirm that the information contained in this form was correct at the time of application.

Овим потврђујем да:

I herewith confirm that:

1. Не поседујем Део-66 дозволу (AML), издату у другој држави чланици,

I am not holding any Part-66 AML issued in another Member State.

2. Нисам поднео захтев за издавање Део-66 дозволе (AML) у другој држави чланици и

I have not applied for any Part-66 AML in another Member State and

3. Никада нисам поседовао Део-66 дозволу (AML) издату у другој држави чланици, коју је било која друга држава чланица ставила ван снаге или суспендовала.

I never had a Part-66 AML issued in another Member State which was revoked or suspended in any other Member State.

Такође, разумем да би свака нетачна информација могла да ме дисквалификује као имаоца Део-66 дозволе (AML).

I also understand that any incorrect information could disqualify me from holding a Part-66 AML.

Потпис:

Signed:

Име и презиме:

Name:

Датум:

Date:

Молим да ми се призна следеће (ако је примењиво):

I wish to claim the following credits (if applicable):

.....
...
.....
...
.....
...

Признавање искуства стеченог током обуке у Део-147 организацији

Experience credit for Part-147 training

.....
...
.....
...
.....
...

Признавање испита према уверењима о положеним еквивалентним испитима

Examination credit for equivalent exam certificates

.....
...
.....
...
.....
...

Молимо да приложите сва релевантна уверења

Please enclose all relevant certificates

Препорука (ако је примењиво): овим се потврђује да је подносилац захтева испунио захтеве у погледу релевантног знања и искуства у одржавању из Део-66 и препоручује се надлежном органу да изда или одобри Део-66 дозволу (AML).

Recommendation (if applicable): It is hereby certified that the applicant has met the relevant maintenance knowledge and experience requirements of Part-66 and it is recommended that the competent authority grants or endorses the Part-66 AML.

Потпис:

.....

Signed:

Име и презиме:

Name:

Радно место:

.....

Position:

Датум:

Date:

Дозвола за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66) - EASA образац 26

1. Пример дозволе за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66) је приказан на наредним страницама.

2. Документ се штампа на стандардном приказаном обрасцу али његова величина по жељи може да се смањи да би се прилагодио изради на рачунару. Ако се величина смањује, мора да се води рачуна о томе да се обезбеди довољно простора на местима на којима се захтевају званични жигови/печати. Документа израђена на рачунару не морају да садрже све рубрике ако било која од тих рубрика остаје празна, све док документ може јасно да се препозна као дозвола за одржавање ваздухоплова, издата у складу са Анексом III (Део-66).

3. Документ може бити штампан на енглеском језику или на званичном језику дотичне државе чланице, али ако се користи званични језик дотичне државе чланице мора да се приложи и примерак на енглеском језику ако ималац дозволе ради изван дотичне државе чланице, да би се обезбедило разумевање у сврху узајамног признавања.

4. Сваки ималац дозволе мора да има јединствени број дозволе заснован на националном идентификатору и алфанумеричкој ознаци.

5. Странице у документу могу да имају било који редослед и не морају да се уносе никакве линије за раздвајање, све док су садржане информације постављене тако да распоред сваке такве странице може јасно да се поистовети са образцем примера дозволе за одржавање ваздухоплова који се налази овде.

6. Документ може да сачини (i) надлежни орган државе чланице или (ii) свака организација за одржавање која је одобрена у складу са Анексом II (Део-145) ако се надлежни орган са тим сагласи, а у складу са процедуром израђеном као део приручника организације за одржавање из дела 145A.70 Анкса II (Део-145), с тим што ће у свим случајевима документ издати надлежни орган државе чланице.

7. Припрему сваке измене постојеће дозволе за одржавање ваздухоплова може да изврши (i) надлежни орган државе чланице или (ii) свака организација за одржавање која је одобрена у складу са Анексом II (Део-145) ако се надлежни орган са тим сагласи, а у складу са процедуром која је део приручника организације за одржавање из дела 145A.70 Анекса II (Део-145), с тим што ће у свим случајевима измену дозволе извршити надлежни орган државе чланице.

8. Издату дозволу за одржавање ваздухоплова мора да чува у добром стању лице на које се она односи, а које је дужно да обезбеди да се не врше неовлашћени уписи.

9. Непоступање у складу са тачком 8. може да доведе до поништавања документа, имаоцу може да се ускрати свако право у погледу издавања уверења, а може да дође и до покретања прекршајног поступка према националном праву.

10. Дозвола за одржавање ваздухоплова издата у складу са Анексом III (Део-66) признаје се у свим државама чланицама и није неопходно замењивати дозволу ако се радови обављају у другој држави чланици.

11. Анекс EASA обрасца 26 је необавезан и користи се само да би се унела права која су предвиђена националним прописима, а која нису обухваћена Анексом III (Део-66).

12. У сврху информација, конкретна дозвола за одржавање ваздухоплова коју је издао надлежни орган државе чланице може да има другачији редослед страница и не мора да има линије за раздвајање.

13. У погледу странице са овлашћењем за тип ваздухоплова, надлежни орган државе чланице може да одлучи да не изда ту страницу, све док се не појави потреба за издавањем првог овлашћења за тип ваздухоплова, а може да изда више од једне странице за овлашћење за тип ваздухоплова ако се наводи више њих.

14. Без обзира на тачку 13, свака издата страница биће у датом формату и садржаће информације коју су за ту страницу прецизиране.

15. У дозволи мора бити јасно назначено да ограничења представљају изузећа од права у погледу издавања уверења. Ако не постоје никаква важећа ограничења, страница „Ограничења” биће издата са наводом „Без ограничења”.

16. Ако се користи унапред одштампан образац, свака рубрика за категорију, поткатегорију или овлашћење за тип која не садржи уписано овлашћење мора да се означи да би се показало да лице није ималац тог овлашћења.

17. Пример дозволе за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66)

I.
ЕВРОПСКА УНИЈА (*)
EUROPEAN UNION (*)
[ДРЖАВА]
[STATE]

[НАЗИВ И ЛОГО НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА]
[AUTHORITY NAME & LOGO]

II.
Део-66
Part 66
ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ
ВАЗДУХОПЛОВА
Aircraft Maintenance Licence

III.
Број дозволе [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ].
66.[XXXX]
Licence No. [Member State Code.] 66.[XXXX]

EASA образац 26, 4. издање
EASA Form 26 Issue 4

IVa. Име и презиме имаоца:
Full name of holder:

IVб. Датум и место рођења:
Date and place of birth:

V. Адреса имаоца:
Address of holder:

VI. Држављанство имаоца:
Nationality of holder:

VII. Потпис имаоца:
Signature of holder:

III. Број дозволе:
Licence No.

VIII. УСЛОВИ
CONDITIONS:

Ову дозволу потписује имаоца и прилаже личну исправу која садржи фотографију имаоца дозволе.
This licence shall be signed by the holder and be accompanied by an identity document containing a photograph of the licence holder.

Одобравање било које категорије на страницама означеним КАТЕГОРИЈЕ Део-66 не дозвољава имаоцу да издаје уверење о спремности ваздухоплова за употребу.
Endorsement of any categories of the page(s) entitled Part-66 CATEGORIES only, does not permit the holder to issue a certificate of release to service for an aircraft.

Ова дозвола са уписаним овлашћењем за тип ваздухоплова, испуњава захтеве из Анекса 1 ИКАО.
This licence when endorsed with an aircraft rating meets the intent of ICAO annex 1.

Права имаоца ове дозволе прописана су Уредбом (ЕУ) број 1321/2014, а нарочито Анексом III (Део-66).
The privileges of the holder of this licence are prescribed by Regulation (EU) No. 1321/2014 and in particular its Annex III (Part-66).

Ова дозвола важи до датума назначеног на страници са ограничењима, ако није суспендована или стављена ван снаге.
This licence remains valid until the date specified on the limitation page unless previously suspended or revoked.

Права из ове дозволе не могу да се остваре ако у претходне две године имаоца дозволе није имао шест месеци искуства у одржавању, у складу са правима из дозволе, или ако није испунио захтев за издавање одговарајућих права.
The privileges of this licence may not be exercised unless in the preceding 2-year period the holder has had either 6 months of maintenance experience in accordance with the privileges granted by the licence, or met the provision for the issue of the appropriate privileges

III. Број дозволе:
Licence No.

IX. Део-66 КАТЕГОРИЈЕ
Part-66 CATEGORIES

РОК ВАЖЕЊА: VALIDITY:	A	B1	B2	B3	Ц
	A	B1	B2	B3	C
Турбински авиони Aeroplanes Turbine			n/a	n/a	n/a
Клипни авиони Aeroplanes Piston			n/a	n/a	n/a
Турбински хеликоптери Helicopters Turbine			n/a	n/a	n/a
Клипни хеликоптери Helicopters Piston			n/a	n/a	n/a
Авионика Avionics	n/a	n/a		n/a	n/a
Сложени моторни ваздухоплови Complex motor-powered aircraft	n/a	n/a	n/a	n/a	
Ваздухоплови, изузев сложених моторних ваздухоплова Aircraft other than complex motor-powered aircraft	n/a	n/a	n/a	n/a	
Непресуризовани клипни авиони чија МТОМ је 2000kg и мање Piston-engine non-pressurised aeroplanes of 2 000 kg MTOM and below	n/a	n/a	n/a		n/a

X. Потпис овлашћеног лица и датум:
.....
Signature of issuing officer & date:

XI: Жиг или печат издаваоца дозволе:
Seal or stamp of issuing Authority:

III. Број дозволе:
Licence No.

XII. ДЕО-66 ОБЛАШЋЕЊА ЗА ВАЗДУХОПЛОВ <i>PART-66 AIRCRAFT RATINGS</i>		
Овлашћење за ваздухоплов <i>Aircraft Rating</i>	Категорија <i>Category</i>	Печат и датум <i>Stamp & Date</i>
III. Број дозволе: <i>Licence No.</i>		

XIII. ДЕО-66 ОГРАНИЧЕЊА <i>PART-66 LIMITATIONS</i>
Важи до: <i>Valid until:</i>
III. Број дозволе: <i>Licence No.</i>

Анекс уз EASA образац 26 <i>Annex to EASA FORM 26</i>
XIV. Права која нису обухваћена Делом-66, у складу са националним законодавством (која важе само у [држава чланица]). <i>NATIONAL PRIVILEGES outside the scope of Part-66, in accordance with [National Legislation] (Valid only in [Member State]).</i>
печат и датум: <i>Official Stamp & Date:</i>
III. Број дозволе: <i>Licence No.</i>

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО <i>INTENTIONALLY LEFT BLANK</i>

АНЕКС IV

(Део-147)

САДРЖАЈ

147.1

СЕКЦИЈА А - ТЕНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

147.А.05 Област примене

147.А.10 Опште одредбе

147.А.15 Захтев

ОДЕЉАК Б - ОРГАНИЗАЦИОНИ ЗАХТЕВИ

147.А.100 Захтеви у погледу објеката

147.А.105 Захтеви у погледу особља

147.А.110 Евиденција о инструкторима, испитивачима и процењивачима

147.А.115 Наставна опрема

147.А.120 Материјал за обуку особља за одржавање

147.А.125 Евиденција

147.А.130 Процедуре обуке и систем квалитета

147.А.135 Испити

147.А.140 Приручник организације за обуку особља за одржавање

147.А.145 Права организације за обуку особља за одржавање

147.А.150 Промене у организацији за обуку особља за одржавање

147.А.155 Трајно важење

147.А.160 Налази

ОДЕЉАК Ц - ОДОБРЕНИ КУРС ОСНОВНЕ ОБУКЕ

147.А.200 Одобрени курс основне обуке

147.А.205 Испити из основног знања

147.А.210 Процена основног практичног знања

ОДЕЉАК Д- ОБУКА ЗА ТИП ВАЗДУХОПЛОВА/ЗАДАТКЕ НА ВАЗДУХОПЛОВУ

147.А.300 Обука за тип ваздухоплова/задатке на ваздухоплову

147.А.305 Испити за тип ваздухоплова и процењивање задатака

СЕКЦИЈА Б – ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

147.Б.05 Област примене

147.Б.10 Надлежни орган

147.Б.20 Вођење евиденције

147.Б.25 Изузећа

ОДЕЉАК Б - ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА

147.Б.110 Процедура за одобравање и измене одобрења

147.Б.120 Процедура за трајно важење

147.Б.125 Сертификат о одобрењу организације за обуку особља за одржавање

147.Б.130 Налази

ОДЕЉАК Ц - СТАВЉАЊЕ ВАН СНАГЕ, СУСПЕНЗИЈА И ОГРАНИЧАВАЊЕ ОДОБРЕЊА ОРГАНИЗАЦИЈИ ЗА ОБУКУ ОСОБЉА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

147.Б.200 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења организацији
за обуку особља за одржавање

Додатак I - Трајање курса основне обуке

Додатак II - Одобрење организације за обуку особља за одржавање из Анекса IV
(Део-147) - EASA образац 11.

Додатак III - Сведочанства о завршеној обуци из Анекса IV (Део-147) - EASA
обрасци 148. и 149.

147.1

За потребе овог дела, надлежни орган је:

1. за организације чије се главно место пословања налази на територији
државе чланице, орган којег је именовала та држава чланица;

2. за организације чије се главно место пословања налази у некој трећој
држави, Агенција.

СЕКЦИЈА А

ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

147.А.05 Област примене

Овом секцијом утврђују се захтеви које треба да испуне организације које
траже одобрење за спровођење обуке и испита као што је одређено у Анексу III (Део-
66).

147.А.10 Опште одредбе

Организација за обуку је организација или део организације који су
регистровани као правно лице.

147.А.15 Захтев

а) Захтев за одобравање или за промену постојећег одобрења подноси се на
образцу и на начин који утврђује надлежни орган.

б) Захтев за одобравање или за промену одобрења мора да садржи:

1. регистровани назив и адресу подносиоца захтева;
2. адресу организације која захтева одобрење или промену одобрења;
3. предвиђени обим одобрења или промену обима одобрења;
4. име и потпис одговорног руководиоца;
5. датум подношења захтева.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ЗАХТЕВИ

147.A.100 Захтеви у погледу објеката

а) Величина и структура објеката морају да буду такви да омогуће заштиту од неповољних временских услова и правилно одвијање целокупне обуке и испита који су планирани одређеног дана.

б) За наставу из теорије и за спровођење испита знања мора да се обезбеди потпуно затворен одговарајући простор, одвојен од других објеката.

1. Максималан број кандидата који пролазе теоријску обуку током сваког курса је 28.

2. Величина просторије намењене за одржавање испита мора да буде таква да ниједан кандидат са свог места не може да чита из радова или са екрана рачунара било ког другог кандидата.

ц) Окружење просторије из става б) мора да се одржава тако да кандидати могу да се концентришу на учење или на испите, без непотребног ометања или неудобности.

д) У случају курса основне обуке, радионице за основну обуку и/или објекти за одржавање који су одвојени од учионица за обуку, морају да се обезбеде за практичну наставу која одговара планираном курсу обуке. Међутим, ако организација није у могућности да обезбеди такве објекте, може да се договори са другом организацијом да обезбеди такве радионице и/или објекте за одржавање, у ком случају мора да закључи писани споразум са том организацијом којим се прецизирају услови приступа тим објектима и њихова употреба. Надлежни орган мора да затражи приступ свакој таквој организацији са којом је закључен споразум, а такав приступ мора да се прецизира у писаном споразуму.

е) У случају курса обуке за тип ваздухоплова/задатке на ваздухоплову, мора да се обезбеди приступ одговарајућим објектима у којима се налазе примерци типа ваздухоплова, у складу са 147.A.115 став е).

ф) Највећи број кандидата који похађају практичну обуку током сваког курса обуке је 15 по супервизору или процењивачу.

г) Инструкторима, испитивачима теоријског знања и процењивачима практичног знања, мора да се обезбеди канцеларијски простор који им омогућава да се припреме за своје дужности, без непотребног ометања или неудобности.

х) Морају да се обезбеде објекти за безбедно одлагање листова са испитним питањима и евиденције о обуци. Окружење у коме се одлаже мора да буде такво да документа остану у добром стању током периода чувања који је прецизиран у 147.A.125. Објекти за одлагање и канцеларијски простор могу да се комбинују ако су обезбеђени на одговарајући начин.

и) Мора да се обезбеди библиотека која садржи сав технички материјал који одговара обиму и нивоу обуке која се врши.

147.A.105 Захтеви у погледу особља

а) Организација мора да именује одговорног руководиоца који има овлашћење организације да обезбеди да све обавезе у погледу обуке могу да се финансирају и спроводе према стандарду који се захтева у овом делу.

б) Морају да се именују лице или група лица који су одговорни да обезбеде да организација за обуку особља за одржавање испуњава захтеве из овог дела. Ова лица морају да буду одговорна одговорном руководиоцу. Лице вишег ранга или једно од лица из групе лица, такође, може да буде одговорни руководилац ако испуњава захтеве за одговорног руководиоца из става а).

ц) Организација за обуку особља за одржавање закључује уговоре са оним бројем особља које је довољно за планирање/спровођење теоријске и практичне обуке, спровођење испита из теоријског знања и процену практичног знања у складу са одобрењем.

д) Изузетно од става ц), ако нека друга организација обезбеђује практичну обуку и процене, особље те друге организације може да се одреди за спровођење практичне обуке и процена.

е) Свако лице може да обавља било коју комбинацију улога инструктора, испитивача и процењивача, ако испуњава услове из става ф).

ф) Искуство и стручне квалификације инструктора, испитивача теоријског знања и процењивача практичног знања утврђују се у складу са објављеним критеријумима или у складу са процедуром и према стандарду договореном са надлежним органом.

г) Испитивачи теоријског знања и процењивачи практичног знања морају да буду наведени у приручнику организације, ради прихватања тог особља.

х) Најмање свака 24 месеца, инструктори и испитивачи теоријског знања морају да прођу обуку у вези са најновијим технологијама, практичним вештинама, људским фактором и најновијим техникама обучавања, који одговарају знању којем подучавају или које проверавају.

147.A.110 Евиденција о инструкторима, испитивачима и процењивачима

а) Организација мора да води евиденцију о свим инструкторима, испитивачима теоријског знања и процењивачима практичног знања. Та евиденција мора да садржи податке о искуству и стручним квалификацијама, историји обуке и свакој другој накнадно завршеној обуци.

б) Опис послова и задатака израђује се за све инструкторе, испитиваче теоријског знања и процењиваче практичног знања.

147.A.115 Наставна опрема

а) Свака учионица мора да има одговарајућу опрему за презентације на нивоу стандарда који обезбеђује да кандидати могу лако да читају текстове/цртеже/дијаграме и бројеве на презентацији са било ког места у учионици.

Опрема за презентације обухвата репрезентативна синтетичка тренажна средства која помажу кандидатима да разумеју одређени предмет, ако се таква средства сматрају корисним у те сврхе.

б) Радионице за основну обуку и/или објекти за одржавање, као што је прецизирано у 147.A.100 став д), морају да буду опремљени алатима и опремом неопходним за спровођење одобреног обима обуке.

ц) Радионице за основну обуку и/или објекти за одржавање, као што је одређено у 147.A.100 став д), морају да имају одговарајући избор ваздухоплова, мотора, делова ваздухоплова и авионичке опреме.

д) Организација која врши обуку за тип ваздухоплова, у складу са 147.A.100 став е), мора да има приступ одговарајућем типу ваздухоплова. Синтетичка тренажна средства могу да се користе ако та средства обезбеђују одговарајуће стандарде обуке.

147.A.120 Материјал за обуку особља за одржавање

а) Кандидату се обезбеђује материјал за курс обуке особља за одржавање и обухвата по потреби:

1. план наставе из основног знања, прецизиран у Анексу III (Део-66) за релевантну категорију или поткатегорију дозволе за одржавање ваздухоплова и,

2. садржај курса за тип који се захтева Анексом III (Део-66) за релевантну категорију или поткатегорију дозволе за одржавање ваздухоплова.

б) Кандидати морају да имају приступ примерима документације о одржавању и техничким информацијама из библиотеке прецизиране у 147.A.100 став и).

147.A.125 Евиденција

Организација чува неограничено време целокупну евиденцију о обукама, испитима и проценама кандидата.

147.A.130 Процедуре обуке и систем квалитета

а) Организација утврђује процедуре које су прихватљиве надлежном органу да обезбеди одговарајуће стандарде обуке и испуњавање свих релевантних захтева из овог дела.

б) Организација успоставља систем квалитета који обухвата:

1. функцију независне провере којом се прате стандарди обуке, интегритет испита из теоријског знања и оцењивања практичног знања, поштовање адекватности процедура, и

2. систем повратних информација о налазима провере за лица и, пре свега, одговорног руководиоца из 147.A.105 став а), да би се, по потреби, обезбедиле корективне мере.

147.A.135 Испити

а) Особље које спроводи испите мора да обезбеди заштиту за сва питања.

б) Сваки кандидат за кога се током испита из теоријског знања утврди да је варао или да поседује материјал који се односи на предмет испита, изузев листова са испитним питањима и пратеће одобрене документације, дисквалификује се и не може да полаже испит најмање 12 месеци од тог инцидента. Надлежни орган се обавештава о сваком таквом инциденту заједно са детаљима о истрази у року од једног календарског месеца.

ц) Сваки испитивач за кога се током испита из теоријског знања утврди да кандидату чије знање се проверава даје одговоре на питања, дисквалификује се у улози испитивача, а испит се проглашава ништавим. Надлежни орган мора да се обавести о сваком таквом догађају у року од једног календарског месеца.

147.A.140 Приручник организације за обуку особља за одржавање

а) Организација мора да обезбеди и да користи приручник у којем се описује организација и њене процедуре, који садржи:

1. изјаву коју је потписао одговорни руководиоца, којом се потврђује да је у приручнику организације за обуку особља за одржавање, као и у свим повезаним приручницима, дефинисана усклађеност организације за обуку особља за одржавање са овим делом и да ће се увек поштовати;

2. звања и имена лица именованих у складу са 147.A.105 став б);

3. дужности и одговорности лица из тачке 2, укључујући питања која могу да решавају непосредно са надлежним органом у име организације за обуку особља за одржавање;

4. организациону шему организације за обуку особља за одржавање која показује повезане ланце одговорности лица прецизираних у ставу а) тачка 2;

5. списак инструктора обуке, испитивача теоријског знања и оцењивача практичног знања;

6. општи опис објеката за обуку и испите који се налазе на свакој адреси прецизираној у одобрењу за обављање делатности организације за обуку особља за одржавање и, по потреби, на било ком другом месту, као што се то захтева у 147.A.145 став б);

7. списак курсева обуке особља за одржавање, који чине обим одобрења;

8. процедура измене приручника организације за обуку особља за одржавање;

9. процедуре организације за обуку особља за одржавање, у складу са 147.A.130 став а).

10. контролну процедуру организације за обуку особља за одржавање, као што се то захтева у 147.A.145 став ц) ако је организација овлашћена за спровођење обуке, испита из теоријског знања и процењивање практичног знања на местима која нису прецизирана у 147.A.145 став б);

11. списак места у складу са делом 147.A.145 став б);

12. списак организација, по потреби, као што је одређено у 147.A.145 став д).

б) Приручник организације за обуку особља за одржавање и све његове измене одобрава надлежни орган.

ц) Изузетно од става б), мање измене приручника могу да се одобре процедуром одобрења приручника (у даљем тексту: посредно одобравање).

147.A.145 Права организације за обуку особља за одржавање

а) Организација за обуку особља за одржавање може, како јој то дозвољава приручник организације за обуку особља за одржавање и у складу са тим приручником да:

1. спроводи курсеве основне обуке према програму наставе из Анекса III (Део-66), или његовом делу;

2. спроводи курсеве обуке за тип ваздухоплова/задатке на ваздухоплову, у складу са Анексом III (Део-66);

3. спроводи испите у име надлежног органа, укључујући испите за кандидате који нису похађали курс основне обуке или курс за тип ваздухоплова у организацији за обуку особља за одржавање;

4. издаје сведочанства у складу са Додатком III после успешно завршеног одобреног основног курса обуке и курса за тип ваздухоплова и испита одређених у ставу а) тач. 1, 2. и 3, ако је применљиво.

б) Обука, испит из теоријског знања и процењивање практичног знања могу да се обављају само на местима утврђеним у одобрењу за обављање делатности и/или на местима утврђеним у приручнику организације за обуку особља за одржавање.

ц) Изузетно од става б), организација за обуку особља за одржавање може да спроводи обуку, испите из теоријског знања и процењивање практичног знања на местима која нису наведена у ставу б) само у складу са контролном процедуром утврђеном у приручнику организације за обуку особља за одржавање. Таква места није потребно наводити у приручнику организације за обуку особља за одржавање.

д) 1. Организација за обуку особља за одржавање може да подуговори спровођење основне теоријске обуке, обуке за тип ваздухоплова и повезаних испита са организацијом која не врши обуку особља за одржавање, само под контролом система квалитета организације за обуку особља за одржавање.

2. Подуговарање основне теоријске обуке и испита ограничено је на модуле 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9. и 10. из Анекса III (Део-66), Додатак I.

3. Подуговарање обуке за тип и испита ограничено је на погонску групу и системе авионике.

е) Организација не може да буде одобрена за спровођење испита, изузев ако је одобрена за спровођење одговарајуће обуке

ф) Изузетно од става е), организација одобрена за пружање основне теоријске обуке или обуке за тип може да буде одобрена за спровођење испита за тип у случајевима када се обука за тип не захтева.

147.A.150 Промене у организацији за обуку особља за одржавање

а) Организација за обуку особља за одржавање обавештава надлежни орган о свим предложеним променама које утичу на њено одобрење, пре него што таква промена наступи, да би се надлежном органу омогућило да утврди сталну усклађеност са овим делом и, ако је потребно, да измени одобрење за обављање делатности организације за обуку особља за одржавање.

б) Надлежни орган може да пропише услове под којима организација за обуку особља за одржавање може да послује током таквих промена, изузев ако надлежни орган одлучи да мора да се суспендује одобрење организације за обуку особља за одржавање.

ц) Ако надлежни орган не буде обавештен о свакој таквој промени, може да дође до суспензије или стављања ван снаге одобрења за обављање делатности организације за обуку особља за одржавање, која се антидатира до стварног датума када су настале промене.

147.A.155 Трајно важење

а) Одобрење се издаје са неограниченим роком важења. Оно остаје да важи под условом:

1. да је организација и даље усклађена са овим делом, у складу са одредбама које се односе на поступање са налазима као што је одређено у 147.Б.130; и

2. да је надлежном органу одобрен приступ организацији како би утврдио сталну усклађеност са овим анексом (Део-147); и

3. да се организација није одрекла од одобрења или да одобрење није стављено ван снаге.

б) После одрицања или стављања ван снаге, одобрење се враћа надлежном органу.

147.A.160 Налази

а) Налаз нивоа 1 представља један или више следећих недостатака:

1. свака озбиљна неусклађеност са испитним процесом која би довела до поништења испита,

2. надлежном органу није омогућен приступ објектима организације током редовних радних сати, на основу два писана захтева,

3. непостојање одговорног руководиоца,

4. озбиљно непоштовање процеса обуке.

б) Налаз нивоа 2 представља сваку неусклађеност са поступком обуке, изузев налаза нивоа 1.

ц) По пријему обавештења о налазима, сходно 147.Б.130, одобрена организација за обуку особља за одржавање утврђује план корективних мера и спроводи корективну меру на начин који је прихватљив надлежном органу у року који је договорен са тим органом.

ОДЕЉАК Ц

ОДОБРЕНИ КУРС ОСНОВНЕ ОБУКЕ

147.A.200 Одобрени курс основне обуке

а) Одобрени курс основни обуке састоји се од теоријске обуке, испита из теоријског знања, практичне обуке и процене практичног знања.

б) Теоријски део обуке обухвата предмете за категорију или поткатегорију дозволе за одржавање ваздухоплова као што је утврђено у Анексу III (Део-66).

ц) Део испита из теоријског знања обухвата репрезентативни избор предмета из дела обуке из става б).

д) Практични део обуке обухвата практичну употребу уобичајеног алата/опreme, растављање/састављање репрезентативног избора делова ваздухоплова и учешће у репрезентативним активностима одржавања који се изводе у односу на комплетан модул сходно Делу-66.

е) Део процене практичног знања обухвата практичну обуку и утврђује да ли је кандидат оспособљен за коришћење алата и опреме и за обављање радова у складу са приручницима за одржавање.

ф) Трајање курсева основне обуке мора да буде у складу са Додатком I.

г) Трајање курсева за конверзију између (пот)категорија одређује се процењивањем наставног плана за основну обуку и повезаних потреба практичне обуке.

147.A.205 Испити из основног теоријског знања

Испити из основног теоријског знања морају:

а) да буду у складу са стандардом дефинисаним у Анексу III (Део-66);

б) да буду спроведени без коришћења белешки са обуке;

ц) обухватати репрезентативни избор предмета из одређеног модула обуке завршене у складу са Анексом III (Део-66).

147.A.210 Процена основног практичног знања

а) Процене основног практичног знања током основног курса обуке спроводе именовани процењивачи практичног знања, после посете радионицама и/или објектима за одржавање у оквиру практичне обуке.

б) Кандидат добија прелазну оцену, у складу са 147.A.200 став е).

ОДЕЉАК Д

ОБУКА ЗА ТИП ВАЗДУХОПЛОВА/ЗАДАТКЕ НА ВАЗДУХОПЛОВУ

147.A.300 Обука за тип ваздухоплова/здатке на ваздухоплову

Организација за обуку особља за одржавање стиче одобрење за спровођење обуке за тип ваздухоплова или за задатке на ваздухоплову према Анексу III (Део-66), ако је усклађена са стандардом утврђеним у 66.A.45.

147.A.305 Испити за тип ваздухоплова и процењивање задатака

Организација за обуку особља за одржавање, која је одобрена у складу са 147.A.300 за спровођење обуке за тип ваздухоплова, спроводи испите за тип ваздухоплова или процене практичних задатака на ваздухоплову, утврђене у Анексу III (Део-66), ако је испуњен стандард за тип ваздухоплова и/или задатке на ваздухоплову, као што је наведено у 66.A.45 Анекса III (Део-66).

СЕКЦИЈА Б

ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

147.B.05 Област примене

Ова секција успоставља управне захтеве по којима треба да поступају надлежни органи задужени за примену и спровођење Секције А овог дела.

147.B.10 Надлежни орган

а) Опште

Држава чланица именује надлежни орган са додељеним одговорностима за издавање, продужење рока важења, измену, суспензију или стављање ван снаге сертификата према овом анексу (Део-147). Надлежни орган утврђује документоване процедуре и организациону структуру.

Ресурси

Надлежни орган мора да има довољно особља за спровођење захтева из овог дела.

ц) Поступци

Надлежни орган успоставља процедуре којима се детаљно утврђује начин на који се постиже усклађеност са овим анексом (Део-147).

Процедуре морају да се проверавају и мењају да би се обезбедила континуирана усклађеност.

д) Стручне квалификације и обука

Особље укључено у одобрења према овом анексу мора:

1. да буде на одговарајући начин квалификовано и да има знање, искуство и обуку који су неопходни за извршавање задатака који су му додељени;

2. да заврши обуку и да буде континуирано обучавањем према Анексу III (Део-66) и Анексу IV (Део-147), по потреби, укључујући његов предвиђени смисао и стандард.

147.Б.20 Вођење евиденције

а) Надлежни орган успоставља систем за вођење евиденције који омогућава да се на одговарајући начин прате процеси издавања, обнављања, продужења рока важења, измене, суспензије или стављања ван снаге сваког одобрења.

б) Евиденција за надзор над организацијама за обуку особља за одржавање обухвата, најмање:

1. захтев за одобрење организације;
 2. сертификат о одобрењу организације, укључујући све промене;
 3. примерак програма провере у којем се наводе датуми када провере треба спровести и када су оне спроведене;
 4. евиденцију о сталном надзору, укључујући евиденцију о свим проверама;
 5. копије целокупне релевантне преписке;
 6. појединости о свим изузећима и извршним мерама;
 7. сваки извештај других надлежних органа који се односи на надзор над организацијом;
 8. приручник организације и његове измене.
- ц) Евиденције из става б) се чува најмање четири године.

147.Б.25 Изузећа

а) Надлежни орган може изузети неко образовно одељење државне установе од:

1. обавезе да буде организација, као што је одређено у 147.А.10;
2. обавезе да именује одговорног руководиоца, уз поштовање ограничења да та државна установа именује по функцији вишег руководиоца за управљање организацијом, као и да има буџет који је довољан за остваривање стандарда из овог анекса (Део-147);
3. обавезе независне провере система квалитета, под условом да независна државна школска инспекција врши проверу организације за обуку особља за одржавање, према учесталости која је предвиђена у овом делу.

б) Надлежни орган мора да евидентира и да чува сва изузећа која су одобрена у складу са чланом 14. став 4. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

ОДЕЉАК Б

ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА

Овај одељак предвиђа услове за издавање или измену одобрења организације за обуку особља за одржавање.

147.Б.110 Процедура за одобравање и измене одобрења

а) По пријему захтева, надлежни орган:

1. прегледа приручник организације за обуку особља за одржавање; и
2. проверава усклађеност организације са захтевима из Анекса IV (Део-147).

б) Сви утврђени налази евидентирају се и потврђују подносиоцу захтева у писаном облику.

ц) Пре издавања одобрења, сви налази морају да буду затворени у складу са 147.Б.130.

д) Референтни број се уписује у сертификат о одобрењу на начин који је одредила Агенција.

147.Б.120 Процедура за трајно важење

а) Усклађеност сваке организације са овим анексом (Део-147) мора у потпуности да се провери у року који није дужи од 24 месеца. Ово обухвата праћење најмање једног курса обуке и једног испита које спроводи организација за обуку особља за одржавање.

б) Налази се обрађују у складу са 147.Б.130.

147.Б.125 Сертификат о одобрењу организације за обуку особља за одржавање

Образац сертификата о одобрењу организације за обуку особља за одржавање мора да изгледа онако како је утврђено у Додатку II.

147.Б.130 Налази

а) Пропуст у отклањању било којег налаза нивоа 1 у року од три дана од писаног обавештења, подразумева стављање ван снаге, суспензију или ограничавање одобрења организације за обуку особља за одржавање, у целини или делимично, од стране надлежног органа.

б) Надлежни орган предузима мере за стављање ван снаге, ограничавање или суспендовање одобрења, у целини или делимично, у случају непоштовања рока који је одобрио тај надлежни орган у случају налаза нивоа 2.

ОДЕЉАК Ц

СТАВЉАЊЕ ВАН СНАГЕ, СУСПЕНЗИЈА И ОГРАНИЧАВАЊЕ ОДОБРЕЊА ОРГАНИЗАЦИЈИ ЗА ОБУКУ ОСОБЉА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

147.Б.200 Стављање ван снаге, суспензија и ограничавање одобрења организацији за обуку особља за одржавање

Надлежни орган:

а) суспендује одобрење из оправданих разлога у случају потенцијалне претње по безбедност, или;

б) суспендује, ставља ван снаге или ограничава одобрење у складу са 147.Б.130.

Додатак I

Трајање курса основне обуке

Минимално трајање целог курса основне обуке је следеће:

Основни курс	Трајање (у сатима)	Однос теоријске обуке (у %)
A1	800	30 до 35
A2	650	30 до 35
A3	800	30 до 35
A4	800	30 до 35
Б1.1	2 400	50 до 60
Б1.2	2 000	50 до 60

Б1.3	2 400	50 до 60
Б1.4	2 400	50 до 60
Б2	2 400	50 до 60
Б3	1 000	50 до 60

**Одобрење организације за обуку особља за одржавање из Анекса IV (Део-147) -
EASA образац 11**

[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА(*)]
Чланица Европске уније (**)

**СЕРТИФИКАТ О ОДОБРЕЊУ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ ОСОБЉА ЗА ОДРЖАВАЊЕ И
СПРОВОЂЕЊЕ ИСПИТА**
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Референтна ознака[ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]. **147.[XXXX]**
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).**147.[XXXX]**

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 које су тренутно на снази и под условима одређеним у наставку, [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ] овим потврђује да је:
Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force and subject to the condition specified below, the [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE] hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за обуку особља за одржавање у складу са Секцијом А Анекса IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, одобрена за обуку и спровођење испита наведених у приложеној листи одобрене обуке особља за одржавање и спровођење испита и за издавање одговарајућих сведочанстава о завршеној обуци, уз горе наведену референтну ознаку.
as a maintenance training organisation in compliance with Section A of Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to provide training and conduct examinations listed in the attached approval schedule and issue related certificates of recognition to students using the above references.

УСЛОВИ:
CONDITIONS:

1. Ово одобрење ограничено је на оно што је утврђено у секцији о одобреном обиму радова из приручника одобрене организације за обуку особља за одржавање из Секције А Анекса IV (Део-147), и
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition as referred to in Section A of Annex IV (Part-147), and
2. Ово одобрење захтева поступање у складу са процедурама наведеним у приручнику одобрене организације за обуку особља за одржавање, и
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance training organisation exposition, and
3. Ово одобрење важи све док одобрена организација за обуку особља за одржавање испуњава захтеве из Анекса IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.
This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.
4. Ако су испуњени наведени услови, ово одобрење важи неограничено, изузев ако се организација одрекла одобрења или оно буде измењено, суспендовано или стављено ван снаге.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум ове ревизије:
Date of this revision:

Број ревизије:
Revision No:

Потпис:
Signed:

За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

ЛИСТА ОДОБрене ОБУКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ ОСОБЉА ЗА ОДРЖАВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ИСПИТА

MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX]

Reference: [MEMBER STATE CODE (*).147.[XXXX]

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]

Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

КЛАСА CLASS	КАТЕГОРИЈА ДОЗВОЛЕ LICENCE CATEGORY	ОГРАНИЧЕЊЕ LIMITATION		
ОСНОВНА ОБУКА(**) BASIC	Б1 (**) <i>B1</i>	ТБ1.1 (**) <i>TB1.1</i>	Турбински авиони (**) <i>AEROPLANES TURBINE</i>	
		ТБ1.2 (**) <i>TB1.2</i>	Клипни авиони (**) <i>AEROPLANES PISTON</i>	
		ТБ1.3 (**) <i>TB1.3</i>	Турбински хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>	
		ТБ1.4 (**) <i>TB1.4</i>	Клипни хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS PISTON</i>	
	Б2 (**) <i>B2</i>	ТБ2 (**) <i>TB2</i>	Авионика (**) <i>AVIONICS</i>	
	Б3 (**) <i>B3</i>	ТБ3 (**) <i>TB3</i>	Непресуризовани клипни авиони чија МТОМ је 2.000 kg и мања (**) <i>PISTON-ENGINE NON-PRESSURISED AEROPLANES 2 000 KG MTOM AND BELOW</i>	
	А (**) <i>A</i>	ТА.1 (**) <i>TA.1</i>	Турбински авиони (**) <i>AEROPLANES TURBINE</i>	
		ТА.2 (**) <i>TA.2</i>	Клипни авиони (**) <i>AEROPLANES PISTON</i>	
		ТА.3 (**) <i>TA.3</i>	Турбински хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>	
		ТА.4 (**) <i>TA.4</i>	Клипни хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS PISTON</i>	
	ОБУКА ЗА ТИП/ЗАДАТАК(**) TYPE / TASK	Ц (**) <i>C</i>	Т4 (**) <i>T4</i>	[Навести тип ваздухоплова] (***) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
		Б1 (**) <i>B1</i>	Т1 (**) <i>T1</i>	[Навести тип ваздухоплова] (***) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
Б2 (**) <i>B2</i>		Т2 (**) <i>T2</i>	[Навести тип ваздухоплова] (***) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>	
А (**) <i>A</i>		Т3 (**) <i>T3</i>	[Навести тип ваздухоплова] (***) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>	

Ова листа одобрене обуке ограничена је на оне обуке и испите који су наведени у секцији о одобреном обиму радова из приручника одобрене организације за обуку особља за одржавање,
This approval schedule is limited to those trainings and examinations specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition.

Референтна ознака приручника организације за обуку особља за одржавање:
Maintenance Training Organisation Exposition reference:

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум последње одобрене ревизије: Број ревизије:
Date of last revision approved: Revision No:

Потпис:
Signed:

За надлежни орган [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]

EASA образац 11, 4. издање / EASA Form 11 Issue 4

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган

(**) избрисати по потреби ако организација није одобрена.

(***) допунити одговарајућим овлашћењима и ограничењима.

Додатак III

Сведочанства о завршеној обуци из Анекса IV (Део-147) - EASA обрасци 148. и 149.

1. Основна обука/испит

Образац сертификата о завршеној основној обуци према Делу-147, који је наведен у даљем тексту, користи се за признавање завршене основне обуке или положеног испита из основне обуке, или и основне обуке и испита из основне обуке.

У сведочанству о завршеној обуци мора јасно да се наведе сваки појединачни испит из модула према датуму полагања, заједно са одговарајућом верзијом Додатка I уз Анекс III (Део-66).

СВЕДОЧАНСТВО О ЗАВРШЕНОЈ ОБУЦИ
CERTIFICATE OF RECOGNITION

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX].[YYYYY]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).147.[XXXX].[YYYYY]

Сведочанство о завршеној обуци издаје се:
This certificate of recognition is issued to:

[ИМЕ И ПРЕЗИМЕ]
[NAME]

[ДАТУМ и МЕСТО РОЂЕЊА]
[DATE and PLACE OF BIRTH]

Од стране:
By:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).147.[XXXX]

организације за обуку особља за одржавање, одобрене за обезбеђивање обуке и спровођење испита у оквиру своје листе одобрене обуке у складу са Анексом IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.
a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.

Овим сведочанством потврђује се да је наведено лице успешно положило одобрени курс основне обуке (**) или испит из основне обуке (**) као што је наведено у даљем тексту, у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 које су тренутно на снази.

This certificate confirms that the above named person either successfully passed the approved basic training course (**) or the basic examination (**) stated below in compliance with Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.

[КУРС ОСНОВНЕ ОБУКЕ (**)] или/и [ИСПИТ ИЗ ОСНОВНЕ ОБУКЕ (**)]
[BASIC TRAINING COURSE (**)] or/and [BASIC EXAMINATION (**)]

[СПИСАК МОДУЛА ИЗ ДЕЛА-66/ДАТУМ КАДА ЈЕ ИСПИТ ПОЛОЖЕН]
[LIST OF PART-66 MODULES/DATE OF EXAMINATION PASSED]

Датум:
Date:

Потпис:
Signed:

За: [НАЗИВ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
For: [COMPANY NAME]

EASA образац 148, 2. издање / EASA Form 148 Issue 2

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган
(**) Обрисати по потреби ако организација није одобрена.

2. Обука за тип/испит

Образац сведочанства о завршеној обуци за тип према Делу-147, који је наведен у даљем тексту, користи се за признавање завршених теоријских делова, практичних делова или теоријских и практичних делова обуке за овлашћење за тип.

У сведочанству се наводи комбинација структуре/мотора за који је обука спроведена.

Морају да се избришу одговарајуће референце, по потреби, а у рубрици у којој је наведен тип курса мора да се наведе да ли су били обухваћени само теоријски делови или практични делови, или су били обухваћени и теоријски и практични делови.

У сведочанству о стручној оспособљености мора да се јасно наведе да ли је курс комплетан или делимичан (као што је курс за структуру ваздухоплова или погонску групу или авионику/електричне системе) или представља курс о разликама на основу претходног искуства подносиоца захтева, на пример курс А340 (*CFM*) за А320 техничаре. Ако курс није комплетан, у сведочанству мора да се наведе да ли су обухваћена повезана подручја или не.

СВЕДОЧАНСТВО О ЗАВРШЕНОЈ ОБУЦИ
CERTIFICATE OF RECOGNITION

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX].[YYYYYY]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).147.[XXXX].[YYYYYY]

Сведочанство о завршеној обуци издаје се:
This certificate of recognition is issued to:

[ИМЕ И ПРЕЗИМЕ]
[NAME]

[ДАТУМ и МЕСТО РОЂЕЊА]
[DATE and PLACE OF BIRTH]

Од стране:
By:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).147.[XXXX]

организација за обуку особља за одржавање, одобрена за обезбеђивање обуке и спровођење испита у оквиру своје листе одобрене обуке у складу са Анексом IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.
a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.

Овим сведочанством потврђује се да је наведено лице успешно положило теоријске (**) и/или практичне делове (**) одобреног курса за обуку за тип који је наведен у даљем тексту, као и повезане испите у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 које су тренутно на снази.

This certificate confirms that the above named person either successfully passed the theoretical (**) and/or practical elements (**) of the approved type training course stated below and the related examinations in compliance with Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.

[КУРС ОБУКЕ ЗА ТИП ВАЗДУОПЛОВА (**)]
[AIRCRAFT TYPE TRAINING COURSE (**)]

[ДАТУМ ПОЧЕТКА и ДАТУМ ЗАВРШЕТКА]
[START and END DATES]

[НАВЕСТИ ТЕОРИЈСКЕ ДЕЛОВЕ ИЛИ ПРАКТИЧНЕ ДЕЛОВЕ]
[SPECIFY THEORETICAL ELEMENTS OR PRACTICAL ELEMENTS]

и/или
and/or

[ИСПИТ ЗА ТИП ВАЗДУХОПОВА (**)]
[AIRCRAFT TYPE EXAMINATION (**)]

[ДАТУМ ЗАВРШЕТКА]
[END DATE]

Датум:
Date:

Потпис:
Signed:

За: [НАЗИВ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
For: [COMPANY NAME]

EASA образац 149, 2. издање / EASA Form 148 Issue 2

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган

(**) избрисати по потреби ако организација није одобрена.

АНЕКС V

Уредба која је стављена ван снаге са списком њених каснијих измена

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 2042/2003	(СЛ L 315, 28.11.2003, стр. 1)
Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 707/2006	(СЛ L 122, 9.5.2006, стр. 17)
Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 376/2007	(СЛ L 94, 4.4.2007, стр. 18)
Уредба Комисије (ЕЗ) бр.1056/2008	(СЛ L 283, 28.10.2008, стр. 5)
Уредба Комисије (ЕУ) бр. 127/2010	(СЛ L 40, 13.2.2010, стр. 4)
Уредба Комисије (ЕУ) бр. 962/2010	(СЛ L 281, 27.10.2010, стр. 78)
Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1149/2011	(СЛ L 298, 16.11.2011, стр. 1)
Уредба Комисије (ЕУ) бр. 593/2012	(СЛ L 176, 6.7.2012, стр. 38)

ДЕО-Т

Садржај

Т.1. Надлежни орган

СЕКЦИЈА А – ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Т.А.101 Област примене

ОДЕЉАК Б – ЗАХТЕВИ

Т.А.201 Одговорности

ОДЕЉАК Е – ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

**ОДЕЉАК Г - ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ
КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ ОДОБрене у складу са Анексом I
(ДЕО-М) ОДЕЉАК Г**

Т.А.701 Област примене

Т.А.704 Приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености

Т.А.706 Захтеви у погледу особља

Т.А.708 Обезбеђивање континуиране пловидбености

Т.А.709 Документација

Т.А.711 Права

Т.А.712 Систем квалитета

Т.А.714 Вођење евиденције

Т.А.715 Трајно важење одобрења

Т.А.716 Налази

СЕКЦИЈА Б – ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Т.Б.101 Област примене

Т.Б.102 Надлежни орган

Т.Б.104 Вођење евиденције

Т.Б.105 Међусобна размена информација

ОДЕЉАК Б – ОДГОВОРНОСТ

Т.Б.201 Одговорности

Т.Б.202 Налази

**ОДЕЉАК Г - ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ
КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ ОДОБрене у складу са Анексом I
(ДЕО-М) ОДЕЉАК Г**

Т.Б.702 Прво одобрење

Т.Б.704 Стални надзор

Т.Б.705 Налази

Т.1 Надлежни орган

За потребе овог дела, надлежни орган за надзор ваздухоплова и организација је орган којег је именovala држава чланица која је оператеру издала сертификат ваздухопловног оператера.

СЕКЦИЈА А

ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Т.А.101 Област примене

Овим одељком утврђују се захтеви којима се обезбеђује да се континуирана пловидбеност ваздухоплова из члана 1. став б) одржава у складу са основним захтевима Анекса IV Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

Овим одељком одређују и услови које треба да испуне лица и организације одговорне за обезбеђивање континуиране пловидбености и одржавање таквог ваздухоплова.

ОДЕЉАК Б

КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ

Т.А.201 Одговорности

1. а) Оператер је одговоран за пловидбеност ваздухоплова и мора да обезбеди да се ваздухоплов не користи ако нема потврду о типу коју је издала или потврдила Агенција;

б) ваздухоплов је у пловидбеном стању;

ц) ваздухоплов поседује важећу потврду о пловидбености која је издата у складу са Анексом 8 *ICAO*;

д) одржавање ваздухоплова изводи се у складу са програмом одржавања који испуњава захтеве државе у којој је ваздухоплов регистрован и важеће захтеве Анекса 6 *ICAO*.

е) сваки квар или оштећење који утичу на безбедан рад ваздухоплова поправља се према стандарду који је прихватљив за државу у којој је извршена регистрација;

ф) ваздухоплов испуњава важеће:

(i) налоге за пловидбеност или захтеве за континуирану пловидбеност које је издала или усвојила држава у којој је извршена регистрација; и

(ii) обавезне безбедносне информације које издаје Агенција, укључујући налоге за пловидбеност;

г) уверење о спремности за употребу издаје се за ваздухоплов после одржавања које спроводи квалификована организација, у складу са захтевима државе у којој је извршена регистрација. Потписано уверење о спремности за употребу садржи основне податке о обављеном одржавању;

х) пре сваког лета врши се претполетни преглед ваздухоплова;

и) све модификације и поправке испуњавају захтеве за пловидбеност које утврђује држава у којој је ваздухоплов регистрован;

ј) следеће евиденције о ваздухопловима доступне су док се информације садржане у њима не замене новим информацијама које су еквивалентне у обиму и појединостима, али не краће од 24 месеца:

1. укупно време употребе (сати, циклуси и календарско време, по потреби) ваздухоплова и свих компонената са ограниченим веком употребе;

2. тренутни статус усаглашености са захтевима из Т.А.201 тачка 1. подтачка ф);

3. тренутни статус усаглашености са програмом одржавања;

4. тренутни статус модификација и поправки са одговарајућим детаљима и пратећим подацима, како би се показало да испуњавају захтеве које је утврдила држава у којој је извршена регистрација;

2. Задатке наведене у Т.А.201 тачка 1) контролише организација за обезбеђивање континуиране пловидбености оператера. У ту сврху организација треба да испуни додатне захтеве из Т.А. Одељак Г.

3. Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености из тачке 2) мора да обезбеди да организација за одржавање обавља одржавање и пуштање у употребу ваздухоплова испуњавањем захтева из Одељка Е. У ту сврху, ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености не испуњава захтеве Одељка Е, мора да закључи уговор са таквом организацијом.

ОДЕЉАК Е

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ

Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да обезбеди да ваздухоплов и компоненте ваздухоплова одржавају организације које испуњавају следеће захтеве:

1. организација поседује одобрење организације за одржавање које издаје или које прихвата држава у којој је ваздухоплов регистрован;

2. обим одобрења организације обухвата одговарајуће овлашћење за ваздухоплов и/или компоненту;

3. организација успоставља систем пријављивања догађаја који обезбеђује да се о сваком утврђеном стању ваздухоплова или компоненте који угрожавају безбедност лета, поднесе извештај оператеру, надлежном органу оператера, организацији одговорној за пројекат типа или допунски пројекат типа и организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености;

4. организација је утврдила приручник организације у којем је дат опис свих процедура организације.

ОДЕЉАК Г

ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ ОДОБрене У СКЛАДУ СА АНЕКСОМ I (ДЕО-М) ОДЕЉАК Г

Т.А.701 Област примене

Овим одељком се утврђују захтеви које организација, одобрена у складу са Делом-М Одељак Г, треба да испуни поред захтева из Дела-М Одељак Г да би контролисала задатке одређене у Т.А.201.

Т.А.704 Приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености

Поред захтева из М.А.704, приручник мора да садржи процедуре које утврђују на који начин организација за обезбеђивање континуиране пловидбености обезбеђује усклађеност са Делом-Т.

Т.А.706 Захтеви у погледу особља

Поред захтева из М.А.706, М.А.706 ст. ц) и д), особље мора да одговарајуће познаје прописе треће земље који се примењују.

Т.А.708 Обезбеђивање континуиране пловидбености

Без обзира на М.А.708, за ваздухоплове којима се управља према захтевима из Дела-Т, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора:

а) да обезбеди да се ваздухоплов отпрема организацији за одржавање, увек кад је то неопходно;

б) да обезбеди да се целокупно одржавање обавља у складу са програмом одржавања;

ц) да обезбеди да се примењују обавезне информације из Т.А.201 тачка 1. подтачка ф);

д) да обезбеди да организација за одржавање отклони све кварове који су откривени током редовног одржавања или су пријављени, у складу са подацима о одржавању који су прихватљиви за државу у којој је извршена регистрација;

е) да координира редовно одржавање, примену обавезних информација из Т.А.201 тачка 1. подтачка ф), замену делова са ограниченим веком употребе и преглед компоненте, како би обезбедила да се радови обављају правилно;

ф) да управља и чува евиденцију о континуираној пловидбености према захтеву из Т.А.201. тачка 1) подтачка ј);

г) да обезбеди да су модификације и поправке одобрене у складу са захтевима државе у којој је извршена регистрација.

Т.А.709 Документација

Без обзира на М.А.709 ст. а) и б), за сваки ваздухоплов којим се управља у складу са захтевима из Дела-Т, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да располаже и користи важеће податке о одржавању који су прихватљиви држави у којој је извршена регистрација.

Т.А.711 Права

Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, која је одобрена у складу са Делом-М Одељак Г, може да обавља задатке одређене у Т.А.708 за ваздухоплове који су део сертификата ваздухопловног оператера, под условом да је организација утврдила процедуре које је одобрио надлежни орган да би се обезбедила усклађеност са Делом-Т.

Т.А.712 Систем квалитета

Поред захтева из М.А.712, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да обезбеди да се системом квалитета прати да ли се све активности из овог одељка врше у складу са одобреним процедурама.

Т.А.714 Вођење евиденције

Поред захтева из М.А.714. став а), организација води евиденцију према Т.А.201. тачка 1. подтачка ј).

Т.А.715 Трајно важење одобрења

Поред услова из М.А.715 став а), за организацију за обезбеђивање континуиране пловидбености у складу са овим одељком, одобрење важи под условом:

а) да организација испуњава примењиве захтеве из Дела-Т; и

б) да организација обезбеђује да свако лице које овласти надлежни орган има одобрен приступ сваком од њених објеката, ваздухопловима или документима која

су у вези са њеним активностима, укључујући подуговорене активности, да би утврдила усаглашеност са овим делом.

Т.А.716 Налази

По пријему обавештења о налазима према Т.Б.705, одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености утврђује план корективних мера и спроводи корективну меру на начин који је прихватљив надлежном органу у року који је договорен са тим органом.

СЕКЦИЈА Б

ДОДАТНЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Т.Б.101 Област примене

Овом секцијом утврђују се управни захтеви по којима треба да поступају надлежни органи задужени за примену и спровођење Секције А овог Дела-Т.

Т.Б.102 Надлежни орган

1. Опште

Држава чланица именује надлежни орган са додељеним одговорностима према Т.1. Надлежни орган утврђује документоване процедуре и организациону структуру.

2. Ресурси

Број особља мора да буде одговарајући за спровођење захтева утврђених у овој секцији.

3. Стручне квалификације и обука

Особље које је укључено у активности из Дела-Т мора да буде квалификовано на одговарајући начин и мора да има одговарајуће знање, искуство, почетну обуку и континуирану обуку за обављање додељених задатака.

4. Процедуре

Надлежни орган утврђује процедуре којима детаљно утврђује како се постиже усклађеност са овим делом.

Т.Б.104 Вођење евиденције

1. Примењују се захтеви из М.Б.104 ст. а), б) и ц) Анекса I.

2. Минимална евиденција за надзор сваког ваздухоплова обухвата копију:

а) потврде о пловидбености ваздухоплова,

б) целокупне релевантне преписке у вези са ваздухопловом,

ц) извештаја са свих прегледа који су спроведени на ваздухоплову,

д) појединости о сваком изузећу и извршним мерама.

3. Целокупна евиденција наведена у Т.Б.104 ставља се на располагање на захтев другој држави чланици, Агенцији или држави у којој је ваздухоплов регистрован.

4. Евиденција наведена у тачки 2. чува се до четири године по истеку рока закупа ваздухоплова без посаде.

Т.Б.105 Међусобна размена информација

Примењују се захтеви из М.Б.105 Анекса I.

ОДЕЉАК Б

ОДГОВОРНОСТ

Т.Б.201 Одговорности

1. Надлежни орган, одређен у делу Т.1, одговоран је за спровођење прегледа и испитних поступака, укључујући прегледе ваздухоплова, да би потврдио да су захтеви из овог дела испуњени.

2. Надлежни орган спроводи прегледе и испитне поступке пре одобравања уговора о закупу ваздухоплова без посаде у складу са ARO.OPS.110. тачка а) подтачка 1, да потврди да су захтеви из дела Т.А.201 испуњени.

3. Надлежни орган обезбеђује координацију са државом у којој је ваздухоплов регистрован, неопходну за надзор над ваздухопловом из овог Анекса Va (Део-Т).

Т.Б.202 Налази

1. Налаз нивоа 1 представља свако значајно неиспуњавање захтева из Дела-Т које снижава безбедносни стандард и озбиљно угрожава безбедност летења.

2. Налаз нивоа 2 представља свако неиспуњавање захтева из Дела-Т које би могло да снизи стандард безбедности и потенцијално угрози безбедност летења.

3. Ако се налази открију током провера, испитних поступака, прегледа ваздухоплова или на други начин, надлежни орган:

а) по потреби, предузима мере, као што је приземљење ваздухоплова, да би спречио даљу неусаглашеност,

б) захтева корективне мере које треба предузети, а које одговарају природи налаза.

4. За налазе нивоа 1, надлежни орган захтева предузимање одговарајуће корективне мере пре следећег лета и обавештава државу у којој је ваздухоплов регистрован.

ОДЕЉАК Г

ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ ОДОБРЕНЕ У СКЛАДУ СА АНЕКСОМ I (ДЕО-М) ОДЕЉАК Г

Т.Б.702 Прво одобрење

Поред захтева из М.Б.702, ако приручник организације за обезбеђивање континуиране пловидбености садржи процедуре за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова из члана 1. став б), надлежни орган утврђује да ли су ти поступци у складу са Делом-Т и потврђује да организација испуњава захтеве из Дела-Т.

Т.Б.704 Стални надзор

Поред захтева из М.Б.704, релевантан узорак ваздухоплова из члана 1. став б), којим управља организација, проверава се на свака 24 месеца.

Т.Б.705 Налази

Поред захтева из М.Б.705, за организације које обезбеђују континуирану пловидбеност ваздухоплова из члана 1. став б), надлежни орган, такође, предузима

мере ако се током провера, прегледа на платформи или на неки други начин пронађе доказ који показује неусаглашеност са захтевима Дела-Г.

АНЕКС VI

Упоредна табела

Уредба (ЕЗ) бр. 2042/2003	Ова уредба
Члан 1.	Члан 1.
Члан 2.	Члан 2.
Члан 3, ст. 1, 2. и 3.	Члан 3, ст. 1, 2. и 3.
Члан 3. став 4.	—
Члан 4.	Члан 4.
Члан 5.	Члан 5.
Члан 6.	Члан 6.
—	Члан 7.
Члан 7. став 1.	Члан 8. став 1.
Члан 7. став 2.	—
Члан 7. став 3. уводни део	Члан 8. став 2. уводни део
Члан 7. став 3. тач. а)-г)	—
Члан 7. став 3. тачка х)	Члан 8. став 2. тачка а)
Члан 7. став 3. тачка и)	Члан 8. став 2. тачка б)
Члан 7. став 4.	—
Члан 7. став 5.	Члан 8. став 3.
Члан 7. став 6.	—
Члан 7. став 7.	—
Члан 7. став 8.	Члан 8. став 4.
Члан 7. став 9.	Члан 8. став 5.
Члан 8.	Члан 9.
Анекс I	Анекс I
Анекс II	Анекс II
Анекс III	Анекс III

Анекс IV	Анекс IV
—	Анекс V
—	Анекс VI

ДОПУНСКИ УСЛОВИ У ПОГЛЕДУ ПРИЗНАВАЊА ИСПИТА

а) Подносилац захтева који испуњава услове у погледу радног искуства прописане у 66.А.30 Дела-66 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014, који је завршио следеће образовне профиле:

1) ваздухопловни машински техничар - по наставном плану и програму из Правилника о допунама Правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада машинство и обрада метала („Службени гласник РС - Просветни гласник”, бр. 3/99 и 1/87, општи предмети);

2) ваздухопловни техничар-механичар за АМС, ваздухопловни техничар-механичар за структуру и ваздухопловни техничар-механичар за ИРЕ, по наставном плану и програму из Правилника о плану и програму образовања и васпитања за основне образовне профиле трећег и четвртог степена стручне спреме у саобраћајној струци („Службени гласник РС - Просветни гласник”, бр. 22/87 и 1/87 – општи предмети),

за издавање или уклањање ограничења из Део 66 дозволе према Уредби Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 мора да достави доказ о одговарајућој школској спреми, доказ о радном искуству и доказ да је у одобреној организацији за обуку према Делу-147 Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 положио све предмете који су дати у Табели 1. овог прилога.

Табела 1.

Образовни профил	(ПОД) КАТЕГОРИЈА				
	Б1.1	Б1.2	Б1.3	Б1.4	Б2
ВАЗДУХОПЛОВНИ МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР	П9, П10	П9, П10	П9, П10	П9, П10	није примењиво
ВАЗДУХОПЛОВНИ ТЕХНИЧАР- МЕХАНИЧАР ЗА АМС	П5, П9, П10	П5, П9, П10	П5, П9, П10, П12	П5, П9, П10, П12	није примењиво
ВАЗДУХОПЛОВНИ ТЕХНИЧАР- МЕХАНИЧАР ЗА СТРУКТУРУ	П5, П9, П10, П15	П5, П9, П10, П16	П5, П9, П10, П12, П15	П5, П9, П10, П12, П16	није примењиво
ВАЗДУХОПЛОВНИ ТЕХНИЧАР- МЕХАНИЧАР ЗА ИРЕ	није примењиво	није примењиво	није примењиво	није примењиво	П9, П10

б) Лица која нису обухваћена образовним профилима наведеним у тачки а) подтач. 1) и 2) овог прилога, могу да поднесу Директорату захтев за признавање испита на *EASA* обрасцу 19.

Директорат признаје испит сваком кандидату појединачно, упоређивањем Додатка I (Захтеви у погледу основног знања) Дела-66 са наставним плановима и програмима по којима је кандидат завршио школовање.

О захтеву за признавање испита Директорат одлучује решењем.

**Скраћенице овлашћења за ваздухоплове и ограничења која се уписују у
Део-66 дозволу**

1. Скраћенице овлашћења за ваздухоплов се уписују у дозволу у рубрици „XII Део-66 овлашћења за ваздухоплов” („XII. PART-66 AIRCRAFT RATINGS”), у колони „Овлашћења за ваздухоплов” („*Aircraft Rating*”), а њихова објашњења су дата на празној страни дозволе.

2. Ограничења која се најчешће користе дата су у овом прилогу. Могу да се унесу и друга ограничења, као нпр. *AC/C-172 S/N 53268* ваздухоплови који нису *Цесна 172* серијски број *53268/Aircraft other than a Cessna 172 S/N 53268* и сл.

3. У дозволу се уписују објашњења само оних скраћеница које су уписане у дозволу.

Објашњења скраћеница

1. Група 2 ваздухоплова / *Group 2 AC*:

1.1. Пуно овлашћење, подгрупа/*Full sub-group rating*:

SET/A - Подгрупа 2а: авиони са једним турбопроп мотором (изузев оних који су дати у групи 1) / *Sub-group 2a: Single turbo-propeller engine aeroplanes (other than those in Group 1)*;

SET/H - Подгрупа 2б: хеликоптери са једним млазним мотором (изузев оних који су дати у групи 1) / *Sub-group 2b: Single turbine engine helicopters (other than those in Group 1)*;

SEP/H - Подгрупа 2ц: хеликоптери са једним клипним мотором (изузев оних који су дати у групи 1) / *Sub-group 2c: Single piston-engine helicopters (other than those in Group 1)*.

1.2. Произвођачко овлашћење подгрупе 2а, б, ц / *Manufacturer sub-group rating 2a,b,c*:

Произвођач - *SET/A*;

Произвођач - *SET/H*;

Произвођач - *SEP/H*.

Нпр. *Cessna Single turbo-propeller engine aeroplanes (other than those in Group 1)*, односно скраћено: *Cessna- SET/A*.

1.3. Група 3 ваздухоплова пуно овлашћење / *Group 3 Full group rating*:

PE/A - авиони са клипним мотором (изузев оних који су дати у групи 1) / *Piston-engine aeroplanes (other than those in Group 1)*.

2. За категорију Б3:

PENP/A-2000 kg MTOM: непресуризовани клипни авиони са *MTOM 2 000 kg* и мање / *Piston-engine non-pressurised aeroplanes of 2 000 kg MTOM and below*.

Ограничења / *Limitations*

Ограничења уписана у дозволу представљају забрану рада и односе се на цео ваздухоплов / *Limitations introduced on an AML are exclusions from the certification privileges and affect the aircraft in its entirety*.

Скраћенице/*Abbreviations*:

PresAer (Pressurized aeroplanes) - пресуризовани авиони;

MStAer (Metal structure aeroplanes) - авиони са металном конструкцијом;

CstAer (Composite structure aeroplanes) - авиони са композитном конструкцијом;

WstAer (Wood structure aeroplanes) - авиони са дрвеном конструкцијом;

MTStF (Aeroplanes with metal tubing structure covered with fabric) - авиони са металном конструкцијом цеви прекривеном тканином;

EPGD (El. Power Generation & Distribution Systems) - системи за напајање и дистрибуцију електричне енергије;

LRU (Avionic LRU's) - замена компоненти авионике;

LGTR (Licence granting based on Type Rating) - дозвола која је издата на основу овлашћења за тип;

AC/2000 kg MTOM (Aircraft above 2.000 kg MTOM) - ваздухоплови са *MTOM* већом од 2.000 kg;

AC/NOLH (Aircraft not owned by the licence holder) - ваздухоплови који нису у власништву имаоца дозволе;

AC/CAT (Aircraft involved in commercial air transport) - ваздухоплови којима се обавља комерцијални превоз;

AC/RLG (Aircraft equipped with retractable landing gear) - ваздухоплови са увлачећим стајним трапом;

AC/UT-75 (Aircraft other than a UTVA 75) - ваздухоплови који нису УТВА 75;

AC/C-172 (Aircraft other than a Cessna 172) - ваздухоплови који нису Цесна 172.

Одобрење обуке која није EASA Део-147 обука

Директорат може да призна обуку за стицање овлашћења за ваздухоплов, која је спроведена у некој другој држави, а која није део EASA Део-147 обуке, ако услови под којима је та обука спроведена нису блажи од услова који су прописани овим правилником.

Директорат одобрава сваку обуку посебно. Одобрење важи 3 месеца.

Подносилац захтева за одобрење обуке која се не спроводи у Републици Србији је дужан да прибави сагласност организације у којој обука треба да се спроведе, а која проверивачима Директората треба да омогући приступ одговарајућим просторијама, ваздухоплову, приручницима, дневницима рада и интервју са руководиоцем квалитета и инструкторима који су ауторизовани да спроведу и оцене обуку. Подносилац захтева дужан је да обезбеди и просторију за рад проверивача.

Прилог 5.

Овера радова на ваздухопловима који немају документ о типу који је признала Агенција и упис овлашћења у дозволу

Групна овлашћења за ваздухоплов уписана у Део-66 дозволу овлашћују имаоца дозволе да обавља и да оверава радове, како на ваздухопловима дефинисаним по групама, пуним или произвођачким у прихватљивим начинима усаглашавања (*AMC to Part-66 Appendix I Aircraft Type Ratings*), тако и на ваздухопловима који немају документ о типу који је признала Агенција, који по својој конструкцији припадају тим групама.

Појединачна овлашћења за ваздухоплов која нису део Део-66 дозволе уписују се на страницу дозволе: „Додатак EASA обрасцу 26”.

Услови за упис типа ваздухоплова који немају документ о типу који је признала Агенција су исти као за ваздухоплове који имају документ о типу који је признала Агенција.

Овлашћења стечена конверзијом дозволе и стечених квалификација која нису обухваћена овим прописом, уписују се на страницу дозволе „Додатак EASA обрасцу 26”, као на пример: „једрилице”, „инструктор практичне наставе” и слично.

Прилог 6.

Овера радова на једрилицама

Особље које поседује Део-66 дозволу категорије Б1.2 и Б3 може, под условом да има уписано овлашћење за најмање један тип ваздухоплова, да обавља радове везане за структуру, машинске и електричне системе једрилица и да их оверава, као и радове на системима авионике који захтевају само једноставна испитивања да би се доказала њихова исправност, а који не захтевају анализу кварова.

Особље које поседује Део-66 дозволу категорије Б2 може, под условом да има уписано овлашћење за најмање један тип ваздухоплова, да обавља радове везане за авионику и електричне системе једрилица и да их оверава.